Betänkande ShUB 5/2015 rd─ RP 16/2015 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om ändring av lagstiftningen om arbetspensionssystemet och om förslag till lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om ändring av lagstiftningen om arbetspensionssystemet och om förslag till lagar som har samband med den (RP 16/2015 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtanden

Utlåtande har lämnats av
- grundlagsutskottet GrUU 5/2015 rd
- försvarsutskottet FsUU 2/2015 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört
- direktör Heli Backman, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringsråd Erik Strömberg, social- och hälsovårdsministeriet
- konsultativ tjänsteman Pasi Pajula, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringssekreterare Inka Hassinen, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Marko Leimio, social- och hälsovårdsministeriet
- övermatematiker Mikko Kuusela, social- och hälsovårdsministeriet
- konsultativ tjänsteman Jan Hjelt, arbets- och näringsministeriet
- statens arbetsmarknadsdirektör Juha Sarkio, Statens arbetsmarknadsverk
- direktör Riitta Korpiluoma, Pensionsskyddscentralen
- specialforskare Noora Järnefelt, Pensionsskyddscentralen
- matematiker Mikko Sankala, Pensionsskyddscentralen
- enhetschef för prognoskalkyler Heikki Tikanmäki, Pensionsskyddscentralen
- jurist Eva Aalto, Folkpensionsanstalten
- forskarprofessor Mikko Härmä, Arbetshälsoinstitutet
- direktör Pekka Piispanen, Akava rf
- ordförande Mika Oranen, Underofficersförbundet rf
- expert Antti Tanskanen, Finlands näringsliv rf
- chefsjurist Pia Santavirta, Finansbranschens Centralförbund rf

- intressebevakningsdirektör Marja Lounasmaa, Offentliga och privata sektorns funktionärsförbund Jyty rf
- arbetsmarknadsjurist Kai Kullaa, Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf
- jurist Keijo Karhumaa, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL
- direktör för juridiska ärenden Karoliina Kiuru, Keva
- ledande expert Pertti Männistö, Keva
- arbetsmarknadsjurist Jouko Hämäläinen, KT Kommunarbetsgivarna
- direktör Timo Sipilä, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- utvecklingschef Sonja Lilius, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt
- jurist Pekka Pietinen, Löntagarorganisationen Pardia rf
- ordförande Sakari Vuorenmaa, Befälsförbundet rf
- huvudförtroendeman Jouni Kurttila, Gränssäkerhetsunionen rf
- socialpolitisk sekreterare Laura Kyntölä, Finlands Yrkesstuderandes Centralförbund - SAKKI rf
- chef för sociala frågor Sinikka Näätsaari, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- intressebevakningsdirektör Anne Sainila-Vaarno, Finlands primärskötarförbund SuPer rf
- ordförande Eero Rämö, Finlands Ungdomssamarbete - Allians rf
- socialpolitisk sekreterare Turkka Sinisalo, Finlands studentkårers förbund FSF rf
- jurist Riikka Laakso, Tehy ry
- expert Samppa Koskela, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf
- specialsakkunnig Janne Pelkonen, Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf
- ordförande Jari Rantala, Officersförbundet.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- Finlands Kommunförbund
- Helsingforsregionens trafik
- VR-Group Ab
- Sjömanspensionskassan
- Suomen Palomiesliitto SPAL ry.

Inget yttrande av
- Finansinspektionen
- Kyrkostyrelsen
- Patientförsäkringscentralen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagstiftningen om arbetspensionssystemet ändras. Till följd av ändringarna i arbetspensionssystemet föreslås det också ändringar i andra lagar som berör socialförsäkringsförmåner och i lagar som gäller finansieringen av arbetspensionerna inom den privata sektorn. Det föreslås att många av de nuvarande lagar som gäller pensionsskyddet för anställda inom den offentliga sektorn slås samman till en enda ny pensionslag för den offentliga sektorn.

Det föreslås att den lägsta ålder för ålderspension som ska tillämpas enligt arbetspensionssystemet höjs stegvis. Åldern för ålderspension ska höjas så att den lägsta pensionsåldern för dem som är födda 1955 eller senare höjs från nuvarande 63 år med tre månader per varje åldersklass tills den är 65 år. De som är födda 1962 blir således den första åldersklass för vilken den lägsta åldern för ålderspension är 65 år. Den lägsta åldern för ålderspension för dem som är födda 1965 eller senare ska anpassas till förändringen i den förväntade livslängden. Den pensionsålder som bestäms enligt den förväntade livslängden ska tillämpas första gången på dem som går i pension år 2030. Avsikten är att förhållandet mellan pensionstiden och tiden i arbete ska ligga på samma nivå som 2025.

Det föreslås att den nedre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten enligt arbetspensionslagarna sänks till 17 år för arbetstagarnas del. Den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten ska enligt förslaget höjas från nuvarande 68 år. Åldersgränsen höjs till 69 år för dem som är födda 1958—1961 och till 70 år för dem som är födda 1962 eller senare.

Det föreslås att pension ska intjänas under hela tiden i arbetslivet med 1,5 procent per år utifrån arbetsinkomsterna per år för arbetstagare och för företagare utifrån företagarens fastställda arbetsinkomst. I fråga om intjänandet av pension föreslås dessutom en övergångsperiod för 53—62-åringar. Under övergångsperioden ska pension intjänas med 1,7 procent per år fram till utgången av 2025. Den intjänade pensionen kommer att beräknas utifrån högre inkomster än tidigare, eftersom arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift inte längre ska dras av från arbetsinkomsterna vid beräkningen av pensionen. Den nuvarande tillväxten på 4,5 procent som intjänas för sådant arbete som utförs efter uppnåendet av den lägsta åldern för ålderspension föreslås bli ersatt med en uppskovsförhöjning. En persons intjänade pension ska justeras med en uppskovsförhöjning på 0,4 procent per varje månad med vilken pensionens begynnelse skjuts upp till en tidpunkt efter den lägsta åldern för ålderspension.

Vid bestämmandet av invalidpensionen föreslås det att den till pension berättigande återstående tiden ska räknas med i lägsta ålder för ålderspension, och när åldern för ålderspension stiger ska även slutåldern för återstående tid stiga. I och med att bestämmandet av lägsta ålder för ålderspension binds till förändringen i den förväntade livslängden, sänks livslängdskoefficienten, men dess verkning riktas i fråga om invalidpensionerna också till pensionsdelen för återstående tid.

Regeringen föreslår att deltidspensionen såsom pensionsform ska slopas och ersättas med partiell förtida ålderspension. På ansökan ska pension kunna betalas till antingen 25 eller 50 procent av beloppet av den intjänade pensionen. En annan ny pensionsform inom arbetspensionssystemet är arbetslivspensionen, som innebär att en person som under sitt arbetsliv har arbetat länge i ett arbete som är ansträngande och slitsamt kan gå i pension före den lägsta åldern för ålderspension.

Åldrarna för ålderspensionen för de personer som omfattas av militärpensionssystemet höjs i samma omfattning som för övriga löntagare.

Arbetspensionsanstalternas möjligheter att investera i aktier ska förbättras genom att öka den andel av det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret till en femtedel av ansvarsskulden. På grund av de föreslagna ändringarna ses bestämmelserna om finansieringen av arbetspensionerna över även till andra delar.

Från och med 2026 ska social- och hälsovårdsministeriet vart femte år utvärdera utvecklingen i arbetslivslängd och även hela arbetspensionssystemets ekonomiska och sociala hållbarhet.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2017.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Reformens mål

Propositionens viktigaste mål är att förlänga tiden i arbetslivet genom att senarelägga pensionsavgången när befolkningens förväntade livslängd ökar. Förlängningen av tiden i arbetslivet är nödvändig med tanke på försörjningskvoten, balansen i de offentliga finanserna och trycket på att höja arbetspensionsförsäkringsavgiften. Målet med de föreslagna ändringarna i arbetspensionssystemet är att trygga systemets ekonomiska hållbarhet och en tillräcklig pensionsnivå för olika åldersgrupper och att säkerställa rättvisa mellan generationer.

Förslaget följer arbetsmarknadsorganisationernas avtal av den 26 september 2014 om ett förslag till arbetspensionsreform. Enligt propositionen ska åldersgränsen för ålderspension från och med 2018 höjas gradvis från nuvarande 63 år med tre månader för varje åldersklass börjande med dem som är födda 1955. Pensionsåldern stiger tills den från och med 2025 för dem som är födda 1960 eller senare är 65 år. På samma sätt stiger den övre gränsen för den flexibla ålderspensionen till 70 år. Pensionsålderns nedre gräns binds till den förväntade livslängden för dem som är födda 1965 eller senare räknat från 2030. Med hjälp av denna nya automatiska stabilisator hålls förhållandet mellan tiden i arbetslivet och pensionstiden på en finansiellt hållbar grund också i framtiden. Utskottet ser det som nödvändigt att höja åldern för ålderspension och välkomnar samtidigt att den möjlighet till flexibel pensionsålder som skapades vid 2005 års reform bevaras.

Reformens största ekonomiska fördelar kommer av att tiden i arbetslivet förlängs. Förlängningen stärker finansieringen av arbetspensionerna och skattebasen för de offentliga finanserna. Beräkningarna visar att genom de föreslagna ändringarna nås det mål som statsmakten och arbetsmarknadens centralorganisationer kom överens om gemensamt 2009, dvs. att höja den förväntade pensionsåldern till minst 62,4 år före utgången av 2023. År 2030 är den förväntade pensionsåldern 62,9 år till följd av reformen. Antalet sysselsatta väntas öka med 43 000 före utgången av 2030 som en följd av pensionsreformen. Reformen minskar hållbarhetsgapet i de offentliga finanserna med cirka en procentenhet.

Reformen medför flera omställningar i arbetspensionssystemet. Ändringar föreslås inte bara i ålderspensionsåldern utan också i pensionstillväxten och sjukpensionerna och i deltidspensionen, som ersätts med partiell förtida ålderspension. Många av de föreslagna ändringarna medför att förmånssystemet inom arbetspensionssystemet förenklas.

En ny pensionslag för den offentliga sektorn föreslås ersätta fyra pensionslagar, dvs. de som gäller kommunerna, staten, den evangelisk-lutherska kyrkan respektive FPA. Regleringen av den offentliga sektorns pensioner följer i tillämpliga delar de kommande ändringarna i lagen om pension för arbetstagare. Ökad enhetlighet är till fördel, anser utskottet.

Pensionstillväxten

I fortsättningen ökar arbetspensionen enligt samma tillväxtregler oavsett ålder. Det beror på att den åldersbundna tillväxtprocenten slopas. Pensionen tillväxer för alla från 17 års ålder och tillväxten är 1,5 procent av lönen för alla. Undantaget är 53—62-åringar, vars tillväxt är 1,7 procent till utgången av 2025. Den nuvarande så kallade supertillväxten på 4,5 procent för 63 år fyllda utgår och ersätts med en uppskovsförhöjning på 0,4 procent per månad. Den ska sporra folk att fortsätta jobba över den lägsta åldern för ålderspension. Utskottet anser att det gör uträkningen av pensionen mer begriplig och tydlig att pensionen i fortsättningen intjänas på hela lönen utan att pensionsavgifterna dras av från den. Det ökar också rättvisan mellan generationerna eftersom beloppen på pensionsavgifterna varierar mellan de olika årsklasserna.

När pensionstillväxten ändras och pension tjänas in på hela lönen ökar de genomsnittliga pensionerna hos alla kommande åldersklasser. De unga åldersklasserna drar den största nyttan av reformen både genom ökade förmåner och minskade avgifter. När tyngdpunkten för pensionstillväxten förskjuts från slutet av tiden i arbetslivet något närmare dess mitt ökar reformen på lång sikt pensionerna för dem som jobbar i yrken med låg utbildningsnivå något mer, vilket bidrar till att minska fattigdomen bland pensionärer. Att bestämmelserna om tillväxt ändras för 53 år fyllda kan innebära att pensionsnivån stiger relativt sett mindre för högt utbildade än för dem med lägre utbildning. Men samtidigt beräknas tiden i arbetslivet förlängas mer för högutbildade. Det bör följas upp hur ändringarna i tillväxt påverkar pensionsnivån.

Beloppet på ingångspensionen anpassas fortfarande till förväntad livslängd genom en livslängdskoefficient, men den lindras från och med 2027. Koefficientens effekt blir mer överskådlig när en målsatt pensionsålder bestäms för var och en. Det är den ålder när den pensionshöjande effekten av uppskovsförhöjningen kompenserar för den minskning som följer av livslängdskoefficienten. Utskottet anser att det sporrar till fortsatt arbete att en beräknad målsatt pensionsålder delges var och en fem år före den lägsta åldern för ålderspension.

Den andel av pension för återstående tid som ingår i sjukpensionen växer från det år arbetsoförmågan började till åldern för ålderspension. Med höjd pensionsålder höjs också uttagsåldern för återstående tid, vilket höjer nivån på sjukpensionen. Det förbättrar försörjningen för dem som av hälsoskäl inte kan fortsätta jobba till pensionsåldern.

Partiell förtida ålderspension

Deltidspensionen upphör som pensionsform och ersätts med partiell förtida ålderspension. Den nya pensionsformen minskar de begränsningar i deltidspensionen som är relaterade till mängden utfört arbete samtidigt som den underlättar för äldre arbetstagare att flexibelt kombinera arbete och pension. Inkomster eller arbetstid under pensionstiden begränsas inte längre. Pension ska heller inte vara ett hinder för att få arbetslöshetsdagpenning eller sjukdagpenning. Partiell förtida ålderspension, som kan vara 25 eller 50 procent av pensionsbeloppet, är kalkylmässigt neutral med avseende på finansieringen eftersom pensionen minskas med en permanent förtidsminskning, om den börjar före uppnådd ålder för ålderspension. Utskottet anser att användningen av denna pensionsform och dess finansiella hållbarhet bör följas.

Arbetslivspension

När åldern för ålderspension höjs får personer som har utfört tungt arbete länge, det vill säga minst 38 år, arbetslivspension som en ny pensionsform. Arbetslivspensionen är en ny form av förtidspensionering som erbjuder 63 år fyllda arbetstagare och företagare som har arbetat länge i ett yrke som är ansträngande och slitsamt en möjlighet att på vissa villkor gå i pension något före ålderspensionen.

Som faktorer som ökar ansträngningen och belastningen beaktas både fysiska och psykosociala faktorer, vilket är positivt med avseende på jämställdheten. För arbetslivspension krävs det dessutom att arbetstagarens eller företagarens arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom, lyte eller skada. Bedömningen av nedsatt arbetsförmåga ska i första hand basera sig på medicinska faktorer. Detta krav är emellertid lindrigare än kravet för att full sjukpension ska beviljas. Ett ytterligare villkor för att pensionen ska beviljas är att arbetstagarens möjligheter att fortsätta med arbetet har försämrats permanent på grund av lång tid i arbetslivet och nedsatt arbetsförmåga. Nivån på arbetslivspension är lägre än på sjukpension eftersom den inte inkluderar andel för återstående tid.

Arbetslivspensionen kommer att medföra nya uppgifter för företagshälsovården och arbetsgivarna som ska kunna utreda om den anställde långvarigt utsatts för arbete som medför ansträngning och belastning, som utgör grunden för pensionen. En bedömning av tiden i arbetslivet bör huvudsakligen vara baserad på registerdata ur arbetspensionssystemet. Trots det bör bedömningen enligt propositionsmotiven inte bindas enbart till yrkestitel, och bedömningen av hur ansträngande och belastande arbetet är bör också beakta en persons individuella egenskaper.

Regleringen av arbetslivspensionen blir huvudsakligen beroende på tillämpningspraxis. Faktorer som preciseras i tillämpningspraxis är bland annat i vilken grad och på vilket sätt hälsotillståndet förändrats samt hur ofta de drag i arbetet som medför ansträngning och belastning förekommer. Enhetlig tillämpningspraxis som stämmer överens med lagens syfte kräver utbildning av företagshälsovårdsläkare och de försäkringsläkare som tillämpar lagen i praktiken. Utskottet finner det angeläget att utreda hur objektiva fakta om de faktorer som på lång sikt är belastande i arbetet kommer att produceras så att jämlikheten inte äventyras till följd av varierande kompetens i anslutning till bedömningen.

Höjda pensionsgränser inom det offentliga

I fråga om den offentliga sektorn följer pensionsreformen de ändringar som avtalats för anställda inom den privata sektorn. Den lägsta pensionsåldern inom den offentliga sektorn höjs på samma sätt som inom den privata sektorn. Också ändringarna i pensionstillväxten, slopandet av deltidspensionen och ändringarna i fråga om partiell förtida ålderspension och arbetslivspension gäller på samma sätt den offentliga sektorn.

Före 1989 hade den offentliga sektorn olika yrkesbaserade pensionsåldrar som var lägre än den allmänna pensionsåldern. De som omfattades av sådan pension fick under vissa förutsättningar välja om de ville kvarstå i pensionsordningen enligt den gamla lagstiftningen eller övergå till det nya systemet med flexibel pensionsålder. Inom kommunens pensionssystem måste valet delges

den kommunala pensionsanstalten senast den 31 december 1996. I det statliga pensionssystemet löpte tiden för val av system ut den 30 juni 1999. När den nu aktuella ändringen träder i kraft kommer det enligt propositionsmotiven fortfarande att finnas omkring 4 900 kommunanställda, 3 500 statsanställda och 100 kyrkligt anställda som har yrkesbaserad pensionsålder.

I propositionen föreslås att de yrkesbaserade pensionsåldrarna under en övergångsperiod ska höjas stegvis med tre månader per år. För den som går i pension 2018 är höjningen då tre månader, och den maximala höjningen på två år gäller för dem som går i pension 2025 och senare. Mer än så kan alltså den yrkesbaserade pensionsåldern inte stiga. Den pensionsåldern kan inte heller bli högre än den lägsta allmänna pensionsåldern för respektive åldersklass. Förfarandet avviker från höjningen av den allmänna pensionsåldern av den orsaken att den yrkesbaserade pensionsåldern kan vara olika för personer som är födda samma år.

Enligt grundlagsutskottet (GrUU 16/2015 rd) leder de föreslagna bestämmelserna om höjning av den yrkesbaserade pensionsåldern sammantaget inte till en oskälig försvagning av pensionsförmåner för dem som valt det pensionssystemet. Lagförslagen kan därför till denna del behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Enligt grundlagsutskottet måste man vid bedömningen av förslaget för det första beakta att ändringen inte betyder att rätten till yrkesbaserad pensionsålder slopas, utan att den yrkesbaserade pensionsåldern höjs stegvis på motsvarande sätt som den allmänna pensionsåldern. Denna lösning understryker vikten av likabehandling och kan med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna anses utgöra en godtagbar grund för höjning av den yrkesbaserade pensionsåldern. Ett för minst femton år sedan gjort val om att kvarstå i det yrkesbaserade pensionssystemet utgör enligt grundlagsutskottet inget absolut hinder för att höja den pensionsåldern i ett läge där också den allmänna pensionsåldern stiger.

Grundlagsutskottet anser att det avgörande vid en granskning av regleringens proportionalitet är att höjningen av pensionsåldern inte får vara oskälig. Den yrkesbaserade pensionsåldern ska höjas första gången 2018, så den första åldersklassen får cirka ett års anpassningstid från det att lagen träder i kraft. Ändringen genomförs stegvis och är tämligen måttlig. En höjning av den yrkesbaserade pensionsåldern med två år kan i sig anses vara en ganska betydande höjning, men berör endast dem som då lagen träder i kraft kommer att uppnå pensionsåldern först 2025 eller senare. Enligt propositionsmotiven kommer den yrkesbaserade pensionsåldern för de flesta av dem som omfattas av regleringen att stiga med högst nio månader. Den pensionsåldern kommer i vilket fall nästan utan undantag att vara klart lägre än den allmänna pensionsåldern.

Social- och hälsovårdsutskottet instämmer med grundlagsutskottets bedömning att de höjningar som nu föreslås av de yrkesbaserade pensionsåldrar som förblir i kraft är måttliga om de genomförs gradvis och att de inte blir oskäliga för de olika åldersklasserna. Därför anser social- och hälsovårdsutskottet att det med beaktande av pensionsreformen som helhet är godtagbart att höja de yrkesbaserade pensionsåldrarna på det sätt som regeringen föreslår.

Militärpensioner

Personer i militär tjänst vid försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet föreslås få höjd pensionsålder i samma förhållande som andra löntagare. Det föreslås att militärpensionerna senareläggs med tre månader från och med 2018 tills den senarelagda tiden uppgår till 24 månader. På så sätt bevarar de som är födda 1962 eller tidigare rätten till ålderspension vid 55 års ålder. Senareläggningen gäller åldersklasserna födda 1963 eller senare; pensionsåldern stiger således med två år för dem som är födda 1970—1972. Ändringen av pensionsåldern gäller ca 10 000 personer i militär tjänst.

Försvarsutskottet föreslår i sitt utlåtande att bestämmelserna om yrkesmilitärers rätt till pension bereds på nytt, eftersom de föreslagna ändringarna har omfattande negativa konsekvenser för Finlands försvarssystem och gränssäkerhet i undantagsförhållanden. Försvarsutskottet konstaterar att om militärpensionssystemet ändras på det föreslagna viset måste också grunderna för försvarssystemet utvärderas. I den nya beredningen måste man enligt utskottet söka andra lösningar inom militärpensionssystemet för att täcka de stigande pensionskostnaderna.

Social- och hälsovårdsutskottet konstaterar att reformens främsta syfte inte är att spara pengar utan att få folk att jobba längre. Som det konstateras i propositionen är syftet att åtgärda hållbarhetsgapet i de offentliga finanserna och att därför höja pensionsåldern för alla i arbetslivet med längre tid i arbetslivet som följd. Propositionen utgår från att pensionsåldern höjs på samma sätt för alla i arbetslivet. Eftersom militärers pensionsålder är åtta år lägre än den allmänna pensionsåldern är det med hänsyn till likabehandling av medborgarna skäligt att skillnaden mellan militärers och andras pensionsålder inte ökar.

I försvarsutskottets utlåtande konstateras det att för varje år som pensionsåldern höjs kommer reserven av yrkesmilitärer att minska med 300 per år och då reformen är genomförd fullt ut kommer det att behövas ca 600 nya militära tjänster för att ersätta dem som utgår ur reserven. Antalet personer som utgår ur reserven varierar betydligt från år till år, framgår det av en kalkyl som Keva gjort och som social- och hälsovårdsutskottet fått ta del av. Det beror på att åldersklasserna är olika stora. Kalkylen visar att den föreslagna reformen åren 2018—2025 reducerar reserven med 24—107 personer per år.

Social- och hälsovårdsutskottet vill betona att inga ändringar föreslås i militärpensionssystemets grundläggande drag. Militärer kan även fortsättningsvis avgå med pension åtta år tidigare än andra och tillväxt i reserven är fortsatt möjlig. Med tanke på insyn i pensionssystemet och målen med systemet är det till fördel om pensionsbestämmelserna kan användas bara för syften som gäller pensionssystemet. När pensionsåldern stiger gradvis kan de arrangemang som är nödvändiga för försvaret och gränssäkerheten åtgärdas på längre sikt, varvid ett alternativ är att se över det övriga regelverket om personal inom försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet.

Social- och hälsovårdsutskottet påpekar att ökad förväntad livslängd också inneburit ett ökat antal år då människor är friska och funktionsdugliga. Det kan antas att antalet år då de som jobbar i krävande yrken, såsom till exempel militärer, brandmän, poliser samt sjukskötare och annan vårdpersonal, är friska och funktionsdugliga ökar på samma sätt som för andra. Utskottet framhåller också att när pensionsåldern stiger måste arbetsgivarna och arbetsplatserna mer än förr sat-

sa på arbetshälsa och på att upprätthålla arbetsförmågan och också utnyttja möjligheterna till arbetsarrangemang.

Finansieringen av arbetspensionerna

Reformen stärker finansieringsbasen för arbetspensionerna när tiden i arbetslivet blir längre och antalet sysselsatta ökar. I propositionen ingår också vissa ändringar som gäller finansieringen av pensionerna och som avses påverka nivån på arbetspensionsförsäkringsavgiften på lång sikt. Andelen av det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret för ansvarsskuld eller pensionsansvar föreslås bli höjd från 10 till 20 procent. Avsikten är att gradvis övergå till en nivå på en femtedel före 2018. Höjningen av bundenhet till aktieavkastningen styr pensionsanstalterna till att placera minst en femtedel av de medel som motsvarar ansvarsskulden eller pensionsansvaret i aktier. Syftet med att öka andelen är att få en större avkastning på pensionsmedlen och därigenom minska trycket på att höja arbetspensionsförsäkringsavgiften. Ansvarsskuldens bundenhet till aktieavkastningen minskar samtidigt pensionsanstalternas behov av att sälja aktieplaceringar när marknadsläget är dåligt.

För en enskild pensionsanstalts avkastning av aktieplaceringar fastställs en maximigräns på 65 procent. Det dämpar pensionsanstalternas risktagning särskilt vid högkonjunktur. När den maximala mängden överskrids ökas pensionsanstaltens solvensgräns med 100 procent av beloppet på överskridandet. Som aktieplaceringar beaktas alla direkta och indirekta placeringar som omfattas av aktieriskerna enligt solvensbestämmelserna.

Utskottet anser att ändringarna behövs och konstaterar att utöver antalet sysselsatta och utvecklingen av realinkomstökningen är avkastningen av pensionsmedlen en central faktor för att dämpa trycket på att höja pensionsavgiften och för att trygga en hållbar finansiering av hela systemet.

EMU-buffertar

I den privata sektorns arbetspensionssystem har pensionsavgifter tagits ut dels för pensionsutgifter, dels också som förberedelse för att antalet pensionstagare ökar i förhållande till den arbetsföra befolkningen. Medlen ingår i arbetspensionsanstalternas balansräkningar som en utjämningsavsättningspost. Utjämningsavsättning är ett minimibelopp som bestäms för att trygga de pensioner som ska betalas ut under året. Den del som överstiger minimibeloppet bedöms i slutet av 2015 uppgå till ca 5,9 miljarder euro, det vill säga ca 10 procent av den privata sektorns lönesumma.

I utjämningsavsättningen ingår dels beredskap för förändringar i åldersstrukturen, dels en så kallad EMU-buffert, som arbetsmarknadsorganisationerna kom överens om att inrätta 1997. Målet var att EMU-bufferten skulle ge beredskap för störningar i ekonomin och för fluktuationer i konjunkturerna under medlemskapet i EMU. I organisationernas avtal om pensionsreformen preciserades reglerna för användningen av EMU-bufferten så att den del som överstiger utjämningsavsättningens minimibelopp kan användas bland annat för att reglera pensionsavgiften med högst 0,8 procent av lönesumman per år. Men användningen av bufferten får emellertid inte äventyra hållbarheten i fråga om finansieringen av arbetspensionsskyddet. Om bufferten används måste

det också avtalas om den period under vilken avgiften dimensioneras på en högre nivå än normalt för att de medel som använts i förhållande till lönesumman ska återföras till EMU-bufferten.

Användning av EMU-bufferten bygger inte på lagstiftning. Besluten att använda bufferten genomförs i praktiken då social- och hälsovårdsministeriet godkänner arbetspensionsbolagens ansökningar om beräkningsgrunder för pensionsavgift. Om man vill använda EMU-buffertarna fastställs pensionsavgiften på en lägre nivå än avsett, varvid finansieringen av sänkningen automatiskt tas från utjämningsavsättningen.

Pensionsavgifterna för 2016—2019 avtalades i samband med pensionsreformen. Den avtalade avgiftsnivån, 24,4 procent av lönesumman, beräknas räcka långt in i framtiden. Den avgiftsnivå som avtalades i pensionsavtalet har sänkts betydligt under de inledande åren i förhållande till pensionsutgiften, och medlen i utjämningsavsättningen används under de närmaste åren starkt för att täcka finansieringsunderskottet. Ett undantag är 2016 års pensionsavgift, som innefattar så kallade tillfälliga nedsättningar, varvid avgiftsnivån i genomsnitt blir 24,0 procent. Trots att den del som överstiger utjämningsavsättningens minimibelopp för närvarande är stor, kommer den till stor del att användas under det kommande decenniet. Men i kalkylerna för pensionsreformen lämnades ändå en möjlighet att använda EMU-bufferten, varvid utjämningsavsättningen inte ens som lägst understiger sitt minimibelopp 2025.

Det är ytterst angeläget, menar utskottet, att försöka hålla nivån på pensionsavgiften stabil och dess fluktuationer så förutsägbara som möjligt också på lång sikt.

Utveckling av arbetshälsan och förebyggande av arbetsoförmåga

Utskottet konstaterar att tiden i arbetslivet inte kan förlängas enbart genom att höja den nedre åldersgränsen för ålderspensionen. En relevant sätt att förlänga arbetslivet utöver höjd pensionsålder är att förebygga arbetsoförmåga och förbättra arbetshälsan. Faktorer som anknyter till arbetshälsan har ofta en avgörande inverkan på hur äldre anställda orkar och hålls kvar i arbetslivet. Genom att ingripa så tidigt som möjligt i fall av långvarig sjukfrånvaro kan man minska sannolikheten för pensionering före den lagfästa åldern för ålderspension. Förebyggande åtgärder som stöder arbetshälsan samt vård och rehabilitering i rätt tid är alla viktiga när det gäller att förebygga arbetsoförmåga. På arbetsplatserna behövs det rutiner för hur man ska upprätthålla arbetsförmågan, förebygga långvarig sjukfrånvaro och underlätta återgången till arbete efter sjukledighet.

För samhällsekonomin är det viktigt att så många som möjligt förblir sysselsatta. Samtidigt med de stora pensionavgångarna i de stora årskullarna är de årskullar som når arbetsför ålder små. Deras funktions- och arbetsförmåga får därför stor betydelse. Genom att också i ekonomiska kristider satsa på välfärdstjänster kan man i betydande grad påverka det kommande utbudet av arbetskraft på ett för samhällsekonomin relevant sätt, framhåller utskottet. Vi måste ytterligare kunna minska antalet personer som får sjukpension på grund av exempelvis depression. Om vi i varje årskull genast i början av tiden i arbetslivet går miste om tusentals årsverken på grund av illabefinnande som kunde förhindras, bidrar det till att göra det svårare att förlänga tiden i arbetslivet i enlighet med målet. Utskottet vill betona vikten av att främja hälsan med olika medel med tanke på de ökande utmaningarna på arbetsmarknaden och den åldrande befolkningen.

Detaljmotivering

Begreppet tredjestat används i 4 § 5 och 6 mom. i lagförslag 1. Med tredjestat avses enligt motiven till 4 § 6 mom. något annat land än ett EU- eller EES-land eller Schweiz eller en stat som Finland ingått en bilateral överenskommelse om social trygghet med. Eftersom uttrycket tidigare är odefinierat behöver definitionen fogas till 2 §. Utskottet föreslår att 2 § kompletteras med en ny 9 punkt där tredjestat definieras enligt motiven till 4 § 6 mom. Paragrafens 9—11 punkt blir då 10—12 punkten.

Utskottet föreslår att ordalydelsen i 95 § i lagen om pension för arbetstagare, 88 § i lagen om pension för företagare, 100 § i lagen om sjömanspensioner och 99 § i pensionslagen för den offentliga sektorn ändras i överensstämmelse med definitionen i lagen om ansvar i spårtrafik. Syftet är att undanröja oklarheter om vem ersättningsskyldigheten gäller.

Dessutom föreslår utskottet som lagteknisk korrigering att ikraftträdandebestämmelserna i lagförslag 3, 6, 9, 12 och 14 skrivs som separata paragrafer.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

> *Riksdagen godkänner lagförslag 2, 5, 7, 8, 11 och 15—38 i proposition RP 16/2015 rd utan ändringar.*
>
> *Riksdagen godkänner lagförslag 1, 3, 4, 6, 9, 10 och 12—14 i proposition RP 16/2015 rd med ändringar.* ***(Utskottets ändringsförslag)***

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) 22—24, 63, 64, 67, 69 och 73 §, 80 § 3 mom., 123 § 10 punkten och 181 § 2 mom.,

av dem 22 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1427/2011, 23 § sådan den lyder i lag 1164/2007, 24 § sådan den lyder i lag 909/2010, 63 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 627/2009, 69 § sådan den lyder i lag 627/2009 och 181 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1292/2006,

ändras 1 §, 1 mom., 2—4 och 11—14 §, 15 § och mellanrubriken före den, 16—21 §, 25 § 1 mom., 34, 37, 52, 65 och 66 §, 68 § 1 mom., 74 § 2 mom., 3 mom. 3 punkten och 5 mom., 75 §, 81 § 2 mom., 82 § och mellanrubriken före den, 83 och 84 §, 88 § 2 mom., 91 § 1 mom., 91 a § 2 mom., 92 § 1 mom., 94 § 1 mom., 96 § 2 mom., 97 och 99 §, 101 § 2 mom., 105 § 1 mom., 106 § 2 mom., 107, 107 a, 108, 109 och 117 §, 120 § 4 mom., 126 § 3 mom., 129 §, 133 § 2 mom., 134 § 4 mom., 153 §, 168 § 2 mom., 171 § 2 mom., 174 och 179 §, 182 § 2 mom., 185 §, 207 § 2 mom. och 210 § 2 mom.,

av dem 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 627/2009, 354/2010, 1192/2010 och 873/2015, 3 § sådan den lyder i lagarna 1274/2006, 1164/2007 och 1097/2008, 4 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1281/2007, 1097/2008 och 354/2010, 11 § sådan den lyder i lag 794/2012, 12, 13 och 52 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 794/2012, 16 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1427/2011, 794/2012 och 873/2015, 17 och 20 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1427/2011, 19 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 873/2015, 25 § 1 mom., 34 §, 74 § 5 mom. och 91 § 1 mom. sådana de lyder i lagarna 1164/2007, 37 §, 105 § 1 mom., 106 § 2 mom., 107, 107 a, 108 och 109 § och 126 § 3 mom. sådana de lyder i lag 634/2009, 66 och 84 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 627/2009, 75 § sådan den lyder i lag 1456/2011, 81 § 2 mom. och 82 § sådana de lyder i lag 627/2009, 88 § 2 mom., 91 a § 2 mom. och 101 § 2 mom. sådana de lyder i lag 882/2014, 92 § 1 mom. sådant det lyder i lagarna 1427/2011 och 873/2015, 94 § 1 mom. sådant det lyder i lag 873/2015, 120 § 4 mom. sådant det lyder i lag 1203/2009, 129 § sådant det lyder i lagarna 634/2009 och 354/2010, 168 § 2 mom. och 171 § 2 mom. sådana de lyder i lag 317/2015, 179 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1292/2006, 909/2010 och 1209/2013, 182 § 2 mom. sådant det lyder i lag 909/2010 och 185 § sådan den lyder i lag 1427/2011, samt

fogas till lagen en ny 53 a—53 l § och före dem en ny mellanrubrik, till lagen en ny 75 c §, till 95 § ett nytt 2 mom. och till lagen nya 102 a och 218 a §, som följer:

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs om den rätt till ålderspension, partiell förtida ålderspension, rehabilitering, invalidpension och arbetslivspension som arbetstagare inom den privata sektorn har samt om den rätt till familjepension som arbetstagarnas förmånstagare har.

— —

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

1) *pensionsanstalt* ett arbetspensionsförsäkringsbolag, en försäkringskassa eller en pensionsstiftelse enligt 1 § 3 mom.,

2) *anställningsförhållande* ett anställningsförhållande som grundar sig på ett arbetsavtal enligt 1 kap. 1 § i arbetsavtalslagen (55/2001),

3) *arbetspension* pension enligt de lagar som avses i 3 §,

4) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har erhållit moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (873/2015) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) eller dagpenning enligt trafikförsäkringslagen (279/1959),

5) *intjänad pension* pension som tjänats in på basis av arbetsinkomster som avses i denna lag, på basis av tid med pension som upphört och på basis av sådan oavlönad tid som avses i 4 punkten samt förmån som tjänats in på basis av lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003),

6) *primär förmån* en förmån som avses i 92 och 93 § och som oberoende av arbetspensionens belopp betalas till fullt belopp och dras av från en förmån enligt denna lag,

7) *EU:s grundförordning om social trygghet* Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och med *EU:s tillämpningsförordning om social trygghet* Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen,

8) *EU- och EES-land* ett land som tillämpar EU:s grundförordning om social trygghet eller rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen,

9) tredjestat något annat land än ett EU- eller EES-land eller Schweiz eller en stat som Finland ingått en bilateral överenskommelse om social trygghet med, (ny)

10) *överenskommelse om social trygghet* en internationell överenskommelse om social trygghet som är förpliktande för Finland,

11) *teoretisk pension* en kalkylerad pension; när denna pension fastställs betraktas sådan tid i arbete i ett EU- och EES-land som omfattas av arbetspensionslagarna som tid i arbete enligt denna lag,

12) *den lägsta åldern för ålderspension* den ålder för ålderspension som fastställs utifrån arbetstagarens födelseår och som avses i 11 § 2 och 3 mom.,

I denna lag avses med *pensionsfall*

1) den sista dagen i kalendermånaden före ålderspensionens begynnelsetidpunkt,

2) den sista dagen i kalendermånaden före den partiella förtida ålderspensionens begynnelsetidpunkt,

3) inträde av arbetsoförmåga på det sätt som avses i 35 § 1 mom.,

4) uppfyllande av villkoren för erhållande av arbetslivspension i enlighet med 53 a §, eller

5) förmånslåtarens död.

3 §

Arbetspensionslagar

Med arbetspensionslagar avses arbetspensionslagarna för den privata och för den offentliga sektorn. Arbetspensionslagar för den privata sektorn är utöver denna lag

1) lagen om sjömanspensioner (1290/2006),

2) lagen om pension för företagare (1272/2006),

3) lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006).

Arbetspensionslagar för den offentliga sektorn är

1) pensionslagen för den offentliga sektorn (/),

2) lagen om ortodoxa kyrkan (985/2006),

3) pensionsstadgan enligt 11 § 2 mom. 6 punkten i lagen om Finlands Bank (214/1998),

4) landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om statens pensioner (ÅFS 54/2007).

4 §

Anställningsförhållande

En arbetstagare har på basis av sitt anställningsförhållande rätt till pensionsskydd så som föreskrivs i denna lag.

Denna lag gäller inte anställningsförhållanden

1) i fråga om tid före ingången av kalendermånaden efter den under vilken 17 års ålder uppnåtts,

2) efter den kalendermånad under vilken en arbetstagare som är född 1957 eller tidigare fyller 68 år, en arbetstagare som är född 1958—1961 fyller 69 år och en arbetstagare som är född 1962 eller senare fyller 70 år (*den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten*),

3) på basis av vilka arbetstagaren med stöd av någon annan arbetspensionslag som avses i 3 § har rätt till pension,

4) i vilka arbetstagaren arbetar som medlem av besättningen på ett finskt fartyg som inskrivits i handelsfartygsförteckningen enligt lagen om förbättrande av konkurrenskraften för fartyg som används för sjötransport (1277/2007).

Denna lag gäller inte arbetstagare

1) till vilka arbetsgivaren betalar i denna lag avsedd arbetsinkomst till ett belopp av sammanlagt mindre än 41,89 euro per kalendermånad,

2) på vilka finsk lagstiftning inte tillämpas på basis av bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EU:s grundförordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet,

3) som en utländsk arbetsgivare sänder till Finland för att arbeta och vars arbete i Finland i denna arbetsgivares tjänst pågår i högst två år.

Om finsk lagstiftning tillämpas på en arbetstagare som avses i 3 mom. 3 punkten på basis av bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EU:s grundförordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet eller om arbetstagaren omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet omedelbart innan arbetet i Finland börjar, tillämpas dock denna lag på arbetstagaren.

Utöver vad som bestäms i 3 mom. 3 punkten ska denna lag tillämpas på arbetstagaren, om arbetstagaren kommer från en tredjestat för att tillfälligt arbeta i Finland inom ramen för företagsintern förflyttning av personal och arbetsgivaren inte har ordnat pensionsskydd för arbetstagaren.

Denna lag tillämpas inte på arbete som en arbetstagare som kommer till Finland från en tredjestat utför i Finland, om

1) det är fråga om arbete inom landsvägstransport som arbetstagaren utför huvudsakligen någon annanstans än i Finland,

2) arbetstagaren inte är bosatt i Finland,

3) arbetstagaren inte har hemvist i Finland, och

4) finsk lagstiftning inte ska tillämpas på arbetet enligt bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EU:s grundförordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet.

11 §

Rätt till ålderspension

En arbetstagare har rätt att gå i ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts.

Arbetstagarens lägsta ålder för ålderspension bestäms utifrån hans eller hennes födelseår enligt följande:

1) 63 år för dem som är födda 1954 eller tidigare,

2) 63 år och 3 månader för dem som är födda 1955,

3) 63 år och 6 månader för dem som är födda 1956,

4) 63 år och 9 månader för dem som är födda 1957,

5) 64 år för dem som är födda 1958,

6) 64 år och 3 månader för dem som är födda 1959,

7) 64 år och 6 månader för dem som födda 1960,

8) 64 år och 9 månader för dem som är födda 1961,

9) 65 år för dem som är födda 1962—1964.

Den lägsta åldern för ålderspension för arbetstagare som är födda 1965 eller senare anpassas till förändringen i livslängden enligt 82 och 83 § och åldern fastställs genom social- och hälsovårdsministeriets förordning för det år då arbetstagaren fyller 62 år.

En förutsättning för beviljande av ålderspension är att arbetstagaren inte längre står i det anställningsförhållande från vilket han eller hon pensioneras. Trots vad som föreskrivs i 8 § 3 mom. och i detta moment hindrar inte den försäkrades fortsatta skötsel av ett förtroendeuppdrag beviljande av ålderspension som tjänats in på grundval av tidigare avslutade anställningsförhållanden.

Om arbetstagaren går i ålderspension enligt lagen om sjömanspensioner vid sänkt pensionsålder före den lägsta åldern för ålderspension enligt denna lag, har han eller hon rätt att gå i ålderspension enligt denna lag vid den pensionsålder som anges i lagen om sjömanspensioner. I det fallet omvandlas pensionsbeloppet enligt denna lag så att det försäkringsmatematiskt motsvarar arbetstagarens pensionsålder. Närmare bestämmelser om omvandling av pensionsbeloppet och omvandlingskoefficienterna utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

12 §

Ålderspensionens belopp

Om ålderspensionen börjar vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren har uppnått den lägsta åldern för ålderspension, är ålderspensionens belopp den pension som tjänats in fram till begynnelsetidpunkten för pensionen.

Om arbetstagarens ålderspension börjar senare än från ingången av kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsetidpunkten för den första ålderspensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*).

En arbetstagare har inte rätt till uppskovsförhöjning för samma tid för vilken han eller hon har fått arbetslöshetsdagpenning.

13 §

Begynnelsetidpunkten för ålderspension

Ålderspensionen börjar från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren har uppnått den ålder som berättigar till ålderspension och slutat i det arbete på basis av vilket han eller hon ansöker om ålderspension. Ålderspension kan beviljas retroaktivt, dock inte utan giltigt skäl för längre tid än för de tre månaderna före månaden för ansökan om pension.

Om arbetstagaren fortsätter arbeta efter att ha uppnått den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten, beviljas ålderspension från ingången av den kalendermånad som följer på ansökan om pension.

Pension som tjänats in av arbetsinkomst på grundval av ett anställningsförhållande som börjat under tiden för ålderspension beviljas på ansökan tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren uppnått den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten.

Om arbetstagaren har fått partiell förtida ålderspension, börjar ålderspensionen från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren har uppfyllt de villkor som föreskrivs i 11 § och avslutat sitt huvudsakliga arbete som är försäkrat i enlighet med arbetspensionslagarna.

14 §

Indragning av ålderspension

En arbetstagare kan ansöka om indragning av sin ålderspension, om han eller hon har beviljats rehabiliteringsstöd på basis av en sådan arbetsoförmåga på viss tid som när rehabiliteringsstödet beviljades har beräknats fortgå efter det att arbetstagaren uppnått sin lägsta ålder för ålderspension. Indragning av ålderspensionen ska sökas inom en månad efter det att arbetsoförmågan hade beräknats upphöra och ålderspensionen dras in när arbetsoförmågan upphör.

Partiell förtida ålderspension

15 §

Rätt till partiell förtida ålderspension

En arbetstagare har rätt att gå i partiell förtida ålderspension tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken den nedre åldersgränsen, som bestäms utifrån arbetstagarens födelseår, har uppnåtts.

För arbetstagare bestäms den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension enligt följande:

1) för dem som är födda 1963 eller tidigare är den nedre åldersgränsen 61 år,

2) för dem som är födda 1964 är den nedre åldersgränsen 62 år,

3) för dem som är födda 1965 eller senare anpassas den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension till förändringen i livslängden enligt 82 och 83 §.

En arbetstagare har inte rätt till partiell förtida ålderspension, om han eller hon när pensionen börjar får någon annan på eget arbete baserad förmån som avses i arbetspensionslagarna eller avträdelsestöd enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) eller lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994).

16 §

Den partiella förtida ålderspensionens belopp

Grunden för den partiella förtida ålderspensionen är den pension som tjänats in i enlighet med arbetspensionslagarna fram till utgången av kalenderåret före det år då pensionen börjar. Pensionsandelen enligt denna lag är i enlighet med arbetstagarens ansökan 25 eller 50 procent av den pension enligt denna lag som utgör grunden för den partiella förtida ålderspensionen.

Den partiella förtida ålderspensionens pensionsandel minskas varaktigt med 0,4 procent för varje månad som begynnelsetidpunkten för pensionsandelen tidigareläggs före ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension (*förtidsminskning*).

Den partiella förtida ålderspensionens pensionsandel höjs varaktigt med 0,4 procent för varje månad som begynnelsetidpunkten för pensionsandelen skjuts upp till en senare tidpunkt än ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension (*uppskovsförhöjning*).

Om den partiella förtida ålderspensionen har beviljats som en pension på 25 procent och arbetstagaren ansöker om beviljande av en ytterligare andel på 25 procent, ska den senare andelen liksom den först beviljade andelen beräknas utifrån samma pension som avses i 1 mom. och som utgör grunden för den partiella förtida ålderspensionen. Om förtidsminskning eller uppskovsförhöjning beräknas för den senare andelen, ska minskningen eller förhöjningen beräknas enligt begynnelsetidpunkten för den andelen.

17 §

Begynnelsetidpunkten för partiell förtida ålderspension

Partiell förtida ålderspension börjar vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionen har sökts eller från en senare tidpunkt som sökanden meddelat. Partiell förtida ålderspension beviljas inte retroaktivt.

Partiell förtida ålderspension ska på samma sätt som beviljande av den senare andelen på 25 procent sökas så att den börjar från samma tidpunkt enligt alla arbetspensionslagar.

En pensionstagare kan på ansökan återkalla ett beslut om partiell förtida ålderspension inom tre månader från det att beslutet om beviljande av pension meddelades. Pensionsanstalten undanröjer det återkallade pensionsbeslutet. Bestämmelser om återkrav av pension som betalats utan grund finns i 126 §.

18 §

Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension

Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när arbetstagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:

1) den partiella förtida ålderspensionen,

2) den pensionsandel som tjänats in, men ännu inte beviljats, fram till utgången av året före det år då den partiella förtida ålderspensionen började, och

3) den pension som tjänats in under det år då den partiella förtida ålderspensionen började och därefter i anställningsförhållanden som avslutats före ålderspensionen började.

Trots det som föreskrivs i 11 § beviljas arbetstagaren, om arbetstagaren i enlighet med en annan arbetspensionslag för den privata sektorn eller arbetspensionslag för den offentliga sektorn beviljas ålderspension efter den partiella förtida ålderspensionen, den andel som ännu inte beviljats av den pension som tjänats in enligt denna lag fram till utgången av året före det år då den partiella förtida ålderspensionen började.

Om ålderspensionen börjar senare än från ingången av kalendermånaden efter den då arbetstagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension, ska uppskovsförhöjning på det sätt som bestäms i 12 § fogas till den pensionsdel som avses i 1 mom. 2 punkten. och till pension som tjänats in det år den partiella förtida ålderspensionen börjar och därefter fram till att den första ålderspensionen börjar.

19 §

Invalidpensionens belopp efter partiell förtida ålderspension

Om en arbetstagare som får partiell förtida ålderspension blir arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till invalidpension, beräknas invalidpensionens belopp utifrån de pensionsdelar som avses i 18 § 1 mom. 1 och 2 punkten, den pension som tjänats in det år den partiella förtida ålderspensionen började och därefter fram till utgången av året före det då arbetsoförmågan började samt pensionsdelen för återstående tid.

Om invalidpensionen senare upphör, utbetalningen av den avbryts eller den lämnas vilande på det sätt som avses i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete (738/2009), fortsätter den partiella förtida ålderspensionen till samma belopp som den beviljades tidigare.

20 §

Arbetslivspensionens belopp efter partiell förtida ålderspension

Arbetslivspensionens belopp efter partiell förtida ålderspension beräknas utifrån de pensionsdelar som avses i 18 § 1 mom. 1 och 2 punkten samt den pension som tjänats in det år den partiella förtida ålderspensionen började och därefter fram till utgången av månaden före den då arbetslivspensionen började.

Om arbetslivspensionen senare lämnas vilande i enlighet med 53 f §, fortsätter den partiella förtida ålderspensionen till samma belopp som den beviljades tidigare.

21 §

Invalidpension, arbetslivspension och ålderspension efter partiell förtida ålderspension

Om en arbetstagare som får partiell förtida ålderspension beviljas invalidpension, arbetslivspension eller ålderspension för samma tid för vilken partiell förtida ålderspension redan betalats, beaktas den partiella förtida ålderspensionen som en delbetalning av den andra pension som beviljas.

25 §

Rätt till arbetspensionsrehabilitering

En arbetstagare som inte har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

1) en sjukdom, ett lyte eller en skada som konstaterats på behörigt sätt sannolikt medför risk för arbetsoförmåga enligt 35 § 1 mom.,

2) arbetstagaren under granskningstiden för återstående tid enligt 76 § har minst 25 133, 40 euro i försäkrade arbetsinkomster, och

3) arbetstagaren inte har rätt till rehabilitering med stöd av bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfalls- eller trafikförsäkring.

— —

34 §

Andra bestämmelser om rehabilitering

Det som föreskrivs i denna lag om sökande av invalidpension, dess fastställande på tidigare grunder, engångsförhöjning, beaktande av förändringar i löne- och prisnivån, avdrag av primära förmåner, regressrätt för pensionsanstalten, utbetalning, justering av invalidpension och ändring

av beloppet, invalidpension som beviljas efter partiell förtida ålderspension, dröjsmålsförhöjning, återkrav, lämnande och erhållande av uppgifter, sökande av ändring och anmälningsskyldighet för invalidpensionstagare gäller rehabiliteringspenningen och rehabiliteringstillägget samt mottagaren av dem, om inte något annat föreskrivs i denna lag. Grundlöst utbetalda kostnadsersättningar för yrkesinriktad rehabilitering kan återkrävas på det sätt som i denna lag föreskrivs om återkrav av en pension som betalats utan grund.

Rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg kan också betalas för kortare tid än en månad. Primärtid enligt sjukförsäkringslagen inverkar inte på begynnelsetidpunkten för rehabiliteringspenningen. För den tid för vilken rehabiliteringspenning betalas tjänas inte pension in i enlighet med 68 § och rehabiliteringsförmånerna tas inte som grund för familjepension.

37 §

Invalidpension på basis av pension som beviljats enligt pensionslagen för den offentliga sektorn

En arbetstagare har rätt till invalidpension enligt denna lag, om han eller hon beviljats invalidpension enligt 33 § 1 mom. 2 punkten i pensionslagen för den offentliga sektorn.

En arbetstagare har dessutom rätt till invalidpension enligt denna lag, om han eller hon med stöd av 33 § 1 mom. 1 punkten i pensionslagen för den offentliga sektorn har beviljats invalidpension på basis av arbetsoförmåga som börjat medan en anställning inom den offentliga sektorn varade och hans eller hennes intjänade pension enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn är högst 688,02 euro per månad.

52 §

Ändring av invalidpension till ålderspension

Full invalidpension ändras till ålderspension och delinvalidpension till sådan ålderspension som till beloppet motsvarar full invalidpension från ingången av månaden efter den då pensionstagaren uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

Arbetstagaren har på ansökan rätt till pension som tjänats in på basis av arbete som utförts under tiden för invalidpension när hans eller hennes invalidpension i enlighet med 1 mom. ändras till ålderspension, om arbetstagaren inte längre står i det anställningsförhållande från vilket han eller hon går i ålderspension. Om arbetstagaren arbetar under tiden för invalidpension enligt en annan arbetspensionslag än denna lag eller sedan invalidpension enligt denna lag eller en annan arbetspensionslag upphört, har arbetstagaren rätt till den pension som tjänats in på basis av detta arbete när han eller hon beviljas ålderspension. Arbetstagaren har rätt till pension som tjänats in på basis av arbete som utförts under tiden för den ovan avsedda invalidpensionen eller sedan den upphört även om han eller hon efter att den tidigare invalidpensionen upphört beviljas ny invalidpension, på vilken det inte tillämpas vad som i 80 § 2 mom. föreskrivs om fastställande av pension på tidigare grunder.

I stället för att beviljas i form av invalidpension beräknas och beviljas pensionen i form av ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension uppnåddes, om

1) arbetstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension före utgången av den primärtid som avses i 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen, eller

2) någon primärtid inte fastställs för arbetstagaren på basis av 12 kap. 3 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen, eftersom arbetstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

Arbetslivspension

53 a §

Rätt till arbetslivspension

En arbetstagare har rätt till arbetslivspension när han eller hon har fyllt 63 år, om

1) arbetstagaren har arbetat minst 38 år i ett arbete som ska försäkras enligt arbetspensionslagarna och som har varit sådant ansträngande och slitsamt arbete som avses i 53 b §,

2) arbetstagarens arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom, lyte eller skada, men dock mindre än vad beviljande av sådan full invalidpension som avses i 35 § förutsätter,

3) arbetstagarens möjligheter att fortsätta i arbetet är bestående försvagade av de skäl som nämns i 1 och 2 punkten, och

4) det arbete som avses i 1 punkten vid tidpunkten för uppnåendet av den nedre åldersgränsen för arbetslivspension eller efter det när pensionsansökan blir anhängig fortsätter eller arbetet upphörde för högst ett år sedan.

Till den tid i arbete som avses i 1 mom. 1 punkten räknas även moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningsperioder för högst tre år. Till den tid som avses i 1 mom. 1 punkten räknas dessutom kortare frånvaroperioder under anställningsförhållandet på grund av sjukdom eller permittering samt tillfällig arbetslöshet.

Med sådant i 1 mom. 1 punkten avsett arbete som ska försäkras enligt arbetspensionslagarna jämställs sådant ansträngande och slitsamt arbete som avses i 53 b § och som ska försäkras i ett annat EU- och EES-land eller ett land som slutit en överenskommelse om social trygghet med Finland.

53 b §

Ansträngande och slitsamt arbete

För att en arbetstagares arbete som avses i 53 a § 1 mom. 1 punkten ska bedömas vara ansträngande och slitsamt krävs det att en eller flera av följande faktorer i betydande grad har ingått i arbetet:

1) arbetsrörelser som kräver stor muskelstyrka eller som belastar musklerna långvarigt,

2) särskilt hög belastning på andnings- och cirkulationsorganen,

3) belastande och besvärliga arbetsställningar,

4) upprepade arbetsrörelser som kräver styrka eller stor snabbhet eller arbetsrörelser som samtidigt kräver att handen griper, gör en vridande rörelse och använder kraft,

5) interaktivt arbete som är särskilt krävande och medför exceptionell psykisk belastning, eller

6) arbete med uppgifter som kräver ständig vaksamhet eller särskild uppmärksamhet och där det finns hög risk för olycksfall eller olycka eller uppenbar risk för våld.

Vid bedömning av om en eller flera av de faktorer som avses i 1 mom. i betydande grad ingår i ett arbete ska exceptionella fysikaliska faktorer, användning av skyddsutrustning som ökar belastningen, skiftarbete som inbegriper återkommande nattarbete eller som på annat sätt är belas-

tande och återkommande långa arbetspass beaktas som faktorer som ökar ansträngningen och slitaget.

Hur ansträngande och slitsamt ett arbete är bedöms med hänsyn till helheten av samverkan mellan de olika faktorer som nämns i 1 och 2 mom.

53 c §

Arbetslivspensionens belopp

Arbetslivspensionens belopp är den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före den då arbetslivspensionen började.

53 d §

Begynnelsetidpunkten för arbetslivspension

Arbetslivspension börjar från ingången av kalendermånaden efter den då arbetstagaren uppfyller villkoren i 53 a §, dock tidigast från ingången av månaden efter den då pensionen söks.

Arbetslivspension beviljas tills vidare.

53 e §

Förhandsbeslut om rätten till arbetslivspension

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut där det framgår om han eller hon uppfyller de villkor för arbetslivspension som avses i 53 a §. Förhandsbeslutet ges av den pensionsanstalt som är behörig att avgöra en pensionsansökan då arbetstagaren ansöker om pension i stället för om förhandsbeslut.

Ett förhandsbeslut om arbetslivspension är bindande för pensionsanstalten, om en pensionsansökan som grundar sig på det görs inom sex månader eller inom en av arbetstagaren och dennes arbetsgivare avtalad längre tid från det att förhandsbeslutet vann laga kraft. Förhandsbeslutet kan dock vara i kraft högst fram till den lägsta åldern för ålderspension.

53 f §

Arbetslivspensionen lämnas vilande

Om inkomsten för den som får arbetslivspension överstiger den fasta inkomstgräns som föreskrivs i 3 § i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete, kan arbetslivspensionen lämnas vilande på det sätt som bestäms i 4 § 1 och 2 mom., 6 § 1 och 2 mom. samt i 7—10 § i den lagen.

53 g §

Justering av arbetslivspension retroaktivt

Arbetslivspensionen kan lämnas vilande retroaktivt för högst två år. Denna tid beräknas från ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionstagarens ansökan om justering anhängiggjorts eller pensionsanstalten vidtagit justeringsåtgärder.

53 h §

Ändring av arbetslivspension till ålderspension

Arbetslivspension ändras till ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken pensionstagaren uppnår sin lägsta ålder för ålderspension.

Arbetstagaren har på ansökan rätt till pension som tjänats in på basis av arbete som utförts under tiden för arbetslivspension när hans eller hennes arbetslivspension i enlighet med 1 mom. ändras till ålderspension, om arbetstagaren inte längre står i det anställningsförhållande från vilket han eller hon går i ålderspension.

Om arbetstagarens anställningsförhållande upphör efter det att den lägsta åldern för ålderspension uppnåtts, har arbetstagaren på ansökan rätt till pension som tjänats in på basis av arbete som utförts under tiden för pensionen tidigast från och med ingången av månaden efter den under vilken anställningsförhållandet upphör.

53 i §

Beviljande av ålderspension i stället för arbetslivspension

I stället för att beviljas i form av arbetslivspension beräknas och beviljas pensionen i form av ålderspension från ingången av månaden efter den månad då den lägsta åldern för ålderspension uppnåddes, om arbetstagaren uppnått den lägsta åldern för ålderspension innan arbetslivspensionen började.

53 j §

Utredning av rehabiliteringsmöjligheterna för den som ansöker om arbetslivspension

Om pensionsanstalten avslår en ansökan om arbetslivspension ska den utreda huruvida arbetstagaren har rätt till rehabilitering enligt 25 § och se till att arbetstagarens möjligheter till rehabilitering enligt annan lagstiftning har klarlagts. Om arbetstagaren har rätt till rehabilitering enligt 25 §, ska pensionsanstalten i enlighet med 27 § ge ett förhandsbeslut om rätt till rehabilitering.

53 k §

Arbetslivspension på basis av pension som beviljats enligt pensionslagen för den offentliga sektorn

En arbetstagare har rätt till arbetslivspension enligt denna lag, om han eller hon beviljats arbetslivspension enligt 51 § i pensionslagen för den offentliga sektorn.

53 l §

Arbetslivspensionstagarens anmälningsskyldighet

Den som får arbetslivspension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om att han eller hon börjar förvärvsarbeta.

65 §

Pensionstillväxt

Pensionen växer med 1,5 procent av de i 70 och 72 § avsedda pensionsgrundande arbetsinkomsterna för varje enskilt år (*årsinkomst*) som arbetstagaren har tjänat in från ingången av kalendermånaden efter den månad då 17 års ålder uppnåtts fram till den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten.

Till pension berättigar inte arbetsinkomsterna under det år under vilket arbetsoförmågan började, om den återstående tiden vid fastställandet av invalidpensionen har räknats som till pension berättigande tid på det sätt som föreskrivs i 66 §.

Pensionen på basis av den inkomst som ligger till grund för en i 74 § avsedd förmån som arbetstagaren under varje kalenderår fått för oavlönad tid växer med 1,5 procent.

66 §

Fastställande av pension för återstående tid

När invalidpensionen fastställs berättigar till pension tiden från ingången av det kalenderår under vilket arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren uppnår sin lägsta ålder för ålderspension (*återstående tid*). Om arbetstagares lägsta ålder för ålderspension inte är föreskriven vid tidpunkten för pensionsfallet, berättigar till pension tiden från ingången av det kalenderår då arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad då arbetstagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension som har föreskrivits för den åldersklass som ligger närmast hans eller hennes egen åldersklass. En förutsättning för att arbetstagaren ska få pension för återstående tid är att han eller hon under de tio kalenderåren före det år under vilket arbetsoförmågan började har haft sammanlagt minst 12 566,70 euro i arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna.

Pensionen för återstående tid är 1,5 procent per år av den i 76 § avsedda inkomst som pensionen för återstående tid grundar sig på.

68 §

Pensionstillväxt för tid med invalidpension som upphört

Om en arbetstagare som har fått invalidpension senare beviljas pension på nya grunder, räknas som till pension berättigande tid även den tid under vilken arbetstagaren fick invalidpension. När pensionen för denna tid räknas ut används som grund den inkomst för återstående tid som hänför sig till den invalidpension som upphört.

— —

74 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

— —

Till pension berättigar inkomst som ligger till grund för en förmån för oavlönad tid på det sätt som avses i 3 mom. och som arbetstagaren har fått från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 17 års ålder uppnåtts till utgången av året före pensionsfallet. När ålderspension räknas ut beaktas dock inkomst som ligger till grund för en förmån som arbetstagaren fått fram till utgången av månaden för ålderspensionsfallet.

De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:

— —

3) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del dagpenning har erhållits före utgången av den månad under vilken den lägsta åldern för ålderpension har uppnåtts,

— —

På grundval av inkomst som ligger till grund för en förmån tjänas inte pension in för den tid för vilken arbetstagaren har erhållit pension enligt arbetspensionslagarna, en motsvarande utländsk förmån eller en förmån på grundval av anställning i en internationell organisation eller en institution inom Europeiska unionen. Under tiden för partiell förtida ålderspension och familjepension intjänas likväl pension också på grundval av den inkomst som ligger till grund för förmånen.

Arbetspensionsutdrag samt utfärdande och kontroll av det

75 §

Arbetspensionsutdrag

Varje arbetstagare i åldern 17—69 år får ett arbetspensionsutdrag över de av hans eller hennes inkomster som berättigar till pension. Arbetspensionsutdraget innehåller följande uppgifter för sex kalenderår före det år under vilket utdraget utfärdas:

1) de arbetsinkomster som berättigar till pension enligt arbetspensionslagarna, separat för varje arbetsgivare,

2) sådant arbete som berättigar till pension och har försäkrats enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare samt de totala arbetsinkomsterna för det arbetet,

3) de inkomster som ligger till grund för förmåner som betalats för oavlönad tid och som berättigar till pension, separat för varje förmånsslag,

4) grunden och den tid för vilken en förmån tjänas in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier, och

5) den intjänade pensionen vid utgången av året före det år under vilket arbetspensionsutdraget utfärdas, dock inte i sådana fall då arbetstagaren får partiell förtida ålderspension.

Dessutom anges i arbetspensionsutdraget arbetstagarens lägsta ålder för ålderspension, om den har föreskrivits för hans eller hennes åldersklass när arbetspensionsutdraget utfärdas.

Pensionsanstalten utfärdar ett arbetspensionsutdrag till

1) den vars pensionsskydd vid utgången av året före det år under vilket arbetspensionsutdraget skickas eller senast före det har ordnats endast enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn eller parallellt enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn och den offentliga sektorn, och

2) den vars pensionsskydd vid utgången av året före det år under vilket arbetspensionsutdraget skickas eller senast före det har ordnats endast enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn och han eller hon också har sådana arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn som berättigar till pension under de tre åren före det år under vilket arbetspensionsutdraget skickas.

Pensionsskyddscentralen utfärdar ett arbetspensionsutdrag till den som inte har några registrerade arbetsinkomster som enligt arbetspensionslagarna berättigar till pension men som har registrerade förmånsperioder enligt 1 mom. 3 eller 4 punkten.

75 c §

Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder

Den målsatta pensionsåldern för varje åldersklass är den ålder när den förstorande effekt som den uppskovsförhöjning som beräknats utifrån denna åldersklass lägsta ålder för ålderspension har på pensionen är minst lika stor som livslängdskoefficientens förminskande effekt på ålderspensionen.

Det arbetspensionsutdrag där en uppskattning av arbetstagarens målsatta pensionsålder och av beloppet för hans eller hennes ålderspension i den målsatta pensionsåldern anges, skickas senast under det sjätte kalenderåret före arbetstagarens lägsta ålder för ålderspension eller uppskattade lägsta ålder för ålderspension till arbetstagare som inte får partiell förtida ålderspension. Efter detta meddelas en uppskattning av arbetstagarens målsatta pensionsålder i samband med att något annat arbetspensionsutdrag utfärdas.

81 §

Engångsförhöjning av invalidpension

— —

Engångsförhöjningen räknas ut på basis av det sammanlagda beloppet av arbetstagarens löpande pensioner enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningsprocenten är 25, om arbetstagaren vid ingången av året för förhöjningen är 23—31 år. Förhöjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenheter för varje levnadsår.

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

82 §

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

Den lägsta åldern för ålderspension, den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension och den nedre åldersgränsen för arbetslivspension för arbetstagare som är födda 1965 eller senare anpassas till förändringen i den förväntade livslängden. Åldersgränserna fastställs för det år då arbetstagaren fyller 62 år.

Ålderspension, partiell förtida ålderspension, arbetslivspension och invalidpension anpassas till förändringen i den förväntade livslängden med en livslängdskoefficient. När pensionen börjar omvandlas pensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då arbetstagaren fyller 62 år. Om en annan pension än invalidpension börjar före det året, omvandlas pensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då pensionen började. Om arbetstagarens arbetsoförmåga börjar före det år då arbetstagaren fyller 62 år, omvandlas invalidpensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då arbetsoförmågan började. När en invalidpension eller arbetslivspension ändras till ålderspension omvandlas pensionen inte på nytt med livslängdskoefficienten. När partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension, omvandlas den del av ålderspensionen som inte har omvandlats med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då arbetstagaren fyller 62 år.

83 §

Fastställande av åldergränser och livslängdskoefficient

Den lägsta åldern för ålderspension för arbetstagare som är födda 1965 eller senare fastställs så att förhållandet mellan å ena sidan skillnaden mellan den lägsta ålder för ålderspension och 18 års ålder och å andra sidan den förväntade livslängd som beräknats i fråga om den lägsta åldern för ålderspension är detsamma som 2025. Den förväntade livslängden beräknas enligt Statistikcentralens dödlighetsstatistik för den senaste femårsperiod för vilken det finns tillgängliga uppgifter. När förhållandet för 2025 beräknas används 65 år som den lägsta åldern för ålderspension och den förväntade livslängden beräknas enligt Statistikcentralens dödlighetsstatistik för 2020—2024.

Den lägsta åldern för ålderspension beräknas med en månads noggrannhet. Den lägsta ålder för ålderspension som ska fastställas kan avvika från den föregående lägsta ålder för ålderspension

som fastställts med högst två månader. Den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension och den nedre åldergränsen för arbetslivspension justeras med lika många månader som den lägsta åldern för ålderspension avviker från den föregående lägsta ålder för ålderspension som fastställts.

Livslängdskoefficienten för 2018—2026 bestäms så att kapitalvärdet för den pension som börjar vid 62 års ålder och som omvandlats med koefficienten, beräknat enligt Statistikcentralens dödlighetsstatistik för den senaste femårsperiod för vilken det finns tillgängliga uppgifter, är detsamma som kapitalvärdet 2009 för den icke-omvandlade pension som börjar vid 62 års ålder, beräknat enligt dödlighetsstatistiken för 2003—2007. När kapitalvärdet räknas ut används en räntesats på två procent.

Livslängdskoefficienten för 2027 och därefter bestäms så att kapitalvärdet för den pension som omvandlats med koefficienten med början från den senast fastställda lägsta åldern för ålderspension, beräknat enligt Statistikcentralens dödlighetsstatistik för den senaste femårsperiod för vilken det finns tillgängliga uppgifter, är detsamma som kapitalvärdet 2026 för den pension som omvandlats med den livslängdskoefficient som fastställts för 2026 med början från 65 års ålder, beräknat enligt dödlighetsstatistiken för 2020—2024. När kapitalvärdet räknas ut används en räntesats på två procent.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen de åldersgränser som avses i 82 § senast två månader före ingången av det kalenderår då arbetstagaren fyller 62 år och därefter den livslängdskoefficient som avses i 82 § senast en månad före ingången av det kalenderår från och med vilket den tillämpas.

84 §

Grund för familjepension

Familjepensionen bestäms på basis av den ålderspension, fulla invalidpension eller arbetslivspension enligt denna lag som förmånslåtaren fick vid sin död. Pension som förmånslåtaren tjänat in under sin tid med pension läggs till den pension efter förmånslåtaren som familjepensionen grundar sig på.

Om förmånslåtaren vid sin död inte fick sådan pension som nämns i 1 mom. eller om han eller hon fick partiell förtida ålderspension, beräknas som grund för familjepensionen den pension som förmånslåtaren skulle ha fått om han eller hon på sin dödsdag hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension.

I grunden för familjepensionen beaktas inte avdrag av förmånslåtarens pension enligt 92—94 §.

Om förmånslåtaren vid sin död hade uppnått den ålder som enligt någon arbetspensionslag berättigar till ålderspension, men han eller hon vid sin död inte hade fått ålderspension eller fick partiell förtida ålderspension, beräknas som grund för familjepensionen den pension som förmånslåtaren enligt denna lag hade tjänat in fram till sin dödsdag.

Om förmånslåtaren vid sin död fick invalidpension som inte inkluderade en i 81 § avsedd engångsförhöjning, ökas den löpande familjepensionen med en engångsförhöjning från ingången av det kalenderår fram till vilket förmånslåtarens invalidpension och på basis av den beviljad familjepension tillsammans har fortgått fem kalenderår. Om förmånslåtaren inte fick pension vid sin död, läggs engångshöjningen till den löpande familjepensionen från ingången av det kalenderår fram till vilket familjepension har fortgått fem kalenderår. Procentsatsen för engångsförhöjning-

en bestäms på det sätt som avses i 81 § 2 mom. enligt den ålder som förmånslåtaren skulle ha uppnått vid tidpunkten för förhöjningen.

88 §

Minskning av efterlevandepension

— —

Om den efterlevande maken inte får sådan pension som avses i 1 mom. eller om den efterlevande maken får partiell förtida ålderspension och den efterlevande maken inte har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension, betraktas som den efterlevande makens arbetspension dock den kalkylerade pension som denna skulle ha beviljats om han eller hon den dag då förmånslåtaren avled hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension. Om den efterlevande maken senast den dag då förmånslåtaren avled har uppnått den ålder som enligt någon arbetspensionslag berättigar till ålderspension, betraktas som den efterlevande makens arbetspension den kalkylerade pension som han eller hon hade tjänat in fram till utgången av året före det år då förmånslåtaren avled. Om den efterlevande maken har arbetat utomlands eller varit anställd vid en institution inom Europeiska unionen eller vid en internationell organisation, betraktas som den efterlevande makens arbetspension den kalkylerade pension som han eller hon skulle ha beviljats om hans eller hennes arbete utomlands eller det arbete som hänför sig till den försäkringstid som grundar sig på hans eller hennes anställning vid en institution inom Europeiska unionen eller vid en internationell organisation hade omfattats av denna lag.

— —

91 §

Minskning av efterlevandepension i särskilda fall

När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension, om

1) den efterlevande maken inte får arbetspension på basis av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension,

2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller då efterlevandepensionen minskas för första gången, och

3) de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst 25 procent mindre än den pension som i enlighet med 88 § har fastställts för den efterlevande maken.

— —

91 a §

Justering av efterlevandepension

— —

Efterlevandepensionen ska justeras också om den invalidpension som den efterlevande maken får och som beaktats vid minskningen av efterlevandepensionen upphör och den efterlevande maken senare beviljas någon annan ny pension som inte är partiell förtida ålderspension och som bestämmelserna i 80 § om beviljande av pension på tidigare grunder inte tillämpas på.

— —

92 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

1) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 68 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen samt den ersättning för inkomstbortfall från vilken dragits av en arbetspension enligt 202 § 2 mom. i den lagen,

2) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 58 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen,

3) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av trafikförsäkringslagen,

4) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen,

5) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst,

6) sådan ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av patientskadelagen (585/1986).

— —

94 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller en engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i militärtjänst eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om dagpenningen eller ersättningen

har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om olycksfall i militärtjänst, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen samt patientskadelagen, om den har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

— —

95 §

Regressrätt

— —

Pensionsanstalten har rätt att av den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) få tillbaka invalidpension, familjepension och rehabiliteringsförmån som den betalat, om arbetstagarens arbetsoförmåga eller förmånslåtarens död orsakas av ett skadefall som ska ersättas enligt lagen om ansvar i spårtrafik. Pensionsanstalten har rätt till ersättning till högst det belopp som den som lidit skada eller förmånstagaren är berättigad till enligt lagen om ansvar i spårtrafik.

96 §

Justering av inkomstgränser, belopp och årsinkomster med en lönekoefficient

— —

Vid beräkningen av en pension justeras årsinkomsterna med lönekoefficienten till nivån under det år då pensionen börjar. Vid beräkningen av annan pension som betalas ut efter partiell förtida ålderspension eller av den senare andelen av partiell förtida ålderspension justeras dessutom den ännu obeviljade pensionsandelen av grunden för den partiella förtida ålderspensionen med lönekoefficienten till nivån under det år då pensionen börjar.

— —

97 §

Fastställande av lönekoefficienten

Som grund för lönekoefficienten används Statistikcentralens beräkningar av de årliga förändringarna i förtjänstnivå- och konsumentprisindexen under det föregående kalenderårets tredje kvartal.

99 §

Fastställande av arbetspensionsindex

Som grund för arbetspensionsindexet används Statistikcentralens beräkningar av de årliga förändringarna i förtjänstnivå- och konsumentprisindexen under det föregående kalenderårets tredje kvartal.

101 §

Pensionsansökan

— —

Om en arbetstagare har rätt till rehabilitering enligt 25 §, ska pensionsanstalten utan ansökan om rehabilitering och på basis av 36 § i samband med handläggningen av ansökan om invalidpension eller på basis av 53 j § i samband med handläggningen av ansökan om arbetslivspension ge ett förhandsbeslut om arbetspensionsrehabilitering.

— —

102 a §

Utredningar vid ansökan om arbetslivspension

Den som ansöker om arbetslivspension ska till pensionsanstalten lämna in ett utlåtande av företagshälsovården som innehåller

1) en beskrivning av innehållet i den sökandes nuvarande arbete och en bedömning av hur ansträngande och slitsamt arbetet är enligt 53 b § och av kravet på arbetsförmåga,

2) ett utlåtande av en företagsläkare om den sökandes hälsotillstånd och arbetsförmåga,

3) en bedömning av den sökandes möjligheter som avses i 53 a § 1 mom. 3 punkten att fortsätta i arbetet, och

4) en beskrivning av innehållet i den sökandes tidigare arbeten och en bedömning av hur ansträngande och slitsamma dessa arbeten var enligt 53 b §, om en redogörelse för den sökandes arbetshistorik finns tillgänglig.

Den som ansöker om arbetslivspension ska till pensionsanstalten dessutom lämna in ett utlåtande av arbetsgivaren om innehållet i den sökandes arbete.

Om ett utlåtande av företagshälsovården eller arbetsgivaren inte kan fås eller de inlämnade utlåtandena inte är tillräckliga för att avgöra pensionsärendet, kan pensionsanstalten godkänna någon annan redogörelse som motsvarar dessa utlåtanden. I så fall ska den sökande till pensionsanstalten lämna en sådan redogörelse för sitt hälsotillstånd, sin arbetsförmåga, tiden i arbetslivet eller innehållet i arbetet som behövs för att avgöra ansökan.

Den som ansöker om arbetslivspension är, om han eller hon åläggs därtill av pensionsanstalten, skyldig att för utredning av nedsättningen i arbetsförmågan eller för anskaffning av ett sådant utlåtande som föreskrivs i denna paragraf låta undersöka sig hos en av pensionsanstalten namngiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av pensionsanstalten. Om den sökande utan godtagbart skäl vägrar låta sig undersökas, får pensionsansökan avgöras med stöd av sådan utredning som pensionsanstalten har tillgång till.

Pensionsanstalten är skyldig att ersätta den som ansöker om arbetslivspension för skäliga kostnader för den undersökning som avses i 4 mom. och för eventuella resor.

105 §

Beslutsfattande och delgivning av beslut

Arbetstagarens rätt till pension enligt denna lag och pensionsbeloppet avgörs genom beslut av den avgörande pensionsanstalt inom den privata sektorn som avses i 106 §. Pensionsanstalten ska avgöra pensionsansökan utan dröjsmål efter att den har fått nödvändiga utredningar. Om arbetstagaren har varit försäkrad både enligt en arbetspensionslag för den privata sektorn och enligt pensionslagen för den offentliga sektorn, ger den avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn eller Keva i egenskap av sista pensionsanstalt enligt 107 § en beslutssammanställning över pensionsärendet.

— —

106 §

Arbete enbart i branscher som omfattas av arbetspensionslagarna för den privata sektorn

— —

Oberoende av de försäkrade arbetsinkomsternas belopp är Sjömanspensionskassan avgörande pensionsanstalt inom den privata sektorn vid handläggningen av ett ålders-, partiell förtida ålders-, invalid-, arbetslivs- eller familjepensionsärende, om arbetstagaren har rätt eller förmånslåtaren hade haft rätt att avgå med ålderspension vid sänkt pensionsålder enligt lagen om sjömanspensioner.

107 §

Arbete i branscher som omfattas av arbetspensionslagarna för både den privata och den offentliga sektorn

Om en arbetstagare har omfattats av pensionsskydd såväl enligt en arbetspensionslag för den privata sektorn som enligt pensionslagen för den offentliga sektorn, får arbetstagaren en beslutssammanställning över pensionsskyddet enligt arbetspensionslagen för den privata sektorn och den ovan nämnda pensionslagen för den offentliga sektorn. Den pensionsanstalt som ger beslutssammanställningen (*sista pensionsanstalt*) betalar också de pensioner som avses i sammanställningen och sköter övriga uppgifter som hör till pensionsanstalten i anslutning till pensionerna. Den sista pensionsanstalten avgör och betalar dessutom pension som tjänats in på basis av oavlönad tid enligt 74 § samt en förmån som tjänats in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.

Om arbetstagarens arbetsinkomster under de två senaste kalenderåren varit försäkrade till det största beloppet med stöd av Finlands Banks pensionsstadga, lagen om ortodoxa kyrkan, Ålands landskapslagar eller en annan sådan pensionsförfattning vid vars verkställighet man inte iakttar arrangemanget med sista pensionsanstalt enligt 1 mom., avgör avgörande pensionsanstalt inom

den privata sektorn, Keva och den pensionsanstalt som verkställer pensionsskydd enligt detta moment pensionsärendet var för sig.

107 a §

Bestämmande av sista pensionsanstalt, vid arbete inom branscher som omfattas av arbetspensionslagarna för den privata sektorn och pensionslagen för den offentliga sektorn

Sista pensionsanstalt är den pensionsanstalt inom den privata sektorn som avses i 106 § eller Keva.

Sista pensionsanstalt är den avgörande pensionsanstalt inom den privata sektorn som avses i 106 §, om arbetstagarens arbetsinkomster under de två senaste kalenderåren varit försäkrade till det största beloppet enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn.

Sista pensionsanstalt är Keva, om arbetstagarens arbetsinkomster under de två senaste kalenderåren varit försäkrade till det största beloppet enligt en anställning som avses i pensionslagen för den offentliga sektorn.

Oberoende av de försäkrade arbetsinkomsternas belopp är sista pensionsanstalten vid behandlingen av ett ålders-, partiell förtida ålders-, arbetslivs- eller familjepensionsärende Keva, om

1) arbetstagarens pensionsskydd enligt ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande när pensionsansökan blir anhängig har ordnats endast enligt pensionslagen för den offentliga sektorn eller arbetstagaren har bevarat sin rätt till tilläggspensionsandel enligt de lagar som avses 1 § 5 mom. i lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn (/) eller individuell eller yrkesbaserad pensionsålder enligt lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn, eller

2) förmånslåtarens pensionsskydd enligt ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande vid tidpunkten för pensionsfallet hade ordnats endast enligt pensionslagen för den offentliga sektorn eller förmånslåtaren hade bevarat sin rätt till den tilläggspensionsandel eller den individuella eller yrkesbaserade pensionsålder som avses i 1 punkten.

Oberoende av de försäkrade arbetsinkomsternas belopp är sista pensionsanstalten vid behandlingen av ett invalidpensionsärende Keva, om

1) Keva bedömer att arbetstagarens rätt till invalidpension, medan ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande inom den offentliga sektorn varade, har börjat på grund av arbetsoförmåga med stöd av 33 § 1 mom. 1 punkten i pensionslagen för den offentliga sektorn,

2) arbetstagaren har bevarat sin rätt till den tilläggspensionsandel eller den individuella eller yrkesbaserade pensionsålder som avses i 4 mom. 1 punkten, eller

3) det är fråga om delinvalidpension och arbetspensionsskyddet för en arbetstagare i ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande vid tidpunkten för pensionsfallet har ordnats enligt pensionslagen för den offentliga sektorn.

Oberoende av de försäkrade arbetsinkomsternas belopp är Sjömanspensionskassan sista pensionsanstalt vid behandlingen av ett ålders-, partiell förtida ålders-, invalid-, arbetslivs- eller familjepensionsärende, om arbetstagaren har rätt eller förmånslåtaren hade haft rätt att avgå med ålderspension vid sänkt pensionsålder enligt lagen om sjömanspensioner och Keva inte är sista pensionsanstalt på basis av 4 eller 5 mom.

108 §

Förhandlingsskyldighet

Keva som är sista pensionsanstalt ska före sitt beslut begära att den avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn ger en bedömning av arbetstagarens arbetsförmåga, om Keva avgör arbetstagarens rätt till invalidpension på basis av arbetsoförmåga som börjat medan anställningen inom den offentliga sektorn varade med stöd av 33 § 1 mom. 1 punkten i pensionslagen för den offentliga sektorn och beloppet av den pension som tjänats in enligt arbetspensionslagar för den privata sektorn överstiger 688,02 euro per månad.

Om den avgörande pensionsanstalten inom den privata sektorn och Keva är oeniga om bedömningen av arbetstagarens arbetsförmåga, avgör båda pensionsärendet var för sig.

109 §

Den utbetalande pensionsanstaltens behörighet vid beviljande av ny pension

En pensionsanstalt inom den privata sektorn eller Keva som betalar ålders-, partiell förtida ålders-, invalid- eller arbetslivspension till en pensionstagare sköter den sista pensionsanstaltens uppgifter när pensionen ändras till ålderspension, en arbetstagare som får ålderspension beviljas ny ålderspension eller den som får partiell förtida ålderspension beviljas den partiella förtida ålderspensionens andra andel på 25 procent.

En ansökan om invalidpension och arbetslivspension från den som får partiell förtida ålderspension avgörs av den pensionsanstalt som betalar den partiella förtida ålderspensionen.

Om en pensionsanstalt inom den privata sektorn eller Keva betalar invalidpension som rehabiliteringsstöd, avgör samma pensionsanstalt ansökan om fortsatt invalidpension och sköter övriga uppgifter som hör till pensionsanstalten i invalidpensionsärendet. Om en arbetstagare efter avslutad invalidpension på nytt ansöker om invalidpension och denna nya pension bestäms på tidigare grunder, avgör den pensionsanstalt som betalat den tidigare invalidpensionen ansökan och sköter övriga uppgifter som hör till pensionsanstalten i invalidpensionsärendet.

Om en förmånslåtare vid sin död fick pension från en pensionsanstalt inom den privata sektorn eller Keva, avgör den pensionsanstalt som betalat pensionen en ansökan om familjepension efter förmånslåtaren och sköter pensionsanstaltens övriga uppgifter som berör familjepension.

117 §

Betalning av pension och rehabiliteringsförmån till arbetsgivaren eller sjukkassan

Om en pensionsanstalt har beviljat en arbetstagare invalidpension eller arbetslivspension retroaktivt och arbetsgivaren för samma tid har betalat arbetstagaren lön för sjukdomstid, betalas pensionen för denna tid på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som har betalats i lön för samma tid. Den kompletteringsdagpenning som betalas av en sjukkassa som avses i lagen om försäkringskassor motsvarar lön som arbetsgivaren betalar, och pensionen betalas på ansökan till sjukkassan på samma sätt som till arbetsgivaren.

Om en arbetstagare i stället för invalidpension har beviljats ålderspension retroaktivt på det sätt som avses i 52 § 3 mom. från ingången av månaden efter den under vilken den lägsta åldern för ål-

derspension uppnåddes och arbetsgivaren för samma tid har betalat honom eller henne lön för sjukdomstid, betalas pensionen för denna tid med arbetsoförmåga på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som har betalats i lön för samma tid.

Om pensionskassan har beviljat en arbetstagare invalidpension, arbetslivspension eller ålderspension i de fall som avses i 2 mom. retroaktivt och arbetsgivaren för samma tid har betalat honom eller henne lön för uppsägningstid i stället för lön för sjukdomstid, betalas pensionen för denna tid på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som har betalats i lön för samma tid.

Om arbetsgivaren betalar lön till en arbetstagare för samma tid som den för vilken arbetstagaren får rehabiliteringspenning eller invalidpension och därtill anslutet rehabiliteringstillägg, betalas rehabiliteringspenningen eller invalidpensionen och därtill anslutet rehabiliteringstillägg för denna tid på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som betalats i lön för samma tid.

Pensionen, rehabiliteringspenningen eller rehabiliteringstillägget betalas inte till arbetsgivaren eller sjukkassan till den del betalning med stöd av 118 § ska ske till sjukförsäkringsfonden och inte heller när arbetsgivaren eller sjukkassan med stöd av någon annan lag har fått ersättning för lön som de betalat.

Vad som i 2 mom. föreskrivs om betalning av retroaktiv ålderspension till arbetsgivaren som ersättning för den lön för sjukdomstid som betalats för samma tid, tillämpas också om arbetstagaren beviljas ålderspension i stället för arbetslivspension på det sätt som avses i 53 i §.

120 §

Betalning av pension till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa

— —

Om en arbetstagare har fått arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa för samma tid för vilken han eller hon beviljas annan pension än partiell förtida ålderspension retroaktivt, ska pensionsanstalten på yrkande av arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten betala den retroaktiva pensionen till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten till den del pensionen till sitt belopp motsvarar den arbetslöshetsdagpenning eller det arbetsmarknadsstöd som har betalats för samma tid.

— —

126 §

Återkrav av pension som betalats utan grund

— —

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas också om en pensionsanstalt i egenskap av avgörande pensionsanstalt inom den privata sektorn eller sådan sista pensionsanstalt som avses i 107 § utan grund har betalat ut pension enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Om den sista pensionsanstalten utan grund har betalat ut pension enligt pensionslagen för den offentliga sektorn, fattas återkravsbeslutet av Keva enligt vad som föreskrivs om återkrav i pensionslagen för den offentliga sektorn. Den sista pensionsanstalten ger en beslutssammanställning över de pensioner som ska återkrävas och återkräver beloppet.

— —

129 §

Sökande av ändring i den sista pensionsanstaltens beslutssammanställning

På en beslutssammanställning som en pensionsanstalt gett i egenskap av sista pensionsanstalt enligt 107 § tillämpas vad som i detta kapitel föreskrivs om beslutet. Om en pensionsanstalts beslut ingår i den beslutssammanställning som Keva har gett i egenskap av sista pensionsanstalt, söks ändring i beslutssammanställningen och behandlas besvärsärendet enligt vad som bestäms i pensionslagen för den offentliga sektorn.

133 §

Rättelse av beslut i samband med sökande av ändring

— —

Den pensionsanstalt som har gett en beslutssammanställning i egenskap av sista pensionsanstalt ska innan ärendet behandlas begära ett utlåtande av Keva till den del besvären gäller pensionsskydd som sköts av Keva. Ett utlåtande begärs dock inte om besvären enbart gäller bedömning av arbetsförmågan.

— —

134 §

Överföring av besvär till besvärsinstans

— —

Om den pensionsanstalt som gett en beslutssammanställning i egenskap av sista pensionsanstalt har begärt ett i 133 § 2 mom. avsett utlåtande av Keva och den inte rättar sitt beslut i enlighet med ändringssökandens yrkande, ska pensionsanstalten inom 60 dagar från besvärstidens utgång till den besvärsinstans som avses i 1 mom. lämna in besvärsskriften samt de utlåtanden som getts med anledning av den.

153 §

Beloppet av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift

Arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift är tre procent ökat med hälften av det procenttal med vilket den genomsnittliga arbetspensionsförsäkringsavgiften för en försäkring enligt denna lag i procent av lönen överskrider talet 18,2. Den genomsnittliga arbetspensionsförsäkringsavgiften beräknas med beaktande av de nedsättningar av avgiften som avses i 169 § 3 mom.

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas årligen bestämmelser om den procentsats för arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift som ska tillämpas det följande kalenderåret.

168 §

Uppgörande av beräkningsgrunder

— —

Grunderna för beräkning av ansvarsskulden och pensionsansvaret ska omfatta grunderna för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen. Beräkningsgrunderna ska uppgöras så att det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret kan minska pensionsanstaltens ansvarsskuld eller pensionsansvar med högst ett belopp som uppgår till 20 procent av pensionsanstaltens ansvarsskuld eller pensionsansvar enligt denna lag. Från detta belopp ska emellertid dras av det ofördelade tilläggsförsäkringsansvar och det på försäkringstagarna fördelade tilläggsförsäkringsansvar som avses i 14 § 2 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och det tilläggsförsäkringsansvar som avses i 43 § 2 mom. i lagen om pensionsstiftelser och i 79 § 2 mom. i lagen om försäkringskassor. Det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret ska vid varje pensionsanstalt vara lika stort i förhållande till den ovannämnda ansvarsskulden. Grunden för den årliga förändringen av det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret utgörs av andelen enligt aktiernas genomsnittliga årsavkastning av femtedelen av den ansvarsskuld eller det pensionsansvar som avses ovan. Den årliga förändringen granskas innan en eventuell minskning har gjorts till följd av tillämpningen av 170 och 171 §. I beräkningsgrunderna ska tas in den årliga utjämningen mellan pensionsanstalterna av det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvarets relativa andel som ett led i utredningen av kostnaderna enligt 179 §. Om det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret efter utjämningen underskrider den ovannämnda nedre gränsen på 20 procent, ska underskridningen kompletteras genom minskning av respektive pensionsanstalts ofördelade tilläggsförsäkringsansvar eller tilläggsförsäkringsansvar.

— —

171 §

Komplettering av ålderspensionsansvaret

— —

Om det sammanlagda beloppet av pensionsanstalternas till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvar är större än en procent av pensionsanstalternas sammanlagda belopp av de i 168 § 2 mom. avsedda ansvarsskulder eller pensionsansvar som utgör grunden för beräkningen av till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvar, ska den överskjutande andelen användas för kompletteringar av de fonderade delar som avses i 1 mom. i denna paragraf.

— —

174 §

Pensionsanstalternas ansvar för ålderspensionen

Varje pensionsanstalt svarar för

1) den del av en arbetstagares och pensionstagares ålderspension som grundar sig på arbetstagarens arbete före utgången av månaden före den månad då den första ålderspensionen börjar och

som motsvarar en pensionstillväxt på 0,4 procent per år med 65 år som pensionsålder eller, om ålderspensionsdelen grundar sig på arbetstagarens arbete efter det att han eller hon fyller 65 år, arbetstagarens ålder det år som arbetet utförts, och beräknad enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda eller givna beräkningsgrunderna; i pensionsanstaltens ansvar ingår dock inte höjningar till följd av i 96 § avsedd justering av årsinkomsterna med lönekoefficienten eller i 98 § avsedd indexjustering av löpande pensioner och inte heller ändringar på grund av livslängdskoefficienten,

2) det belopp som i enlighet med 171 § och de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda eller givna beräkningsgrunderna har överförts till den del som pensionsanstalten svarar för, och

3) det belopp som separat för utökande av den fonderade delen har överförts till den ålderspensionsdel som pensionsanstalten svarar för.

179 §

Pensionsanstalternas ansvar för förmåner som ska bekostas gemensamt

Pensionsanstalterna, inklusive Sjömanspensionskassan, svarar gemensamt för följande kostnader till den del dessa inte bekostas av någon annan:

1) andra ålders- och invalidpensioner än de som avses i 174 och 175 §, med undantag för belopp som betalas enligt 154 och 156 § i lagen om sjömanspensioner,

2) de delar av pensionerna och rehabiliteringspenningen som överstiger de i 174—176 § angivna beloppen; kostnaderna för rehabiliteringspenningen anses då helt bli bestämda utifrån den pensionslag enligt vilken rehabiliteringspenningen beviljats,

3) familjepension,

4) partiell förtida ålderspension,

5) rehabiliteringstillägg,

6) i 170 § avsedda kostnader på grund av ändringar i beräkningsgrunderna för ansvarsskulden och pensionsansvaret,

7) kostnader som föranleds av överföringar som avses i 174 § 1 mom. 2 och 3 punkten,

8) underskott som uppstår till följd av att en arbetsgivare med stöd av 155 § har befriats från försäkringsavgift,

9) i 159 § 1 mom. 1—7 och 9 punkten i lagen om sjömanspensioner avsedda andelar i kostnaderna för pensionsskyddet enligt nämnda lag, och

10) arbetslivspension.

De i 1 mom. uppräknade kostnaderna, med undantag för kostnaderna för rehabiliteringspenning, omfattar inte pensionsdelar som avses i 178 §.

Pensionsanstalternas andel av de kostnader för ålderspensioner som avses i 1 mom.1, 2 och 4 punkten, med undantag för kostnaderna för ålderspensioner som betalats som engångsbelopp i samband med invalidpension, samt de kostnader som avses i 8 punkten bestäms i förhållande till de medel som är avsedda för utgifter som bekostas gemensamt. Pensionsanstalternas andel av de kostnader för invalidpensioner som avses i 1 mom. 1 punkten, de kostnader för andra pensioner än ålderspensioner som avses i 1 mom. 2 punkten, de ovan nämnda kostnader för ålderspensioner som betalats som engångsbelopp i samband med invalidpension och som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten samt de kostnader som avses i 1 mom. 3—5 och 10 punkten bestäms i förhållande till de i pensionsanstalten försäkrade arbetsinkomsterna. Pensionsanstalternas andel av de kostnader som avses i 1 mom. 6 och 7 punkten bestäms så som föreskrivs närmare i de beräkningsgrunder som

avses i 4 mom. Pensionsanstaltens andel av de kostnader som avses i 1 mom. 9 punkten bestäms på samma sätt som pensionsanstaltens andel av motsvarande kostnader enligt 1 mom. som ska bekostas gemensamt. Vid bestämmandet av en pensionsanstalts andel av de nämnda kostnaderna enligt momentet beaktas även överföringsavgiften enligt lagen om överföringsavgift då statens ämbetsverk, inrättningar eller affärsverk ombildas till aktiebolag (1341/1992).

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas närmare bestämmelser om fördelningen av de i 1 mom. nämnda kostnaderna mellan pensionsanstalterna. De storheter som behövs för fördelningen av kostnader som ska bekostas gemensamt definieras i

1) arbetspensionsförsäkringsbolagens beräkningsgrunder, som avses i 166 §,

2) beräkningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet genom förordning meddelar pensionskassorna, och

3) pensionsstiftelsernas beräkningsgrunder, som avses i 166 §.

182 §

Arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift

— —

Arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift baserar sig på i de i 1 mom. uppräknade pensionsanstalterna försäkrade förmånstagares arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de i 74 § 3 mom. 2, 3 och 6 punkten avsedda förmånerna och till vilka beloppet av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift fogas. Arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift fastställs så att den enligt uppskattning motsvarar det belopp som skulle erhållas om det för de nämnda arbets- och förvärvsinkomsterna skulle betalas en avgift som motsvarar den genomsnittliga arbetspensionsförsäkringsavgiften enligt denna lag.

— —

185 §

Pensionsanstalternas rätt att komma överens om kostnadsfördelningen

De pensionsanstalter som sköter pensionsskyddet enligt de arbetspensionslagar för den privata sektorn som nämns i 3 § 1 mom. och Keva kan i enskilda fall eller för att underlätta verkställigheten komma överens om att kostnadsfördelningen görs på annat sätt än enligt bestämmelserna i detta kapitel. I sådana fall ska principerna i detta kapitel följas.

207 §

Utlämnande av uppgifter för arbetstagarnas grupplivförsäkring

— —

Också Statskontoret och Keva har rätt att, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, av Pensionsskyddscentralen få de i 1 mom. avsedda uppgifterna för behandling av ekonomiskt stöd som motsvarar grupplivförsäkring.

210 §

Utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning

— —

Pensionsskyddscentralen har utöver det som bestäms i 1 mom. rätt att öppna en teknisk anslutning för arbetstagarnas grupplivförsäkringspool, lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Statskontoret eller Keva till uppgifter som avses i 207 § samt för pensionsanstalter som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn till uppgifter som avses i 208 § 2 mom.

— —

218 a §

Utvärdering av arbetslivslängdens utveckling

Social- och hälsovårdsministeriet ska vart femte år utvärdera arbetslivslängdens utveckling och hela arbetspensionssystemets ekonomiska och sociala hållbarhet. Vid utvärderingen beaktas arbetslivskvotens utveckling och olika faktorer som inverkar på den. Med arbetslivskvoten avses förhållandet mellan fem års medeltal av den tid en 18-åring förväntas vara en del av arbetskraften och fem års medeltal av den förväntade livslängden för en 18-åring. I samband med utvärderingen ska de centrala arbetsgivar- och löntagarcentralorganisationerna höras.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms separat genom lag.

2.

Lag

om ändring av lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006) 8 § 1 och 3 mom. samt 11, 12, 15, 25, 28 och 30 §, av dem 8 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1460/2011, 28 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1165/2007 samt 30 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 628/2009 och 795/2012,

ändras 5 § 2, 4 och 6 mom. 22 §, 30 b § 2 mom. och 32 § 4 mom., av dem 30 b § 2 mom. sådant det lyder i lag 1210/2013, samt:

fogas till 30 b §, sådan den lyder i lag 1210/2013, ett nytt 4 mom. som följer:

5 §

— —

Kompletteringsbeloppet utgör den andel med vilken den invalidpensionsdel av Eteras utjämningsbelopp som avses i 4 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (/) underskrider en nivå som utgör 70 procent av genomsnittet av invalidpensionsrörelsen av de andra arbetspensionsförsäkringsbolagens influtna inkomster, uträknat på de försäkrade lönerna.

— —

Beträffande den fonderade del av ålderspension enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsavtalsförhållanden som har ackumulerats före denna lags ikraftträdande och senare kompletteringar av den uträknas Eteras ansvarsskuld den 31 december 2006 och därefter årligen på basis av den särskilda mortalitetsgrund som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt och som grundar sig på dödligheten inom försäkringsbeståndet i fråga. Skillnaden mellan de framtida och de påbörjade ansvarsskulder för ålderspension som enligt denna grund och de grunder som fastställts med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden uträknats per den 31 december 2006 överförs, till den del den inte har använts för annat ansvar som följer av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, till invalidpensionsdelen av Eteras utjämningsbelopp. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer för Etera beräkningsgrunder enligt vilka från den enligt 10 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden uträknade ansvarsskulden per den 31 december 2006 avskiljs de olika beståndsdelarna i ansvarsskulden och den del som ingår i verksamhetskapitalet på så sätt att dessa beräkningsgrunder motsvarar det schema för beräkningsgrunden och den trygghetsmarginal som de andra arbetspensionsförsäkringsbolagen iakttar.

— —

Vid fastställandet av grunderna för försäkringsavgiften enligt 168 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare beaktas invalidpensionsdelen av Eteras utjämningsbelopp och det i 2 mom. avsedda kompletteringsbeloppet som faktorer som påverkar försäkringsavgiftens betryggande karaktär.

— —

22 §

Om en arbetstagare har arbetat i Finland före den 1 januari 2005, räknas det särskilda tillägg till den teoretiska pensionen som avses i 4 § 2 mom. i lagen om införande av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (/) ut på basis av lönen i det anställningsförhållande på basis av vilket återstående tid eller motsvarande inkomst bör beaktas vid bestämmandet av pension som beviljas före den 1 januari 2005 med stöd av de pensionslagar för anställningsförhållanden som gällde före den 1 januari 2005.

30 b §

— —

Om arbetstagarens ålder för ålderspension enligt tilläggspensionsförsäkringen vid den tidpunkt som nämns i 1 mom. är lägre än den lägsta åldersgränsen för ålderspension enligt lagen om pension för arbetstagare, har arbetstagaren rätt till det fribrev för tilläggspension som avses i 1 mom. och till tidigare bildade fribrev för tilläggspension samt till pension enligt lagen om pensi-

on för arbetstagare tidigast vid den ålder för ålderspension som gäller enligt tilläggspensionsförsäkringen. En ytterligare förutsättning är att det anställningsförhållande som tilläggspensionsskyddet gäller fortsätter fram till den nämnda pensionsåldern eller upphör tidigast fyra månader innan den pensionsåldern nås. En förutsättning för beviljande av ålderspension är också att arbetstagaren inte längre står i det anställningsförhållande som tilläggspensionsskyddet gäller.

— —

När pension beviljas enligt lagen om pension för arbetstagare i de fall som avses i 2 mom. minskas pensionen varaktigt med 0,4 procent för varje månad som pensionen börjar före den lägsta ålder för ålderspension som föreskrivs för arbetstagaren i 11 § 2 mom. i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (/). Närmare bestämmelser om minskning av pensionen enligt lagen om pension för arbetstagare utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

32 §

— —

Det kompletteringsbelopp som avses i 5 § 2 mom. fastställs inte längre efter det att Eteras utgifter för invalidpension, uträknade som medeltalet för tre på varandra följande år, inte

har överskridit de andra arbetspensionsförsäkringsbolagens genomsnittliga utgifter för invalidpension med 0,3 procentenheter, räknat på de försäkrade lönerna. Om invalidpensionsdelen av Eteras utjämningsbelopp som avses i 4 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (/) härvid överskrider det genomsnittliga resultatet av invalidpensionsrörelsen av de andra arbetspensionsförsäkringsbolagens influtna inkomster med mer än 30 procent, räknat på de försäkrade lönerna, används den överskjutande delen till finansiering av förmåner som enligt 179 § i lagen om pension för arbetstagare ska bekostas gemensamt. Det ovan nämnda medeltalet för utgiften för invalidpension under tre på varandra följande år uträknas första gången år 2014 som medeltalet för utgifterna för invalidpension under åren 2011—2013.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar den 1 januari 2017 eller senare.

3.

Lag

om införande av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Ikraftträdande

Lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (/) träder i kraft den 1 januari 2017. Den tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar den 1 januari 2017 eller senare samt på arbete som utförts i anställningsförhållanden som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om pension för arbetstagare (395/2006) från och med den 1 januari 2017.

På pensionsansökningar som blir anhängiga den 1 januari 2017 eller senare tillämpas 107 a § i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare.

Bestämmelserna i 171 § i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare tillämpas dock redan den 31 december 2016.

Bestämmelserna i 92 § 1 mom. 6 punkten och 95 § 2 mom. i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare tillämpas på ersättning enligt patientskadelagen (585/1986) och lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) i fråga om försäkringsfall som inträffar den 1 januari 2017 eller senare.

2 §

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

Den lägsta åldern för ålderspension, nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension och nedre åldersgränsen för arbetslivspension fastställs i enlighet med 82 och 83 § i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare första gången för 2027 för arbetstagare som är födda 1965.

Om arbetsoförmågan börjar före 2027, omvandlas med livslängdskoefficienten endast den pension som tjänats in fram till det att invalidpensionen börjar.

Den utvärdering av arbetslivslängdens utveckling som avses i 218 a § i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare görs första gången 2026.

3 §

Uppskovsförhöjning

Om ålderspensionen för arbetstagare födda 1948 eller tidigare skjuts upp, höjs pensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än ingången av månaden efter den då 68 års ålder uppnåtts. Uppskovsförhöjningen beräknas på den pension som har tjänats in fram till utgången av den månad då 68 års ålder uppnås.

För arbetstagare födda 1949—1953 beräknas den uppskovsförhöjning som avses i 12 och 16 § i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare tidigast från och med den 1 januari 2017.

Om ålderspensionen för arbetstagare födda 1939 eller tidigare skjuts upp, höjs pensionen med 0,6 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än ingången av månaden efter den då 65 års ålder uppnåtts. Uppskovsförhöjningen beräknas på den pension som har tjänats in fram till utgången av den månad då 65 års ålder uppnås.

4 §

Höjd pensionstillväxt under övergångsperioden

Fram till utgången av 2025 tjänas 1,7 procent in i pension per år på arbetsinkomster från ingången av kalendermånaden efter den då 53 års ålder uppnås till utgången av kalendermånaden då 63 års ålder uppnås, om inte arbetstagaren får avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) eller lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) eller någon annan sådan på eget arbete baserad förmån som avses i arbetspensionslagarna än deltidspension eller partiell förtida ålderspension. Om tillväxtprocenten ändras under kalenderåret, fastställs pensionstillväxten enligt en genomsnittlig tillväxtprocent på basis av andra arbetsinkomster än sådana som tjänats in efter ålderspensionens början. Den genomsnittliga tillväxtprocenten räknas ut genom att tillväxtprocentsatserna beaktas i förhållande till det antal kalendermånader under kalenderåret till vilka tillväxtprocentsatserna hänför sig.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller även arbetstagare som arbetar i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen eller i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet när han eller hon fyllt 53 år. Till den teoretiska pensionen fogas då ett särskilt tillägg som beräknas på basis av skillnaden mellan 1,7 tillväxtprocent och 1,5 tillväxtprocent. Det särskilda tillägget beräknas på basis av de arbetsinkomster som tjänats in i Finland.

Fram till utgången av 2025 är arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift från ingången av månaden efter den då arbetstagaren fyller 53 år till utgången av månaden då arbetstagaren fyller 63 år den arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift som avses i 153 § i lagen om pension för arbetstagare höjd med 1,5 procentenheter. Avgiftshöjningen beaktas inte när den genomsnittliga arbetspensionsförsäkringsavgiften i enlighet med 153 § i lagen om pension för arbetstagare beräknas. Avgiftshöjningen beaktas inte heller när den genomsnittliga arbetspensionsförsäkringsavgiften och arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift i enlighet med 182 § i lagen om pension för arbetstagare beräknas. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas årligen bestämmelser om den höjda procentsatsen för arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift som ska tillämpas det följande kalenderåret.

5 §

Deltidspension

På sådan deltidspension för arbetstagare födda före 1956 som börjat den 1 januari 2017 eller tidigare tillämpas de bestämmelser som var i kraft den 31 december 2016, och på minskning av efterlevandepension som erhålls av en efterlevande make som får deltidspension tillämpas 91 § i lagen om pension för arbetstagare, sådan paragrafen lydde den 31 december 2016. Dessutom ska 23 och 24 § i lagen om pension för arbetstagare tillämpas på annan pension efter deltidspension samt 179 § i den lagen på kostnadsfördelningen av till ålderspension motsvarande deltidspension ändrad pension, sådana paragraferna lydde den 31 december 2016. För deltidsarbete som utförts jämsides med deltidspensionen tjänas pension in för arbetsinkomsterna varje år på det sätt som föreskrivs i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare och i 4 § i denna lag. Om deltidspensionen har varit indragen utan avbrott i över sex månader, har arbetstagaren inte längre rätt att få deltidspension.

6 §

Arbetspensionsutdrag

Till varje arbetstagare född 1954—1958 sänds ett arbetspensionsutdrag 2017 i enlighet med 75 c § 2 mom. i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare.

7 §

Ålderspension efter arbetslöshetsdagpenningens tilläggsdagar

Trots det som föreskrivs i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare tillämpas på rätten för en arbetstagare född före 1958, som får arbetslöshetsdagpenning med stöd av den rätt till tilläggsdagar som avses i 6 kap. 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), att gå i ålderspension utan förtidsminskning 11 § 1 mom., 12 § 3 mom. och 13 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare sådana de lydde den 31 december 2012.

8 §

Rätt till pension enligt pensionsåldern i tilläggspensionsarrangemanget

Om en arbetstagares tilläggspensionsskydd den 3 september 2015, enligt villkoren i ett ikraftvarande anställningsförhållande grundar sig på att arbetstagaren får pension enligt lagen om pension för arbetstagare vid en lägre ålder än sin lägsta ålder för ålderspension som föreskrivs i 11 § 2 och 3 mom. i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare, och arbetstagaren när han eller hon uppnår den lägsta åldern i anknytning till anställningsförhållande omfattas av

1) ett tilläggspensionsarrangemang som omvandlats från ett registrerat tilläggspensionsarrangemang till en icke-formbunden gruppensionsförsäkring,

2) en icke-formbunden gruppensionsförsäkring som ersätter det tilläggspensionsskydd som ordnats i en pensionsstiftelse eller pensionskassa,

3) tilläggspensionsskydd som ordnats i en pensionsstiftelse eller pensionskassa, eller

4) en icke-formbunden gruppensionsförsäkring som ersatt ett pensionsskydd som är bättre än minimipensionsskyddet enligt de lagar som nämns i 3 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare, sådant det lydde den 31 december 2016, eller motsvarande tilläggspensionsskydd som ordnats i en pensionsstiftelse eller pensionskassa,

har arbetstagaren rätt att från detta anställningsförhållande gå i pension enligt lagen om pension för arbetstagare i enlighet med pensionsåldern i tilläggspensionsarrangemanget. Ett ytterligare krav är att det tilläggspensionsarrangemang som avses i 1—3 punkten har varit i kraft den 1 november 2002.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller också när en arbetstagares tilläggspensionsarrangemang som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten och som anknyter till ett anställningsförhållande som var i kraft den 3 september 2015 har ersatts med ett tilläggspensionsskydd som ordnats i en pensionsstiftelse eller en pensionskassa eller när ett arrangemang som avses i 3 punkten har ersatts med en icke-formbunden gruppensionsförsäkring.

Om arbetstagarens pensionsskydd enligt villkoren för ett sådant tilläggspensionsarrangemang som avses i 1 och 2 mom. från den lägsta pensionsåldern till pensionsåldern 63 år helt har ordnats

som pension enligt ett tilläggspensionsarrangemang och vid åldern 63 år dras arbetstagarens pension enligt lagen om pension för arbetstagare av från tilläggspensionen, har en arbetstagare som omfattas av tilläggspensionsarrangemanget rätt att få pension enligt lagen om pension för arbetstagare vid 63 års ålder. Rätten gäller även personer som redan är pensionerade med nämnda tilläggspensionsarrangemang som grund när denna lag träder i kraft och personer som innan denna lags ikraftträdande har uppnått pensionsåldern enligt ett tilläggspensionsarrangemang som avses i 1 mom.

När pension beviljas enligt lagen om pension för arbetstagare i de fall som avses i 1—3 mom. minskas pensionen varaktigt med 0,4 procent för varje månad som pensionen börjar före den lägsta ålder för ålderspension som föreskrivs för arbetstagaren i 11 § 2 mom. i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare. När pension beviljas enligt lagen om pension för arbetstagare i de fall som avses i sista meningen i 3 mom. tillämpas dock de bestämmelser som var i kraft vid denna lags ikraftträdande. Närmare bestämmelser om minskning av pensionen enligt lagen om pension för arbetstagare utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Om arbetsgivaren innan denna lags ikraftträdande har ordnat ett pensionsskydd för sina arbetstagare där pensionsbeloppet är högre än arbetstagarens pension enligt lagen om pension för arbetstagare, höjs inte tilläggspensionsskyddet på grund av att arbetstagarens pension enligt lagen om pension för arbetstagare sjunker på grund av bestämmelserna i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare.

Genom att ändra villkoren för tilläggspensionsskyddet eller stadgarna för pensionskassan eller pensionsstiftelsen kan ett avdrag som motsvarar pensionshöjningarna enligt lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare göras i tilläggspensionsskyddet. Ett villkor för avdraget är att tilläggspensionsskyddet har definierats så, att arbetstagarens pension enligt lagen om pension för arbetstagare och tilläggspensionsskyddet tillsammans bildar ett totalt pensionsskydd av en viss storlek och att penningvärdet för det totala pensionsskyddet inte kan anses ha sänkts.

När en pensionskassa på grund av ändringarna i lagen om pension för arbetstagare beslutar om ändring av sina stadgar fattas beslutet trots 52 § i lagen om försäkringskassor (1164/1992) med enkel majoritet enligt motsvarande villkor som i 11 § 6 mom. i lagen om pensionsstiftelser (1774/1995).

9 §

Det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret

Grunden för den årliga förändringen 2017 av det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret utgörs av andelen enligt aktiernas genomsnittliga årsavkastning av femton procent av den ansvarsskuld eller det pensionsansvar som avses i 168 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

I fråga om Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Etera avdras från den ansvarsskuld som utgör grund för det till aktieavkastning bundna tilläggspensionsansvaret som avses i 168 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare samt från det sammanlagda beloppet av de ansvarsskulder som avses i 171 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare även det utjämningsbelopp som avses i 4 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (/).

10 §

Dödlighetsgrundsavsättning

Till pensionsanstaltens utjämningsavsättning ska den 31 december 2016 för att täcka kostnaderna för ändringen i beräkningsgrunderna för ansvarsskulden eller pensionsansvaret i fråga om arbetspensionsförsäkringsbolag från utjämningsbeloppet och i fråga om pensionsstiftelser och pensionskassor från solvenskapitalet överföras ett belopp som utgör procentsatsen av ålderspensionsansvaret som tjänats in fram till den 31 december 2015 och som fastställts i de beräkningsgrunder för ansvarsskulden eller pensionsansvaret som avses i 166 § i lagen om pension för arbetstagare. Procentsatsens storlek fastställs så att de belopp som överförs till utjämningsansvaret vid pensionsanstalter som bedriver verksamhet i enlighet med lagen om pension för arbetstagare sammanlagt kan bedömas motsvara en halv procent av det lönebelopp som 2016 är försäkrat i enlighet med lagen om pension för arbetstagare.

---

11 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i 10 § tillämpas dock redan den 31 december 2016.

4.

Lag

om ändring av lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om pension för företagare (1272/2006) 19—21, 60, 61, 64 och 66 § samt 74 § 3 mom.,
av dem 19 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1431/2011, 20 § sådan den lyder i lag 1166/2007, 21 § sådan den lyder i lag 913/2010, 60 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 630/2009 och 66 § sådan den lyder i lag 630/2009,
ändras 1 § 1 mom., 2 § 2 mom., 4 § 1 mom. 1 punkten, 5 §, 8—11 §, 12 § och mellanrubriken före den, 13—18 §, 22 § 1 mom., 31, 34, 49, 62 och 63 §, 65 § 1 mom., 68 § 2 mom., 3 mom. 2 punkten och 5 mom., 69 §, 76 § och mellanrubriken före den, 77 §, 81 § 2 mom., 84 § 1 mom., 84

a § 2 mom., 85 § 1 mom., 87 § 1 mom., 89 § 1 mom., 91 § 2 mom., 107 § 3 mom., 114, 117 och 125 §, 129 § 2 mom., 130 § 4 mom. och 139 § 1 mom.,

av dem 8 § sådan den lyder i lag 798/2012, 9, 10 och 49 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 798/2012, 13 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1431/2011, 798/2012 och 873/2015, 14 och 17 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1431/2011, 16 § sådan den lyder delvis ändrad i 873/2015, 22 § 1 mom. och 31 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1166/2007, 34 § och 107 § 3 mom. sådana de lyder i lag 636/2009, 63 och 77 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 630/2009, 68 § 5 mom. och 84 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1166/2007, 69 § sådan den lyder i lag 1458/2011, 76 § sådan den lyder i lag 630/2009, 81 § 2 mom., 84 a § 2 mom. och 91 § 2 mom. sådana de lyder i lag 888/2014, 85 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1431/2011 och 873/2015, 87 § 1 mom. sådant det lyder i lag 873/2015, 125 § sådan den lyder i lagarna 636/2009 och 355/2010 och 139 § 1 mom. sådant det lyder i lag 913/2010, samt

fogas till 2 § 1 mom. en ny 2 punkt i stället för den 2 punkt som upphävts genom lag 636/2009, till lagen nya 50 a—50 l § och en ny mellanrubrik före dem, till lagen en ny 69 c §, till 88 § ett nytt 2 mom. och till lagen en ny 92 a § som följer:

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs om den rätt till ålderspension, partiell förtida ålderspension, rehabilitering, invalidpension och arbetslivspension som företagare har samt om den rätt till familjepension som företagarnas förmånstagare har.

— —

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

— —

2) *den lägsta ålder för ålderspension* den ålder för ålderspension som fastställs på basis av företagarens födelseår och som avses i 8 § 2 och 3 mom.,

— —

I denna lag avses med *pensionsfall*

1) den sista dagen i kalendermånaden före ålderspensionens begynnelsetidpunkt,

2) den sista dagen i kalendermånaden före den partiella förtida ålderspensionens begynnelsetidpunkt,

3) inträde av arbetsoförmåga på det sätt som avses i 32 § 1 mom.,

4) uppfyllande av villkoren för erhållande av arbetslivspension i enlighet med 50 a §, eller

5) förmånslåtarens död.

4 §

Företagarverksamhet som faller utanför lagen

Denna lag gäller inte

1) företagarens verksamhet före ingången av den kalendermånad som följer efter uppnådd 18 års ålder, eller arbete som fortgår efter den kalendermånad då en företagare som är född 1957 eller tidigare fyller 68 år, en företagare som är född 1958—1961 fyller 69 år och en företagare som är född 1962 eller senare fyller 70 år (*den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten*),

— —

5 §

Försäkring av idrottsutövare

Denna lag tillämpas inte på utövande av idrott. Bestämmelser om pensionsskydd vid utövande av idrott finns i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (276/2009).

8 §

Rätt till ålderspension

En företagare har rätt att gå i ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den då den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts. Företagaren har rätt att få ålderspension oberoende av om han eller hon fortsätter med sin företagarverksamhet enligt denna lag.

Företagares lägsta ålder för ålderspension bestäms utifrån hans eller hennes födelseår enligt följande:

1) 63 år för dem som är födda 1954 eller tidigare,
2) 63 år och 3 månader för dem som är födda 1955,
3) 63 år och 6 månader för dem som är födda 1956,
4) 63 år och 9 månader för dem som är födda 1957,
5) 64 år för dem som är födda 1958,
6) 64 år och 3 månader för dem som är födda 1959,
7) 64 år och 6 månader för dem som är födda 1960,
8) 64 år och 9 månader för dem som är födda 1961,
9) 65 år för dem som är födda 1962—1964.

Den lägsta åldern för ålderspension för företagare som är födda 1965 eller senare anpassas till förändringen i livslängden enligt 76 § och enligt 83 § i lagen om pension för arbetstagare och åldern fastställs genom social- och hälsovårdsministeriets förordning för det år då företagaren fyller 62 år.

Går företagaren i ålderspension enligt lagen om sjömanspensioner (1290/2006) vid sänkt pensionsålder före den lägsta åldern för ålderspension enligt denna lag, har han eller hon rätt att gå i ålderspension enligt denna lag vid den pensionsålder som anges i lagen om sjömanspensioner. I det fallet omvandlas pensionsbeloppet enligt denna lag så att det försäkringsmatematiskt motsvarar företagarens pensionsålder. Närmare bestämmelser om omvandling av pensionsbeloppet och omvandlingskoefficienterna utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

9 §

Ålderspensionens belopp

Börjar ålderspensionen vid ingången av kalendermånaden efter den månad då företagaren har uppnått den lägsta åldern för ålderspension, är ålderspensionens belopp den pension som tjänats in fram till begynnelsetidpunkten för pensionen.

Om företagarens ålderspension börjar senare än från ingången av kalendermånaden efter den då företagaren har uppnått den lägsta åldern för ålderspension, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsetidpunkten för den första ålderspensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än kalendermånaden efter den då den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*).

En företagare har inte rätt till uppskovsförhöjning för samma tid för vilken han eller hon har fått arbetslöshetsdagpenning.

10 §

Begynnelsetidpunkten för ålderspension

Ålderspensionen börjar vid ingången av kalendermånaden efter den då företagaren har uppnått den ålder som berättigar till erhållande av ålderspension och pensionen har sökts. Ålderspension kan även beviljas retroaktivt för högst de tre månaderna före månaden för ansökan om pension eller av giltigt skäl för längre tid än detta. För att pensionen ska beviljas retroaktivt förutsätts att företagarens försäkring enligt denna lag har upphört före pensionen början.

En pension som tjänats in av en företagarverksamhet som under tiden för ålderspensionen försäkrats enligt 113 § beviljas på ansökan tidigast från ingången av kalendermånaden efter den då den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten uppnåtts.

Om företagaren har fått partiell förtida ålderspension, börjar ålderspensionen från ingången av kalendermånaden efter den under vilken företagaren har uppfyllt de villkor som föreskrivs i 8 § och avslutat sitt huvudsakliga arbete som är försäkrat i enlighet med arbetspensionslagarna.

11 §

Indragning av ålderspension

En företagare kan ansöka om indragning av sin ålderspension, om han eller hon har beviljats rehabiliteringsstöd på basis av en sådan arbetsoförmåga på viss tid som när rehabiliteringsstödet beviljades har beräknats fortgå efter det att företagaren uppnått sin lägsta ålder för ålderspension. Indragning av ålderspensionen ska sökas inom en månad efter det att arbetsoförmågan hade beräknats upphöra, och ålderspensionen dras in när arbetsoförmågan upphör.

Partiell förtida ålderspension

12 §

Rätt till partiell förtida ålderspension

En företagare har rätt att gå i partiell förtida ålderspension tidigast från ingången av kalendermånaden efter den då den nedre åldersgräns för ålderspension som bestäms utifrån företagarens födelseår har uppnåtts.

För företagare bestäms den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension enligt följande:

1) för dem som är födda 1963 eller tidigare är den nedre åldersgränsen 61 år,

2) för dem som är födda 1964 är den nedre åldersgränsen 62 år,

3) för dem som är födda 1965 eller senare anpassas den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension till förändringen i livslängden enligt 76 § och enligt 83 § i lagen om pension för arbetstagare.

En företagare har inte rätt till partiell förtida ålderspension, om han eller hon när pensionen börjar får någon annan på eget arbete baserad förmån som avses i arbetspensionslagarna eller avträdelsestöd enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) eller lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994).

13 §

Den partiella förtida ålderspensionens belopp

Grunden för den partiella förtida ålderspensionen är den pension som tjänats in i enlighet med arbetspensionslagarna fram till utgången av kalenderåret före det år då pensionen börjar. Pensionsandelen enligt denna lag är, i enlighet med företagarens ansökan, 25 eller 50 procent av den pension enligt denna lag som utgör grund för den partiella förtida ålderspensionen.

Den partiella förtida ålderspensionens pensionsandel minskas varaktigt med 0,4 procent för varje månad som begynnelsetidpunkten för pensionsandelen tidigareläggs före ingången av kalendermånaden efter den då företagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension (*förtidsminskning*).

Den partiella förtida ålderspensionens pensionsandel höjs varaktigt med 0,4 procent för varje månad som begynnelsetidpunkten för pensionsandelen skjuts upp till en senare tidpunkt än ingången av kalendermånaden efter den då företagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension (*uppskovsförhöjning*).

Om den partiella förtida ålderspensionen har beviljats som en pension på 25 procent och företagaren ansöker om beviljande av en ytterligare andel på 25 procent, ska den senare andelen liksom den först beviljade andelen beräknas utifrån samma pension som avses i 1 mom. och som utgör grunden för den partiella förtida ålderspensionen. Om förtidsminskning eller uppskovsförhöjning beräknas för den senare andelen, ska minskningen eller höjningen beräknas enligt begynnelsetidpunkten för den andelen.

14 §

Begynnelsetidpunkten för partiell förtida ålderspension

Partiell förtida ålderspension börjar vid ingången av kalendermånaden efter den när pensionen har sökts eller från en senare tidpunkt som sökanden meddelat. Partiell förtida ålderspension beviljas inte retroaktivt.

Partiell förtida ålderspension ska på samma sätt som beviljande av den senare andelen på 25 procent sökas så att den börjar från samma tidpunkt enligt alla arbetspensionslagar.

En pensionstagare kan på ansökan återkalla ett beslut om partiell förtida ålderspension inom tre månader från det att beslutet om beviljande av pension meddelades. Pensionsanstalten undanröjer det återkallade pensionsbeslutet. Bestämmelser om återkrav av pension som betalats utan grund finns i 107 §.

15 §

Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension

Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när företagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:

1) den partiella förtida ålderspensionen,

2) den pensionsdel som tjänats in, men ännu inte beviljats, fram till utgången av året före det år då den partiella förtida ålderspensionen började,

3) den pension som tjänats in genom företagarverksamhet under det år då den partiella förtida ålderspensionen började fram till det att ålderspensionen började.

Trots det som föreskrivs i 8 § beviljas företagaren, om företagaren i enlighet med en annan pensionslag för den privata sektorn eller arbetspensionslag för den offentliga sektorn beviljas ålderspension efter den partiella förtida ålderspensionen, den andel som enligt denna lag har tjänats in, men ännu inte beviljats, fram till utgången av året före det år då den partiella förtida ålderspensionen började.

Om ålderspensionen börjar senare än från ingången av kalendermånaden efter den då företagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension, ska uppskovsförhöjning på det sätt som bestäms i 9 § fogas till den pensionsdel som avses i 1 mom. 2 punkten och till pension som tjänats in det år den partiella förtida ålderspensionen börjar och därefter fram till att den första ålderspensionen börjar.

16 §

Invalidpensionens belopp efter partiell förtida ålderspension

Om en företagare som får partiell förtida ålderspension blir arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till invalidpension, beräknas invalidpensionens belopp då utifrån de pensionsdelar som avses i 15 § 1 mom. 1 och 2 punkten, den pension som tjänats in det år då den partiella förtida ålderspensionen började och därefter fram till utgången av året före det år då arbetsoförmågan började samt pensionsdelen för återstående tid.

Om invalidpensionen senare upphör, utbetalningen av den avbryts eller den lämnas vilande på det sätt som avses i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete (738/2009), fortsätter den partiella förtida ålderspensionen till samma belopp som den beviljades tidigare.

17 §

Arbetslivspensionens belopp efter partiell förtida ålderspension

Arbetslivspensionens belopp efter partiell förtida ålderspension beräknas utifrån de pensionsdelar som avses i 15 § 1 mom. 1 och 2 punkten samt den pension som tjänats in det år den partiella förtida ålderspensionen började och därefter fram till utgången av månaden före den månad då arbetslivspensionen började.

Om arbetslivspensionen senare lämnas vilande i enlighet med 50 f §, fortsätter den partiella förtida ålderspensionen till samma belopp som den beviljades tidigare.

18 §

Invalidpension, arbetslivspension och ålderspension efter partiell förtida ålderspension

Om en företagare som får partiell förtida ålderspension beviljas invalidpension, arbetslivspension eller ålderspension för samma tid för vilken partiell förtida ålderspension redan betalats, beaktas den partiella förtida ålderspensionen som en delbetalning av den andra pensionen som beviljas.

22 §

Rätt till arbetspensionsrehabilitering

En företagare som inte har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

1) en sjukdom, ett lyte eller en skada som har konstaterats på behörigt sätt sannolikt medför risk för arbetsoförmåga enligt 32 § 1 mom.,

2) företagaren under granskningstiden för återstående tid enligt 70 § har minst 25 133,40 euro i försäkrade arbetsinkomster, och

3) företagaren inte har rätt till rehabilitering med stöd av bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfalls- eller trafikförsäkring.

— —

31 §

Andra bestämmelser om rehabilitering

Det som föreskrivs i denna lag om sökande av invalidpension, dess fastställande på tidigare grunder, engångsförhöjning, beaktande av förändringar i löne- och prisnivån, avdrag av primära förmåner, regressrätt för pensionsanstalten, utbetalning, justering av invalidpension och ändring

av beloppet, invalidpension som beviljas efter partiell förtida ålderspension, dröjsmålsförhöjning, återkrav, lämnande och erhållande av uppgifter, sökande av ändring och anmälningsskyldighet för invalidpensionstagare gäller rehabiliteringspenningen och rehabiliteringstillägget samt mottagaren av dem, om inte något annat föreskrivs i denna lag. Grundlöst utbetalda kostnadsersättningar för yrkesinriktad rehabilitering kan återkrävas på det sätt som föreskrivs i denna lag om återkrav av en pension som betalats utan grund.

Rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg kan också betalas för kortare tid än en månad. Primärtid enligt sjukförsäkringslagen inverkar inte på begynnelsetidpunkten för rehabiliteringspenningen. För den tid för vilken rehabiliteringspenning betalas tjänas inte pension in i enlighet med 65 § och rehabiliteringsförmånerna tas inte som grund för familjepension.

34 §

Invalidpension på basis av pension som beviljats enligt pensionslagen för den offentliga sektorn

En företagare har rätt till invalidpension enligt denna lag, om han eller hon beviljats invalidpension enligt 33 § 1 mom. 2 punkten i pensionslagen för den offentliga sektorn.

En företagare har dessutom rätt till invalidpension enligt denna lag, om han eller hon enligt 33 § 1 mom. 1 punkten i pensionslagen för den offentliga sektorn har beviljats invalidpension på basis av arbetsoförmåga som börjat medan en anställning inom den offentliga sektorn varade och hans eller hennes intjänade pension enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn är högst 688,02 euro per månad.

49 §

Ändring av invalidpension till ålderspension

Full invalidpension ändras till ålderspension och delinvalidpension till sådan ålderspension som till beloppet motsvarar full invalidpension från ingången av månaden efter den då pensionstagaren uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

Företagaren har på ansökan rätt till pension som tjänats in med sådan företagarverksamhet som grund som har bedrivits under tiden för invalidpension, om hans eller hennes invalidpension i enlighet med 1 mom. ändras till ålderspension. Om företagaren bedriver företagarverksamhet under tiden för invalidpension enligt en annan arbetspensionslag än denna lag eller sedan invalidpension enligt denna lag eller en annan arbetspensionslag upphört, har företagaren rätt till pension som tjänats in på med denna företagarverksamhet som grund, om han eller hon beviljas ålderspension. Företagaren har rätt till pension som tjänats in utifrån företagarverksamhet som bedrivits under tiden för den invalidpension som avses ovan eller sedan den upphört, även om han eller hon efter att den tidigare invalidpensionen upphört beviljas ny invalidpension, på vilken inte bestämmelserna i 74 § 2 mom. om fastställande av pension på tidigare grunder tillämpas.

I stället för att beviljas i form av invalidpension beräknas och beviljas pensionen i form av ålderspension från ingången av månaden efter den då den lägsta åldern för ålderspension uppnåddes, om

1) företagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension före utgången av den primärtid som avses i 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen, eller

2) någon primärtid inte fastställs för företagaren på basis av 12 kap. 3 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen, eftersom företagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

Arbetslivspension

50 a §

Rätt till arbetslivspension

En företagare har rätt till arbetslivspension när han eller hon har fyllt 63 år, om

1) företagaren har arbetat minst 38 år i ett arbete som ska försäkras enligt arbetspensionslagarna och som har varit sådant ansträngande och slitsamt arbete som avses i 50 b §,

2) företagarens arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom, lyte eller skada, men dock mindre än vad beviljande av sådan full invalidpension som avses i 32 § förutsätter,

3) företagarens möjligheter att fortsätta i arbetet är bestående försvagade av de skäl som nämns i 1 och 2 punkten, och

4) det arbete som avses i 1 punkten vid tidpunkten för uppnåendet av den nedre åldersgränsen för arbetslivspension eller efter det när pensionsansökan blir anhängig fortsätter eller arbetet upphörde för högst ett år sedan.

Till den tid i arbete som avses i 1 mom. 1 punkten räknas även moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningsperioder för högst tre år. Till den tid som avses i 1 mom. 1 punkten räknas dessutom kortare avbrott i arbetet på grund av sjukdom eller tillfällig arbetslöshet.

Med sådant i 1 mom. 1 punkten avsett arbete som ska försäkras enligt arbetspensionslagarna jämställs sådant ansträngande och slitsamt arbete som avses i 50 b § och som ska försäkras i ett annat EU- och EES-land eller ett land som slutit en överenskommelse om social trygghet med Finland.

50 b §

Ansträngande och slitsamt arbete

För att en företagares arbete som avses i 50 a § 1 mom. 1 punkten ska bedömas vara ansträngande och slitsamt krävs det att en eller flera av följande faktorer i betydande grad har ingått i arbetet:

1) arbetsrörelser som kräver stor muskelstyrka eller som belastar musklerna långvarigt,

2) särskilt hög belastning på andnings- och cirkulationsorganen,

3) belastande och besvärliga arbetsställningar,

4) upprepade arbetsrörelser som kräver styrka eller stor snabbhet eller arbetsrörelser som samtidigt kräver att handen griper, gör en vridande rörelse och använder kraft,

5) interaktivt arbete som är särskilt krävande och medför exceptionell psykisk belastning, eller

6) arbete med uppgifter som kräver ständig vaksamhet eller särskild uppmärksamhet och där det finns hög risk för olycksfall eller olycka eller uppenbar risk för våld.

Vid bedömning av om en eller flera av de faktorer som avses i 1 mom. i betydande grad ingår i ett arbete ska exceptionella fysikaliska faktorer, användning av skyddsutrustning som ökar belastningen, skiftarbete som inbegriper återkommande nattarbete eller som på annat sätt är belastande och återkommande långa arbetspass beaktas som faktorer som ökar ansträngningen och sli-

taget. Dessutom beaktas fortgående belastande bundenhet dygnet runt orsakad av hållning av produktionsdjur som en faktor som ökar ansträngningen och slitaget.

Hur ansträngande och slitsamt ett arbete är bedöms med hänsyn till helheten av samverkan mellan de olika faktorer som nämns i 1 och 2 mom.

50 c §

Arbetslivspensionens belopp

Arbetslivspensionens belopp är den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före den då arbetslivspensionen började.

50 d §

Begynnelsetidpunkten för arbetslivspension

Arbetslivspension börjar från ingången av månaden efter den då företagaren uppfyller villkoren i 50 a §, dock tidigast från ingången av månaden efter den då pensionen söks.

Arbetslivspension beviljas tills vidare.

50 e §

Förhandsbeslut om rätten till arbetslivspension

En företagare har rätt att få ett förhandsbeslut där det framgår om han eller hon uppfyller de villkor för arbetslivspension som avses i 50 a §. Förhandsbeslutet ges av den pensionsanstalt som är behörig att avgöra en pensionsansökan när företagaren ansöker om pension i stället för om förhandsbeslut.

Ett förhandsbeslut om arbetslivspension är bindande för pensionsanstalten, om en därpå grundad pensionsansökan görs inom sex månader eller inom en av företagaren och pensionsanstalten avtalad längre tid från det att förhandsbeslutet vann laga kraft. Förhandsbeslutet kan dock vara i kraft högst fram till den lägsta åldern för ålderspension.

50 f §

Arbetslivspensionen lämnas vilande

Om inkomsten för den som får arbetslivspension överstiger beloppet för den fasta inkomstgräns som föreskrivs i 3 § i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete, kan arbetslivspensionen lämnas vilande på det sätt som bestäms i 4 § 1 och 2 mom., 6 § 1 och 2 mom. samt 7—10 § i den lagen.

50 g §

Justering av arbetslivspension retroaktivt

Arbetslivspensionen kan lämnas vilande retroaktivt för högst två år. Denna tid beräknas från ingången av kalendermånaden efter den då pensionstagarens ansökan om justering blivit anhängig eller pensionsanstalten vidtagit justeringsåtgärder.

50 h §

Ändring av arbetslivspension till ålderspension

Arbetslivspensionen ändras till ålderspension från ingången av månaden efter den då pensionstagaren uppnår sin lägsta ålder för ålderspension.

Företagaren har på ansökan rätt till pension som tjänats in på basis av arbete som utförts under tiden för arbetslivspensionen, när hans eller hennes arbetslivspension i enlighet med 1 mom. ändras till ålderspension.

50 i §

Beviljande av ålderspension i stället för arbetslivspension

I stället för att beviljas i form av arbetslivspension beräknas och beviljas pensionen i form av ålderspension från ingången av månaden efter den månad då den lägsta åldern för ålderspension uppnåddes, om företagaren uppnått den lägsta åldern för ålderspension före arbetslivspensionen började.

50 j §

Utredning av rehabiliteringsmöjligheterna för den som ansöker om arbetslivspension

Om pensionsanstalten förkastar en ansökan om arbetslivspension ska den utreda om företagaren har rätt till rehabilitering enligt 22 § och se till att företagarens möjligheter till rehabilitering enligt annan lagstiftning har klarlagts. Om företagaren har rätt till rehabilitering enligt 22 §, ska pensionsanstalten i enlighet med 24 § ge ett förhandsbeslut om rätt till rehabilitering.

50 k §

Arbetslivspension på basis av pension som beviljats enligt pensionslagen för den offentliga sektorn

En företagare har rätt till arbetslivspension enligt denna lag, om han eller hon beviljats arbetslivspension enligt 51 § i pensionslagen för den offentliga sektorn.

50 l §

Arbetslivspensionstagarens anmälningsskyldighet

Den som får arbetslivspension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om att han eller hon börjar förvärvsarbeta.

62 §

Pensionstillväxt

Från ingången av kalendermånaden efter den månad då 18 års ålder uppnåtts fram till den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten växer pensionen med 1,5 procent av den totala arbetsinkomsten från företagarverksamhet som försäkrats enligt denna lag.

Till pension berättigar inte den totala arbetsinkomsten under det år då arbetsoförmågan började, om den återstående tiden vid fastställandet av invalidpensionen har räknats som till pension berättigande tid på det sätt som bestäms i 63 §.

Pensionen på basis av den inkomst som ligger till grund för en i 68 § avsedd förmån som företagaren under varje kalenderår fått för oavlönad tid växer med 1,5 procent.

63 §

Fastställande av pension för återstående tid

När invalidpensionen fastställs berättigar till pension tiden från ingången av det kalenderår då företagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad då företagaren uppnår sin lägsta ålder för ålderspension (*återståendetid*). Om företagarens lägsta ålder för ålderspension inte är föreskriven vid tidpunkten för pensionsfallet, berättigar till pension tiden från ingången av det kalenderår då företagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad då företagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension som har föreskrivits för den åldersklass som ligger närmast hans eller hennes egen åldersklass. En förutsättning för att få pension för återstående tid är att företagaren under de tio kalenderåren före det år under vilket arbetsoförmågan började har haft sammanlagt minst 12 566,70 euro i arbetsinkomst.

Pensionen för återstående tid är 1,5 procent per år av den i 70 § avsedda inkomst som utgör grund för återstående tid.

65 §

Pensionstillväxt för tid med invalidpension som upphört

Om en företagare som har fått invalidpension senare beviljas pension på nya grunder, räknas som till pension berättigande tid även den tid under vilken företagaren fick invalidpension. När pensionen för denna tid beräknas används som grund den inkomst för återstående tid som hänför sig till den invalidpension som upphört.

— —

68 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

— —

Till pension berättigar inkomst som ligger till grund för en förmån för oavlönad tid på det sätt som avses i 3 mom. och som företagaren har fått från ingången av kalendermånaden efter den månad då 17 års ålder uppnåtts till utgången av året före pensionsfallet. När ålderspension räknas ut beaktas dock inkomst som ligger till grund för en förmån som företagaren fått fram till ålderspensionsfallet.

De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:

— —

2) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del dagpenning har erhållits före utgången av den månad då den lägsta åldern för ålderpension har uppnåtts,

— —

På grundval av inkomst som ligger till grund för en förmån tjänas inte pension in för den tid då företagaren har fått pension enligt arbetspensionslagarna, en motsvarande utländsk förmån eller en förmån på grundval av anställning i en internationell organisation eller en institution inom Europeiska unionen. Under tiden för partiell förtida ålderspension och familjepension tjänas likväl in pension också på grundval av den inkomst som ligger till grund för förmånen.

— —

Arbetspensionsutdrag samt utfärdande och kontroll av det

69 §

Arbetspensionsutdrag

Varje företagare i åldern 17—69 år får ett arbetspensionsutdrag över de av hans eller hennes inkomster som berättigar till pension. Arbetspensionsutdraget innehåller följande uppgifter för sex kalenderår före det år då utdraget utfärdas:

1) de arbetsinkomster som berättigar till pension enligt arbetspensionslagarna, separat för varje arbetsgivare,

2) sådant arbete som berättigar till pension och har försäkrats enligt denna lag eller lagen om pension för lantbruksföretagare samt de totala arbetsinkomsterna för det arbetet,

3) de inkomster som ligger till grund för förmåner som betalats för oavlönad tid och som berättigar till pension, separat för varje förmånsslag,

4) grunden och den tid för vilken en förmån tjänas in enligt lagen om pensionsersättning som ska betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier, och

5) den pension som tjänats in fram till utgången av året före det år då arbetspensionsutdraget utfärdas, dock inte i sådana fall då företagaren får partiell förtida ålderspension.

Dessutom anges i arbetspensionsutdraget företagarens lägsta ålder för ålderspension, om den har föreskrivits för hans eller hennes åldersklass när arbetspensionsutdraget utfärdas.

Pensionsanstalten utfärdar ett arbetspensionsutdrag till

1) den vars pensionsskydd vid utgången av året före det år då arbetspensionsutdraget skickas eller senast före det har ordnats endast enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn eller parallellt enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn och den offentliga sektorn, och

2) den vars pensionsskydd vid utgången av året före det år då arbetspensionsutdraget skickas eller senast före det har ordnats endast enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn och han eller hon också har sådana arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn som berättigar till pension under de tre åren före det år under vilket arbetspensionsutdraget skickas.

Pensionsskyddscentralen utfärdar ett arbetspensionsutdrag till den som inte har några registrerade arbetsinkomster som enligt arbetspensionslagarna berättigar till pension, men som har registrerade förmånsperioder enligt 1 mom. 3 eller 4 punkten.

69 c §

Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder

Den målsatta pensionsåldern för varje åldersklass är den ålder när den förstorande effekt som den uppskovsförhöjning som beräknats utifrån denna åldersklass lägsta ålder för ålderspension har på pensionen är minst lika stor som livslängdskoefficientens förminskande effekt på ålderspensionen.

Det arbetspensionsutdrag där en uppskattning av företagarens målsatta pensionsålder och av beloppet för hans eller hennes ålderspension i den målsatta pensionsåldern anges, skickas senast under det sjätte kalenderåret före företagarens lägsta ålder för ålderspension eller uppskattade lägsta ålder för ålderspension till företagare som inte får partiell förtida ålderspension. Efter detta meddelas en uppskattning av företagarens målsatta pensionsålder i samband med att något annat arbetspensionsutdrag utfärdas.

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

76 §

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

Den lägsta åldern för ålderspension, den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension och den nedre åldersgränsen för arbetslivspension för företagare som är födda 1965 eller senare anpassas till förändringen i den förväntade livslängden. Åldersgränserna fastställs för det år då företagaren fyller 62 år.

Ålderspension, partiell förtida ålderspension, arbetslivspension och invalidpension anpassas till förändringen i den förväntade livslängden med den livslängdskoefficient som avses i 83 § i lagen om pension för arbetstagare. När pensionen börjar ska pensionen omvandlas med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då företagaren fyller 62 år. Om en annan pension än invalidpension börjar före det året, omvandlas pensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då pensionen började. Om företagarens arbetsoförmåga börjar före det år då företagaren fyller 62 år, omvandlas invalidpensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då arbetsoförmågan började. När en invalidpension eller arbetslivspension ändras till ål-

derspension, omvandlas pensionen inte på nytt med livslängdskoefficienten. När partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension, omvandlas den del av ålderspensionen som inte har omvandlats med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då företagaren fyller 62 år.

De åldersgränser som avses i 1 mom. fastställs på det sätt som föreskrivs i 83 § i lagen om pension för arbetstagare. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen senast två månader före ingången av det kalenderår då företagaren fyller 62 år genom förordning de åldersgränser som avses i 1 mom.

77 §

Grund för familjepension

Familjepensionen bestäms på basis av den ålderspension, fulla invalidpension eller arbetslivspension enligt denna lag som förmånslåtaren fick vid sin död. Pension som förmånslåtaren tjänat in under tiden med pension läggs till den pension efter förmånslåtaren som utgör grund för familjepensionen.

Om förmånslåtaren vid sin död inte fick sådan pension som nämns i 1 mom. eller om han eller hon fick partiell förtida ålderspension, beräknas som grund för familjepensionen den pension som förmånslåtaren skulle ha fått om han eller hon på sin dödsdag hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension.

I grunden för familjepensionen beaktas inte avdrag enligt 85—87 § från förmånslåtarens pension.

Om förmånslåtaren vid sin död hade uppnått den ålder som enligt någon arbetspensionslag berättigar till ålderspension, men han eller hon vid sin död inte hade fått ålderspension eller fick partiell förtida ålderspension, beräknas som grund för familjepensionen den pension som förmånslåtaren enligt denna lag hade tjänat in fram till sin dödsdag.

Om förmånslåtaren vid sin död fick invalidpension som inte inkluderade en i 75 § avsedd engångshöjning, ökas den löpande familjepensionen med en engångshöjning från ingången av det kalenderår fram till vilket förmånslåtarens invalidpension och på basis av den beviljad familjepension tillsammans har fortgått fem kalenderår. Om förmånslåtaren vid sin död inte fick pension, läggs engångshöjningen till den löpande familjepensionen från ingången av det kalenderår fram till vilket familjepensionen har fortgått fem kalenderår. Procentsatsen för engångshöjningen bestäms på det sätt som avses i 75 § 2 mom. enligt den ålder som förmånslåtaren skulle ha uppnått vid tidpunkten för höjningen.

81 §

Minskning av efterlevandepension

— —

Om den efterlevande maken inte får sådan pension som avses i 1 mom. eller om den efterlevande maken får partiell förtida ålderspension och den efterlevande maken inte har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension, betraktas som den efterlevande makens arbetspension dock den kalkylerade pension som denna skulle ha beviljats om han eller hon den dag då förmånslåtaren avled hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension. Om den efterlevande maken senast den dag då förmånslåtaren avled har uppnått den ålder som enligt någon

arbetspensionslag berättigar till ålderspension, betraktas som den efterlevande makens arbetspension den kalkylerade pension som han eller hon hade tjänat in fram till utgången av året före det år då förmånslåtaren avled. Om den efterlevande maken har arbetat utomlands eller varit anställd vid en institution inom Europeiska unionen eller vid en internationell organisation, betraktas som den efterlevande makens arbetspension den kalkylerade pension som han eller hon skulle ha beviljats om hans eller hennes arbete utomlands eller det arbete som hänför sig till den försäkringstid som grundar sig på hans eller hennes anställning vid en institution inom Europeiska unionen eller vid en internationell organisation hade omfattats av denna lag.

— —

84 §

Minskning av efterlevandepension i särskilda fall

När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension, om

1) den efterlevande maken inte får arbetspension på basis av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension,

2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller då efterlevandepensionen minskas för första gången, och

3) de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen, när 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst 25 procent mindre än den pension som har fastställts för den efterlevande maken i enlighet med 81 §.

— —

84 a §

Justering av efterlevandepension

— —

Efterlevandepensionen ska justeras också om den invalidpension som den efterlevande maken får och som beaktats vid minskningen av efterlevandepensionen upphör och den efterlevande maken senare beviljas någon annan ny pension som inte är partiell förtida ålderspension och som bestämmelserna i 74 § om beviljande av pension på tidigare grunder inte tillämpas på.

— —

85 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag dras av en primär förmån som företagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

1) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 68 § i den lagen och den dagpenning

som betalas före olycksfallspensionen samt den ersättning för inkomstbortfall från vilken dragits av en arbetspension enligt 202 § 2 mom. i den lagen,

2) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 58 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen,

3) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av trafikförsäkringslagen,

4) ersättning för inkomstbortfall eller pension som beviljats med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen,

5) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst,

6) sådan ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av patientskadelagen (585/1986).

— —

87 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller en engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i militärtjänst eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpensionen och arbetslivspensionen som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om olycksfall i militärtjänst, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen, samt patientskadelagen, om den har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

— —

88 §

Regressrätt

— —

Pensionsanstalten har rätt att av den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) få tillbaka invalidpension, familjepension och rehabiliteringsförmån som den betalat, om företagarens arbetsoförmåga eller förmånslåtarens död orsakas av ett skadefall som ska ersättas enligt lagen om ansvar i spårtrafik. Pensionsanstalten har rätt till ersättning till högst

det belopp som den som lidit skada eller förmånstagaren är berättigad till enligt lagen om ansvar i spårtrafik.

89 §

Justering av inkomstgränser, belopp och den totala arbetsinkomsten med en lönekoefficient

De inkomstgränser, belopp och gränsbelopp som avses i denna lag justeras årligen vid ingången av januari med den lönekoefficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Vid beräkningen av pension justeras de totala arbetsinkomsterna med lönekoefficienten till nivån under det år då pensionen börjar. Vid beräkningen av annan pension som betalas ut efter partiell förtida ålderspension eller av den senare pensionsandelen av partiell förtida ålderspension justeras dessutom den ännu obeviljade pensionsandelen av grunden för den partiella förtida ålderspensionen med lönekoefficienten till nivån under det år då pensionen börjar.

— —

91 §

Pensionsansökan

— —

Om en företagare har rätt till rehabilitering enligt 22 §, ska pensionsanstalten utan ansökan om rehabilitering och på basis av 33 § i samband med handläggningen av ansökan om invalidpension eller på basis av 50 j § i samband med handläggningen av ansökan om arbetslivspension ge ett förhandsbeslut om arbetspensionsrehabilitering.

— —

92 a §

Utredningar vid ansökan om arbetslivspension

Den som ansöker om arbetslivspension ska till pensionsanstalten lämna in ett utlåtande av företagshälsovården som innehåller

1) en beskrivning av innehållet i den sökandes nuvarande arbete och en bedömning av hur ansträngande och slitsamt arbetet är enligt 50 b § och av kravet på arbetsförmåga,

2) ett utlåtande av en företagsläkare om den sökandes hälsotillstånd och arbetsförmåga,

3) en bedömning av den sökandes möjligheter som avses i 50 a § 1 mom. 3 punkten att fortsätta i arbetet, och

4) en beskrivning av innehållet i den sökandes tidigare arbeten och en bedömning av hur ansträngande och slitsamma dessa arbeten var enligt 50 b §, om en redogörelse för den sökandes arbetshistorik finns tillgänglig.

Den som ansöker om arbetslivspension ska dessutom till pensionsanstalten lämna in en redogörelse för innehållet i företagararbetet.

Om ett utlåtande av företagshälsovården inte kan fås eller de inlämnade utlåtandena inte är tillräckliga för att avgöra pensionsärendet, kan pensionsanstalten godkänna någon annan redogörelse som motsvarar dessa utlåtanden. I så fall ska den sökande till pensionsanstalten lämna en så-

dan redogörelse för sitt hälsotillstånd, sin arbetsförmåga, tiden i arbetslivet eller innehållet i arbetet som behövs för att avgöra ansökan.

Den som ansöker om arbetslivspension är, om han eller hon åläggs därtill av pensionsanstalten, skyldig att för utredning av nedsättningen i arbetsförmågan eller för anskaffning av ett sådant utlåtande som föreskrivs i denna paragraf låta undersöka sig hos en av pensionsanstalten namngiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av pensionsanstalten. Om den sökande utan godtagbart skäl vägrar låta sig undersökas, får pensionsansökan avgöras med stöd av sådan utredning som pensionsanstalten har tillgång till.

Pensionsanstalten är skyldig att ersätta den som ansöker om arbetslivspension för skäliga kostnader för den undersökning som avses i 4 mom. och för eventuella resor.

107 §

Återkrav av pension som betalats utan grund

— —

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas också om en pensionsanstalt i egenskap av avgörande pensionsanstalt inom den privata sektorn eller sista pensionsanstalt utan grund har betalat ut pension enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Om den sista pensionsanstalten utan grund har betalat ut pension enligt pensionslagen för den offentliga sektorn, fattas återkravsbeslutet av Keva enligt vad som föreskrivs om återkrav i pensionslagen för den offentliga sektorn. Den sista pensionsanstalten ger en beslutssammanställning över de pensioner som ska återkrävas och återkräver beloppet.

— —

114 §

Arbetspensionsförsäkringsavgift

För finansiering av pensionsskyddet enligt denna lag är företagaren skyldig att betala en arbetspensionsförsäkringsavgift som räknas ut på basis av arbetsinkomsten.

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar årligen genom förordning bestämmelser om den procentsats för arbetspensionsförsäkringsavgiften, som kan uppskattas motsvara den genomsnittliga, i procent av lönerna uttryckta arbetspensionsförsäkringsavgiften för försäkring enligt lagen om pension för arbetstagare.

Den del av arbetspensionsförsäkringsavgiften som ingår i försäkringsavgiften och som ska tas ut för kostnader till följd av att en pensionsanstalt gått i konkurs bestäms i enlighet med de grunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställt med 181 § i lagen om pension för arbetstagare som grund.

På framställning av pensionsanstalten fastställer social- och hälsovårdsministeriet närmare beräkningsgrunder för arbetspensionsförsäkringsavgiften.

117 §

Situationer då företagaren inte har rätt att betala tillskottsarbetspensionsförsäkringsavgift eller nedsatt arbetspensionsförsäkringsavgift

Företagaren har inte rätt att betala tillskottsarbetspensionsförsäkringsavgift eller nedsatt arbetspensionsförsäkringsavgift om

1) han eller hon får pension enligt arbetspensionslagarna,

2) han eller hon har obetalda arbetspensionsförsäkringsavgifter enligt denna lag,

3) hans eller hennes försäkring enligt denna lag inte fortsätter i samma pensionsanstalt under hela kalenderåret, eller

4) han eller hon under det nämnda kalenderåret har rätt till nedsatt avgift för nyetablerad företagare enligt 115 §.

125 §

Sökande av ändring i den sista pensionsanstaltens beslutssammanställning

På en beslutssammanställning som en pensionsanstalt gett i egenskap av sista pensionsanstalt tillämpas vad som i detta kapitel föreskrivs om beslutet. Om en pensionsanstalts beslut ingår i den beslutssammanställning som Keva har gett i egenskap av sista pensionsanstalt, söks ändring i beslutssammanställningen och behandlas besvärsärendet enligt vad som bestäms i pensionslagen för den offentliga sektorn.

129 §

Rättelse av beslut i samband med sökande av ändring

— —

Den pensionsanstalt som har gett en beslutssammanställning i egenskap av sista pensionsanstalt ska innan ärendet behandlas begära ett utlåtande av Keva till den del besvären gäller pensionsskydd som sköts av Keva. Utlåtande begärs dock inte om besvären enbart gäller bedömning av arbetsförmågan.

— —

130 §

Överföring av besvär till besvärsinstans

— —

Om den pensionsanstalt som gett en beslutssammanställning i egenskap av sista pensionsanstalt har begärt ett i 129 § 2 mom. avsett utlåtande av Keva och den inte rättar sitt beslut i enlighet med ändringssökandens yrkande, ska pensionsanstalten inom 60 dagar från besvärstidens utgång till den besvärsinstans som avses i 1 mom. lämna in besvärsskriften samt de utlåtanden som getts med anledning av den.

139 §

Pensionsanstalternas ömsesidiga ansvar för pensioner och rehabiliteringskostnader

De pensionsanstalter som avses i 1 § 3 mom. svarar för de kostnader som orsakas av pensioner, rehabiliteringspenningar och andra förmåner enligt denna lag i förhållande till sitt premieansvar enligt 138 §. I dessa kostnader medräknas inte pensionsdelar som tjänats in för oavlönad tid. Som kostnad för en rehabiliteringspenning betraktas det totala beloppet av den rehabiliteringspenning som pensionsanstalten betalat.

— —

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

5.

Lag

om ändring av lagen om införande av lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om införande av lagen om pension för företagare (1273/2006) 4 § 2 mom., 11, 14, 15 och 28 §, av dem 11 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1462/2011, 14 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 631/2009 och 28 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1167/2007, samt

ändras 23 § samt 29 § 4 och 5 mom., av dem 29 § 4 mom. sådant det lyder i lag 799/2012, som följer:

23 §

Om en företagare före den 1 januari 2005 har bedrivit sådan företagarverksamhet som avses i lagen om pension för företagare, beräknas det särskilda tillägg till den teoretiska pensionen som avses i 4 § 2 mom. i lagen om ändring av lagen om införande av lagen om pension för företagare (/) på basis av den totala arbetsinkomst utifrån vilken återstående tid eller motsvarande inkomst borde beaktas vid bestämmandet av pension som beviljas före den 1 januari 2005 med stöd av den FöPL som gällde före den 1 januari 2005.

29 §

— —

När pension beviljas enligt lagen om pension för företagare i de fall som avses i 2 och 3 mom. minskas pensionen varaktigt med 0,4 procent för varje månad som pensionen börjar före den läg-

sta ålder för ålderspension som föreskrivs i 8 § 2 mom. i lagen om ändring av lagen om pension för företagare (/). Närmare bestämmelser om minskning av pensionen enligt lagen om pension för företagare utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. I övrigt tillämpas på tilläggspensionsförsäkringen det som föreskrivs i de bestämmelser som utfärdats med stöd av 11 § 1 mom. i FöPL, sådant det lydde den 31 december 2000, samt i 10 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för företagare (638/2003).

På en sådan företagare som avses i 2 och 3 mom., som har uppnått pensionsåldern för sin tilläggspensionsförsäkring före den 1 januari 2017, tillämpas när pension beviljas i enlighet med lagen om pension för företagare de bestämmelser som var i kraft den 31 december 2016.

— —

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar den 1 januari 2017 eller senare.

6.

Lag

om införande av lagen om ändring av lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Ikraftträdande

Lagen om ändring av lagen om pension för företagare (/) träder i kraft den 1 januari 2017. Den tillämpas från och med den 1 januari 2017 på pensioner där pensionsfallet inträffar den 1 januari 2017 eller senare samt på företagarverksamhet som avses i lagen om pension för företagare (1272/2006).

Bestämmelserna i 85 § 1 mom. 6 punkten och 88 § 2 mom. i lagen om ändring av lagen om pension för företagare tillämpas på ersättning enligt patientskadelagen (585/1986) och lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) i fråga om försäkringsfall som inträffar den 1 januari 2017 eller senare.

2 §

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

Den lägsta åldern för ålderspension, den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension och den nedre åldersgränsen för arbetslivspension fastställs i enlighet med 76 § i lagen om ändring av lagen om pension för företagare och 83 § i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (/) första gången för 2027 för företagare som är födda 1965.

Om arbetsoförmågan börjar före 2027, omvandlas med livslängdskoefficienten endast den pension som tjänats in fram till det att invalidpensionen börjar.

3 §

Uppskovsförhöjning

Om ålderspensionen skjuts upp för företagare födda 1948 eller tidigare, så höjs pensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än ingången av månaden efter den då 68 års ålder uppnåtts. Uppskovsförhöjningen beräknas på den pension som har tjänats in fram till utgången av den månad då 68 års ålder uppnås.

För företagare födda 1949—1953 beräknas den uppskovsförhöjning som avses i 9 och 13 § i lagen om ändring av lagen om pension för företagare tidigast från och med den 1 januari 2017.

Om ålderspensionen skjuts upp för företagare födda 1939 eller tidigare, så höjs pensionen med 0,6 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än ingången av månaden efter den då 65 års ålder uppnåtts. Uppskovsförhöjningen beräknas på den pension som har tjänats in fram till utgången av den månad då 65 års ålder uppnås.

4 §

Höjd pensionstillväxt under övergångsperioden

Fram till utgången av 2025 växer pensionen på basis av den totala arbetsinkomsten med 1,7 procent per år från ingången av kalendermånaden efter den då företagaren fyller 53 år fram till utgången av månaden då företagaren fyller 63 år, om inte företagaren får avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) eller lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) eller någon annan sådan på eget arbete baserad förmån som avses i arbetspensionslagarna än deltidspension eller partiell förtida ålderspension. När en tillväxtprocent ändras under kalenderåret, anses som arbetsinkomst som erhållits före ingången av kalendermånaden efter den månad då företagaren fyller 53 år eller före den månad då företagaren fyller 63 år en lika stor andel av den totala inkomsten under kalenderåret som antalet månader med förvärvsinkomst till utgången av den månad då företagaren fyller 53 år eller till utgången av den månad då företagaren fyller 63 år är av det totala antalet månader med förvärvsinkomst under året i fråga. I detta fall anses som månad med förvärvsinkomster vara en kalendermånad under vilken försäkringen är i kraft.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller även företagare som arbetar i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen eller i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet när han eller hon fyllt 53 år. Till den teoretiska pensionen fogas då ett särskilt tillägg som beräknas på basis av skillnaden mellan tillväxtprocenten 1,7 och tillväxtprocenten 1,5. Det särskilda tillägget beräknas utifrån den totala arbetsinkomsten för företagarverksamhet som försäkrats enligt denna lag.

Fram till utgången av 2025 är procentsatsen för företagarens arbetspensionsförsäkringsavgift från ingången av kalenderåret efter det då företagaren har fyllt 53 år till utgången av det kalenderår då företagaren fyller 63 år den procentsats för arbetspensionsförsäkringsavgift som avses i 114 § i lagen om pension för företagare höjd med 1,5 procentenheter. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas årligen bestämmelser om den höjda procentsatsen för företagares arbetspensionsförsäkringsavgift som ska tillämpas det följande kalenderåret.

5 §

Deltidspension

På deltidspension som börjat den 1 januari 2017 eller tidigare för företagare födda före 1956 tillämpas de bestämmelser som var i kraft den 31 december 2016, och på minskning av efterlevandepension som erhålls av en efterlevande make som får deltidspension tillämpas 84 § i lagen om pension för företagare, sådan paragrafen lydde den 31 december 2016. Dessutom ska 20 och 21 § i lagen om pension för företagare tillämpas på annan pension efter deltidspension samt 139 § i den lagen på kostnadsfördelningen av till ålderspension motsvarande deltidspension ändrad pension, sådana paragraferna lydde den 31 december 2016. För deltidsarbete som utförts jämsides med deltidspensionen tjänas pension på basis av respektive års arbetsinkomster in på det sätt som föreskrivs i lagen om ändring av lagen om pension för företagare och i 4 § i denna lag. Om deltidspensionen har varit indragen utan avbrott i över sex månader har företagaren inte längre rätt att få deltidspension.

6 §

Arbetspensionsutdrag

Till varje företagare född 1954—1958 sänds ett arbetspensionsutdrag 2017 i enlighet med 69 c § 2 mom. i lagen om ändring av lagen om pension för företagare.

7 §

Ålderspension efter arbetslöshetsdagpenningens tilläggsdagar

Trots det som föreskrivs i lagen om ändring av lagen om pension för företagare tillämpas på rätten för en företagare född före 1958, som får arbetslöshetsdagpenning med stöd av den rätt till tilläggsdagar som avses i 6 kap. 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), att gå i ålderspension utan förtidsminskning 8 § 1 mom., 9 § 3 mom. och 10 § 1 mom. i lagen om pension för företagare sådana de lydde den 31 december 2012.

8 §

Rätt till pension enligt pensionsåldern i tilläggspensionsarrangemanget

Om en person enligt 8 § i lagen om införande av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (/) eller 30 b § 2 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006) har rätt till ålderspension vid en lägre pensionsålder än sin lägsta ålder för ålderspension enligt 8 § i lagen om pension för företagare, har han eller hon från samma tidpunkt även rätt till pension enligt lagen om pension för företagare. Pensionen enligt lagen om pension för företagare minskas då med 0,4 procent för varje månad som begynnelsetidpunkten för pensionen tidigareläggs före ingången av månaden efter den då företagaren uppnått den lägsta åldern för ålderspension. Närmare bestämmelser om minskning av pensionen enligt lagen om pension för företagare utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

---

9 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den januari 20 .

7.

Lag

om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) 22 § 4 mom., 67, 69 och 72 §,

av dem 22 § 4 mom. sådant det lyder i lag 990/2008, 67 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 632/2009 samt 72 § sådan den lyder i lag 632/2009,

ändras 1 § 1 mom., 2 § 2 mom., 7 § 1 mom. 1 punkten, 8 b § 1 mom. 1 punkten, 9 a, 21 och 21 b §, 22 § 3 och 7 mom., 31, 32, 33 och 34 §, 35 § och mellanrubriken före den, 36, 37, 38, 39, 40 och 41 §, 42 § 1 mom., 45 § 2 och 3 mom., 48, 58, 68 och 70 §, 71 § 1 mom., 75 §, 76 § 1 mom., 77 §, 78 § och mellanrubriken före den, 79 §, 82 § 2 mom., 84 § 1 mom., 86 § 2 mom., 101 § 3 mom. och 104 §,

av dem 8 b § 1 mom. 1 punkten, 9 a och 21 b § sådana de lyder i lag 990/2008, 31 § sådan den lyder i lag 800/2012, 32 och 33 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 800/2012, 36 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1433/2011, 800/2012 och 873/2015, 37 och 40 § sådana de lyder del-

vis ändrade i lag 1433/2011, 39 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 873/2015, 41 § och 42 § 1 mom. sådana de lyder delvis ändrade i lag 1170/2007, 45 § 2 mom. och 76 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1170/2007, 48 § och 101 § 3 mom. sådana de lyder i lag 637/2009, 70 och 79 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 632/2009, 75 § sådan den lyder i lag 1459/2011, 78 § sådan den lyder i lag 632/2009, 82 § 2 mom. och 86 § 2 mom. sådana de lyder i lag 890/2014, 104 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 357/2010, samt

fogas till 2 § 1 mom. en ny 2 punkt, i stället för den 2 punkt som upphävts genom lag 637/2009, till lagen en ny 58 a §, nya 59 a—59 l § och före dem en ny mellanrubrik samt nya 75 c och 87 a §, som följer:

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs om den rätt till ålderspension, partiell förtida ålderspension, rehabilitering, invalidpension och arbetslivspension som lantbruksföretagare har samt om den rätt till familjepension och grupplivförsäkringsersättning som lantbruksföretagares förmånstagare har.

— —

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

— —

2) *den lägsta åldern för ålderspension* den ålder för ålderspension som fastställs utifrån lantbruksföretagarens födelseår och som avses i 31 § 2 och 3 mom.,

— —

I denna lag avses med *pensionsfall*

1) den sista dagen i kalendermånaden före ålderspensionens begynnelsetidpunkt,

2) den sista dagen i kalendermånaden före den partiella förtida ålderspensionens begynnelsetidpunkt,

3) inträde av arbetsoförmåga på det sätt som avses i 47 § 1 mom.,

4) uppfyllande av villkoret för erhållande av arbetslivspension i enlighet med 59 a §, eller

5) förmånslåtarens död.

7 §

Lantbruksföretagarverksamhet som faller utanför lagens tillämpningsområde

Denna lag gäller inte

1) lantbruksföretagarens verksamhet före ingången av den kalendermånad som följer efter uppnådd 18 års ålder eller verksamhet som fortgår efter den kalendermånad då en lantbruksföretagare som är född 1957 eller tidigare fyller 68 år, en lantbruksföretagare som är född 1958—

1961 fyller 69 år och en lantbruksföretagare som är född 1962 eller senare fyller 70 år (*den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten*),

— —

8 b §

Stipendiatarbete som faller utanför lagens tillämpningsområde

Denna lag gäller inte stipendiatarbete

1) före ingången av den kalendermånad som följer efter uppnådd 18 års ålder, eller arbete som fortgår efter den kalendermånad då en stipendiat som är född 1957 eller tidigare fyller 68 år, en stipendiat som är född 1958—1961 fyller 69 år och en stipendiat som är född 1962 eller senare fyller 70 år (*den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten*),

— —

9 a §

Bestämmelser som gäller stipendiater

Stipendiaters rätt till ålderspension, partiell förtida ålderspension, rehabilitering, invalidpension och arbetslivspension samt stipendiaters förmånstagares rätt till familjepension och grupplivförsäkringsersättning bestäms på samma sätt som i fråga om lantbruksföretagare och lantbruksföretagares förmånstagare. Vad som i denna lag, lagen om införande av lagen om pension för lantbruksföretagare (1281/2006) och lagen om införande av lagen om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare (/) föreskrivs om lantbruksföretagare och lantbruksföretagarverksamhet gäller på motsvarande sätt också stipendiater och stipendiefinansierat arbete, om inte något annat föreskrivs särskilt om stipendiater och stipendiefinansierat arbete.

För stipendiater och stipendiefinansierat arbete gäller dock inte det som föreskrivs i denna lags

1) 3 § om lantbruksföretagare, 4 § om lantbruksföretagares familjemedlem, 5 § om lantbruksföretagare i aktiebolag eller annat företag, 6 § om brukningsenhet, 7 § om lantbruksföretagarverksamhet som faller utanför lagens tillämpningsområde, 8 § om lantbruksföretagarverksamhet utomlands, 10 § om att teckna försäkring för lantbruksföretagare, 12 § om pensionsanstaltens skyldighet att utöva tillsyn samt tvångsförsäkring för lantbruksföretagare, 13 § om försäkring när lantbruksföretagaren inte uppfyller nedre gränsen för försäkring eller när lantbruksföretagaren får ålderspension, 14 § om fastställande och justering av arbetsinkomsten, 15 § om brukningsenhetens arbetsinkomst, 16 § om arbetsinkomsten av odlad jordbruksmark, 17 § om arbetsinkomsten av växtlig skogsmark, 18 § om fördelning av arbetsinkomsten från brukningsenheten, 19 § om arbetsinkomsten för lantbruksföretagares familjemedlem, 20 § om renägares arbetsinkomst och 21 § om arbetsinkomsten för lantbruksföretagare som får invalidpension,

2) 24 § om höjning på grund av försummelse och 26 § 2—4 mom. om lantbruksföretagarens ansvar för arbetspensionsförsäkringsavgifterna, och

3) 115 § om Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts uppgifter i anslutning till företagshälsovården för lantbruksföretagare, 141 § om lantbruksföretagarnas skyldighet att lämna uppgifter och 144 § om gårdsbesöksregister för företagshälsovården för lantbruksföretagare.

21 §

Arbetsinkomsten för lantbruksföretagare som får invalidpension

Som arbetsinkomst för en lantbruksföretagare som är berättigad till invalidpension fastställs räknat från pensionsfallet den arbetsinkomst som svarar mot hans eller hennes lantbruksföretagarverksamhet enligt denna lag.

21 b §

Arbetsinkomsten för stipendiater som får invalidpension

Som arbetsinkomst för en stipendiat som är berättigad till invalidpension fastställs räknat från pensionsfallet den arbetsinkomst som svarar mot hans eller hennes återstående förmåga att utföra det stipendiefinansierade arbetet.

22 §

Arbetspensionsförsäkringsavgift

— —

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar årligen genom förordning en basprocentsats för arbetspensionsförsäkringsavgiften, som är lika med det procenttal som kan uppskattas motsvara den genomsnittliga, i procent av lönerna uttryckta arbetspensionsförsäkringsavgiften för försäkring enligt lagen om pension för arbetstagare.

— —

Trots vad som föreskrivs i 3 och 5 mom. beaktas inte de delar av arbetspensionsförsäkringsavgiften som tas ut för finansiering av kostnader enligt 181 § i lagen om pension för arbetstagare i den genomsnittliga arbetspensionsförsäkringsavgiften för en försäkring enligt lagen om pension för arbetstagare när basprocentsatsen för arbetspensionsförsäkringsavgiften fastställs.

31 §

Rätt till ålderspension

En lantbruksföretagare har rätt att gå i ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den då den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts. Lantbruksföretagaren har rätt att få ålderspension oberoende av om han eller hon fortsätter med sin lantbruksföretagarverksamhet enligt denna lag.

Lantbruksföretagarens lägsta ålder för ålderspension bestäms utifrån hans eller hennes födelseår enligt följande:

1) 63 år för dem som är födda 1954 eller tidigare,
2) 63 år och 3 månader för dem som är födda 1955,
3) 63 år och 6 månader för dem som är födda 1956,
4) 63 år och 9 månader för dem som är födda 1957,
5) 64 år för dem som är födda 1958,

6) 64 år och 3 månader för dem som är födda 1959,
7) 64 år och 6 månader för dem som är födda 1960,
8) 64 år och 9 månader för dem som är födda 1961,
9) 65 år för dem som är födda 1962—1964.

Den lägsta åldern för ålderspension för lantbruksföretagare som är födda 1965 eller senare anpassas till förändringen i livslängden enligt 78 § i denna lag och enligt 83 § i lagen om pension för arbetstagare och åldern fastställs genom social- och hälsovårdsministeriets förordning för det år då lantbruksföretagaren fyller 62 år.

Om lantbruksföretagaren går i ålderspension enligt lagen om sjömanspensioner (1290/2006) vid sänkt pensionsålder före den lägsta åldern för ålderspension enligt denna lag, har han eller hon rätt att gå i ålderspension enligt denna lag vid den pensionsålder som anges i lagen om sjömanspensioner. I det fallet omvandlas pensionsbeloppet enligt denna lag så att det försäkringsmatematiskt motsvarar lantbruksföretagarens pensionsålder. Närmare bestämmelser om omvandling av pensionsbeloppet och omvandlingskoefficienterna utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

32 §

Ålderspensionens belopp

Om ålderspensionen börjar vid ingången av kalendermånaden efter den då lantbruksföretagaren har uppnått den lägsta åldern för ålderspension, är ålderspensionens belopp den pension som tjänats in fram till begynnelsetidpunkten för pensionen.

Om lantbruksföretagarens ålderspension börjar senare än från ingången av kalendermånaden efter den då den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsetidpunkten för den första ålderspensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än kalendermånaden efter den då den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*).

En lantbruksföretagare har inte rätt till uppskovsförhöjning för samma tid för vilken han eller hon har fått arbetslöshetsdagpenning.

33 §

Begynnelsetidpunkt för ålderspension

Ålderspensionen börjar från ingången av kalendermånaden efter den då lantbruksföretagaren har uppnått den ålder som berättigar till ålderspension och pensionen har sökts. Ålderspension kan även beviljas retroaktivt för högst de tre månaderna före månaden då pensionen har sökts eller av giltigt skäl för längre tid än detta. För att pensionen ska beviljas retroaktivt förutsätts att lantbruksföretagarens försäkring enligt denna lag har upphört före pensionens början.

En pension som tjänats in på grundval av en i 13 § avsedd försäkring för lantbruksföretagarverksamhet som bedrivits under tiden för ålderspensionen beviljas på ansökan tidigast från ingången av kalendermånaden efter den då den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten uppnåtts.

Om lantbruksföretagaren har fått partiell förtida ålderspension, börjar ålderspensionen från ingången av kalendermånaden efter den då lantbruksföretagaren har uppfyllt de villkor som föreskrivs i 31 § och avslutat sitt huvudsakliga arbete som är försäkrat i enlighet med arbetspensionslagarna.

34 §

Indragning av ålderspension

En lantbruksföretagare kan ansöka om indragning av sin ålderspension, om han eller hon har beviljats rehabiliteringsstöd på basis av en sådan arbetsoförmåga på viss tid som när rehabiliteringsstödet beviljades har beräknats fortgå efter det att lantbruksföretagaren uppnått sin lägsta ålder för ålderspension. Indragning av ålderspensionen ska sökas inom en månad efter det att arbetsoförmågan hade beräknats upphöra och ålderspensionen dras in när arbetsoförmågan upphör.

Partiell förtida ålderspension

35 §

Rätt till partiell förtida ålderspension

En lantbruksföretagare har rätt att gå i partiell förtida ålderspension tidigast från ingången av kalendermånaden efter den då den nedre åldersgräns för ålderspension som bestäms utifrån lantbruksföretagarens födelseår har uppnåtts.

För lantbruksföretagare bestäms den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension enligt följande:

1) för dem som är födda 1963 eller tidigare är den nedre åldersgränsen 61 år,

2) för dem som är födda 1964 är den nedre åldersgränsen 62 år,

3) för dem som är födda 1965 eller senare anpassas den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension till förändringen i livslängden enligt 78 § i denna lag och 83 § i lagen om pension för arbetstagare.

En lantbruksföretagare har inte rätt till partiell förtida ålderspension, om han eller hon när pensionen börjar får någon annan på eget arbete baserad förmån som avses i arbetspensionslagarna eller avträdelsestöd enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) eller lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994).

36 §

Den partiella förtida ålderspensionens belopp

Grunden för den partiella förtida ålderspensionen är den pension som tjänats in i enlighet med arbetspensionslagarna fram till utgången av kalenderåret före det år då pensionen börjar. Pensionsandelen enligt denna lag är i enlighet med lantbruksföretagarens ansökan 25 eller 50 procent av den pension enligt denna lag som utgör grunden för den partiella förtida ålderspensionen.

Den partiella förtida ålderspensionens pensionsandel minskas varaktigt med 0,4 procent för varje månad som begynnelsetidpunkten för pensionsandelen tidigareläggs före ingången av ka-

lendermånaden efter den då lantbruksföretagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension (*förtidsminskning*).

Den partiella förtida ålderspensionens pensionsandel höjs varaktigt med 0,4 procent för varje månad som begynnelsetidpunkten för pensionsandelen skjuts upp till en senare tidpunkt än ingången av kalendermånaden efter den då lantbruksföretagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension (*uppskovsförhöjning*).

Om den partiella förtida ålderspensionen har beviljats som en pension på 25 procent och lantbruksföretagaren ansöker om beviljande av en ytterligare andel på 25 procent, ska den senare andelen liksom den först beviljade andelen beräknas utifrån samma pension som avses i 1 mom. och som utgör grunden för den partiella förtida ålderspensionen. Om förtidsminskning eller uppskovsförhöjning beräknas för den senare andelen, ska minskningen eller höjningen beräknas enligt begynnelsetidpunkten för den andelen.

37 §

Begynnelsetidpunkten för partiell förtida ålderspension

Partiell förtida ålderspension börjar vid ingången av kalendermånaden efter den då pensionen har sökts eller från en senare tidpunkt som sökanden meddelat. Partiell förtida ålderspension beviljas inte retroaktivt.

Partiell förtida ålderspension ska på samma sätt som beviljande av den senare andelen på 25 procent sökas så att den börjar från samma tidpunkt enligt alla arbetspensionslagar.

En pensionstagare kan på ansökan återkalla ett beslut om partiell förtida ålderspension inom tre månader från det att beslutet om beviljande av pension meddelades. Pensionsanstalten undanröjer det återkallade pensionsbeslutet. Bestämmelser om återkrav av pension som betalats utan grund finns i 101 §.

38 §

Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension

Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när lantbruksföretagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:

1) den partiella förtida ålderspensionen,

2) den pensionsandel som tjänats in, men ännu inte beviljats, fram till utgången av året före det år när den partiella förtida ålderspensionen började, och

3) den pension som tjänats in genom lantbruksföretagarverksamhet under det år när den partiella förtida ålderspensionen började fram till det att ålderspensionen började.

Trots det som föreskrivs i 31 § beviljas lantbruksföretagaren, om lantbruksföretagaren i enlighet med en annan arbetspensionslag för den privata sektorn eller arbetspensionslag för den offentliga sektorn beviljas ålderspension efter den partiella förtida ålderspensionen, den andel som ännu inte beviljats av den pension som tjänats in enligt denna lag fram till utgången av året före det år när den partiella förtida ålderspensionen började.

Om ålderspensionen börjar senare än från ingången av kalendermånaden efter den då lantbruksföretagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension, ska uppskovsförhöjning på det sätt som bestäms i 32 § fogas till den pensionsdel som avses i 1 mom. 2 punkten och till pension som

tjänats in det år den partiella förtida ålderspensionen börjar och därefter fram till att den första ålderspensionen börjar.

39 §

Invalidpensionens belopp efter partiell förtida ålderspension

Om en lantbruksföretagare som får partiell förtida ålderspension blir arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till invalidpension, beräknas invalidpensionens belopp utifrån de pensionsdelar som avses i 38 § 1 mom. 1 och 2 punkten, den pension som tjänats in det år den partiella förtida ålderspensionen började och därefter fram till utgången av året före det år då arbetsoförmågan började samt pensionsdelen för återstående tid.

Om invalidpensionen senare upphör, utbetalningen av den avbryts eller den lämnas vilande på det sätt som avses i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete (738/2009), fortsätter den partiella förtida ålderspensionen till samma belopp som den beviljades tidigare.

40 §

Arbetslivspensionens belopp efter partiell förtida ålderspension

Arbetslivspensionens belopp efter partiell förtida ålderspension beräknas utifrån de pensionsdelar som avses i 38 § 1 mom. 1 och 2 punkten samt den pension som tjänats in det år den partiella förtida ålderspensionen började och därefter fram till utgången av månaden före den när arbetslivspensionen började.

Om arbetslivspensionen senare lämnas vilande i enlighet med 59 f §, fortsätter den partiella förtida ålderspensionen till samma belopp som den beviljades tidigare.

41 §

Invalidpension, arbetslivspension och ålderspension efter partiell förtida ålderspension

Om en lantbruksföretagare som får partiell förtida ålderspension beviljas invalidpension, arbetslivspension eller ålderspension för samma tid för vilken partiell förtida ålderspension redan betalats, beaktas den partiella förtida ålderspensionen som en delbetalning av den andra pension som beviljas.

42 §

Rätt till arbetspensionsrehabilitering

En lantbruksföretagare som inte har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

1) en sjukdom, ett lyte eller en skada som konstaterats på behörigt sätt sannolikt medför risk för arbetsoförmåga enligt 47 § 1 mom.,

2) lantbruksföretagaren under granskningstiden för återstående tid enligt 76 § har minst 25 133,40 euro i försäkrade arbetsinkomster, och

3) lantbruksföretagaren inte har rätt till rehabilitering med stöd av bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfalls- eller trafikförsäkring.

— —

45 §

Andra bestämmelser om rehabilitering samt förmåner som betalas för rehabiliteringstiden

— —

Det som föreskrivs i denna lag om sökande av invalidpension, dess fastställande på tidigare grunder, engångsförhöjning, beaktande av förändringar i löne- och prisnivån, avdrag av primära förmåner, regressrätt för pensionsanstalten, utbetalning, justering av invalidpension och ändring av beloppet, invalidpension som beviljas efter partiell förtida ålderspension, dröjsmålsförhöjning, återkrav, lämnande och erhållande av uppgifter, sökande av ändring och anmälningsskyldighet för invalidpensionstagare gäller rehabiliteringspenningen och rehabiliteringstillägget samt mottagaren av dem, om inte något annat föreskrivs i denna lag. Grundlöst utbetalda kostnadsersättningar för yrkesinriktad rehabilitering kan återkrävas på det sätt som i denna lag föreskrivs om återkrav av en pension som betalats utan grund.

Rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg kan också betalas för kortare tid än en månad. Primärtid enligt sjukförsäkringslagen inverkar inte på begynnelsetidpunkten för rehabiliteringspenningen. För den tid för vilken rehabiliteringspenning betalas tjänas inte pension in i enlighet med 71 § och rehabiliteringsförmånerna tas inte som grund för familjepension.

48 §

Invalidpension på basis av pension som beviljats enligt pensionslagen för den offentliga sektorn

En lantbruksföretagare har rätt till invalidpension enligt denna lag, om han eller hon beviljats invalidpension enligt 33 § 1 mom. 2 punkten i pensionslagen för den offentliga sektorn.

En lantbruksföretagare har dessutom rätt till invalidpension enligt denna lag, om han eller hon med stöd av 33 § 1 mom. 1 punkten i pensionslagen för den offentliga sektorn har beviljats invalidpension på basis av arbetsoförmåga som börjat medan en anställning inom den offentliga sektorn varade och hans eller hennes intjänade pension enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn är högst 688,02 euro per månad.

58 §

Ändring av invalidpensionens belopp, avbrott i utbetalningen och justering av pensionen retroaktivt

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas på invalidpension vad lagen om pension för arbetstagare föreskriver i

1) 48 § om ändring av invalidpensionens belopp,

2) 50 § om avbrott i utbetalningen av invalidpension,

3) 51 § om justering av invalidpension retroaktivt.

58 a §

Ändring av invalidpension till ålderspension

Full invalidpension ändras till ålderspension och delinvalidpension till sådan ålderspension som till beloppet motsvarar full invalidpension från ingången av månaden efter den då pensionstagaren uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

Lantbruksföretagaren har på ansökan rätt till pension som tjänats in på basis av sådan lantbruksföretagarverksamhet som har bedrivits under tiden för invalidpension, om hans eller hennes invalidpension i enlighet med 1 mom. ändras till ålderspension. Om lantbruksföretagaren bedriver lantbruksföretagarverksamhet under tiden för invalidpension enligt en annan arbetspensionslag än denna lag eller sedan invalidpension enligt denna lag eller en annan arbetspensionslag upphört, har lantbruksföretagaren rätt till pension som tjänats in på basis av denna lantbruksföretagarverksamhet, om han eller hon beviljas ålderspension. Lantbruksföretagaren har rätt till pension som tjänats in på basis av lantbruksföretagarverksamhet som bedrivits under tiden för den ovan avsedda invalidpensionen eller sedan den upphört, även om han eller hon efter att den tidigare invalidpensionen upphört beviljas ny invalidpension, på vilken det inte tillämpas vad som i 77 § 1 mom. föreskrivs om fastställande av pension på tidigare grunder.

I stället för att beviljas i form av invalidpension beräknas och beviljas pensionen i form av ålderspension från ingången av månaden efter den månad då den lägsta åldern för ålderspension uppnåddes, om

1) lantbruksföretagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension före utgången av den primärtid som avses i 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen, eller

2) någon primärtid inte fastställs för lantbruksföretagaren på basis av 12 kap. 3 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen, eftersom lantbruksföretagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

Arbetslivspension

59 a §

Rätt till arbetslivspension

En lantbruksföretagare har rätt till arbetslivspension när han eller hon har fyllt 63 år, om

1) lantbruksföretagaren har arbetat minst 38 år i ett arbete som ska försäkras enligt arbetspensionslagarna och som har varit sådant ansträngande och slitsamt arbete som avses i 59 b §,

2) lantbruksföretagarens arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom, lyte eller skada, men dock mindre än vad beviljande av sådan full invalidpension som avses i 47 § förutsätter,

3) lantbruksföretagarens möjligheter att fortsätta i arbetet är bestående försvagade av de skäl som nämns i 1 och 2 punkten, och

4) det arbete som avses i 1 punkten vid tidpunkten för uppnåendet av den nedre åldersgränsen för arbetslivspension eller efter det när pensionsansökan blir anhängig fortsätter eller arbetet upphörde för högst ett år sedan.

Till den tid i arbete som avses i 1 mom. 1 punkten räknas även moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningsperioder för högst tre år. Till den tid som avses i 1 mom. 1 punkten räknas dessutom kortare avbrott i arbetet på grund av sjukdom eller tillfällig arbetslöshet.

Med sådant i 1 mom. 1 punkten avsett arbete som ska försäkras enligt arbetspensionslagarna jämställs sådant ansträngande och slitsamt arbete som avses i 59 b § och som ska försäkras i ett annat EU- och EES-land eller ett land som slutit en överenskommelse om social trygghet med Finland.

59 b §

Ansträngande och slitsamt arbete

För att en lantbruksföretagares arbete som avses i 59 a § 1 mom. 1 punkten ska bedömas vara ansträngande och slitsamt krävs det att en eller flera av följande faktorer i betydande grad har ingått i arbetet:

1) arbetsrörelser som kräver stor muskelstyrka eller som belastar musklerna långvarigt,

2) särskilt hög belastning på andnings- och cirkulationsorganen,

3) belastande och besvärliga arbetsställningar,

4) upprepade arbetsrörelser som kräver styrka eller stor snabbhet eller arbetsrörelser som samtidigt kräver att handen griper, gör en vridande rörelse och använder kraft,

5) interaktivt arbete som är särskilt krävande och medför exceptionell psykisk belastning, eller

6) arbete med uppgifter som kräver ständig vaksamhet eller särskild uppmärksamhet och där det finns hög risk för olycksfall eller olycka eller uppenbar risk för våld.

Vid bedömning av om en eller flera av de faktorer som avses i 1 mom. i betydande grad ingår i ett arbete ska exceptionella fysikaliska faktorer, användning av skyddsutrustning som ökar belastningen, skiftarbete som inbegriper återkommande nattarbete eller som på annat sätt är belastande och återkommande långa arbetspass beaktas som faktorer som ökar ansträngningen och slitaget. Dessutom beaktas fortgående belastande bundenhet dygnet runt orsakad av hållning av produktionsdjur som en faktor som ökar ansträngningen och slitaget.

Hur ansträngande och slitsamt ett arbete är bedöms med hänsyn till helheten av samverkan mellan de olika faktorer som nämns i 1 och 2 mom.

59 c §

Arbetslivspensionens belopp

Arbetslivspensionens belopp är den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före den då arbetslivspensionen började.

59 d §

Begynnelsetidpunkten för arbetslivspension

Arbetslivspension börjar från ingången av månaden efter den då lantbruksföretagaren uppfyller villkoren i 59 a §, dock tidigast från ingången av månaden efter den då pensionen söks.

Arbetslivspension beviljas tills vidare.

59 e §

Förhandsbeslut om rätten till arbetslivspension

En lantbruksföretagare har rätt att få ett förhandsbeslut där det framgår om han eller hon uppfyller de villkor för arbetslivspension som avses i 59 a §. Förhandsbeslutet ges av den pensionsanstalt som är behörig att avgöra en pensionsansökan när lantbruksföretagaren ansöker om pension i stället för om förhandsbeslut.

Ett förhandsbeslut om arbetslivspension är bindande för pensionsanstalten, om en pensionsansökan som grundar sig på det görs inom sex månader eller inom en av lantbruksföretagaren och pensionsanstalten avtalad längre tid från det att förhandsbeslutet vann laga kraft. Förhandsbeslutet kan dock vara i kraft högst fram till den lägsta åldern för ålderspension.

59 f §

Arbetslivspensionen lämnas vilande

Om inkomsten för den som får arbetslivspension överstiger beloppet för den fasta inkomstgräns som föreskrivs i 3 § i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete, kan arbetslivspensionen lämnas vilande på det sätt som bestäms i 4 § 1 och 2 mom., 6 § 1 och 2 mom. samt 7—10 § i den lagen.

59 g §

Justering av arbetslivspension retroaktivt

Arbetslivspensionen kan lämnas vilande retroaktivt för högst två år. Denna tid beräknas från ingången av kalendermånaden efter den då pensionstagarens ansökan om justering gjorts anhängig eller pensionsanstalten vidtagit justeringsåtgärder.

59 h §

Ändring av arbetslivspension till ålderspension

Arbetslivspensionen ändras till ålderspension från ingången av månaden efter den då pensionstagaren uppnår sin lägsta ålder för ålderspension.

Lantbruksföretagaren har på ansökan rätt till pension som tjänats in på basis av arbete som utförts under tiden för arbetslivspension, när hans eller hennes arbetslivspension i enlighet med 1 mom. ändras till ålderspension.

59 i §

Beviljande av ålderspension i stället för arbetslivspension

I stället för att beviljas i form av arbetslivspension beräknas och beviljas pensionen i form av ålderspension från ingången av månaden efter den månad då den lägsta åldern för ålderspension

uppnåddes, om lantbruksföretagaren uppnått den lägsta åldern för ålderspension innan arbetslivspensionen började.

59 j §

Utredning av rehabiliteringsmöjligheterna för den som ansöker om arbetslivspension

Om pensionsanstalten avslår en ansökan om arbetslivspension ska den utreda huruvida lantbruksföretagaren har rätt till rehabilitering enligt 42 § och se till att lantbruksföretagarens möjligheter till rehabilitering enligt annan lagstiftning har klarlagts. Om lantbruksföretagaren har rätt till rehabilitering enligt 42 §, ska pensionsanstalten i enlighet med 44 § ge ett förhandsbeslut om rätt till rehabilitering.

59 k §

Arbetslivspension på basis av pension som beviljats enligt pensionslagen för den offentliga sektorn

En lantbruksföretagare har rätt till arbetslivspension enligt denna lag, om han eller hon beviljats arbetslivspension enligt 51 § i pensionslagen för den offentliga sektorn.

59 l §

Arbetslivspensionstagarens anmälningsskyldighet

Den som får arbetslivspension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om att han eller hon börjar förvärvsarbeta.

68 §

Pensionstillväxt

Från ingången av kalendermånaden efter den månad då 18 års ålder uppnåtts fram till den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten växer pensionen med 1,5 procent av den totala arbetsinkomsten från lantbruksföretagarverksamhet som försäkrats enligt denna lag.

Till pension berättigar inte den totala arbetsinkomsten under det år då arbetsoförmågan började, om den återstående tiden vid fastställandet av invalidpensionen har räknats som till pension berättigande tid på det sätt som bestäms i 70 §.

Pensionen växer med 1,5 procent av den inkomst som ligger till grund för en i 74 § avsedd förmån som lantbruksföretagaren under varje kalenderår fått för oavlönad tid.

70 §

Fastställande av pension för återstående tid

När invalidpensionen fastställs berättigar till pension tiden från ingången av det kalenderår då lantbruksföretagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad då lantbruksföretagaren uppnår sin lägsta ålder för ålderspension (*återstående tid*). Om lantbruksföretagarens lägsta ålder för ålderspension inte är föreskriven vid tidpunkten för pensionsfallet, berättigar till pension tiden från ingången av det kalenderår då lantbruksföretagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad då lantbruksföretagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension som har föreskrivits för den åldersklass som ligger närmast hans eller hennes egen åldersklass. En förutsättning för att lantbruksföretagaren ska få pension för återstående tid är att han eller hon under de tio kalenderåren före det år när arbetsoförmågan började har haft sammanlagt minst 12 566,70 euro i arbetsinkomster.

Pensionen för återstående tid är 1,5 procent per år av den i 76 § 1 mom. avsedda inkomst som pensionen för återstående tid grundar sig på.

71 §

Pensionstillväxt för tid med invalidpension som upphört

Om en lantbruksföretagare som har fått invalidpension senare beviljas pension på nya grunder, räknas som till pension berättigande tid även den tid då lantbruksföretagaren fick invalidpension. När pensionen för denna tid beräknas används som grund den inkomst för återstående tid som hänför sig till den invalidpension som upphört.

— —

Arbetspensionsutdrag samt utfärdande och kontroll av det

75 §

Arbetspensionsutdrag

Varje lantbruksföretagare i åldern 17—69 år får ett arbetspensionsutdrag över de av hans eller hennes inkomster som berättigar till pension. Arbetspensionsutdraget innehåller följande uppgifter för sex kalenderår före det år då utdraget utfärdas:

1) de arbetsinkomster som berättigar till pension enligt arbetspensionslagarna, separat för varje arbetsgivare,

2) sådant arbete som berättigar till pension och har försäkrats enligt lagen om pension för företagare eller denna lag samt de totala arbetsinkomsterna för det arbetet,

3) de inkomster som ligger till grund för förmåner som betalats för oavlönad tid och som berättigar till pension, separat för varje förmånsslag,

4) grunden och den tid för vilken en förmån tjänas in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier, och

5) den intjänade pensionen vid utgången av året före det år då arbetspensionsutdraget utfärdas, dock inte i sådana fall då lantbruksföretagaren får partiell förtida ålderspension.

Dessutom anges i arbetspensionsutdraget lantbruksföretagarens lägsta ålder för ålderspension, om den har föreskrivits för hans eller hennes åldersklass när arbetspensionsutdraget utfärdas.

Pensionsanstalten utfärdar ett arbetspensionsutdrag till

1) den vars pensionsskydd vid utgången av året före det år då arbetspensionsutdraget skickas eller senast före det har ordnats endast enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn eller parallellt enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn och den offentliga sektorn, och

2) den vars pensionsskydd vid utgången av året före det år då arbetspensionsutdraget skickas eller senast före det har ordnats endast enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn och han eller hon också har sådana arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn som berättigar till pension under de tre åren före det år då arbetspensionsutdraget skickas.

Pensionsskyddscentralen utfärdar ett arbetspensionsutdrag till den som inte har några registrerade arbetsinkomster som enligt arbetspensionslagarna berättigar till pension, men som har registrerade förmånsperioder enligt 1 mom. 3 eller 4 punkten.

75 c §

Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder

Den målsatta pensionsåldern för varje åldersklass är den ålder när den förstorande effekt som den uppskovsförhöjning som beräknats utifrån denna åldersklass lägsta ålder för ålderspension har på pensionen är minst lika stor som livslängdskoefficients förminskande effekt på ålderspensionen.

Det arbetspensionsutdrag där en uppskattning av lantbruksföretagarens målsatta pensionsålder och av beloppet för hans eller hennes ålderspension i den målsatta pensionsåldern anges, skickas senast under det sjätte kalenderåret före lantbruksföretagarens lägsta ålder för ålderspension eller uppskattade lägsta ålder för ålderspension till lantbruksföretagare som inte får partiell förtida ålderspension. Efter detta meddelas en uppskattning av lantbruksföretagarens målsatta pensionsålder i samband med att något annat arbetspensionsutdrag utfärdas.

76 §

Pension för återstående tid

Den inkomst som pension för återstående tid grundar sig på (*inkomst för återstående tid*) bestäms utifrån de arbetsinkomster samt de inkomster som ligger till grund för de i 74 § avsedda förmånerna för oavlönad tid vilka lantbruksföretagaren har fått under de fem kalenderår som föregick det år under vilket arbetsoförmågan började (*granskningstid*) och på det sätt som föreskrivs närmare i 76 § i lagen om pension för arbetstagare. I inkomsten för återstående tid räknas också in inkomst för återstående tid som ligger till grund för invalidpension som betalats under granskningstiden. Inkomsten för återstående tid är per månad summan av dessa under granskningstiden erhållna arbetsinkomster, inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid, inkomster för återstående tid som ligger till grund för invalidpension och summan av i 76 § 4—6 mom. avsedda inkomster dividerad med sextio.

— —

77 §

Beviljande av pension på tidigare grunder och engångsförhöjning av pension

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas på invalidpension vad lagen om pension för arbetstagare föreskriver i 80 § om beviljande av pension på tidigare grunder.

En engångsförhöjning läggs till lantbruksföretagarens invalidpension från ingången av det kalenderår fram till vilket det har gått fem kalenderår sedan pensionen började. Förhöjningen läggs inte till, om lantbruksföretagaren har fyllt 56 år. Engångsförhöjningen läggs inte till rehabiliteringstillägget.

Engångsförhöjningen beräknas utifrån det sammanlagda beloppet av lantbruksföretagarens löpande pensioner enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms enligt lantbruksföretagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningsprocenten är 25 om lantbruksföretagaren vid ingången av året för förhöjningen är 24—31 år. Förhöjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenheter för varje levnadsår.

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

78 §

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

Den lägsta åldern för ålderspension, den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension och den nedre åldersgränsen för arbetslivspension för lantbruksföretagare som är födda 1965 eller senare anpassas till förändringen i den förväntade livslängden. Åldersgränserna fastställs för det år då lantbruksföretagaren fyller 62 år.

Ålderspension, partiell förtida ålderspension, arbetslivspension och invalidpension anpassas till förändringen i den förväntade livslängden med den livslängdskoefficient som avses i 83 § i lagen om pension för arbetstagare. När pensionen börjar omvandlas pensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då lantbruksföretagaren fyller 62 år. Om en annan pension än invalidpension börjar före det året, omvandlas pensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då pensionen började. Om lantbruksföretagarens arbetsoförmåga börjar före det år då lantbruksföretagaren fyller 62 år, omvandlas invalidpensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då arbetsoförmågan började. När en invalidpension eller arbetslivspension ändras till ålderspension, omvandlas pensionen inte på nytt med livslängdskoefficienten. När partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension, omvandlas den del av ålderspensionen som inte har omvandlats med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då lantbruksföretagaren fyller 62 år.

De åldersgränser som avses i 1 mom. fastställs på det sätt som föreskrivs i 83 § i lagen om pension för arbetstagare. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen senast två månader före ingången av det kalenderår då lantbruksföretagaren fyller 62 år genom förordning de åldersgränser som avses i 1 mom.

79 §

Grund för familjepension

Familjepensionen bestäms på basis av den ålderspension, fulla invalidpension eller arbetslivspension enligt denna lag som förmånslåtaren fick vid sin död. Pension som förmånslåtaren tjänat in under sin tid med pension läggs till den pension efter förmånslåtaren som familjepensionen grundar sig på.

Om förmånslåtaren vid sin död inte fick sådan pension som avses i 1 mom. eller om han eller hon fick partiell förtida ålderspension, beräknas som grund för familjepensionen den pension som förmånslåtaren skulle ha fått om han eller hon på sin dödsdag hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension.

I grunden för familjepensionen beaktas inte avdrag enligt 83 § 1 mom. 1—3 punkten från förmånslåtarens pension.

Om förmånslåtaren vid sin död hade uppnått den ålder som enligt någon arbetspensionslag berättigar till ålderspension, men han eller hon vid sin död inte hade fått ålderspension eller fick partiell förtida ålderspension, beräknas som grund för familjepensionen den pension som förmånslåtaren enligt denna lag hade tjänat in fram till sin dödsdag.

Om förmånslåtaren vid sin död fick invalidpension som inte inkluderade en i 81 § i lagen om pension för arbetstagare avsedd engångsförhöjning, ökas den löpande familjepensionen med en engångsförhöjning från ingången av det kalenderår fram till vilket förmånslåtarens invalidpension och på basis av den beviljad familjepension tillsammans har fortgått fem kalenderår. Om förmånslåtaren inte fick pension vid sin död, läggs engångsförhöjningen till den löpande familjepensionen från ingången av det kalenderår fram till vilket familjepension har fortgått fem kalenderår. Procentsatsen för engångsförhöjningen bestäms på det sätt som avses i 81 § i lagen om pension för arbetstagare enligt den ålder som förmånslåtaren skulle ha uppnått vid tidpunkten för förhöjningen.

82 §

Minskning av efterlevandepension

— —

Om den efterlevande maken inte får sådan pension som avses i 1 mom. eller om den efterlevande maken får partiell förtida ålderspension och den efterlevande maken inte har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension, betraktas som den efterlevande makens arbetspension dock den kalkylerade pension som denna skulle ha beviljats om han eller hon den dag då förmånslåtaren avled hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension. Om den efterlevande maken senast den dag då förmånslåtaren avled har uppnått den ålder som enligt någon arbetspensionslag berättigar till ålderspension, betraktas som den efterlevande makens arbetspension den kalkylerade pension som han eller hon hade tjänat in fram till utgången av året före det år då förmånslåtaren avled. Om den efterlevande maken har arbetat utomlands eller varit anställd vid en institution inom Europeiska unionen eller vid en internationell organisation, betraktas som den efterlevande makens arbetspension den kalkylerade pension som han eller hon skulle ha beviljats om hans eller hennes arbete utomlands eller det arbete som hänför sig till den försäkrings-

tid som grundar sig på hans eller hennes anställning vid en institution inom Europeiska unionen eller vid en internationell organisation hade omfattats av denna lag.

— —

84 §

Justering av inkomstgränser, belopp och den totala arbetsinkomsten med en lönekoefficient

De inkomstgränser, belopp och gränsbelopp som avses i denna lag justeras årligen vid ingången av januari med den lönekoefficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Vid beräkningen av pension justeras de totala arbetsinkomsterna med lönekoefficienten till nivån under det år när pensionen börjar. Vid beräkningen av annan pension som betalas ut efter partiell förtida ålderspension eller av den senare pensionsandelen av partiell förtida ålderspension justeras dessutom den ännu obeviljade pensionsandelen av grunden för den partiella förtida ålderspensionen med lönekoefficienten till nivån under det år när pensionen börjar.

— —

86 §

Pensionsansökan

— —

Om en lantbruksföretagare har rätt till rehabilitering enligt 42 §, ska pensionsanstalten utan ansökan om rehabilitering och på basis av 50 § i samband med handläggningen av ansökan om invalidpension eller på basis av 59 j § i samband med handläggningen av ansökan om arbetslivspension ge ett förhandsbeslut om arbetspensionsrehabilitering.

— —

87 a §

Utredningar vid ansökan om arbetslivspension

Den som ansöker om arbetslivspension ska till pensionsanstalten lämna in ett utlåtande av företagshälsovården som innehåller

1) en beskrivning av innehållet i den sökandes nuvarande arbete och en bedömning av hur ansträngande och slitsamt arbetet är enligt 59 b § och av kravet på arbetsförmåga,

2) ett utlåtande av en företagsläkare om den sökandes hälsotillstånd och arbetsförmåga,

3) en bedömning av den sökandes möjligheter som avses i 59 a § 1 mom. 3 punkten att fortsätta i arbetet, och

4) en beskrivning av innehållet i den sökandes tidigare arbeten och en bedömning av hur ansträngande och slitsamma dessa arbeten var enligt 59 b §, om en redogörelse för den sökandes arbetshistorik finns tillgänglig.

Den som ansöker om arbetslivspension ska dessutom till pensionsanstalten lämna in en redogörelse för innehållet i lantbruksföretagararbetet.

Om ett utlåtande av företagshälsovården inte kan fås eller de inlämnade utlåtandena inte är tillräckliga för att avgöra pensionsärendet, kan pensionsanstalten godkänna någon annan redogörel-

se som motsvarar dessa utlåtanden. I så fall ska den sökande till pensionsanstalten lämna en sådan redogörelse för sitt hälsotillstånd, sin arbetsförmåga, tiden i arbetslivet eller innehållet i arbetet som behövs för att avgöra ansökan.

Den som ansöker om arbetslivspension är, om han eller hon åläggs därtill av pensionsanstalten, skyldig att för utredning av nedsättningen i arbetsförmågan eller för anskaffning av ett sådant utlåtande som föreskrivs i denna paragraf låta undersöka sig hos en av pensionsanstalten namngiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av pensionsanstalten. Om den sökande utan godtagbart skäl vägrar låta sig undersökas, får pensionsansökan avgöras med stöd av sådan utredning som pensionsanstalten har tillgång till.

Pensionsanstalten är skyldig att ersätta den som ansöker om arbetslivspension för skäliga kostnader för den undersökning som avses i 4 mom. och för eventuella resor.

101 §

Återkrav av pension som betalats utan grund

— —

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas också om en pensionsanstalt i egenskap av avgörande pensionsanstalt inom den privata sektorn eller sista pensionsanstalt utan grund har betalat ut pension enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Om den sista pensionsanstalten utan grund har betalat ut pension enligt pensionslagen för den offentliga sektorn, fattas återkravsbeslutet av Keva enligt vad som föreskrivs om återkrav i pensionslagen för den offentliga sektorn. Den sista pensionsanstalten ger en beslutssammanställning över de pensioner som ska återkrävas och återkräver beloppet.

— —

104 §

Sökande av ändring i den sista pensionsanstaltens beslutssammanställning

På en beslutssammanställning som en pensionsanstalt gett i egenskap av sista pensionsanstalt tillämpas vad som föreskrivs i 129 § i lagen om pension för arbetstagare.

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

8.

Lag

om ändring av lagen om införande av lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om införande av lagen om pension för lantbruksföretagare (1281/2006) 10, 13, 14 och 27 §, av dem 10 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1463/2011, 13 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 633/2009 och 27 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1171/2007, samt

ändras 22 § som följer:

22 §

Om en lantbruksföretagare har bedrivit i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedd lantbruksföretagarverksamhet före den 1 januari 2005, beräknas det särskilda tillägg till den teoretiska pension som avses i 4 § 2 mom. i lagen om införande av lagen om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare (/) på basis av den totala arbetsinkomst utifrån vilken återstående tid eller motsvarande inkomst borde beaktas vid bestämmandet av pension som beviljas före den 1 januari 2005 med stöd av LFöPL som gällde före den 1 januari 2005.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar den 1 januari 2017 eller senare.

9.

Lag

om införande av lagen om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Ikraftträdande

Lagen om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare (/) träder i kraft den 1 januari 2017. Den tillämpas från och med den 1 januari 2017 på pensioner där pensionsfallet inträffar den 1 januari 2017 eller senare samt på lantbruksföretagarverksamhet som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006).

2 §

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

Den lägsta åldern för ålderspension, den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension och den nedre åldersgränsen för arbetslivspension fastställs i enlighet med 78 § i lagen om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare och 83 § i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (/) första gången för 2027 för lantbruksföretagare som är födda 1965.

Om arbetsoförmågan börjar före 2027, omvandlas med livslängdskoefficienten endast den pension som tjänats in fram till det att invalidpensionen börjar.

3 §

Uppskovsförhöjning

Om ålderspensionen skjuts upp för lantbruksföretagare födda 1948 eller tidigare, så höjs pensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än ingången av månaden efter den då 68 års ålder uppnåtts. Uppskovsförhöjningen beräknas på den pension som har tjänats in fram till utgången av den månad då 68 års ålder uppnås.

För lantbruksföretagare födda 1949—1953 beräknas den uppskovsförhöjning som avses i 32 och 36 § i lagen om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare tidigast från och med den 1 januari 2017.

Om ålderspensionen skjuts upp för lantbruksföretagare födda 1939 eller tidigare, så höjs pensionen med 0,6 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än ingången av månaden efter den då 65 års ålder uppnåtts. Uppskovsförhöjningen beräknas på den pension som har tjänats in fram till utgången av den månad då 65 års ålder uppnås.

4 §

Höjd pensionstillväxt under övergångsperioden

Fram till utgången av 2025 växer pensionen per år med 1,7 procent av den totala arbetsinkomsten från ingången av kalendermånaden efter den månad då lantbruksföretagaren fyller 53 år fram till utgången av den månad då lantbruksföretagaren fyller 63 år, om inte lantbruksföretagaren får avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) eller lagen om

stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) eller någon annan sådan på eget arbete baserad förmån som avses i arbetspensionslagarna än deltidspension eller partiell förtida ålderspension. När en tillväxtprocent ändras under kalenderåret, anses som arbetsinkomst som erhållits före ingången av kalendermånaden efter den månad då lantbruksföretagaren fyller 53 år eller före ingången av kalendermånaden efter den månad då lantbruksföretagaren fyller 63 år en lika stor andel av den totala inkomsten under kalenderåret som antalet månader med förvärvsinkomst till utgången av den månad då lantbruksföretagaren fyller 53 år eller till utgången av den månad då lantbruksföretagaren fyller 63 år är av det totala antalet månader med förvärvsinkomst under året i fråga. I detta fall anses som en månad med förvärvsinkomster vara en kalendermånad under vilken försäkringen är i kraft.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller även lantbruksföretagare som arbetar i någon annan av Europeiska unionens medlemsstater eller i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet när han eller hon fyllt 53 år. Till den teoretiska pensionen fogas då ett särskilt tillägg som beräknas utifrån skillnaden mellan 1,7 tillväxtprocent och 1,5 tillväxtprocent. Det särskilda tillägget beräknas utifrån den totala arbetsinkomsten för lantbruksföretagarverksamhet som försäkrats enligt denna lag.

Fram till utgången av 2025 är basprocentsatsen för lantbruksföretagarens och stipendiatens arbetspensionsförsäkringsavgift från ingången av kalenderåret efter det att lantbruksföretagaren eller stipendiaten har fyllt 53 år till utgången av den månad då lantbruksföretagaren eller stipendiaten fyller 63 år den basprocentsats som avses i 22 § i lagen om pension för lantbruksföretagare höjd med 1,5 procentenheter. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet föreskrivs årligen den höjda basprocentsats för arbetspensionsförsäkringsavgiften som ska tillämpas det följande kalenderåret.

5 §

Deltidspension

På deltidspension som börjat den 1 januari 2017 eller tidigare för lantbruksföretagare födda före 1956 tillämpas de bestämmelser som var i kraft den 31 december 2016, och på minskning av efterlevandepension som erhålls av en efterlevande make som får deltidspension tillämpas 91 § i lagen om pension för arbetstagare, sådan paragrafen lydde den 31 december 2016. Dessutom ska 23 och 24 § i lagen om pension för arbetstagare, sådana paragraferna lydde den 31 december 2016, tillämpas på annan pension efter deltidspension. För deltidsarbete som utförts jämsides med deltidspensionen tjänas pension på basis av respektive års arbetsinkomster in på det sätt som föreskrivs i lagen om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare och i 4 § i denna lag. Om deltidspensionen har varit indragen utan avbrott över sex månader har lantbruksföretagaren inte längre rätt att få deltidspension.

6 §

Arbetspensionsutdrag

Till varje lantbruksföretagare född 1954—1958 sänds ett arbetspensionsutdrag 2017 i enlighet med 75 c § 2 mom. i lagen om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare.

7 §

Ålderspension efter arbetslöshetsdagpenningens tilläggsdagar

Trots det som föreskrivs i lagen om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare tillämpas på rätten för en lantbruksföretagare född före 1958, som får arbetslöshetsdagpenning med stöd av den rätt till tilläggsdagar som avses i 6 kap. 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), att gå i ålderspension utan förtidsminskning 31 § 1 mom., 32 § 3 mom. och 33 § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare sådana de lydde den 31 december 2012.

8 §

Rätt till pension enligt pensionsåldern i tilläggspensionsarrangemanget

Om en person enligt 8 § i lagen om införande av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (/) eller 30 b § 2 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006) har rätt till ålderspension vid en lägre pensionsålder än sin lägsta ålder för ålderspension enligt 31 § i lagen om pension för lantbruksföretagare, har han eller hon från samma tidpunkt även rätt till pension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Pensionen enligt lagen om pension för lantbruksföretagare minskas då med 0,4 procent för varje månad som begynnelsetidpunkten för pensionen tidigareläggs före ingången av månaden efter den då lantbruksföretagaren uppnått den lägsta åldern för ålderspension. Närmare bestämmelser om minskning av pensionen enligt lagen om pension för lantbruksföretagare utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

---

9 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den januari 20 .

10.

Lag

om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om sjömanspensioner (1290/2006) 12, 22—24, 64, 74, 76 och 77 §, 86 § 3 mom., 120 § 1 mom. 10 punkten och 160 § 2 mom.,

av dem 12 § sådan den lyder i lag 796/2012, 22 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1429/2011, 23 § sådan den lyder i lag 1168/2007, 24 § sådan den lyder i lag 911/2010, 64 och 76 § sådana de lyder delvis ändrade i lagarna 629/2009 och 296/2015 samt 74 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 296/2015,

ändras 1 § 1 mom., 2 §, 3 § 2 mom., 5 § 1 mom., 8, 11, 13 och 14 §, 15 § och mellanrubriken före den, 16—21 §, 25 § 1 mom., 34, 37, 52, 72 och 73 §, 75 § 1 mom., 80 § 2 mom., 3 mom. 3 punkten och 5 mom., 81 §, 87 § 2 mom., 88 § och mellanrubriken före den, 89 §, 93 § 2 mom., 96 § 1 mom., 96 a § 2 mom., 97 § 1 mom., 99 § 1 mom., 101 § 1 mom., 103 § 2 mom., 114 § 1—3 mom., 117 § 4 mom., 123 § 3 mom., 126 §, 130 § 2 mom., 131 § 4 mom., 154 § samt 159 § 1 och 3 mom.,

av dem 1 § 1 mom. och 73 § sådana de lyder i lag 296/2015, 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 629/2009, 356/2010, 765/2011 och 873/2015, 3 § 2 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1168/2007 och 1103/2008, 8 och 11 § sådana de lyder delvis ändrade i lagarna 796/2012 och 296/2015, 13 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 796/2012, 16 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1429/2011, 796/2012 och 873/2015, 17 och 20 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1429/2011, 19 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 873/2015, 25 § 1 mom. och 34 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1168/2007, 37 § och 123 § 3 mom. sådana de lyder i lag 635/2009, 52 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 796/2012, 72 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 296/2015, 80 § 5 mom. och 96 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1168/2007, 81 § sådan den lyder i lag 1457/2011, 87 § 2 mom. och 88 § sådana de lyder i lag 629/2009, 89 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 629/2009, 93 § 2 mom., 96 a § 2 mom. och 103 § 2 mom. sådana de lyder i lag 885/2014, 97 § 1 mom. sådant det lyder i lagarna 1429/2011 och 873/2015, 99 § 1 mom. sådant det lyder i lag 873/2015, 117 § 4 mom. sådant det lyder i lag 1205/2009, 126 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 356/2010 och 159 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 911/2010 och 3 mom. sådant det lyder i lag 911/2010, samt

fogas till lagen nya 53 a—53 l § och före dem en ny mellanrubrik, till lagen en ny 81 c §, till 100 § ett nytt 2 mom., till lagen en ny 104 a § samt till 114 § ett nytt 6 mom., som följer:

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs det om den rätt till ålderspension, partiell förtida ålderspension, rehabilitering, invalidpension och arbetslivspension som sjömän har samt om den rätt till familjepension som sjömännens förmånstagare har.

— —

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

1) *arbetstagare* sjömän i ett anställningsförhållande enligt lagen om sjöarbetsavtal (756/2011),

2) *anställningsförhållande* ett anställningsförhållande som grundar sig på ett arbetsavtal enligt 1 kap. 1 § i lagen om sjöarbetsavtal eller motsvarande anställningsförhållande på ett utländskt fartyg,

3) *befäl* däcksbefäl och maskinbefäl samt med *manskap* däcksmanskap och maskinmanskap, ekonomipersonal och annan fartygspersonal,

4) *pensionskassa* den i 1 § 3 mom. nämnda Sjömanspensionskassan,

5) *arbetspension* pension enligt de lagar som avses i 3 §,

6) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning, sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (873/2015) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) eller dagpenning enligt trafikförsäkringslagen (279/1959),

7) *intjänad pension* pension som har tjänats in på basis av arbetsinkomster som avses i denna lag, på basis av tid med pension som upphört och på basis av sådan oavlönad tid som avses i 6 punkten samt förmån som har tjänats in på basis av lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003),

8) *primär förmån* en förmån som avses i 97 och 98 § och som oberoende av arbetspensionens belopp betalas till fullt belopp och dras av från en förmån enligt denna lag,

9) *EU:s grundförordning om social trygghet* Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och med *EU:s tillämpningsförordning om social trygghet* Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen,

10) *EU- och EES-land* ett land som tillämpar EU:s grundförordning om social trygghet eller rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen,

11) *överenskommelse om social trygghet* en internationell överenskommelse om social trygghet som är förpliktande för Finland,

12) *teoretisk pension* en kalkylerad pension; när denna pension fastställs betraktas sådan tid i arbete i ett EU- och EES-land som omfattas av arbetspensionslagarna som tid i arbete enligt denna lag,

13) *den lägsta åldern för ålderspension* den ålder för ålderspension som fastställs på basis av arbetstagarens födelseår och som avses i 8 § 2 och 3 mom.

I denna lag avses med *pensionsfall*

1) den sista dagen i kalendermånaden före ålderspensionens begynnelsetidpunkt,

2) den sista dagen i kalendermånaden före den partiella förtida ålderspensionens begynnelsetidpunkt,

3) inträde av arbetsoförmåga på det sätt som avses i 35 § 1 mom.,

4) uppfyllande av villkoren för erhållande av arbetslivspension i enlighet med 53 a §, eller

5) förmånslåtarens död.

3 §

Arbetspensionslagar

— —

Arbetspensionslagar för den offentliga sektorn är

1) pensionslagen för den offentliga sektorn (/),

2) lagen om ortodoxa kyrkan (985/2006),

3) pensionsstadgan enligt 11 § 2 mom. 6 punkten i lagen om Finlands Bank (214/1998),

4) landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om statens pensioner (ÅFS 54/2007).

5 §

Begränsningar av tillämpningsområdet

Denna lag gäller inte anställningsförhållanden

1) under tiden före ingången av kalendermånaden efter den under vilken 17 års ålder uppnåtts,

2) efter den kalendermånad under vilken en arbetstagare som är född 1957 eller tidigare fyller 68 år, en arbetstagare som är född 1958—1961 fyller 69 år och en arbetstagare som är född 1962 eller senare fyller 70 år (*den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten*), eller

3) i vilka arbetstagaren är verksam som musiker, skådespelare, dansör eller annan utövande konstnär.

— —

8 §

Rätt till ålderspension

En arbetstagare har rätt att gå i ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts.

Arbetstagarens lägsta ålder för ålderspension bestäms utifrån hans eller hennes födelseår enligt följande:

1) 63 år för dem som är födda 1954 eller tidigare,

2) 63 år och 3 månader för dem som är födda 1955,

3) 63 år och 6 månader för dem som är födda 1956,

4) 63 år och 9 månader för dem som är födda 1957,

5) 64 år för dem som är födda 1958,

6) 64 år och 3 månader för dem som är födda 1959,

7) 64 år och 6 månader för dem som är födda 1960,

8) 64 år och 9 månader för dem som är födda 1961,

9) 65 år för dem som är födda 1962—1964.

Den lägsta åldern för ålderspension för arbetstagare som är födda 1965 eller senare anpassas till förändringen i livslängden enligt 88 § och enligt 83 § i lagen om pension för arbetstagare och

åldern fastställs genom social- och hälsovårdsministeriets förordning för det år under vilket arbetstagaren fyller 62 år.

En förutsättning för beviljande av ålderspension är att arbetstagaren inte längre står i det anställningsförhållande från vilket han eller hon pensioneras.

11 §

Ålderspensionens belopp

Om ålderspensionen börjar vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren har uppnått den lägsta åldern för ålderspension, är ålderspensionens belopp den pension som tjänats in fram till begynnelsetidpunkten för pensionen.

Om arbetstagarens ålderspension börjar senare än från ingången av kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsetidpunkten för den första ålderspensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än kalendermånaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*).

En arbetstagare har inte rätt till uppskovsförhöjning för samma tid som han eller hon fått arbetslöshetsdagpenning.

13 §

Begynnelsetidpunkten för ålderspension

Ålderspensionen börjar från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren har uppnått den ålder som berättigar till ålderspension och slutat i det arbete på basis av vilket han eller hon ansöker om ålderspension. Ålderspension kan beviljas retroaktivt, dock inte utan giltigt skäl för längre tid än för de tre månaderna före månaden för ansökan om pension.

Om arbetstagaren fortsätter arbeta efter att ha uppnått den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten, beviljas ålderspension från ingången av den kalendermånad som följer på ansökan om pension.

Pension som tjänats in på arbetsinkomst på grundval av ett anställningsförhållande som börjat under tiden för ålderspension beviljas på ansökan tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren uppnått den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten.

Om arbetstagaren har fått partiell förtida ålderspension, börjar ålderspensionen från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren har uppfyllt de villkor som föreskrivs i 8 § och avslutat sitt huvudsakliga arbete som är försäkrat i enlighet med arbetspensionslagarna.

14 §

Indragning av ålderspension

En arbetstagare kan ansöka om indragning av sin ålderspension, om han eller hon har beviljats rehabiliteringsstöd på basis av en sådan arbetsoförmåga på viss tid som, när rehabiliteringsstödet beviljades, har beräknats fortgå efter det att arbetstagaren uppnått sin lägsta ålder för ålderspen-

sion. Indragning av ålderspensionen ska sökas inom en månad efter det att arbetsoförmågan hade beräknats upphöra och ålderspensionen dras in när arbetsoförmågan upphör.

Partiell förtida ålderspension

15 §

Rätt till partiell förtida ålderspension

En arbetstagare har rätt att gå i partiell förtida ålderspension tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken den nedre åldersgränsen som bestäms utifrån arbetstagarens födelseår har uppnåtts.

För arbetstagare bestäms den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension enligt följande:

1) för dem som är födda 1963 eller tidigare är den nedre åldersgränsen är 61 år,

2) för dem som är födda 1964 är den nedre åldersgränsen är 62 år,

3) för dem som är födda 1965 eller senare anpassas den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension till förändringen i livslängden enligt 88 § och enligt 83 § i lagen om pension för arbetstagare.

En arbetstagare har inte rätt till partiell förtida ålderspension, om han eller hon när pensionen börjar får någon annan på eget arbete baserad förmån som avses i arbetspensionslagarna eller avträdelsestöd enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) eller lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994).

16 §

Den partiella förtida ålderspensionens belopp

Grunden för den partiella förtida ålderspensionen är den pension som tjänats in i enlighet med arbetspensionslagarna fram till utgången av kalenderåret före det år då pensionen börjar. Pensionsandelen enligt denna lag är i enlighet med arbetstagarens ansökan 25 eller 50 procent av den pension enligt denna lag som utgör grunden för den partiella förtida ålderspensionen.

Den partiella förtida ålderspensionens pensionsandel minskas varaktigt med 0,4 procent för varje månad som begynnelsetidpunkten för pensionsandelen tidigareläggs före ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension (*förtidsminskning*).

Den partiella förtida ålderspensionens pensionsandel höjs varaktigt med 0,4 procent för varje månad som begynnelsetidpunkten för pensionsandelen skjuts upp till en senare tidpunkt än ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension (*uppskovsförhöjning*).

Om den partiella förtida ålderspensionen har beviljats som en pension på 25 procent och arbetstagaren ansöker om beviljande av en ytterligare andel på 25 procent, ska den senare andelen liksom den först beviljade andelen beräknas utifrån samma pension som avses i 1 mom. och som utgör grunden för den partiella förtida ålderspensionen. Om förtidsminskning eller uppskovsförhöjning beräknas för den senare andelen, ska minskningen eller höjningen beräknas enligt begynnelsetidpunkten för den andelen.

17 §

Begynnelsetidpunkten för partiell förtida ålderspension

Partiell förtida ålderspension börjar vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionen har sökts eller vid en senare tidpunkt som sökanden meddelat. Partiell förtida ålderspension beviljas inte retroaktivt.

Partiell förtida ålderspension ska på samma sätt som beviljande av den senare andelen på 25 procent sökas så att den börjar från samma tidpunkt enligt alla arbetspensionslagar.

Pensionstagaren kan på ansökan återkalla ett beslut om partiell förtida ålderspension inom tre månader från det att beslutet om beviljande av pension meddelades. Pensionskassan undanröjer det återkallade pensionsbeslutet. Bestämmelser om återkrav av pension som betalats utan grund finns i 123 §.

18 §

Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension

Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när arbetstagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:

1) den partiella förtida ålderspensionen,

2) den pensionsandel som tjänats in, men ännu inte beviljats, fram till utgången av året före det år då den partiella förtida ålderspensionen började, och

3) den pension som tjänats in under det år då den partiella förtida ålderspensionen började och därefter i anställningsförhållanden som avslutats före ålderspensionen började.

Trots det som föreskrivs i 8 § beviljas arbetstagaren, om arbetstagaren i enlighet med en annan arbetspensionslag för den privata sektorn eller en arbetspensionslag för den offentliga sektorn beviljas ålderspension efter den partiella förtida ålderspensionen, den andel som ännu inte beviljats av den pension som tjänats in enligt denna lag fram till utgången av året före det år då den partiella förtida ålderspensionen började.

Om ålderspensionen börjar senare än från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension, ska uppskovsförhöjning på det sätt som bestäms i 11 § fogas till den pensionsandel som avses i 1 mom. 2 punkten och till pension som tjänats in det år den förtida partiella ålderspensionen börjar och därefter fram tills det att den första ålderspensionen börjar.

19 §

Invalidpensionens belopp efter partiell förtida ålderspension

Om en arbetstagare som får partiell förtida ålderspension blir arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till invalidpension, beräknas invalidpensionens belopp utifrån de pensionsdelar som avses i 18 § 1 mom. 1 och 2 punkten, den pension som tjänats in det år den partiella förtida ålderspensionen började och därefter fram till utgången av året före det då arbetsoförmågan började samt pensionsdelen för återstående tid.

Om invalidpensionen senare upphör, utbetalningen av den avbryts eller den lämnas vilande på det sätt som avses i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete (738/2009), fortsätter den partiella förtida ålderspensionen till samma belopp som den beviljades tidigare.

20 §

Arbetslivspensionens belopp efter partiell förtida ålderspension

Arbetslivspensionens belopp efter partiell förtida ålderspension beräknas utifrån de pensionsdelar som avses i 18 § 1 mom. 1 och 2 punkten samt den pension som tjänats in det år den partiella förtida ålderspensionen började och därefter fram till utgången av månaden före den när arbetslivspensionen började.

Om arbetslivspensionen senare lämnas vilande i enlighet med 53 f §, fortsätter den partiella förtida ålderspensionen till samma belopp som den beviljades tidigare.

21 §

Invalidpension, arbetslivspension och ålderspension efter partiell förtida ålderspension

Om en arbetstagare som får partiell förtida ålderspension beviljas invalidpension, arbetslivspension eller ålderspension för samma tid för vilken partiell förtida ålderspension redan har betalats, beaktas den partiella förtida ålderspensionen som en delbetalning av den andra pension som beviljas.

25 §

Rätten till arbetspensionsrehabilitering

En arbetstagare som inte har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

1) en sjukdom, ett lyte eller en skada som har konstaterats på behörigt sätt sannolikt medför risk för arbetsoförmåga enligt 35 § 1 mom.,

2) arbetstagaren under granskningstiden för återstående tid enligt 82 § har minst 25 133,40 euro i försäkrade arbetsinkomster, och

3) arbetstagaren inte har rätt till rehabilitering med stöd av bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfalls- eller trafikförsäkring.

— —

34 §

Andra bestämmelser om rehabilitering

Det som i denna lag föreskrivs om sökande av invalidpension, dess fastställande på tidigare grunder, engångsförhöjning, beaktande av förändringar i löne- och prisnivån, avdrag av primära förmåner, regressrätt för pensionskassan, utbetalning, justering av invalidpension och ändring av

beloppet, invalidpension som beviljas efter partiell förtida ålderspension, dröjsmålsförhöjning, återkrav, lämnande och erhållande av uppgifter, sökande av ändring och anmälningsskyldighet för invalidpensionstagare gäller rehabiliteringspenningen och rehabiliteringstillägget samt mottagaren av dem, om inte något annat föreskrivs i denna lag. Grundlöst utbetalda kostnadsersättningar för yrkesinriktad rehabilitering kan återkrävas på det sätt som i denna lag föreskrivs om återkrav av en pension som betalats utan grund.

Rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg kan också betalas för kortare tid än en månad. Primärtid enligt sjukförsäkringslagen inverkar inte på begynnelsetidpunkten för rehabiliteringspenningen. För den tid för vilken rehabiliteringspenning betalas tjänas inte pension in i enlighet med 75 § och rehabiliteringsförmånerna tas inte som grund för familjepension.

37 §

Invalidpension på basis av pension som beviljats enligt pensionslagen för den offentliga sektorn

En arbetstagare har rätt till invalidpension enligt denna lag, om han eller hon har beviljats invalidpension enligt 33 § 1 mom. 2 punkten i pensionslagen för den offentliga sektorn.

En arbetstagare har dessutom rätt till invalidpension enligt denna lag, om han eller hon med stöd av 33 § 1 mom. 1 punkten i pensionslagen för den offentliga sektorn har beviljats invalidpension på basis av arbetsoförmåga som börjat medan en anställning inom den offentliga sektorn varade och hans eller hennes intjänade pension enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn är högst 688,02 euro per månad.

52 §

Ändring av invalidpension till ålderspension

Full invalidpension ändras till ålderspension och delinvalidpension till sådan ålderspension som till beloppet motsvarar full invalidpension från ingången av månaden efter den under vilken pensionstagaren uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

Arbetstagaren har på ansökan rätt till pension som tjänats in på basis av arbete som utförts under tiden för invalidpension när hans eller hennes invalidpension i enlighet med 1 mom. ändras till ålderspension, om arbetstagaren inte längre står i det anställningsförhållande från vilket han eller hon går i ålderspension. Om arbetstagaren arbetar under tiden för invalidpension enligt en annan arbetspensionslag än denna lag eller sedan invalidpension enligt denna lag eller en annan arbetspensionslag upphört, har arbetstagaren rätt till den pension som tjänats in på basis av detta arbete när han eller hon beviljas ålderspension. Arbetstagaren har rätt till pension som tjänats in på basis av arbete som utförts under tiden för den ovan avsedda invalidpensionen eller sedan den upphört också i det fallet att han eller hon efter att den tidigare invalidpensionen upphört beviljas ny invalidpension, på vilken det inte tillämpas vad som i 86 § 2 mom. föreskrivs om fastställande av pension på tidigare grunder.

I stället för att beviljas i form av invalidpension beräknas och beviljas pensionen i form av ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension uppnåddes, om

1) arbetstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension före utgången av den primärtid som avses i 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen, eller

2) någon primärtid enligt 12 kap. 3 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen inte fastställs för arbetstagaren, eftersom han eller hon har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

Arbetslivspension

53 a §

Rätt till arbetslivspension

En arbetstagare har rätt till arbetslivspension när han eller hon har fyllt 63 år, om

1) arbetstagaren har arbetat minst 38 år i ett arbete som ska försäkras enligt arbetspensionslagarna och som har varit sådant ansträngande och slitsamt arbete som avses i 53 b §,

2) arbetstagarens arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom, lyte eller skada, men dock mindre än vad beviljande av sådan full invalidpension som avses i 35 § förutsätter,

3) arbetstagarens möjligheter att fortsätta i arbetet är bestående försvagade av de skäl som nämns i 1 och 2 punkten, och

4) det arbete som avses i 1 punkten vid tidpunkten för uppnåendet av den nedre åldersgränsen för arbetslivspension eller efter det när pensionsansökan blir anhängig fortsätter eller arbetet upphörde för högst ett år sedan.

Till den tid i arbete som avses i 1 mom. 1 punkten räknas även moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningsperioder för högst tre år. Till den tid som avses i 1 mom. 1 punkten räknas dessutom kortare frånvaroperioder under anställningsförhållandet på grund av sjukdom eller permittering samt tillfällig arbetslöshet.

Med sådant i 1 mom. 1 punkten avsett arbete som ska försäkras enligt arbetspensionslagarna jämställs sådant ansträngande och slitsamt arbete som avses i 53 b § och som ska försäkras i ett annat EU- och EES-land eller ett land som slutit en överenskommelse om social trygghet med Finland.

53 b §

Ansträngande och slitsamt arbete

För att en arbetstagares arbete som avses i 53 a § 1 mom. 1 punkten ska bedömas vara ansträngande och slitsamt krävs det att en eller flera av följande faktorer i betydande grad har ingått i arbetet:

1) arbetsrörelser som kräver stor muskelstyrka eller som belastar musklerna långvarigt,

2) särskilt hög belastning på andnings- och cirkulationsorganen,

3) belastande och besvärliga arbetsställningar,

4) upprepade arbetsrörelser som kräver styrka eller stor snabbhet eller arbetsrörelser som samtidigt kräver att handen griper, gör en vridande rörelse och använder kraft,

5) interaktivt arbete som är särskilt krävande och medför exceptionell psykisk belastning, eller

6) arbete med uppgifter som kräver ständig vaksamhet eller särskild uppmärksamhet och där det finns hög risk för olycksfall eller olycka eller uppenbar risk för våld.

Vid bedömning av om en eller flera av de faktorer som nämns i 1 mom. i betydande grad ingår i ett arbete ska exceptionella fysikaliska faktorer, användning av skyddsutrustning som ökar belastningen, skiftarbete som inbegriper återkommande nattarbete eller som på annat sätt är belas-

tande och återkommande långa arbetspass beaktas som faktorer som ökar ansträngningen och slitaget.

Hur ansträngande och slitsamt ett arbete är bedöms med hänsyn till helheten av samverkan mellan de olika faktorer som nämns i 1 och 2 mom.

53 c §

Arbetslivspensionens belopp

Arbetslivspensionens belopp är den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före den när arbetslivspensionen började.

53 d §

Begynnelsetidpunkten för arbetslivspension

Arbetslivspension börjar från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren uppfyller villkoren i 53 a §, dock tidigast från ingången av månaden efter den under vilken pensionen söks.

Arbetslivspension beviljas tills vidare.

53 e §

Förhandsbeslut om rätten till arbetslivspension

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut där det framgår om han eller hon uppfyller de villkor för arbetslivspension som nämns i 53 a §. Förhandsbeslutet ges av den pensionsanstalt som är behörig att avgöra en pensionsansökan då arbetstagaren ansöker om pension i stället för om förhandsbeslut.

Ett förhandsbeslut om arbetslivspension är bindande för pensionskassan, om en pensionsansökan som grundar sig på det görs inom sex månader eller inom en av arbetstagaren och dennas arbetsgivare avtalad längre tid från det att förhandsbeslutet vann laga kraft. Förhandsbeslutet kan dock vara i kraft högst fram till den lägsta åldern för ålderspension.

53 f §

Arbetslivspensionen lämnas vilande

Om inkomsten för den som får arbetslivspension överstiger den fasta inkomstgräns som föreskrivs i 3 § i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete, kan arbetslivspensionen lämnas vilande på det sätt som bestäms i 4 § 1 och 2 mom., 6 § 1 och 2 mom. samt i 7—10 § i den lagen.

53 g §

Justering av arbetslivspension retroaktivt

Arbetslivspensionen kan lämnas vilande retroaktivt för högst två år. Denna tid beräknas från ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionstagarens ansökan om justering gjorts anhängig eller pensionskassan vidtagit justeringsåtgärder.

53 h §

Ändring av arbetslivspension till ålderspension

Arbetslivspension ändras till ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken pensionstagaren uppnår sin lägsta ålder för ålderspension.

Arbetstagaren har på ansökan rätt till pension som tjänats in på basis av arbete som utförts under tiden för arbetslivspension när hans eller hennes arbetslivspension i enlighet med 1 mom. ändras till ålderspension, om arbetstagaren inte längre står i det anställningsförhållande från vilket han eller hon går i ålderspension.

Om arbetstagarens anställningsförhållande upphör efter det att den lägsta åldern för ålderspension uppnåtts, har arbetstagaren på ansökan rätt till pension som tjänats in på basis av arbete som utförts under tiden för pensionen tidigast från och med ingången av månaden efter den månad under vilken anställningsförhållandet upphör.

53 i §

Beviljande av ålderspension i stället för arbetslivspension

I stället för att beviljas i form av arbetslivspension beräknas och beviljas pensionen i form av ålderspension från ingången av månaden efter den månad under vilken den lägsta åldern för ålderspension uppnåddes, om arbetstagaren uppnått den lägsta åldern för ålderspension innan arbetslivspensionen började.

53 j §

Utredning av rehabiliteringsmöjligheterna för den som ansöker om arbetslivspension

Om pensionskassan avslår en ansökan om arbetslivspension ska den utreda huruvida arbetstagaren har rätt till rehabilitering enligt 25 § och se till att arbetstagarens möjligheter till rehabilitering enligt annan lagstiftning har klarlagts. Om arbetstagaren har rätt till rehabilitering enligt 25 §, ska pensionskassan i enlighet med 27 § ge ett förhandsbeslut om rätt till rehabilitering.

53 k §

Arbetslivspension på basis av pension som beviljats enligt pensionslagen för den offentliga sektorn

En arbetstagare har rätt till arbetslivspension enligt denna lag, om han eller hon har beviljats arbetslivspension enligt 51 § i pensionslagen för den offentliga sektorn.

53 l §

Arbetslivspensionstagarens anmälningsskyldighet

Den som får arbetslivspension är skyldig att underrätta pensionskassan om att han eller hon börjar förvärvsarbeta.

72 §

Pensionstillväxt

Pensionen växer med 1,5 procent på basis av de i 78 § avsedda pensionsgrundande arbetsinkomster för varje enskilt år (*årsinkomst*) som arbetstagaren har tjänat in från ingången av kalendermånaden efter den månad då 17 års ålder uppnåtts fram till den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten.

Till pension berättigar inte arbetsinkomsterna under det år under vilket arbetsoförmågan började, om den återstående tiden vid fastställandet av invalidpensionen har räknats som till pension berättigande tid på det sätt som föreskrivs i 73 §.

Pensionen växer med 1,5 procent på basis av den inkomst som ligger till grund för en i 80 § avsedd förmån som arbetstagaren under varje kalenderår fått för oavlönad tid.

73 §

Fastställande av pension för återstående tid

När invalidpensionen fastställs berättigar till pension tiden från ingången av det kalenderår under vilket arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad när arbetstagaren uppnår sin lägsta ålder för ålderspension (*återstående tid*). Om arbetstagarens lägsta ålder för ålderspension inte är föreskriven vid tidpunkten för pensionsfallet, berättigar till pension tiden från ingången av det kalenderår under vilket arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren uppnår den lägsta ålder för ålderspension som har föreskrivits för den åldersklass som ligger närmast hans eller hennes egen åldersklass. En förutsättning för att arbetstagaren ska få pension för återstående tid är att han eller hon under de tio kalenderåren före det år under vilket arbetsoförmågan började har haft sammanlagt minst 12 566,70 euro i arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna.

Pensionen för återstående tid är 1,5 procent per år av den i 82 § avsedda inkomst som pensionen för återstående tid grundar sig på.

75 §

Pensionstillväxt för tid med invalidpension som upphört

Om en arbetstagare som har fått invalidpension senare beviljas pension på nya grunder, räknas såsom till pension berättigande tid även den tid under vilken arbetstagaren fick invalidpension. När pensionen för denna tid räknas ut används som grund den inkomst för återstående tid som hänför sig till den invalidpension som upphört.

— —

80 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

— —

Till pension berättigar inkomst som ligger till grund för en förmån för oavlönad tid på det sätt som avses i 3 mom. och som arbetstagaren har fått från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 17 års ålder uppnåtts till utgången av året före pensionsfallet. När ålderspension räknas ut beaktas dock inkomst som ligger till grund för en förmån som arbetstagaren fått fram till utgången av månaden för ålderspensionsfallet.

De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:

— —

3) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del dagpenning har erhållits före utgången av den månad under vilken den lägsta åldern för ålderpension har uppnåtts,

— —

På grundval av inkomst som ligger till grund för en förmån tjänas inte pension in för den tid för vilken arbetstagaren har fått pension enligt arbetspensionslagarna, en motsvarande utländsk förmån eller en förmån på grundval av anställning i en internationell organisation eller en institution inom Europeiska unionen. Under tiden för partiell förtida ålderspension och familjepension tjänas likväl in pension också på grundval av den inkomst som ligger till grund för förmånen.

— —

Arbetspensionsutdrag samt utfärdande och kontroll av det

81 §

Arbetspensionsutdrag

Varje arbetstagare i åldern 17—69 år får ett arbetspensionsutdrag över de av hans eller hennes inkomster som berättigar till pension. Arbetspensionsutdraget innehåller följande uppgifter för sex kalenderår före det år under vilket utdraget utfärdas:

1) de arbetsinkomster som berättigar till pension enligt arbetspensionslagarna, separat för varje arbetsgivare,

2) sådant arbete som berättigar till pension och har försäkrats enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare samt de totala arbetsinkomsterna för det arbetet,

3) de inkomster som ligger till grund för förmåner som betalats för oavlönad tid och som berättigar till pension, separat för varje förmånsslag,

4) grunden och den tid för vilken förmån tjänas in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier, och

5) den intjänade pensionen vid utgången av året före det år under vilket arbetspensionsutdraget utfärdas, dock inte i sådana fall då arbetstagaren får partiell förtida ålderspension.

Dessutom anges i arbetspensionsutdraget arbetstagarens lägsta ålder för ålderspension, om den har föreskrivits för hans eller hennes åldersklass när arbetspensionsutdraget utfärdas.

Pensionskassan eller en annan pensionsanstalt inom den privata sektorn utfärdar ett arbetspensionsutdrag till

1) den vars pensionsskydd vid utgången av året före det år under vilket arbetspensionsutdraget skickas eller senast före det har ordnats endast enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn eller parallellt enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn och den offentliga sektorn, och

2) den vars pensionsskydd vid utgången av året före det år under vilket arbetspensionsutdraget skickas eller senast före det har ordnats endast enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn och han eller hon också har sådana arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn som berättigar till pension under de tre åren före det år under vilket arbetspensionsutdraget skickas.

Pensionsskyddscentralen utfärdar ett arbetspensionsutdrag till den som inte har några registrerade arbetsinkomster som enligt arbetspensionslagarna berättigar till pension, men har registrerade förmånsperioder enligt 1 mom. 3 eller 4 punkten.

81 c §

Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder

Den målsatta pensionsåldern för varje åldersklass är den ålder när den förstorande effekten av den uppskovsförhöjning som beräknats utifrån denna åldersklass lägsta ålder för ålderspension är minst lika stor som livslängdskoefficientens förminskande effekt på ålderspensionen.

Det arbetspensionsutdrag där en uppskattning av arbetstagarens målsatta pensionsålder och av beloppet för hans eller hennes ålderspension i den målsatta pensionsåldern anges, skickas senast under det sjätte kalenderåret före arbetstagarens lägsta ålder för ålderspension eller uppskattade lägsta ålder för ålderspension till arbetstagare som inte får partiell förtida ålderspension. Efter detta meddelas en uppskattning av arbetstagarens målsatta pensionsålder i samband med att något annat arbetspensionsutdrag utfärdas.

87 §

Engångsförhöjning av invalidpension

— —

Engångsförhöjningen beräknas utifrån det sammanlagda beloppet av arbetstagarens löpande pensioner enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningsprocenten är 25, om arbetstagaren vid ingången av året för förhöjningen är 23—31 år. Förhöjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenheter för varje levnadsår.

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

88 §

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

Den lägsta åldern för ålderspension, den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension och den nedre åldersgränsen för arbetslivspension för arbetstagare som är födda 1965 eller senare anpassas till förändringen i den förväntade livslängden. Åldersgränserna fastställs för det år under vilket arbetstagaren fyller 62 år.

Ålderspension, partiell förtida ålderspension, arbetslivspension och invalidpension anpassas till förändringen i den förväntade livslängden med den livslängdskoefficient som avses i 83 § i lagen om pension för arbetstagare. När pensionen börjar ska pensionen omvandlas med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyller 62 år. Om en annan pension än invalidpension börjar före det året, omvandlas pensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket pensionen började. Om arbetstagarens arbetsoförmåga börjar före det år under vilket arbetstagaren fyller 62 år, omvandlas invalidpensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket arbetsoförmågan började. När en invalidpension eller arbetslivspension ändras till ålderspension omvandlas pensionen inte på nytt med livslängdskoefficienten. När partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension, omvandlas den del av ålderspensionen som inte har omvandlats med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyller 62 år.

De åldersgränser som avses i 1 mom. fastställs på det sätt som föreskrivs i 83 § i lagen om pension för arbetstagare. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen senast två månader före ingången av det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 62 år genom förordning de åldersgränser som avses i 1 mom.

89 §

Grund för familjepension

Familjepensionen bestäms på basis av den ålderspension, fulla invalidpension eller arbetslivspension enligt denna lag som förmånslåtaren fick vid sin död. Pension som förmånslåtaren tjänat in under tiden med pension läggs till den pension efter förmånslåtaren som utgör grund för familjepensionen.

Om förmånslåtaren vid sin död inte fick sådan pension som nämns i 1 mom. eller om han eller hon fick partiell förtida ålderspension, beräknas som grund för familjepensionen den pension som förmånslåtaren skulle ha fått om han eller hon på sin dödsdag hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension.

I grunden för familjepensionen beaktas inte avdrag enligt 97—99 § från förmånslåtarens pension.

Om förmånslåtaren vid sin död hade uppnått den ålder som enligt någon arbetspensionslag berättigar till ålderspension, men han eller hon vid sin död inte hade fått ålderspension eller fick partiell förtida ålderspension, beräknas som grund för familjepensionen den pension som förmånslåtaren enligt denna lag hade tjänat in fram till sin dödsdag.

Om förmånslåtaren vid sin död fick invalidpension som inte inkluderade en i 87 § avsedd engångsförhöjning, ökas den löpande familjepensionen med en engångsförhöjning från ingången av det kalenderår fram till vilket förmånslåtarens invalidpension och på basis av den beviljad familjepension tillsammans har fortgått fem kalenderår. Om förmånslåtaren vid sin död inte fick pension, läggs engångshöjningen till den löpande familjepensionen från ingången av det kalenderår fram till vilket familjepensionen har fortgått fem kalenderår. Procentsatsen för engångsförhöjningen bestäms på det sätt som avses i 87 § 2 mom. enligt den ålder som förmånslåtaren skulle ha uppnått vid tidpunkten för förhöjningen.

93 §

Minskning av efterlevandepension

— —

Om den efterlevande maken inte får sådan pension som avses i 1 mom. eller om den efterlevande maken får partiell förtida ålderspension och den efterlevande maken inte har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension, betraktas som den efterlevande makens arbetspension dock den kalkylerade pension som denna skulle ha beviljats om han eller hon den dag då förmånslåtaren avled hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension. Om den efterlevande maken senast den dag då förmånslåtaren avled har uppnått den ålder som enligt någon arbetspensionslag berättigar till ålderspension, betraktas som den efterlevande makens arbetspension den kalkylerade pension som han eller hon hade tjänat in fram till utgången av året före det år då förmånslåtaren avled. Om den efterlevande maken har arbetat utomlands eller varit anställd vid en institution inom Europeiska unionen eller vid en internationell organisation, betraktas som den efterlevande makens arbetspension den kalkylerade pension som han eller hon skulle ha beviljats om hans eller hennes arbete utomlands eller det arbete som hänför sig till den försäkringstid som grundar sig på hans eller hennes anställning vid en institution inom Europeiska unionen eller vid en internationell organisation hade omfattats av denna lag.

— —

96 §

Minskning av efterlevandepension i särskilda fall

När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension, om

1) den efterlevande maken inte får arbetspension på basis av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension,

2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller då efterlevandepensionen minskas för första gången, och

3) de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen, när 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst 25 procent mindre än den pension som har fastställts för den efterlevande maken i enlighet med 93 §.

— —

96 a §

Justering av efterlevandepension

— —

Efterlevandepensionen ska justeras också om den invalidpension som den efterlevande maken får och som beaktats vid minskningen av efterlevandepensionen upphör och den efterlevande maken senare beviljas någon annan ny pension som inte är partiell förtida ålderspension och som bestämmelserna i 86 § om beviljande av pension på tidigare grunder inte tillämpas på.

— —

97 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag dras av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

1) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 68 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen samt den ersättning för inkomstbortfall från vilken dragits av en arbetspension enligt 202 § 2 mom. i den lagen,

2) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 58 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen,

3) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av trafikförsäkringslagen,

4) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen,

5) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst,

6) sådan ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av patientskadelagen (585/1986).

— —

99 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller en engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i militärtjänst eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om olycksfall i militärtjänst, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen, samt patientskadelagen, om den har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

— —

100 §

Regressrätt

— —

Pensionskassan har rätt att av den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) få tillbaka invalidpension, familjepension och rehabiliteringsförmån som den betalat, om arbetstagarens arbetsoförmåga eller förmånslåtarens död orsakas av ett skadefall som ska ersättas enligt lagen om ansvar i spårtrafik. Pensionskassan har rätt till ersättning till högst det belopp som den som lidit skada eller förmånstagaren är berättigad till enligt lagen om ansvar i spårtrafik.

101 §

Justering av inkomstgränser, belopp och årsinkomster med en lönekoefficient

De inkomstgränser, belopp och gränsbelopp som avses i denna lag justeras årligen vid ingången av januari med den lönekoefficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Vid beräkningen av en pension justeras årsinkomsterna med lönekoefficienten till nivån un-

der det år då pensionen börjar. Vid beräkningen av annan pension som betalas ut efter partiell förtida ålderspension eller av den senare pensionsandelen av partiell förtida ålderspension justeras dessutom den ännu obeviljade pensionsandelen av grunden för den partiella förtida ålderspensionen med lönekoefficienten till nivån under det år då pensionen börjar.

— —

103 §

Pensionsansökan

— —

Om en arbetstagare har rätt till rehabilitering enligt 25 §, ska pensionskassan utan ansökan om rehabilitering och på basis av 36 § i samband med handläggningen av ansökan om invalidpension eller på basis av 53 j § i samband med handläggningen av ansökan om arbetslivspension ge ett förhandsbeslut om arbetspensionsrehabilitering.

— —

104 a §

Utredningar vid ansökan om arbetslivspension

Den som ansöker om arbetslivspension ska till pensionskassan lämna in ett utlåtande av företagshälsovården som innehåller

1) en beskrivning av innehållet i den sökandes nuvarande arbete och en bedömning av hur ansträngande och slitsamt arbetet är enligt 53 b § och av kravet på arbetsförmåga,

2) ett utlåtande av en företagsläkare om den sökandes hälsotillstånd och arbetsförmåga,

3) en bedömning av den sökandes möjligheter som avses i 53 a § 1 mom. 3 punkten att fortsätta i arbetet, och

4) en beskrivning av innehållet i den sökandes tidigare arbeten och en bedömning av hur ansträngande och slitsamma dessa arbeten var enligt 53 b §, om en redogörelse för den sökandes arbetshistorik finns tillgänglig.

Den som ansöker om arbetslivspension ska till pensionskassan dessutom lämna in ett utlåtande av arbetsgivaren om innehållet i den sökandes arbete.

Om ett utlåtande av företagshälsovården eller arbetsgivaren inte kan fås eller de inlämnade utlåtandena inte är tillräckliga för att avgöra pensionsärendet, kan pensionskassan godkänna någon annan redogörelse som motsvarar dessa utlåtanden. I så fall ska den sökande till pensionskassan lämna en sådan redogörelse för sitt hälsotillstånd, sin arbetsförmåga, tiden i arbetslivet eller innehållet i arbetet som behövs för att avgöra ansökan.

Den som ansöker om arbetslivspension är, om han eller hon åläggs därtill av pensionskassan, skyldig att för utredning av nedsättningen i arbetsförmågan eller för anskaffning av ett sådant utlåtande som föreskrivs i denna paragraf låta undersöka sig hos en av pensionskassan namngiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av pensionskassan. Om sökanden utan godtagbart skäl vägrar låta sig undersökas, får pensionsansökan avgöras med stöd av sådan utredning som pensionskassan har tillgång till.

Pensionskassan är skyldig att ersätta den som ansöker om arbetslivspension för skäliga kostnader för den undersökning som avses i 4 mom. och för eventuella resor.

114 §

Betalning av pension och rehabiliteringsförmån till arbetsgivaren

Om pensionskassan har beviljat en arbetstagare invalidpension eller arbetslivspension retroaktivt och arbetsgivaren för samma tid har betalat arbetstagaren lön för sjukdomstid, betalas pensionen för denna tid på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som har betalats i lön för samma tid.

Om en arbetstagare i stället för invalidpension har beviljats ålderspension retroaktivt på det sätt som avses i 52 § 3 mom. från ingången av månaden efter den under vilken den lägsta åldern för ålderspension uppnåddes och arbetsgivaren för samma tid har betalat honom eller henne lön för sjukdomstid, betalas pensionen för denna tid med arbetsoförmåga på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som har betalats i lön för samma tid.

Om pensionskassan har beviljat en arbetstagare invalidpension, arbetslivspension eller ålderspension i de fall som avses i 2 mom. retroaktivt och arbetsgivaren för samma tid har betalat honom eller henne lön för uppsägningstid i stället för lön för sjukdomstid, betalas pensionen för denna tid på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som har betalats i lön för samma tid.

— —

Vad som i 2 mom. föreskrivs om betalning av retroaktiv ålderspension till arbetsgivaren som ersättning för den lön för sjukdomstid som betalats för samma tid, tillämpas också om arbetstagaren beviljas ålderspension i stället för arbetslivspension på det sätt som avses i 53 i §.

117 §

Betalning av pension till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa

— —

Om en arbetstagare har fått arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa för samma tid för vilken han eller hon beviljas annan pension än partiell förtida ålderspension retroaktivt, ska pensionskassan på yrkande av arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten betala den retroaktiva pensionen till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten till den del pensionen till sitt belopp motsvarar den arbetslöshetsdagpenning eller det arbetsmarknadsstöd som har betalats för samma tid.

— —

123 §

Återkrav av pension som betalats utan grund

— —

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas också om pensionskassan i egenskap av avgörande pensionsanstalt inom den privata sektorn eller sista pensionsanstalt utan grund har betalat ut pension enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Om pensionskassan i egenskap av sista pensionsanstalt utan grund har betalat ut pension enligt pensionslagen för den offentliga sektorn, fattas återkravsbeslutet av Keva enligt vad som föreskrivs om återkrav i pensionslagen för den of-

fentliga sektorn. Pensionskassan ger i egenskap av sista pensionsanstalt en beslutssammanställning över de pensioner som ska återkrävas och återkräver beloppet.

— —

126 §

Sökande av ändring i den sista pensionsanstaltens beslutssammanställning

På en beslutssammanställning som pensionskassan har gett i egenskap av sista pensionsanstalt tillämpas vad som i detta kapitel föreskrivs om beslutet. Om pensionskassans beslut ingår i den beslutssammanställning som Keva har gett i egenskap av sista pensionsanstalt, söks ändring i beslutssammanställningen och behandlas besvärsärendet enligt vad som bestäms i pensionslagen för den offentliga sektorn.

130 §

Rättelse av beslut i samband med att ändring söks

— —

Om pensionskassan har gett en beslutssammanställning i egenskap av sista pensionsanstalt, ska den innan ärendet behandlas begära ett utlåtande av Keva till den del besvären gäller pensionsskydd som sköts av Keva. Ett utlåtande begärs dock inte om besvären enbart gäller bedömning av arbetsförmågan.

— —

131 §

Överföring av besvär till besvärsinstans

— —

Om pensionskassan har gett en beslutssammanställning i egenskap av sista pensionsanstalt och begärt ett i 130 § 2 mom. avsett utlåtande av Keva, och den inte rättar sitt beslut i enlighet med ändringssökandens yrkande, ska pensionskassan inom 60 dagar från besvärstidens utgång till den besvärsinstans som avses i 1 mom. lämna in besvärsskriften samt de utlåtanden som getts med anledning av den.

154 §

Pensionskassans ansvar för ålderspensionen

Pensionskassan svarar för

1) den del av en arbetstagares och pensionstagares ålderspension som grundar sig på arbetstagarens arbete före utgången av månaden före den månad då den första ålderspensionen börjar och som motsvarar en pensionstillväxt på 0,4 procent per år med 65 år som pensionsålder eller, om ålderspensionsdelen grundar sig på arbetstagarens arbete efter det att han eller hon fyller 65 år, arbetstagarens ålder det år som arbetet utförts, och beräknad enligt de av social- och hälsovårdsmi-

nisteriet fastställda eller givna beräkningsgrunderna; i pensionskassans ansvar ingår dock inte höjningar till följd av i 101 § avsedd justering av årsinkomsterna med lönekoefficienten eller i 102 § avsedd indexjustering av löpande pensioner och inte heller ändringar på grund av livslängdskoefficienten,

2) det belopp som i enlighet med 155 § och de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda eller givna beräkningsgrunderna har överförts till den del som pensionskassan svarar för, och

3) det belopp som separat för utökande av den fonderade delen har överförts till den ålderspensionsdel som pensionskassan svarar för.

159 §

Pensionskassans ansvar för förmåner som skall bekostas gemensamt

Pensionskassan och de pensionsanstalter som sköter pensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare svarar gemensamt för följande kostnader till den del dessa inte bekostas av någon annan:

1) andra ålders- och invalidpensioner än de som avses i 154 och 156 §, med undantag för de belopp som betalas enligt 174 och 175 § i lagen om pension för arbetstagare,

2) de delar av pensionerna och rehabiliteringspenningen som överstiger de i 154—157 § angivna beloppen; kostnaderna för rehabiliteringspenningen anses då helt och hållet bli bestämda utifrån den pensionslag enligt vilken rehabiliteringspenningen har beviljats,

3) familjepension,

4) partiell förtida ålderspension,

5) rehabiliteringstillägg; till tillägget räknas då också förhöjningens belopp till den del det hänför sig till den i 153 § 1 mom. avsedda del med vilken en pension enligt denna lag överstiger motsvarande pension enligt lagen om pension för arbetstagare,

6) kostnader på grund av ändringar i de beräkningsgrunder för ansvarsskulden och pensionsansvaret som social- och hälsovårdsministeriet meddelat,

7) kostnader som föranleds av de överföringar som avses i 154 § 1 mom. 2 och 3 punkten,

8) i 179 § 1 mom. 1—8 och 10 punkten i lagen om pension för arbetstagare avsedda andelar i kostnaderna för pensionsskyddet enligt nämnda lag, och

9) arbetslivspension.

— —

Pensionskassans andel av de kostnader för ålderspensioner som avses i 1 mom. 1, 2 och 4 punkten, med undantag för kostnaderna för ålderspensioner som betalats som engångsbelopp i samband med invalidpension, bestäms i förhållande till de medel som är avsedda för utgifter som bekostas gemensamt. Pensionskassans andel av de kostnader för invalidpensioner som avses i 1 mom. 1 punkten, de kostnader för andra pensioner än ålderspensioner som avses i 1 mom. 2 punkten, de ovan nämnda kostnader för ålderspensioner som betalats som engångsbelopp i samband med invalidpension och som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten samt de kostnader som avses i 1 mom. 3—5 och 9 punkten bestäms i förhållande till de i pensionskassan försäkrade arbetsinkomsterna. Pensionskassans andel av de kostnader som avses i 1 mom. 6 och 7 punkten bestäms så som föreskrivs närmare i de beräkningsgrunder som avses i 4 mom. Pensionskassans andel av de kostnader som avses i 1 mom. 8 punkten bestäms på samma sätt som pensionskassans andel av motsvarande kostnader enligt 1 mom. som ska bekostas gemensamt.

— —

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms separat genom lag.

11.

Lag

om ändring av lagen om införande av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om införande av lagen om sjömanspensioner (1291/2006) 4 § 1 och 3 mom., 7, 8, 22, 24 och 31 §, av dem 4 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1104/2008 och 3 mom. i lag 1461/2011, 22 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1169/2007 och 31 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 797/2012, och

ändras 17 §, sådan den lyder i lag 297/2015,som följer:

17 §

Om en arbetstagare har arbetat i Finland före den 1 januari 2005, beräknas det särskilda tillägg till den teoretiska pensionen som avses i 4 § 2 mom. i lagen om införande av lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (/) på basis av lönen i det anställningsförhållande utifrån vilket återstående tid bör beaktas vid bestämmandet av pension som beviljas före den 1 januari 2005 med stöd av den gamla lag som gällde före den 1 januari 2005.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar den 1 januari 2017 eller senare.

12.

Lag

om införande av lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Ikraftträdande

Lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (/) träder i kraft den 1 januari 2017. Den tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar den 1 januari 2017 eller senare samt på arbete som utförts i anställningsförhållanden som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om sjömanspensioner (1290/2006) från och med den 1 januari 2017.

Bestämmelserna i 97 § 1 mom. 6 punkten och 100 § 2 mom. i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner tillämpas på sådan ersättning enligt patientskadelagen (585/1986) eller lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) vars försäkringsfall inträffar den 1 januari 2017 eller senare.

2 §

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

Den lägsta åldern för ålderspension, den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension och den nedre åldersgränsen för arbetslivspension fastställs i enlighet med 88 § i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner och 83 § i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (/) första gången för 2027 för arbetstagare som är födda 1965.

Om arbetsoförmågan börjar före 2027 omvandlas endast den pension som tjänats in fram tills invalidpensionen börjar med livslängdskoefficienten.

3 §

Uppskovsförhöjning

Om ålderspensionen för arbetstagare födda 1948 eller tidigare skjuts upp, höjs pensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än ingången av månaden efter den under vilken 68 års ålder uppnåtts. Uppskovsförhöjningen beräknas på den pension som har tjänats in fram till utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnås.

För arbetstagare födda 1949—1953 beräknas den uppskovsförhöjning som avses i 11 och 16 § i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner tidigast från och med den 1 januari 2017.

Om ålderspensionen för arbetstagare födda 1939 eller tidigare skjuts upp, höjs pensionen med 0,6 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än ingången av månaden efter den under vilken 65 års ålder uppnåtts. Uppskovsförhöjningen beräknas på den pension som har tjänats in fram till utgången av den månad under vilken 65 års ålder uppnås.

4 §

Höjd pensionstillväxt under övergångsperioden

Fram till utgången av 2025 tjänas 1,7 procent in i pension per år på arbetsinkomster från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 53 års ålder uppnås till utgången av kalendermånaden då 63 års ålder uppnås, om inte arbetstagaren får avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) eller lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) eller någon annan sådan på eget arbete baserad förmån som avses i arbetspensionslagarna än deltidspension eller partiell förtida ålderspension. Om tillväxtprocenten ändras under kalenderåret, fastställs pensionstillväxten enligt en genomsnittlig tillväxtprocent på basis av andra arbetsinkomster än sådana som tjänats in efter ålderspensionens början. Den genomsnittliga tillväxtprocenten räknas ut genom att tillväxtprocentsatserna beaktas i förhållande till det antal kalendermånader under kalenderåret till vilka tillväxtprocentsatserna hänför sig.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller även arbetstagare som arbetar i någon annan av Europeiska unionens medlemsstater eller i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet när han eller hon fyllt 53 år. Till den teoretiska pensionen fogas då ett särskilt tillägg som beräknas på basis av skillnaden mellan tillväxtprocenten 1,7 och tillväxtprocenten 1,5. Det särskilda tillägget beräknas på basis av de arbetsinkomster som tjänats in i Finland.

Fram till utgången av 2025 bestäms pensionsförsäkringsavgiften för en arbetstagare som fyllt 53 år i enlighet med 4 § 2 mom. i lagen om införande av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (/).

5 §

Deltidspension

I fråga om arbetstagare födda före 1956 ska på deltidspension som börjat den 1 januari 2017 eller tidigare tillämpas de bestämmelser som var i kraft den 31 december 2016 och i fråga om minskning av efterlevandepensionen för en efterlevande make som får deltidspension tillämpas 96 § i lagen om sjömanspensioner, sådan paragrafen lydde den 31 december 2016. Dessutom ska 23 och 24 § i lagen om sjömanspensioner tillämpas på annan pension efter deltidspension samt 159 § i samma lag tillämpas på kostnadsfördelningen i fråga om pension som har ändrats till en ålderspension som är lika stor som deltidspensionen, sådana paragraferna lydde den 31 december 2016. För deltidsarbete som utförts jämsides med deltidspensionen tjänas pension in för arbetsinkomsterna för varje år på det sätt som föreskrivs i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner och i 4 § i denna lag. Om deltidspensionen har varit indragen utan avbrott i över sex månader, har arbetstagaren inte längre rätt att få deltidspension.

6 §

Arbetspensionsutdrag

Till varje arbetstagare född 1954—1958 sänds 2017 ett arbetspensionsutdrag i enlighet med 81 c § 2 mom. i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner.

Uppskattningen av arbetstagarens målsatta pensionsålder enligt 81 c § i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner meddelas inte genom arbetspensionsutdrag som sänds till de arbetstagare som på basis av 3 eller 4 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner (296/2015) har rätt till ålderspension vid en sänkt pensionsålder som är lägre än den i 8 § i lagen om sjömanspensioner föreskrivna lägsta åldern för ålderspension.

7 §

Ålderspension efter arbetslöshetsdagpenningens tilläggsdagar

Trots det som föreskrivs i lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner ska på rätten för en arbetstagare född före 1958, som får arbetslöshetsdagpenning med stöd av den rätt till tilläggsdagar som avses i 6 kap. 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), att gå i ålderspension utan förtidsminskning tillämpas 8 § 4 mom., 11 § 3 mom. och 13 § 1 mom. i lagen om sjömanspensioner sådana de lydde den 31 december 2012.

8 §

Dödlighetsgrundsavsättning

Till pensionskassans utjämningsavsättning ska den 31 december 2016 för att täcka kostnaderna för ändringen i beräkningsgrunderna för den försäkringstekniska ansvarsskulden överföras från solvenskapitalet ett belopp som utgör den procentsatsen av ålderspensionsansvaret som tjänats in fram till den 31 december 2015 och som fastställts i de beräkningsgrunder för den försäkringstekniska ansvarsskulden som avses i 202 § i lagen om sjömanspensioner. Procentsatsen fastställs så att beloppet motsvarar den i 10 § i lagen om införande av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (/) avsedda procentsats som fastställts i de beräkningsgrunder för ansvarsskulden eller pensionsansvaret som avses i lagen om pension för arbetstagare.

9 §

Rätt till pension enligt pensionsåldern i tilläggspensionsarrangemanget

Om en person enligt 8 § i lagen om införande av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (/) eller 30 b § 2 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006) har rätt till ålderspension vid en lägre pensionsålder än den lägsta ålder för ålderspension som avses i 8 § i lagen om sjömanspensioner, har han eller hon från samma tidpunkt även rätt till pension enligt lagen om sjömanspensioner. Pensionen enligt lagen om sjömanspensioner minskas då med 0,4 procent för varje månad som begynnelsetidpunkten för pensionen tidigareläggs före ingången av månaden efter den under vilken arbetstagaren uppnår den lägsta åldern för

ålderspension. Närmare bestämmelser om minskning av pension enligt lagen om sjömanspensioner utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

---

10 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i 8 § tillämpas dock redan den 31 december 2016.

13.

Pensionslag för den offentliga sektorn

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Lagens syfte och tillämpningsområde

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs det om pensionsskydd på basis av arbetsinkomst för dem som är anställda hos Kevas medlemssamfund, staten, evangelisk-lutherska kyrkan och Folkpensionsanstalten.

2 §

Verkställighet av pensionsskyddet

Pensionsskyddet enligt denna lag sköts av den offentligrättsliga pensionsanstalten Keva. Bestämmelser om Keva finns i lagen om Keva (/).

3 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

1) *anställning tjänste- och arbetsavtalsförhållanden* som omfattas av denna lag samt familje- och närståendevårdares avtalsförhållanden till Kevas medlemssamfund, förtroendeuppdrag samt uppdrags- eller konsultavtalsförhållanden eller andra motsvarande avtalade arrangemang,

2) *arbetstagare* alla personer som omfattas av lagen,

3) *offentlig arbetsgivare* Kevas medlemssamfund, staten, evangelisk-lutherska kyrkans församlingar, kyrkliga samfälligheter, domkapitel och kyrkostyrelse samt Folkpensionsanstalten,

4) *arbetspensionslag lagar* och pensionsstadgor som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) samt andra med dem jämförbara författningar där pension som baserar sig på arbetsavtals- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet fastställs,

5) *arbetspensionslag för den privata sektorn* lagen om pension för arbetstagare och lagar som nämns i 3 § 1 mom. i den lagen,

6) *arbetspension pension* enligt en arbetspensionslag,

7) *arbetspensionsanstalter inom den privata sektorn* pensionsanstalter som sköter pensionsskyddet enligt en arbetspensionslag för den privata sektorn,

8) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har erhållit moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), dagpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (873/2015) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) eller dagpenning enligt trafikförsäkringslagen (279/1959),

9) *intjänad pension* pension som tjänats in på basis av arbetsinkomster som avses i denna lag, på basis av tid med pension som upphört och på basis av sådan oavlönad tid som avses i 8 punkten samt förmån som tjänats in på basis av lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003),

10) *primär förmån* en förmån som avses i 96 och 97 § och som oberoende av arbetspensionens belopp betalas till fullt belopp och dras av från en förmån enligt denna lag,

11) *återstående tid* tiden mellan ingången av det år då arbetsoförmågan börjar och sista dagen i den månad då personen uppnår sin lägsta ålder för ålderspension. Om en arbetstagares lägsta ålder för ålderspension inte är fastställd vid tidpunkten för pensionsfallet, berättigar till pension tiden från ingången av det kalenderår då arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad då arbetstagaren uppnår den lägsta ålder för ålderspension som bestämts för den åldersklass som ligger närmast hans eller hennes egen åldersklass,

12) *penningbelopp* summor som 2004 motsvarar värdet ett (1,000) på den lönekoefficient som avses i 96, 97 och 100 § i lagen om pension för arbetstagare,

13) *förmånslåtare* en person efter vilken familjepension enligt denna lag betalas,

14) *förmånstagare* en person som har rätt till familjepension enligt denna lag,

15) *EU:s grundförordningom social trygghet* Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och med *EU:s tillämpningsförordning om social trygghet* Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen,

16) *EU- och EES-land* ett land som tillämpar EU:s grundförordning om social trygghet eller rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen,

17) *överenskommelse om social trygghet* en internationell överenskommelse om social trygghet som är förpliktande för Finland,

18) *teoretisk pension* en kalkylerad pension; när denna pension fastställs betraktas sådan tid i arbete i ett EU- och EES-land som omfattas av arbetspensionslagarna som tid i arbete enligt denna lag,

19) *den lägsta åldern för ålderspension* den ålder för ålderspension som fastställs utifrån arbetstagarens födelseår och som avses i 10 § 2 och 3 mom.

4 §

Lagens tillämpningsområde

Pensionsskyddet enligt denna lag omfattar personer som står i anställningsförhållande till en offentlig arbetsgivare eller riksdagen samt riksdagens justitieombudsman och riksdagens biträdande justitieombudsman. Lagen tillämpas också på personer som inte står i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande till en offentlig arbetsgivare, om så föreskrivs i någon annan lag.

Pensionsskyddet omfattar också

1) familjevårdare som har ingått ett uppdragsavtal enligt 3 § i familjevårdslagen (263/2015) med ett medlemssamfund i Keva (*familjevårdare*),

2) närståendevårdare enligt 2 § i lagen om stöd för närståendevård (937/2005),

3) offentliga arbetsgivares förtroendevalda,

4) sådana fysiska personer som inte är verksamma som företagare och har ingått ett uppdrags- eller konsultavtal med en offentlig arbetsgivare eller avtalat om andra motsvarande arrangemang och denna verksamhet inte bedrivs i ett bolags eller någon annan sammanslutnings namn.

5 §

Begränsningar av lagens tillämpningsområde

Pension enligt denna lag tjänas in på grundval av anställning. Denna lag gäller dock inte en anställning

1) före kalendermånaden efter den månad då arbetstagaren fyller 17 år,

2) efter den kalendermånad då en arbetstagare som är född 1957 eller tidigare fyller 68 år, en arbetstagare som är född 1958—1961 fyller 69 år och en arbetstagare som är född 1962 eller senare fyller 70 år,

3) som med stöd av någon annan lag ger rätt till pension, eller

4) i statens tjänst utanför Europeiska unionen, Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller Schweiz territorium, om arbetstagaren inte är finsk medborgare.

Vid oklarheter om huruvida denna lag tillämpas på en arbetstagare avgörs frågan av Keva på ansökan av arbetsgivaren eller arbetstagaren.

6 §

Överföring av pensionsrätt till Europeiska unionen

En arbetstagare har rätt att överföra sin pensionsrätt enligt denna lag till Europeiska unionen så som bestäms i lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem (165/1999). Till den del lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem innehåller bestämmelser som avviker från bestämmelserna i denna lag, tillämpas bestämmelserna i den förstnämnda lagen på pensionsrätt som överförs till Europeiska unionen och som återförs därifrån.

2 kap.

Pensionsskydd

7 §

De olika slagen av pensionsskydd

Pensionsskyddet omfattar det grundpensionsskydd som det föreskrivs om i denna lag samt rehabiliteringsförmåner. Pensionsskyddet kan också omfatta tilläggspensionsskydd.

Kevas medlemssamfund kan inte ordna eller upprätthålla på anställning grundat grundpensionsskydd för sina anställda på något annat sätt än det som föreskrivs i denna lag.

8 §

Tilläggspensionsskydd som ordnas av Keva

Keva kan förutom grundpensionsskyddet även ordna tilläggspensionsskydd för anställda hos Kevas medlemssamfund. Det är inte obligatoriskt för medlemssamfunden att ordna tilläggspensionsskydd.

Bestämmelser om det tilläggspensionsskydd som ordnas av Keva finns i Kevas tilläggspensionsstadga. I tilläggspensionsstadgan föreskrivs om Kevas rätt att bevilja extra pension samt ekonomiskt stöd som betalas efter en anställds död. I tilläggspensionsstadgan kan föreskrivas att ekonomiskt stöd också ska betalas efter en som är anställd hos ett av Kevas medlemssamfund men som omfattas av andra arbetspensionslagar.

9 §

Tilläggspensionsskydd som ordnas någon annanstans

Utöver vad som bestäms i 7 § kan Kevas medlemssamfund utöver pensionsskyddet enligt denna lag teckna en icke-formbunden pensionsförsäkring för sina arbetstagare eller i enskilda fall bevilja dem en extra pension.

3 kap.

Pensions- och rehabiliteringsförmåner

Ålderspension

10 §

Rätt till ålderspension

En arbetstagare har rätt att gå i ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den då den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts.

Arbetstagarens lägsta ålder för ålderspension bestäms utifrån hans eller hennes födelseår enligt följande:

1) 63 år för dem som är födda 1954 eller tidigare,
2) 63 år och 3 månader för dem som är födda 1955,
3) 63 år och 6 månader för dem som är födda 1956,
4) 63 år och 9 månader för dem som är födda 1957,
5) 64 år för dem som är födda 1958,
6) 64 år och 3 månader för dem som är födda 1959,
7) 64 år och 6 månader för dem som är födda 1960,
8) 64 år och 9 månader för dem som är födda 1961,
9) 65 år för dem som är födda 1962—1964.

Den lägsta åldern för ålderspension för arbetstagare som är födda 1965 eller senare anpassas till förändringen i livslängden enligt 95 § och enligt 83 § i lagen om pension för arbetstagare och åldern fastställs genom social- och hälsovårdsministeriets förordning för det år då arbetstagaren fyller 62 år.

En förutsättning för beviljande av ålderspension är att arbetstagaren inte längre står i det anställningsförhållande från vilket han eller hon pensioneras.

11 §

Förtida ålderspension från samma tidpunkt som ålderspension som beviljats i ett annat nordiskt land

Trots vad som bestäms i 10 § 2 mom. kan en arbetstagare på ansökan beviljas ålderspension som tjänats in på basis av anställning hos staten tidigast från ingången av kalendermånaden efter den månad då han eller hon uppnått 60 års ålder, dock tidigast från ingången av den månad som följer efter ansökan om pension, om arbetstagaren har rätt till ålderspension innan den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts på basis av överenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om samordning av pensionsrätt enligt statliga pensionsordningar (FördrS 96/2002). I detta fall minskas ålderspensionen med 0,6 procent för varje månad för vilken pensionen betalas ut före ingången av kalendermånaden efter den månad då den lägsta åldern för ålderspension uppnås.

12 §

Ålderspensionens belopp

Om ålderspensionen börjar vid ingången av kalendermånaden efter den då arbetstagaren har uppnått den lägsta åldern för ålderspension, är ålderspensionens belopp den pension som tjänats in fram till begynnelsetidpunkten för pensionen.

Om arbetstagarens ålderspension börjar senare än från ingången av kalendermånaden efter den månad då den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts, höjs den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före begynnelsetidpunkten för den första ålderspensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än kalendermånaden efter den månad då den lägsta åldern för ålderspension har uppnåtts (*uppskovsförhöjning*).

En arbetstagare har inte rätt till uppskovsförhöjning för samma tid som han eller hon fått arbetslöshetsdagpenning.

13 §

Begynnelsetidpunkten för ålderspension

Ålderspension börjar från ingången av kalendermånaden efter den månad då arbetstagaren har uppnått den ålder som berättigar till ålderspension och arbetstagarens anställning har upphört. Ålderspension kan beviljas retroaktivt, dock inte utan giltigt skäl för längre tid än för de tre månaderna före månaden för ansökan om pension.

Om en arbetstagare har två eller flera anställningar och avslutar en eller flera av dem för att gå i ålderspension, beviljas han eller hon trots 1 mom. såsom ålderspension även pension som tjänats in på basis av arbetsinkomster som har betalats för fortlöpande anställning innan ålderspensionen börjar löpa. Samma förfarande tillämpas om en arbetstagare avslutar ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande eller företagarverksamhet som omfattas av någon annan arbetspensionslag för att gå i ålderspension och han eller hon har haft en annan parallell anställning som inte är ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande.

Om arbetstagaren fortsätter att arbeta efter att ha uppnått den övre gräns som avses i 5 § 1 mom. 2 punkten, beviljas ålderspension från ingången av den kalendermånad som följer på ansökan om pension.

Pension som tjänats in på basis av arbetsinkomster, som betalats efter att den ålderspension som avses i 10 och 11 § har börjat löpa, beviljas på ansökan tidigast från ingången av månaden efter den månad då den åldersgräns som avses i 5 § 1 mom. 2 punkten har uppnåtts. Detsamma gäller pension som tjänats in på basis av arbetsinkomster som betalats efter att den ålderspension som avses i 102 § har börjat löpa och som grundar sig på en anställning hos staten eller någon annan anställning som avses i lagen om finansiering av statens pensionsskydd (/).

Om arbetstagaren har fått partiell förtida ålderspension, börjar ålderspensionen från ingången av kalendermånaden efter den då arbetstagaren har uppfyllt de villkor som föreskrivs i 10 § och avslutat sitt huvudsakliga arbete som är försäkrat i enlighet med arbetspensionslagarna.

14 §

Indragning av ålderspension

En arbetstagare kan ansöka om indragning av sin ålderspension, om han eller hon har beviljats rehabiliteringsstöd på basis av sådan arbetsoförmåga på viss tid som, när rehabiliteringsstödet beviljades, har beräknats fortgå efter det att arbetstagaren uppnått sin lägsta ålder för ålderspension. Indragning av ålderspensionen ska sökas inom en månad efter det att arbetsoförmågan hade beräknats upphöra, och ålderspensionen dras in när arbetsoförmågan upphör.

Partiell förtida ålderspension

15 §

Rätt till partiell förtida ålderspension

En arbetstagare har rätt att gå i partiell förtida ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den då den nedre åldersgräns för ålderspension som bestäms utifrån arbetstagarens födelseår har uppnåtts.

För arbetstagare bestäms den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension enligt följande:

1) för dem som är födda 1963 eller tidigare är den nedre åldersgränsen 61 år,

2) för dem som är födda 1964 är den nedre åldersgränsen 62 år,

3) för dem som är födda 1965 eller senare anpassas den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension till förändringen i livslängden enligt 95 §.

En arbetstagare har inte rätt till partiell förtida ålderspension, om han eller hon när pensionen börjar får någon annan på eget arbete baserad förmån som avses i arbetspensionslagarna eller avträdelsestöd enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) eller lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994).

16 §

Den partiella förtida ålderspensionens belopp

Grunden för den partiella förtida ålderspensionen är den pension som tjänats in i enlighet med arbetspensionslagarna fram till utgången av kalenderåret före det år då pensionen börjar. Pensionsandelen enligt denna lag är i enlighet med arbetstagarens ansökan 25 eller 50 procent av den pension enligt denna lag som utgör grunden för den partiella förtida ålderspensionen.

Den partiella förtida ålderspensionens pensionsandel minskas varaktigt med 0,4 procent för varje månad som begynnelsetidpunkten för pensionsandelen tidigareläggs före ingången av kalendermånaden efter den då arbetstagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension (*förtidsminskning*).

Den partiella förtida ålderspensionens pensionsandel höjs varaktigt med 0,4 procent för varje månad som begynnelsetidpunkten för pensionsandelen skjuts upp till en senare tidpunkt än ingången av kalendermånaden efter den då arbetstagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension (*uppskovsförhöjning*).

Om den partiella förtida ålderspensionen har beviljats som en pension på 25 procent och arbetstagaren ansöker om beviljande av en ytterligare andel på 25 procent, ska den senare andelen liksom den först beviljade andelen beräknas utifrån samma pension som avses i 1 mom. och som utgör grunden för den partiella förtida ålderspensionen. Om förtidsminskning eller uppskovsförhöjning beräknas för den senare andelen, ska minskningen eller höjningen beräknas enligt begynnelsetidpunkten för den andelen.

17 §

Begynnelsetidpunkten för partiell förtida ålderspension

Partiell förtida ålderspension börjar vid ingången av kalendermånaden efter den då pensionen har sökts eller från en senare tidpunkt som sökanden meddelat. Partiell förtida ålderspension beviljas inte retroaktivt.

Partiell förtida ålderspension ska på samma sätt som beviljande av den senare andelen på 25 procent sökas så att den börjar samtidigt enligt alla arbetspensionslagar.

Pensionstagaren kan på ansökan återkalla ett beslut om partiell förtida ålderspension inom tre månader från det att beslutet om beviljande av pension meddelades. Keva undanröjer det återkallade pensionsbeslutet. Bestämmelser om återkrav av pension som betalats utan grund finns i 137 §.

18 §

Ålderspensionen och dess belopp efter partiell förtida ålderspension

Partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension när arbetstagaren beviljas ålderspension. Ålderspensionens belopp beräknas då utifrån följande delar:

1) den partiella förtida ålderspensionen,

2) den pensionsandel enligt denna lag som tjänats in, men ännu inte beviljats, fram till utgången av året före det år då den partiella förtida ålderspensionen började,

3) den pension enligt denna lag som tjänats in under det år då den partiella förtida ålderspensionen började och senare.

Om arbetstagaren i enlighet med en annan arbetspensionslag beviljas ålderspension efter den partiella förtida ålderspensionen, ska arbetstagaren trots det som föreskrivs i 10 § beviljas den andel som ännu inte beviljats av den pension som tjänats in enligt denna lag före utgången av året före det år då den partiella förtida ålderspensionen började.

Om ålderspensionen börjar senare än från ingången av kalendermånaden efter den då arbetstagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension, ska uppskovsförhöjning på det sätt som bestäms i 12 § fogas till den pensionsdel som avses i 1 mom. 2 punkten. och till pension som tjänats in det år den partiella förtida ålderspensionen börjar och därefter fram till att den första ålderspensionen börjar.

19 §

Invalidpensionens belopp efter partiell förtida ålderspension

Om en arbetstagare som får partiell förtida ålderspension blir arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till invalidpension, beräknas invalidpensionens belopp utifrån de pensionsdelar som avses i 18 § 1 mom. 1 och 2 punkten, den pension som tjänats in det år den partiella förtida ålderspensionen började och därefter fram till utgången av året före det år då arbetsoförmågan började samt pensionsdelen för återstående tid.

Om invalidpensionen senare upphör, utbetalningen av den avbryts eller den lämnas vilande på det sätt som avses i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete (738/2009), fortsätter den partiella förtida ålderspensionen till samma belopp som den beviljades tidigare.

20 §

Arbetslivspensionens belopp efter partiell förtida ålderspension

Arbetslivspensionens belopp efter partiell förtida ålderspension beräknas utifrån de pensionsdelar som avses i 18 § 1 mom. 1 och 2 punkten samt den pension som tjänats in det år den partiella förtida ålderspensionen började och därefter fram till utgången av månaden före den månad då arbetslivspensionen började.

Om arbetslivspensionen senare lämnas vilande i enlighet med 56 §, fortsätter den partiella förtida ålderspensionen till samma belopp som den beviljades tidigare.

21 §

Invalidpension, arbetslivspension och ålderspension efter partiell förtida ålderspension

Om en arbetstagare som har partiell förtida ålderspension beviljas invalidpension, arbetslivspension eller ålderspension för samma tid för vilken partiell förtida ålderspension redan betalats, beaktas den partiella förtida ålderspensionen som en delbetalning av den andra pension som beviljas.

Arbetspensionsrehabilitering

22 §

Rätt till arbetspensionsrehabilitering

En arbetstagare som inte har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

1) en sjukdom, ett lyte eller en skada som har konstaterats på behörigt sätt sannolikt medför risk för arbetsoförmåga enligt 33 § 1 mom.,

2) arbetstagaren under granskningstiden för återstående tid enligt 88 § har minst 25 133,40 euro i försäkrade arbetsinkomster, och

3) arbetstagaren inte har rätt till rehabilitering med stöd av bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfalls- eller trafikförsäkring.

När rehabiliteringens ändamålsenlighet bedöms beaktas arbetstagarens ålder, yrke, tidigare verksamhet, utbildning och etablering i arbetslivet samt huruvida den yrkesinriktade rehabilitering som söks sannolikt leder till att arbetstagaren fortsätter i ett arbete som är lämpligt med tanke på hans eller hennes hälsotillstånd eller återgår till arbete. När ändamålsenligheten bedöms beaktas dessutom huruvida den yrkesinriktade rehabiliteringen uppskjuter arbetstagarens pensionering.

Med risk för arbetsoförmåga avses en situation där det är sannolikt att arbetstagaren under de närmaste åren, trots att möjligheterna till vård och medicinsk rehabilitering beaktas, utan yrkesinriktade rehabiliteringsåtgärder skulle bli beviljad full invalidpension eller delinvalidpension.

Den i 1 mom. 2 punkten avsedda granskningstiden för återstående tid fastställs som om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen vid tidpunkten för ansökan om rehabilitering.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas också på rehabilitering av en arbetstagare som är arbetsoförmögen på det sätt som avses i 33 § 1 och 2 mom. I dessa fall fastställs de inkomster som avses i 1 mom. 2 punkten på samma sätt som inkomsterna för återstående tid i arbetstagarens invalidpension.

23 §

Yrkesinriktad rehabilitering och rehabiliteringsplan

Med yrkesinriktad rehabilitering avses arbetsprövning, arbetsträning, utbildning som leder till arbete eller yrke och stöd för inledande av eller fortsatt näringsverksamhet. Arbetstagaren kan få ersättning för de behövliga och nödvändiga kostnader som den yrkesinriktade rehabiliteringen medför och som stöder rehabilitering.

Innan den yrkesinriktade rehabiliteringen inleds ska arbetstagaren ha en rehabiliteringsplan. Keva kan stödja utarbetandet av planen.

24 §

Ersättning för olycksfall eller yrkessjukdom vid arbetsträning

För olycksfall som inträffat eller yrkessjukdom som ådragits i samband med i 23 § 1 mom. avsedd arbets- och utbildningsprövning hos staten, arbetsträning och arbetspraktik, där den som deltar i rehabiliteringen inte är anställd hos den som ordnar arbetsträningen, betalas till den som får rehabilitering ersättning av statsmedel i tillämpliga delar enligt samma grunder som gäller för olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Ärenden som gäller betalning av ersättning av statsmedel med stöd av denna paragraf behandlas av Statskontoret som första instans.

25 §

Förhandsbeslut om rätten till rehabilitering

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han eller hon uppfyller villkoren för arbetspensionsrehabilitering. Ett förhandsbeslut är bindande för Keva, om arbetstagaren lämnar in en rehabiliteringsplan till Keva inom nio månader från det att förhandsbeslutet har vunnit laga kraft.

26 §

Rehabiliteringspenning

En arbetstagare har rätt till rehabiliteringspenning för de kalendermånader under vilka han eller hon på grund av yrkesinriktad rehabilitering är helt eller delvis förhindrad att utföra förvärvsarbete.

Rehabiliteringspenningen är lika stor som det sammanräknade belopp av de arbetspensioner, förhöjt med 33 procent, som arbetstagaren skulle ha rätt till om han eller hon när ansökan om rehabilitering gjordes hade blivit arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till full invalidpension.

Om arbetstagarens sjukledighet har börjat medan hans eller hennes anställning pågick och rehabiliteringsbehovet fanns redan när sjukledigheten började, är rehabiliteringspenningen dock lika stor som det sammanräknade belopp av arbetspensioner, förhöjt med 33 procent, som arbetstagaren skulle ha rätt till om han eller hon när sjukledigheten började hade blivit arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till full invalidpension.

27 §

Partiell rehabiliteringspenning

Om en arbetstagare under den tid yrkesinriktad rehabilitering pågår tjänar mer än hälften av den stabiliserade inkomsten, utgör rehabiliteringspenningen hälften av den rehabiliteringspenning som avses i 26 §.

28 §

Rehabiliteringstillägg till invalidpensionstagare

Om en arbetstagare får invalidpension enligt denna lag har han eller hon inte rätt till rehabiliteringspenning enligt 26 §. Invalidpensionstagaren får utöver invalidpensionen ett rehabiliteringstillägg för den tid som den yrkesinriktade rehabiliteringen pågår. Rehabiliteringstillägget utgör 33 procent av invalidpensionen.

Delinvalidpension kan betalas som full pension under tiden för yrkesinriktad rehabilitering och förhöjd på det sätt som bestäms i 1 mom.

29 §

Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning

En arbetstagare kan beviljas rehabiliteringspenning i form av rehabiliteringsunderstöd enligt prövning till ett lika stort belopp som invalidpensionen för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning kan beviljas också för utarbetande av en i 23 § 2 mom. avsedd rehabiliteringsplan.

Rehabiliteringsunderstöd betalas högst för tre månader per kalenderår så att tiden räknas särskilt för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Rehabiliteringsunderstöd kan dock betalas även för en längre tid, om detta är motiverat för tryggande av rehabiliteringen.

Till en arbetstagare som har fått rehabiliteringspenning och vars senaste anställning före den yrkesinriktade rehabiliteringen har varit hos ett av Kevas medlemssamfund kan betalas rehabiliteringsunderstöd enligt prövning, om detta är särskilt behövligt med tanke på personens sysselsättning. Rehabiliteringsunderstöd betalas emellertid inte för den tid för vilken arbetstagaren har rätt till arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

30 §

Indragning av rehabiliteringspenning eller av invalidpensionstagares rehabiliteringstillägg

Rehabiliteringspenningen eller det rehabiliteringstillägg som betalas till en invalidpensionstagare kan dras in, om mottagaren utan giltig orsak vägrar delta i yrkesinriktad rehabilitering eller avbryter sådan rehabilitering.

En arbetstagare har inte utan giltig orsak rätt till invalidpension förrän rätten till rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner har upphört.

31 §

Andra bestämmelser om rehabilitering

På rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg enligt 26 och 28 § samt på mottagare av dem tillämpas bestämmelserna i denna lag om invalidpension och invalidpensionstagare. På återkrav av ersättningar för kostnader för yrkesinriktad rehabilitering enligt 22 § som har betalats utan grund tillämpas bestämmelserna i denna lag om återkrav av pension som betalats utan grund.

Rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg kan också betalas för kortare tid än en månad. Primärtid enligt sjukförsäkringslagen inverkar inte på begynnelsetidpunkten för rehabiliteringspenningen. För den tid för vilken rehabiliteringspenning betalas tjänas inte pension in i enlighet med 81 §, och rehabiliteringsförmånerna tas inte som grund för familjepension.

Invalidpension

32 §

Förmåner vid arbetsoförmåga

En arbetstagare har på grund av nedsatt arbetsförmåga i enlighet med vad som föreskrivs i denna lag rätt till invalidpension tills han eller hon uppnår den lägsta åldern för ålderspension. Invalidpension beviljas tills vidare eller i form av rehabiliteringsstöd för viss tid.

Vad som i denna lag föreskrivs om invalidpension och mottagare av sådan pension ska tillämpas på rehabiliteringsstöd och mottagare av sådant stöd.

33 §

Rätt till invalidpension

En arbetstagare har rätt till invalidpension

1) om han eller hon på grund av sjukdom, lyte eller skada utan avbrott för minst ett år medan anställningen pågått blivit oförmögen att sköta sin tjänst eller sitt arbete,

2) om han eller hon på grund av sjukdom, lyte eller skada utan avbrott för minst ett år efter det att anställningen upphört med beaktande av hans eller hennes återstående arbetsförmåga blivit oförmögen att skaffa sig förvärvsinkomster genom sådant tillgängligt arbete som han eller hon skäligen kan förutsättas utföra, eller

3) om han eller hon har beviljats invalidpension enligt en arbetspensionslag för den privata sektorn, eller om han eller hon, sedan en anställning som omfattas av denna lag upphört, på grundval av ett senare tjänste- eller arbetsavtalsförhållande har beviljats invalidpension enligt någon annan än ovannämnda arbetspensionslag.

Vid tillämpningen av 1 mom. 2 punkten beaktas också arbetstagarens utbildning, tidigare verksamhet, ålder, boningsort och andra därmed jämförbara omständigheter. Om arbetsförmågan varierar beaktas arbetstagarens årliga inkomster.

Utöver vad som i 1 och 2 mom. bestäms om faktorer som ska beaktas vid bedömningen av i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt ska, i fråga om en arbetstagare som fyllt 60 år och som har en lång yrkeskarriär, vid bedömningen av rätten till invalidpension även beaktas om arbetet har varit

ansträngande och slitsamt samt de krav och det ansvar som hänför sig till arbetet, om dessa faktorer i kombination med sjukdom, lyte eller skada gör det oskäligt för arbetstagaren att fortsätta i arbete.

Invalidpension beviljas antingen som full invalidpension eller som delinvalidpension. Full invalidpension beviljas en arbetstagare som har blivit oförmögen att sköta sin tjänst eller utföra sitt arbete eller vars arbetsförmåga kan uppskattas vara nedsatt med minst tre femtedelar i åtminstone ett år. Om arbetsförmågan är nedsatt med mindre än detta, men med minst två femtedelar, beviljas pensionen som delinvalidpension.

34 §

Utredning av rehabiliteringsmöjligheterna

Innan Keva fattar beslut om invalidpension ska den utreda huruvida arbetstagaren har rätt till rehabilitering enligt 22 § och se till att arbetstagarens möjligheter till rehabilitering enligt annan lagstiftning har klarlagts. Om arbetstagaren har rätt till rehabilitering enligt 22 §, ska Keva i enlighet med 25 § meddela ett förhandsbeslut om rätt till rehabilitering.

35 §

Invalidpensionens belopp

Beloppet av full invalidpension är summan av den intjänade pensionen före utgången av det år som föregick pensionsfallsåret och pensionsdelen för återstående tid enligt 83 §. Delinvalidpensionen utgör hälften av full invalidpension.

36 §

Engångshöjning av invalidpension

En engångshöjning läggs till arbetstagarens invalidpension och rehabiliteringsstöd från ingången av det kalenderår före vilket det har gått fem kalenderår sedan invalidpensionen eller rehabiliteringsstödet började.

Engångshöjningen räknas ut på grundval av arbetstagarens löpande pension enligt denna lag. Höjningen bestäms enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för höjningen. Höjningsprocenten är 25, om arbetstagaren vid ingången av året för förhöjningen är 24—31 år. Höjningsprocenten sjunker med 1,0 procentenheter för varje levnadsår. Engångshöjningen läggs inte till rehabiliteringstillägget.

37 §

Förhandsbeslut om rätten till delinvalidpension

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han eller hon uppfyller de i 33 § 4 mom. nämnda villkoren för delinvalidpension.

Ett förhandsbeslut är bindande för Keva, om en därpå grundad pensionsansökan görs inom nio månader eller inom en av arbetstagaren och arbetsgivaren avtalad längre tid från det att förhandsbeslutet vann laga kraft.

38 §

Begynnelsetidpunkten för full invalidpension

Full invalidpension börjar tidigast från ingången av kalendermånaden efter den månad då den i 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen avsedda primärtiden för dagpenningen utgår.

Full invalidpension börjar dock från ingången av månaden efter den månad då arbetsoförmågan inträdde, om

1) pensionsansökan har gjorts innan Folkpensionsanstalten har fastställt primärtiden för sjukdagpenningen och det före utgången av den andra kalendermånad som följer på pensionsansökan inte har beviljats sådan dagpenning som ska betalas för minst en månad utan avbrott och som hänför sig till tiden efter att arbetsoförmågan inträtt,

2) dagpenningsansökan som hänför sig till tiden efter att arbetsoförmågan inträtt har avslagits och arbetstagaren inte har beviljats sådan dagpenning som ska betalas för minst en månad utan avbrott och som hänför sig till tiden efter avslaget, eller om

3) arbetsoförmågan inträder efter utgången av primärtiden för sjukdagpenningen och arbetstagaren har beviljats sjukdagpenning enligt 8 kap. 9 § 5 mom. i sjukförsäkringslagen för tiden efter arbetsoförmågans inträde.

Om en arbetstagare har rätt att från utlandet få en förmån som motsvarar dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, beaktas den vid fastställandet av begynnelsetidpunkten för invalidpensionen på samma sätt som dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, dock för högst den maximala betalningstiden enligt sjukförsäkringslagen.

39 §

Begynnelsetidpunkten för delinvalidpension

Delinvalidpension börjar från ingången av den månad som följer på pensionsfallet.

40 §

Betalning av invalidpension retroaktivt

Invalidpension betalas inte utan giltigt skäl retroaktivt för längre tid än sex månader före månaden för ansökan om pension.

Om invalidpension beviljas retroaktivt betalas pensionen inte för den tid för vilken arbetstagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

Om invalidpension beviljas retroaktivt såsom delinvalidpension eller full invalidpension på basis av 38 § 2 mom. och det för samma tid har utbetalats dagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas invalidpension för denna tid till den del dess belopp överstiger beloppet av dagpenningen.

41 §

Tid för vilken invalidpension beviljas

Invalidpension beviljas tills vidare eller i form av rehabiliteringsstöd för viss tid.

Om arbetstagarens arbetsförmåga har varit nedsatt för viss tid i åtminstone ett år, har han eller hon rätt att få rehabiliteringsstöd för att återställa arbetsförmågan under så lång tid som han eller hon bedöms vara arbetsoförmögen på det sätt som avses i denna lag.

När rehabiliteringsstöd beviljas ska Keva se till att en vård- eller rehabiliteringsplan har utarbetats för arbetstagaren. Rehabiliteringsstöd kan beviljas en arbetsoförmögen arbetstagare även för den tid beredningen av vård- eller rehabiliteringsplanen pågår.

42 §

Invalidpensionstagarens anmälningsskyldighet

Den som får invalidpension är skyldig att underrätta Keva om han eller hon återfår sin arbetsförmåga, börjar förvärvsarbeta eller om rehabiliteringen avbryts.

43 §

Utredning av fortsatt arbetsoförmåga

Om Keva har grundad anledning att anta att invalidpensionstagaren åter är arbetsförmögen, är pensionstagaren, om Keva så bestämmer, skyldig att för utredning av om arbetsoförmågan fortgår låta undersöka sig hos en av Keva angiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av Keva. Keva ska då ersätta skäliga kostnader för undersökningen och eventuella resor.

44 §

Kontroll av rätten till invalidpension

Om en invalidpensionstagares arbetsförmåga förändras, kontrolleras hans eller hennes rätt till invalidpension på ansökan av pensionstagaren eller på Kevas initiativ.

Vid bedömningen av huruvida invalidpensionstagarens arbetsförmåga har förändrats eller återställts beaktas förändringarna i arbetstagarens arbetsinkomst. Arbetstagaren har inte rätt till full invalidpension för den tid under vilken arbetsinkomsten överstiger 40 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsoförmågan började eller rätt till delinvalidpension för den tid under vilken arbetsinkomsten överstiger 60 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten.

45 §

Ändring av invalidpensionens belopp

Om det sker en sådan förändring i arbetsförmågan hos en arbetstagare som får full invalidpension att han eller hon har rätt att få delinvalidpension och förändringen kan bedömas fortgå minst ett år, ändras den fulla invalidpensionen till delinvalidpension från ingången av månaden efter förändringen.

Om det sker en sådan förändring i arbetsförmågan hos en arbetstagare som får delinvalidpension att han eller hon har rätt att få full invalidpension och förändringen kan bedömas fortgå minst ett år, ändras delinvalidpensionen till full invalidpension. Full invalidpension börjar så som bestäms i 38 §. Delinvalidpensionen betalas till dess full invalidpension börjar.

46 §

Indragning av invalidpension

Om en invalidpensionstagare har återfått sin arbetsförmåga i sådan grad att han eller hon inte längre uppfyller villkoren för erhållande av invalidpension, dras invalidpensionen in från och med ingången av kalendermånaden efter den månad då pensionstagaren återfått arbetsförmågan.

Om invalidpensionen dras in eller rehabiliteringsstödet upphör, kan pensionen för att stödja återgången till arbete fortgå i form av rehabiliteringsstöd till samma belopp som delinvalidpension även för en kortare tid än ett år.

47 §

Avbrott i utbetalningen av invalidpension

Utbetalningen av invalidpension kan avbrytas, om pensionstagaren

1) är i förvärvsarbete och inkomsten av detta arbete tillfälligt överstiger 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsoförmågan började,

2) inte samtycker till undersökning som Keva förelagt honom eller henne i enlighet med 43 §, förutom om det finns ett godtagbart skäl till detta,

3) inte lämnar resultaten av den undersökning som avses i 43 § till Keva inom en skälig tid som Keva sätter ut, eller

4) utan giltigt skäl vägrar delta i rehabilitering eller utbildning som Keva ordnar.

48 §

Justering, indragning eller avbrytande av invalidpension retroaktivt

Pensionen kan dras in eller justeras eller utbetalningen av den kan avbrytas retroaktivt för högst två år. Denna tid beräknas från ingången av kalendermånaden efter den månad då pensionstagaren ansökt om justering eller Keva vidtagit justeringsåtgärder. Om utbetalningen av invalidpension har avbrutits, ska pensionen dock justeras eller dras in från och med tidpunkten för avbrytandet.

49 §

Ändring av invalidpension till ålderspension och rätt till ny pension som tjänats in under tiden för invalidpension

Full invalidpension ändras till ålderspension och delinvalidpension till sådan ålderspension som till beloppet motsvarar full invalidpension från ingången av kalendermånaden efter den månad då pensionstagaren uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

Rätt till pension som tjänats in under tiden för invalidpension enligt arbetspensionslagarna föreligger på ansökan tidigast från ingången av månaden efter den månad då den lägsta åldern för ålderspension uppnås, om arbetstagaren inte längre är kvar i den anställning från vilken han eller hon avgår med pension, eller från den tidpunkt då sådan ny pension som inte bestäms på tidigare grunder beviljas efter att invalidpensionen upphört.

Pensionen beräknas i form av invalidpension, men beviljas i form av ålderspension från ingången av månaden efter den månad då den lägsta åldern för ålderspension uppnås, om

1) arbetstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension före utgången av den primärtid som avses i 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen, eller

2) någon primärtid inte fastställs för arbetstagaren på basis av 12 kap. 3 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen, eftersom arbetstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

50 §

Hänvisning till rehabilitering

Om en ansökan om invalidpension eller arbetspensionsrehabilitering avslås, ska Keva i samarbete med dem som tillhandahåller rehabiliteringstjänster se till att arbetstagaren ges information om andra rehabiliteringsmöjligheter och hänvisas till annan rehabilitering eller någon annan service som motsvarar hans eller hennes rehabiliteringsbehov. Dessutom ska Keva iaktta det som föreskrivs i lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (497/2003).

Arbetslivspension

51 §

Rätt till arbetslivspension

En arbetstagare har rätt till arbetslivspension när han eller hon har fyllt 63 år, om

1) arbetstagaren har arbetat minst 38 år i ett arbete som ska försäkras enligt arbetspensionslagarna och som har varit sådant ansträngande och slitsamt arbete som avses i 52 §,

2) arbetstagarens arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom, lyte eller skada, men dock mindre än vad beviljande av sådan full invalidpension som avses i 33 § förutsätter,

3) arbetstagarens möjligheter att fortsätta i arbetet är bestående försvagade av de skäl som nämns i 1 och 2 punkten, och

4) det arbete som avses i 1 punkten vid tidpunkten för uppnåendet av den nedre åldersgränsen för arbetslivspension eller efter det när pensionsansökan blir anhängig fortsätter eller arbetet upphörde för högst ett år sedan.

Till den tid i arbete som avses i 1 mom. 1 punkten räknas även moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningsperioder för högst tre år. Till den tid som avses i 1 mom. 1 punkten räknas dessutom kortare frånvaroperioder under tjänste- eller arbetsavtalsförhållandet på grund av sjukdom eller permittering samt tillfällig arbetslöshet.

Med sådant i 1 mom. 1 punkten avsett arbete som ska försäkras enligt arbetspensionslagarna jämställs sådant ansträngande och slitsamt arbete som avses i 52 § och som ska försäkras i ett annat EU- och EES-land eller ett land som slutit en överenskommelse om social trygghet med Finland.

52 §

Ansträngande och slitsamt arbete

För att en arbetstagares arbete som avses i 51 § 1 mom. 1 punkten ska bedömas vara ansträngande och slitsamt krävs det att en eller flera av följande faktorer i betydande grad har ingått i arbetet:

1) arbetsrörelser som kräver stor muskelstyrka eller som belastar musklerna långvarigt,
2) särskilt hög belastning på andnings- och cirkulationsorganen,
3) belastande och besvärliga arbetsställningar,
4) upprepade arbetsrörelser som kräver styrka eller stor snabbhet eller arbetsrörelser som samtidigt kräver att handen griper, gör en vridande rörelse och använder kraft,
5) interaktivt arbete som är särskilt krävande och medför exceptionell psykisk belastning, eller
6) arbete med uppgifter som kräver ständig vaksamhet eller särskild uppmärksamhet och där det finns hög risk för olycksfall eller olycka eller uppenbar risk för våld.

Vid bedömning av om en eller flera av de faktorer som avses i 1 mom. i betydande grad ingår i ett arbete ska exceptionella fysikaliska faktorer, användning av skyddsutrustning som ökar belastningen, skiftarbete som inbegriper återkommande nattarbete eller som på annat sätt är belastande och återkommande långa arbetspass beaktas som faktorer som ökar ansträngningen och slitaget.

Hur ansträngande och slitsamt ett arbete är bedöms med hänsyn till helheten av samverkan mellan de olika faktorer som nämns i 1 och 2 mom.

53 §

Arbetslivspensionens belopp

Arbetslivspensionens belopp är den pension som tjänats in fram till utgången av månaden före den då arbetslivspensionen började.

54 §

Begynnelsetidpunkten för arbetslivspension

Arbetslivspension börjar från ingången av kalendermånaden efter den då arbetstagaren uppfyller villkoren i 51 §, dock tidigast från ingången av månaden efter den månad då pensionen söks.

Arbetslivspension beviljas tills vidare.

55 §

Förhandsbeslut om rätten till arbetslivspension

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut där det framgår om han eller hon uppfyller de villkor för arbetslivspension som avses i 51 §.

Ett förhandsbeslut om arbetslivspension är bindande för Keva, om en pensionsansökan som grundar sig på det görs inom sex månader eller inom en av arbetstagaren och dennas arbetsgivare avtalad längre tid från det att förhandsbeslutet vann laga kraft. Ett förhandsbeslut om arbetslivspension kan dock vara i kraft högst fram till den lägsta åldern för ålderspension.

56 §

Arbetslivspensionen lämnas vilande

Om inkomsten för den som får arbetslivspension överstiger beloppet för den fasta inkomstgräns som föreskrivs i 3 § i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete, kan arbetslivspensionen lämnas vilande på det sätt som bestäms i 4 § 1 och 2 mom., 6 § 1 och 2 mom. samt 7—10 § i den lagen.

57 §

Justering av arbetslivspension retroaktivt

Arbetslivspensionen kan lämnas vilande retroaktivt för högst två år. Denna tid beräknas från ingången av kalendermånaden efter den då pensionstagarens ansökan om justering blivit anhängig eller Keva vidtagit justeringsåtgärder.

58 §

Ändring av arbetslivspension till ålderspension

Arbetslivspensionen ändras till ålderspension från ingången av månaden efter den då pensionstagaren uppnår sin lägsta ålder för ålderspension.

Arbetstagaren har på ansökan rätt till pension som tjänats in på basis av arbete som utförts under tiden för arbetslivspensionen, när hans eller hennes arbetslivspension i enlighet med 1 mom. ändras till ålderspension, om arbetstagaren inte längre står i det anställningsförhållande från vilket han eller hon går i ålderspension.

Om arbetstagarens anställningsförhållande upphör efter det att den lägsta åldern för ålderspension uppnåtts, har arbetstagaren på ansökan rätt till pension som tjänats in på basis av arbete som utförts under tiden för pensionen tidigast från och med ingången av månaden efter den månad då anställningsförhållandet upphör.

59 §

Beviljande av ålderspension i stället för arbetslivspension

I stället för att beviljas i form av arbetslivspension beräknas och beviljas pensionen i form av ålderspension från ingången av månaden efter den månad då den lägsta åldern för ålderspension uppnåddes, om arbetstagaren uppnått den lägsta åldern för ålderspension innan arbetslivspensionen började.

60 §

Utredning av rehabiliteringsmöjligheterna för den som ansöker om arbetslivspension

Om Keva förkastar en ansökan om arbetslivspension ska den utreda huruvida arbetstagaren har rätt till rehabilitering enligt 22 § och se till att arbetstagarens möjligheter till rehabilitering enligt annan lagstiftning har klarlagts. Om arbetstagaren har rätt till rehabilitering enligt 22 §, ska Keva i enlighet med 25 § ge ett förhandsbeslut om rätt till rehabilitering.

61 §

Arbetslivspension på basis av pension som beviljats enligt någon annan arbetspensionslag

En arbetstagare har rätt till arbetslivspension enligt denna lag, om han eller hon har beviljats arbetslivspension enligt en arbetspensionslag för den privata sektorn, eller om han eller hon, sedan en anställning som omfattas av denna lag upphört, på grundval av ett senare tjänste- eller arbetsavtalsförhållande har beviljats arbetslivspension enligt någon annan än ovannämnda arbetspensionslag.

62 §

Arbetslivspensionstagarens anmälningsskyldighet

Den som får arbetslivspension är skyldig att underrätta Keva om att han eller hon börjar förvärvsarbeta.

Familjepension

63 §

Rätt till familjepension

När en arbetstagare avlidit betalas hans eller hennes förmånstagare på ansökan familjepension i enlighet med denna lag. Betalningen av familjepension förutsätter att arbetstagaren hade rätt till eller fick pension enligt denna lag.

64 §

Förmånstagare

Förmånstagare är en efterlevande make, en tidigare make och barn. Familjepensionen betalas i form av efterlevandepension och barnpension.

Rätt till familjepension har inte den som genom brott uppsåtligen har orsakat förmånslåtarens död.

65 §

Efterlevande makes rätt till pension

En efterlevande make har rätt till efterlevandepension, om

1) han eller hon hade ingått äktenskap med förmånslåtaren innan denna hade fyllt 65 år, och

2) han eller hon har eller har haft ett gemensamt barn med förmånslåtaren.

Rätt till efterlevandepension har också en sådan efterlevande make vars äktenskap har ingåtts innan den efterlevande maken fyller 50 år och förmånslåtaren 65 år och äktenskapet har varat minst fem år, om

1) den efterlevande maken har fyllt 50 år vid förmånslåtarens död, eller

2) den efterlevande maken vid förmånslåtarens död hade fått invalidpension enligt en arbetspensionslag eller sjukpension enligt folkpensionslagen (568/2007) i minst tre års tid.

En efterlevande make har inte rätt till efterlevandepension enligt 1 mom., om barnet har givits som adoptivbarn utanför familjen före förmånslåtarens död eller är förmånslåtarens barn som den efterlevande maken adopterat efter förmånslåtarens död.

Om den efterlevande maken på basis av ett tidigare äktenskap har rätt att få familjepension som motsvarar pension enligt en arbetspensionslag, uppkommer inte rätt till ny familjepension.

66 §

Tidigare makes rätt till pension

En tidigare make till förmånslåtaren har rätt till efterlevandepension, om förmånslåtaren vid sin död på basis av ett lagakraftvunnet domstolsbeslut eller ett avtal som har fastställts av socialnämnden var skyldig att betala periodiskt underhållsbidrag till honom eller henne. I fråga om en tidigare make och dennas rätt till efterlevandepension gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om den efterlevande maken och dennas rätt till efterlevandepension.

67 §

Barns rätt till pension

Rätt till barnpension vid förmånslåtarens död har ett barn, som inte har fyllt 18 år och som är

1) barn till förmånslåtaren, eller

2) barn till den efterlevande maken och vid förmånslåtarens död bodde i samma hushåll som förmånslåtaren och den efterlevande maken.

Barnpension beviljas i första hand efter barnets egen förälder. Rätt till barnpension kan inte uppkomma efter flera än två förmånslåtare samtidigt. Om ett barn som får barnpension efter två förmånslåtare senare beviljas barnpension efter sin egen förälder, upphör den barnpension som först beviljats efter en annan förmånslåtare från den tidpunkt då den barnpension som beviljas efter den egna föräldern börjar.

68 §

Grund för familjepension

Familjepensionen bestäms på basis av den ålderspension, fulla invalidpension eller arbetslivspension enligt denna lag som förmånslåtaren fick vid sin död. Pension som förmånslåtaren tjänat in under sin tid med pension läggs till den pension efter förmånslåtaren som familjepensionen grundar sig på.

Om förmånslåtaren vid sin död inte fick sådan pension som nämns i 1 mom. eller om han eller hon fick partiell förtida ålderspension, beräknas som grund för familjepensionen den pension som förmånslåtaren skulle ha fått om han eller hon på sin dödsdag hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension.

I grunden för familjepensionen beaktas inte avdrag enligt 96—98 § från förmånslåtarens pension.

Om förmånslåtaren vid sin död hade uppnått den ålder som enligt någon arbetspensionslag berättigar till ålderspension, men han eller hon vid sin död inte hade fått ålderspension eller fick partiell förtida ålderspension, beräknas som grund för familjepensionen den pension som förmånslåtaren enligt denna lag hade tjänat in fram till sin dödsdag.

Om förmånslåtaren vid sin död fick invalidpension som inte inkluderade en i 36 § avsedd engångshöjning, ökas den löpande familjepensionen med en engångshöjning från ingången av det kalenderår fram till vilket förmånslåtarens invalidpension och på basis av den beviljad familjepension tillsammans har fortgått fem kalenderår. Om förmånslåtaren inte fick pension vid sin död, läggs engångshöjningen till den löpande familjepensionen från ingången av det kalenderår fram till vilket familjepension har fortgått fem kalenderår. Procentsatsen för engångshöjningen bestäms på det sätt som avses i 36 § 2 mom. enligt den ålder som förmånslåtaren skulle ha uppnått vid tidpunkten för höjningen.

69 §

Efterlevande makes och tidigare makes pension

Av grunden för familjepensionen utgör efterlevandepensionen, om inte något annat följer av 2 mom. eller 72—74 § och 96—98 §

1) 6/12, om förmånstagare är den efterlevande maken ensam eller den efterlevande maken och ett barn,

2) 5/12, om förmånstagare är den efterlevande maken och två barn,

3) 3/12, om förmånstagare är den efterlevande maken och tre barn, samt

4) 2/12, om förmånstagare är den efterlevande maken och fyra eller flera barn.

Storleken av familjepensionen för en tidigare make till förmånslåtaren fastställs så att dess andel av den efterlevandepension som har räknats ut enligt 1 mom. blir lika stor som 60 procent av

det underhållsbidrag som förmånslåtaren har betalat till sin tidigare make utgör av förmånslåtarens pension enligt 68 §. Om också en efterlevande make är förmånstagare, uppgår det sammanlagda beloppet av tidigare makars familjepensioner till högst hälften av efterlevandepensionen. Det sammanlagda beloppet dras av från efterlevandepensionen och fördelas mellan de tidigare makarna i samma förhållande som underhållsbidragen.

70 §

Barnpensionens belopp

Av grunden för familjepensionen utgör barnpensionens sammanlagt, om inte något annat följer av 96—98 §

1) 4/12, om det finns ett barn,
2) 7/12, om barnen är två,
3) 9/12, om barnen är tre, och
4) 10/12, om barnen är fyra eller flera.

Det sammanlagda beloppet av barnpensionen fördelas jämnt mellan de barn som är förmånstagare.

71 §

Justering av familjepension

Familjepensionens belopp och dess fördelning mellan förmånstagarna justeras, om antalet förmånstagare ändras. Justeringen görs från ingången av kalendermånaden efter förändringen.

Om utbetalningen av en förmånstagares familjepension har avbrutits eller om en förmånstagares familjepension minskas, gäller avbrytandet eller minskningen denna förmånstagares andel av familjepensionen.

72 §

Minskning av efterlevandepension

Pensioner som den efterlevande maken får på basis av förvärvsarbete och som grundar sig på arbetspensionslagarna minskar efterlevandepensionen. När efterlevandepensionen minskas ska de pensioner beaktas som den efterlevande maken får, utan avdrag för en primär förmån enligt 96—98 §. Delinvalidpension som den efterlevande maken får ska då beaktas till ett belopp som motsvarar full invalidpension. När efterlevandepensionen minskas ska förutom den ålderspension som den efterlevande maken får även beaktas sådan pension som den efterlevande maken före utgången av det år som föregick det år då förmånslåtaren avled har tjänat in genom arbete för vilket någon pension inte har beviljats. När efterlevandepensionen minskas ska dessutom en sådan förmån beaktas som motsvarar ovannämnda pension och som betalas eller borde betalas till den efterlevande maken från utlandet eller på basis av anställning vid en institution inom Europeiska unionen eller vid en internationell organisation.

Efterlevandepensionen minskas från ingången av den sjunde kalendermånaden efter förmånslåtarens död. Om den efterlevande maken vid förmånslåtarens död fyllt 65 år eller får i 1 mom.

avsedd pension, minskas efterlevandepensionen dock från ingången av kalendermånaden efter förmånslåtarens död. Om ett eller flera barn som har rätt till barnpension efter förmånslåtaren bodde i samma hushåll som förmånslåtaren och den efterlevande maken vid förmånslåtarens död, minskas efterlevandepensionen inte förrän det yngsta barnet fyller 18 år.

Om den efterlevande maken inte får sådan pension som avses i 1 mom. eller om den efterlevande maken får partiell förtida ålderspension och den efterlevande maken inte har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension, betraktas som den efterlevande makens arbetspension dock den kalkylerade pension som denna skulle ha beviljats om han eller hon den dag då förmånslåtaren avled eller den dag då ett barn som avses i 2 mom. fyller 18 år hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension (efterlevande makes kalkylerade pension). Om den efterlevande maken den dag då förmånslåtaren avled eller den dag då ett barn som nämns i 2 mom. fyller 18 år har uppnått den ålder som enligt någon arbetspensionslag berättigar till ålderspension, betraktas som den efterlevande makens arbetspension den pension som han eller hon hade tjänat in före utgången av det år som föregick det år då förmånslåtaren avled eller det år då det yngsta barnet fyller 18 år. Om den efterlevande maken har arbetat utomlands eller varit anställd vid en institution inom Europeiska unionen eller vid en internationell organisation, betraktas som den efterlevande makens arbetspension den kalkylerade pension som han eller hon skulle ha beviljats om det arbete som hänför sig till den försäkringstid som grundar sig på anställningen utomlands, vid en institution inom Europeiska unionen eller vid en internationell organisation hade omfattats av denna lag.

Om Keva meddelar beloppet av den efterlevande makens kalkylerade pension till någon annan pensionsanstalt för fastställande av efterlevandepensionen enligt en annan arbetspensionslag, har den efterlevande maken rätt att av Keva på begäran få ett beslut om beloppet av den kalkylerade pensionen.

73 §

Grund för minskning av efterlevandepension samt belopp

Efterlevandepensionen minskas, om den efterlevande makens i 72 § avsedda arbetspensioner överstiger grunden för minskningen av pensionen. Minskningen av pensionen är 50 procent av skillnaden mellan de arbetspensioner som avses i 72 § och grunden för minskningen av pensionen. Grunden för minskningen av pensionen är 500,00 euro per månad.

Om den efterlevande maken har rätt att utöver efterlevandepension enligt denna lag få efterlevandepension enligt någon annan arbetspensionslag, avdras från efterlevandepensionen enligt denna lag ett belopp som utgör en lika stor del av den ovan avsedda minskningen som efterlevandepensionen enligt denna lag utgör av alla efterlevandepensionerna enligt arbetspensionslagarna.

74 §

Minskning av efterlevandepension i särskilda fall

När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension, om

1) den efterlevande maken inte får arbetspension på basis av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension,

2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller då efterlevandepensionen minskas för första gången, och

3) de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst 25 procent mindre än den pension som i enlighet med 72 § har fastställts för den efterlevande maken.

Den genomsnittliga förvärvsinkomst som avses i 1 mom. räknas ut på grundval av den efterlevande makens inkomster under sex månader före ansökan, och minskningen av pensionen på det sätt som avses i 1 mom. görs tidigast från ingången av denna retroaktiva period.

75 §

Justering av efterlevandepension

Efterlevandepensionen ska justeras, om den efterlevande makens förhållanden förändras så att förutsättningarna i 74 § inte längre uppfylls.

Om en kalkylerad invalidpension har beaktats som den efterlevande makens egen pension när efterlevandepensionen minskades första gången eller om minskningen av efterlevandepensionen har gjorts i enlighet med 74 §, ska efterlevandepensionen justeras när den efterlevande maken beviljas ålderspension eller invalidpension enligt arbetspensionslagarna eller därmed jämförbara lagar.

Efterlevandepensionen ska justeras också om den invalidpension som den efterlevande maken får och som beaktas vid minskningen av efterlevandepensionen upphör och den efterlevande maken senare beviljas någon annan ny pension som inte är partiell förtida ålderspension och som bestämmelserna i 92 § om beviljande av pension på tidigare grunder inte tillämpas på.

Efterlevandepensionen justeras från den tidpunkt då pensionen enligt 2 eller 3 mom. börjar. När efterlevandepensionen minskas ska den pension beaktas som beviljats den efterlevande maken samt dessutom sådan pension som han eller hon före utgången av det år som föregick det år då den pensionen började har tjänat in genom arbete för vilket han eller hon inte har beviljats pension.

När efterlevandepensionen justeras används samma grund för minskning av pensionen som då efterlevandepensionen minskades för första gången.

76 §

Begynnelsetidpunkten för familjepension och utbetalning retroaktivt

Familjepension betalas från ingången av kalendermånaden efter den månad då förmånslåtaren avled. Till ett barn som fötts efter förmånslåtarens död betalas familjepension från ingången av kalendermånaden efter barnets födelse.

Familjepension betalas inte utan giltigt skäl retroaktivt för längre tid än sex månader före den månad då ansökan om pension gjordes.

77 §

Beviljande av familjepension för viss tid

Om en utredning om förmånslåtarens död inte kan läggas fram, men det är sannolikt att förmånslåtaren har avlidit genom drunkning, genom någon annan olycka eller av någon annan därmed jämförbar orsak, kan familjepension beviljas för viss tid.

När familjepension beviljas för viss tid i enlighet med 1 mom. dras förmånslåtarens arbetspension in den dag familjepensionen börjar.

78 §

När rätten till familjepension upphör

Rätten till efterlevandepension upphör om den efterlevande maken ingår nytt äktenskap före fyllda 50 år.

Rätten till barnpension upphör när barnet fyller 18 år eller om barnet adopteras av någon annan än den efterlevande maken eller dennas nya make.

79 §

Anmälningsskyldighet för den som får familjepension

Den som får efterlevandepension är skyldig att underrätta Keva om han eller hon ingår äktenskap.

Om ett barn som får barnpension adopteras av någon annan än den efterlevande maken eller dennas make, är barnets adoptivföräldrar skyldiga att underrätta Keva om adoptionen.

80 §

Engångsbetalning av efterlevandepension

När efterlevandepensionen upphör i enlighet med 78 § 1 mom., betalas till den efterlevande maken ett engångsbelopp som är lika stort som efterlevandepensionen för tre år hade varit.

Grund för beloppet är den månadspension som senast har utbetalats eller, om Keva är sista pensionsanstalt enligt 117 §, det sammanlagda beloppet av de pensioner Keva betalat per månad.

4 kap.

Fastställande av pension

81 §

Pensionstillväxt

Pensionen växer med 1,5 procent av de i 85 och 86 § avsedda pensionsgrundande arbetsinkomsterna för varje enskilt år (*årsinkomst*) som arbetstagaren har tjänat in från ingången av kalendermånaden efter den månad då 17 års ålder uppnåtts fram till den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten.

Till pension berättigar inte arbetsinkomsterna under det år då arbetsoförmågan började, om den återstående tiden vid fastställandet av invalidpensionen har räknats såsom till pension berättigande tid på det sätt som föreskrivs i 88 §.

Pensionen växer med 1,5 procent av den inkomst som ligger till grund för en i 87 § avsedd förmån som arbetstagaren under varje kalenderår fått för oavlönad tid.

82 §

Pensionstillväxt för året för pensionsfallet

Om en arbetstagare har inkomster som omfattas av denna lag under minst tre kalenderår i följd före året för pensionsfallet och dessa uppgår till minst 6 000 euro under varje år, växer pensionen för året för pensionsfallet på basis av inkomsterna under året före pensionsfallsåret. Inkomsterna under föregående år multipliceras med antalet månader från ingången av året för pensionsfallet till utgången av månaden för pensionsfallet och divideras med 12.

Om inkomsterna under året före året för pensionsfallet likväl avviker mer än 10 procent från de genomsnittliga inkomsterna under de två föregående åren eller om arbetstagaren under året för pensionsfallet har haft rätt till förmåner enligt 87 § eller lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier, tillämpas inte vad som föreskrivs i 1 mom., utan pensionen för året för pensionsfallet växer på basis av inkomster som omfattas av denna lag och som betalats före pensionsfallet.

83 §

Fastställande av pension för återstående tid

När invalidpensionen fastställs berättigar till pension tiden från ingången av det kalenderår under vilket arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad då arbetstagaren uppnår sin lägsta ålder för ålderspension (*återstående tid*). Om en arbetstagares lägsta ålder för ålderspension inte är föreskriven vid tidpunkten för pensionsfallet, berättigar till pension tiden från ingången av det kalenderår då arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad när arbetstagaren uppnår den lägsta ålder för ålderspension som har föreskrivits för den åldersklass som ligger närmast hans eller hennes egen åldersklass. En förutsättning för att arbetstagaren ska få pension för återstående tid är att han eller hon under de tio kalender-

åren före det år då arbetsoförmågan började har haft sammanlagt minst 12 566,70 euro i arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna.

Pensionen för återstående tid är 1,5 procent per år av den i 88 § avsedda inkomst som pensionen för återstående tid grundar sig på.

84 §

Pensionstillväxt för tid med invalidpension som upphört

Om en arbetstagare som har fått invalidpension senare beviljas pension på nya grunder, räknas såsom till pension berättigande tid även den tid under vilken arbetstagaren fick invalidpension. När pensionen för denna tid räknas ut används som grund den inkomst för återstående tid som hänför sig till den invalidpension som upphört.

På basis av 1 mom. växer pensionen från och med ingången av det år under vilket arbetsoförmågan började till utgången av den kalendermånad då invalidpensionen upphörde med 1,5 procent per år av den inkomst som pensionen för återstående tid grundar sig på och som hänför sig till invalidpensionen.

Om arbetstagaren utöver invalidpension enligt denna lag fått invalidpension enligt någon annan arbetspensionslag, utgör den inkomst för återstående tid som omfattas av denna lag och som hänför sig till den invalidpension som upphört samma relativa andel av de inkomster för återstående tid som hänför sig till de invalidpensioner som arbetstagaren erhållit som den andel arbetsinkomsterna enligt denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt arbetspensionslagarna under den granskningstid som avses i 88 och 90 §.

Om arbetstagaren har fått invalidpension utan grund, räknas vid beräkningen av ny pension inte denna tid med invalidpension såsom till pension berättigande tid.

85 §

Arbetsinkomster som berättigar till pension

När den pensionsgrundande arbetsinkomsten bestäms ska lön eller något annat vederlag som har betalats eller enligt överenskommelse ska betalas som ersättning för arbete beaktas. Ett sådant vederlag anses höra till den pensionsgrundande arbetsinkomsten också när det betalas till arbetstagaren av ett konkursbo, av en sådan myndighet som enligt lönegarantilagen (866/1998) ansvarar för lönegarantin eller av någon annan betalare (*ställföreträdande betalare*) i stället för av arbetsgivaren. Som arbetsinkomst för förtroendevalda i Kevas medlemssamfund betraktas ersättningar för inkomstbortfall och separata arvoden för viss tid.

I den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas också med sådan inkomst där vederlag för arbete har avtalats att helt eller delvis gottgöras med

1) avgifter eller lösen från allmänheten, som beaktas till samma belopp som vid den senaste verkställda beskattningen, om inte någon annan tillförlitlig utredning om deras belopp presenteras,

2) dagpenning som betalas av en sjukkassa enligt lagen om försäkringskassor (1164/1992) och som arbetstagaren får i stället för lön som betalas med stöd av lag, kollektivavtal eller något annat avtal,

3) naturaförmån som beaktas enligt det värde som bestämts i arbetstagarens förskottsinnehållning men högst enligt de grunder som Skatteförvaltningen fastställt.

Som sådant vederlag som avses i 1 mom. betraktas bland annat inte

1) personalförmån som tillhandahållits av arbetsgivaren,

2) ränteförmån för lån som erhållits på grundval av anställningen,

3) förmån på grund av en anställningsbaserad rätt att teckna aktier eller andelar i samfundet till ett pris som är lägre än det gängse, om förmånen står till förfogande för en majoritet av de anställda,

4) en sådan förmån som uppstår genom användning av anställningsoption enligt 66 § i inkomstskattelagen (1535/1992) eller en sådan anställningsbaserad prestation som bestäms utifrån en förändring i värdet på aktierna i ett bolag,

5) dagpenning eller någon annan kostnadsersättning för tjänste- eller arbetsresa,

6) sådan lön för väntetid som avses i 2 kap. 14 § 1 mom. i arbetsavtalslagen (55/2001),

7) ersättning som betalas för upphävande av anställning eller annat skadestånd,

8) till arbetstagaren betalda ersättningar och övriga förmåner enligt lagen om ersättningar inom utrikesrepresentationen (596/2006) samt ortstillägg och ersättningar enligt utrikesministeriets förordning om ersättningar inom utrikesrepresentationen (854/ 2006),

9) i personalfondslagen (934/2010) avsedda personalfondsavsättningar till en personalfond och deras tilläggsdelar eller en fondandel som har lyfts ur personalfonden,

10) sådana i personalfondslagen avsedda personalfondsavsättningar och deras tilläggsdelar som med stöd av 37 § i personalfondslagen har lyfts kontant i form av en premie som beräknas enligt fondens stadgar, förutsatt att det avsatta beloppet har beräknats på grundval av företagets lönsamhet och andra faktorer som mäter verksamhetens effektivitet eller i enlighet med det resultatpremiesystem som kommunen tillämpar,

11) poster som enligt ett beslut av bolagsstämman betalas till en arbetstagare i form av vinstutdelning eller som kontant vinstpremie, under förutsättning att den kontanta vinstpremien betalas till hela personalen och att syftet inte är att med hjälp av den ersätta det lönesystem som förutsätts i ett kollektivavtal eller arbetsavtal, och att grunderna för beräkning av den kontanta premien överensstämmer med 10 punkten och med 2 § 2 och 3 punkten i personalfondslagen och att bolagets fria kapital är större än det sammanlagda beloppet av den kontanta vinstpremie och den utdelning som ska betalas till aktieägarna och vilka fastställs vid bolagsstämman,

12) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett bolag har lyft, eller

13) mötesarvoden för kommunala och kyrkliga förtroendeuppdrag.

I en sådan situation som avses i 3 mom. 11 punkten förutsätts dessutom att ett avtal som är bindande för arbetsgivaren inte har ingåtts om betalningen av vinstpremie och att ägarna vid bolagsstämman efter räkenskapsperiodens utgång fattar ett bindande beslut om utbetalning av kontant vinstpremie och att vinstpremierna betalas efter detta. En förutsättning är dessutom att ärendet behandlas i enlighet med lagen om samarbete inom företag (334/2007) eller på något annat motsvarande sätt.

När den pensionsgrundande arbetsinkomsten för en kommunalveterinär bestäms, beaktas utöver de löneförmåner som kommunen betalar för tjänsteåligganden även det penningbelopp som det kommunala organ som avses i 7 § i veterinärvårdslagen (765/2009) årligen fastställer såsom de arvoden enligt 19 § i den lagen som veterinären tar ut hos djurägare eller djurinnehavare. Beloppet får dock inte överstiga det dubbla beloppet av den slutlön enligt den lägsta grundlönen som har överenskommits för kommunalveterinärer i det kommunala tjänstekollektivavtalet och som gällde vid ingången av kalenderåret. Om kommunalveterinärens anställning inte fortsätter hela

kalenderåret, ska man av det årliga belopp av arvoden som kommunen fastställer beakta en andel som motsvarar den tid som veterinärens anställning varade. Närmare bestämmelser om hur och när arvodena fastställs och om hur slutlönen bildas utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

86 §

Arbetsinkomster som berättigar till pension vid arbete utomlands

Om en arbetstagare från Finland sänds utomlands för att arbeta, betraktas den lön som skulle betalas för motsvarande arbete i Finland, med avvikelse från vad som bestäms i 85 §, som den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen. Om motsvarande arbete inte finns i Finland, betraktas som arbetsinkomst en lön som annars kan anses motsvara nämnda arbete.

87 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

Oavlönad tid berättigar till pension, om arbetstagaren före ingången av pensionsfallsåret har haft minst 12 566,70 euro i arbetsinkomster som är försäkrade enligt arbetspensionslagarna.

Till pension berättigar inkomst som ligger till grund för en förmån för oavlönad tid på det sätt som avses i 3 mom. och som arbetstagaren har fått från ingången av kalendermånaden efter den månad då 17 års ålder uppnåtts till utgången av året före pensionsfallet. När ålderspension räknas ut beaktas dock inkomst som ligger till grund för en förmån som arbetstagaren fått fram till utgången av månaden för ålderspensionsfallet.

De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hänför sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:

1) 117 procent av sådan arbetsinkomst enligt sjukförsäkringslagen som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren och 17 procent för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren,

2) 55 procent av den inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet,

3) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del dagpenning har erhållits fram till utgången av den månad då den lägsta åldern för ålderpension har uppnåtts,

4) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd,

5) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, eller för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som ett tillägg till pension,

6) 65 procent av sådan arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning, partiell sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock så att den inkomst som ligger till grund för partiell sjukdagpenning är hälften av den arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenningen,

7) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, dock inte till den del pension i enlighet med 6 punkten tjänas in av samma orsak.

Om en förmån som avses i 3 mom.1 punkten har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de varit låga, anses som den inkomst som ligger till grund för förmånen 523,61 euro i månaden. Om förmånen på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, anses som den inkomst som ligger till grund för förmånen beloppet av den minimidagpenning som betalats till arbetstagaren.

På grundval av inkomst som ligger till grund för en förmån tjänas inte in pension för den tid för vilken arbetstagaren har erhållit pension enligt arbetspensionslagarna, en motsvarande utländsk förmån eller en förmån på grundval av anställning i en internationell organisation eller en institution inom Europeiska unionen. Under tiden för partiell förtida ålderspension och familjepension tjänas likväl in pension också på grundval av den inkomst som ligger till grund för förmånen.

Om en pensionstagare är berättigad till pension enligt två eller flera arbetspensionslagar, behandlas och avgörs den del av pensionen som tjänats in på basis av de inkomster som nämns i 1—4 mom. av den sista pensionsanstalt som avses i 117 § eller, om bestämmelserna om sista pensionsanstalt inte tillämpas, den pensionsanstalt som avses i 106 § i lagen om pension för arbetstagare eller, om arbetstagaren inte har arbetsinkomster som är försäkrade enligt pensionslagar för den privata sektorn, den pensionsanstalt där pensionsskyddet har ordnats på basis av det sista förvärvsarbetet. Ansvaret för den pension som tjänats in på basis av dessa förmåner fördelas mellan pensionsanstalterna på det sätt som föreskrivs i 178 § i lagen om pension för arbetstagare.

88 §

Inkomst som ligger till grund för pension för återstående tid

Den arbetsinkomst som pension för återstående tid grundar sig på (*inkomst för återstående tid*) bestäms på basis av de arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna och de till grund för i 87 § avsedda förmåner för oavlönad tid liggande inkomster vilka arbetstagaren har erhållit under de fem kalenderår som föregick det år under vilket arbetsoförmågan började (*granskningstid*). I inkomsten för återstående tid räknas också in inkomst för återstående tid som ligger till grund för invalidpension som betalats under granskningstiden. Inkomsten för återstående tid är per månad summan av dessa under granskningstiden erhållna arbetsinkomster, inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid, inkomster för återstående tid som ligger till grund för invalidpension och i 4—6 mom. avsedda inkomster dividerad med sextio.

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas

1) inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning till det belopp som nämns i 87 § 3 mom. 1 punkten, och

2) andra inkomster som ligger till grund för i 87 § avsedda förmåner för oavlönad tid till 100 procent.

Om en förmån som avses i 2 mom.1 punkten har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de har varit låga, beaktas 523,61 euro i månaden när inkomsten för återstående tid bestäms. Om förmånen på grund av återgång till arbetet har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, beaktas den minimidagpenning som har betalats till arbetstagaren när inkomsten för återstående tid bestäms.

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas såsom inkomst 1 047,22 euro för varje hel månad för vilken arbetstagaren under granskningstiden har fått grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. På motsvarande sätt beaktas även dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, om den har beviljats till samma belopp som den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas såsom inkomst 1 047,22 euro för varje hel månad för vilken arbetstagaren under granskningstiden har fått en förmån som har tjänats in på basis av lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.

Om arbetstagaren under granskningstiden inte har några arbetsinkomster som berättigar till pension, räknas pensionsdelen för återstående tid inte heller till pensionen på basis av de inkomster som ligger till grund för i 87 § avsedda förmåner för oavlönad tid eller de inkomster som avses i 4 och 5 mom.

89 §

Hur tid för vård av barn inverkar på pension för återstående tid

Om en arbetstagares arbetsinkomster under den granskningstid som avses i 88 § 1 mom. är mindre än den stabiliserade inkomstnivån på grund av vård av barn under tre år och om detta skulle leda till att pensionen enligt arbetspensionslagarna sjunker med minst 20 procent, används på ansökan av arbetstagaren såsom arbetsinkomst enligt 88 § 1 mom. den arbetsinkomst som vårdtiden inte har minskat. Härvid beaktas dock arbetsinkomster som erhållits under de högst tio senaste åren.

90 §

Fastställande av pension för återstående tid på grundval av inkomst under mindre än fem år

Om en arbetstagare har arbetsinkomster som berättigar till pension, inkomster som ligger till grund för en förmån för oavlönad tid eller inkomster för återstående tid enligt 88 § endast under det år under vilket arbetsoförmågan började eller året innan, beaktas vid fastställandet av inkomsten för återstående tid även inkomsterna under det år då arbetsoförmågan började fram till utgången av den månad då arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen.

Om arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen före utgången av det kalenderår under vilket han eller hon fyller 23 år, är granskningstiden tiden mellan ingången av månaden efter uppnådd 18 års ålder och utgången av den månad då arbetsoförmågan började. Härvid är inkomsten för återstående tid per månad summan av de inkomster för återstående tid som avses i 88 § och som erhållits under granskningstiden, dividerad med det antal månader som ingår i samma period, dock med högst 60.

91 §

Fördelning av inkomst för återstående tid

Om återstående tid i en arbetstagares pension beaktas på basis av flera olika arbetspensionslagar, utgör den inkomst för återstående tid som omfattas av denna lag en lika stor andel av summan av inkomsterna för återstående tid som den andel arbetsinkomsterna enligt denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt arbetspensionslagarna under den granskningstid som avses i 88 eller 90 §.

92 §

Pension på tidigare grunder

Om en arbetstagare som har fått rehabiliteringspenning enligt denna lag beviljas invalidpension på grund av arbetsoförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att rehabiliteringspenningsperioden löpte ut, fastställs invalidpensionen på de grunder enligt vilka den skulle ha fastställts om arbetsoförmågan hade börjat vid ingången av rehabiliteringspenningsperioden.

Om en arbetstagare som har fått invalidpension senare beviljas invalidpension på grund av sådan ny arbetsoförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att den tidigare invalidpensionen upphörde, fastställs den nya invalidpensionen enlig samma grunder som den tidigare beviljade invalidpensionen. Förfarandet är detsamma också senare, om en arbetstagare som fått invalidpension beviljas ny invalidpension med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som legat till grund för den tidigare invalidpensionen.

Om invalidpension enligt någon annan arbetspensionslag på grund av ny arbetsoförmåga beviljas på samma grunder som den tidigare pensionen eller, efter det att tiden för betalning av rehabiliteringspenning löpt ut, på samma grunder enligt vilka den skulle ha bestämts om arbetsoförmågan hade börjat när tiden för betalning av rehabiliteringspenning började, beaktas i pensionen inte de arbetsinkomster som tjänats in efter det att den tidigare pensionen upphörde eller tiden för betalning av rehabiliteringspenning löpte ut.

93 §

Avdrag för pension eller motsvarande förmån från utlandet

Från pension som betalas enligt denna lag avdras sådan pension eller motsvarande förmån från utlandet som betalas till en i utlandet anställd arbetstagare i statens tjänst och i vars kostnader staten har deltagit, till den del den baserar sig på samma arbetsinkomst som pension enligt denna lag.

En förmån som motsvarar i 1 mom. nämnd pension dras av från pension enligt denna lag i enlighet med de beräkningsgrunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

94 §

Lönekoefficient

De inkomstgränser och belopp som anges i denna lag justeras årligen vid ingången av januari med den lönekoefficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Vid beräkningen av en pension justeras årsinkomsterna med lönekoefficienten till nivån under det år då pensionen börjar. Vid beräkningen av annan pension som betalas ut efter partiell förtida ålderspension eller av den senare delen av partiell förtida ålderspension justeras dessutom den ännu obeviljade pensionsandelen av grunden för den partiella förtida ålderspensionen med lönekoefficienten till nivån under det år då pensionen börjar.

Inkomstgränserna och beloppen enligt denna lag motsvarar värdet 1 (1,000) år 2004 för den lönekoefficient som avses i 1 mom.

95 §

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

Den lägsta åldern för ålderspension, den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension och den nedre åldersgränsen för arbetslivspension för arbetstagare som är födda 1965 eller senare anpassas till förändringen i den förväntade livslängden. Åldersgränserna fastställs för det år under vilket arbetstagaren fyller 62 år.

Ålderspension, partiell förtida ålderspension, arbetslivspension och invalidpension anpassas till förändringen i den förväntade livslängden med den livslängdskoefficient som avses i 83 § i lagen om pension för arbetstagare. När pensionen börjar omvandlas pensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyller 62 år. Om en annan pension än invalidpension börjar före det året, omvandlas pensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket pensionen började. Om arbetstagarens arbetsoförmåga börjar före det år under vilket arbetstagaren fyller 62 år, omvandlas invalidpensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket arbetsoförmågan började. När en invalidpension eller arbetslivspension ändras till ålderspension omvandlas pensionen inte på nytt med livslängdskoefficienten. När partiell förtida ålderspension ändras till ålderspension, omvandlas den del av ålderspensionen som inte har omvandlats med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyller 62 år.

De åldersgränser som avses i 1 mom. fastställs på det sätt som föreskrivs i 83 § i lagen om pension för arbetstagare. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen senast två månader före ingången av det kalenderår då arbetstagaren fyller 62 år genom förordning de åldersgränser som avses i 1 mom.

96 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag dras av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

1) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 68 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen samt den ersättning för inkomstbortfall från vilken dragits av en arbetspension enligt 202 § 2 mom. i den lagen,

2) ersättning för inkomstbortfall som grundar sig på lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, med undantag för olycksfallspension enligt 58 § i den lagen och den dagpenning som betalas före olycksfallspensionen,

3) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av trafikförsäkringslagen,

4) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen,

5) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst,

6) sådan ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av patientskadelagen (585/1986).

Trots 1 mom. är pensionen efter att den primära förmånen dragits av dock minst lika stor som den pension som arbetstagaren tjänat in på grundval av arbetsinkomsterna enligt arbetspensionslagarna efter året för skadefallet i fråga om den primära förmånen. I pension enligt denna lag betalas till arbetstagaren en lika stor del av skillnaden mellan det sammanlagda beloppet av alla arbetspensioner och den primära förmånen, dock minst av det minimibelopp som avses ovan, som pensionen enligt denna lag utgör av arbetstagarens samtliga arbetspensioner.

Om det till pension eller en primär förmån i enlighet med denna lag har lagts en engångshöjning, beaktas pensionen eller den primära förmånen till engångshöjt belopp när den primära förmånen dras av.

Om skadefallet i fråga om den primära förmånen har inträffat före 2004, görs dock inget avdrag enligt 1 och 2 mom. för den primära förmånen.

97 §

Avdrag för förmån från utlandet

Som primär förmån betraktas även en sådan förmån från en annan stat som motsvarar en förmån som avses i 96 § 1 mom.

Om återstående tid ska beaktas enligt pensionslagstiftningen i två eller flera EU- och EES-länder eller länder med vilka en överenskommelse om social trygghet ingåtts när arbetstagarens pension bestäms, förhindras överlappande återstående tid genom att återstående tid beviljas på basis av denna lag i samma förhållande som förhållandet mellan arbetstagarens försäkringstid enligt arbetspensionslagarna och försäkringstiden i alla länder som beviljar återstående tid.

98 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdraget av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en i 100 § avsedd indexjustering eller en engångshöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och

pensionstagaren beviljas en annan arbetspension, eller om beloppet av en annan arbetspension ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångshöjning. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar eller lagen om olycksfall i militärtjänst eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen eller patientskadelagen, om dagpenningen eller ersättningen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om olycksfall i militärtjänst, trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen samt patientskadelagen, om den har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

Familjepensionens belopp justeras, om pensionstagaren beviljas familjepension som motsvarar en primär förmån eller familjepension enligt arbetspensionslagarna och en primär förmån har dragits av från familjepension enligt denna lag.

Pensionen justeras från den tidpunkt då en förmån som avses i 1 mom. beviljas eller från den tidpunkt då beloppet av förmånen eller en pension enligt denna lag ändras. Om pensionstagaren beviljas en i 97 § avsedd förmån från utlandet eller en sådan förmåns belopp ändras, justeras pensionsbeloppet från ingången av kalendermånaden efter den månad då Keva får kännedom om att en dylik förmån beviljas eller ändras.

Pensionsbeloppet justeras inte, om den primära förmånen beviljas eller dess belopp ändras för högst fyra månader från det att förmånen började eller ändrades.

99 §

Retroaktiv rätt till ersättning från försäkringsanstalten

Pension enligt denna lag kan beviljas utan avdrag till dess beloppet av den primära förmånen är slutligt fastställt. Pensionstagarens rätt till den primära förmånen övergår på Keva till den del förmånen hade minskat pensionen.

Keva har rätt att av den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) få tillbaka invalidpension, familjepension och rehabiliteringsförmån som den betalat, om arbetstagarens arbetsoförmåga eller förmånslåtarens död orsakas av ett skadefall som ska ersättas enligt lagen om ansvar i spårtrafik. Keva har rätt till ersättning till högst det belopp som den som lidit skada eller förmånstagaren är berättigad till enligt lagen om ansvar i spårtrafik.

100 §

Indexjustering av pensionen

Pension enligt denna lag justeras kalenderårsvis så som det föreskrivs i 98 § i lagen om pension för arbetstagare.

5 kap.

Militärpensioner

101 §

Militärer

I detta kapitel avses med militärer sådana tjänstemän som tjänstgör i tjänster eller uppdrag som kräver militärutbildning eller tjänstemän som tjänstgör i särskilt föreskrivna militära tjänster.

På militärer tillämpas det som bestäms i denna lag, om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel.

102 §

Rätt att gå i pension

En militär har rätt att gå i ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den då militären uppnått sin lägsta ålder för ålderspension, förutsatt att de förutsättningar för pensionsgrundande arbetsinkomster som det föreskrivs om i 104 § 1 mom. 1 punkten uppfylls. Som ålderspension beviljas pension som tjänats in på basis av en anställning hos staten eller någon annan anställning som avses i lagen om finansiering av statens pensionsskydd, pension som tjänats in under tider som avses i 87 § i denna lag och en förmån som tjänats in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.

En militärs lägsta ålder för ålderspension bestäms utifrån hans eller hennes födelseår enligt följande:

1) 55 år för dem som är födda 1962 eller tidigare,
2) 55 år och 3 månader för dem som är födda 1963,
3) 55 år och 6 månader för dem som är födda 1964,
4) 55 år och 9 månader för dem som är födda 1965,
5) 56 år för dem som är födda 1966,
6) 56 år och 3 månader för dem som är födda 1967,
7) 56 år och 6 månader för dem som är födda 1968,
8) 56 år och 9 månader för dem som är födda 1969,
9) 57 år för dem som är födda 1970—1972.

Den lägsta åldern för ålderspension för en militär som tjänstgör i en tjänst som förutsätter flygarexamen bestäms utifrån hans eller hennes födelseår enligt följande:

1) 45 år för dem som är födda 1972 eller tidigare,
2) 45 år och 3 månader för dem som är födda 1973,
3) 45 år och 6 månader för dem som är födda 1974,
4) 45 år och 9 månader för dem som är födda 1975,
5) 46 år för dem som är födda 1976,
6) 46 år och 3 månader för dem som är födda 1977,
7) 46 år och 6 månader för dem som är födda 1978,
8) 46 år och 9 månader för dem som är födda 1979,

9) 47 år för dem som är födda 1980-1982.

Den lägsta åldern för ålderspension för en militär som är född 1973 eller senare och för en militär som tjänstgör i en tjänst som förutsätter flygarexamen och som är född 1983 eller senare anpassas till förändringen i livslängden. Den lägsta åldern för ålderspension fastställs genom social- och hälsovårdsministeriets förordning för det år då en militär fyller 54 år och en militär som tjänstgör i en tjänst som förutsätter flygarexamen fyller 44 år. Militärens lägsta ålder för ålderspension justeras med lika många månader som den lägsta ålder för ålderspension som avses i 83 § i lagen om pension för arbetstagare avviker från den föregående lägsta ålder för ålderspension som fastställts i enlighet med lagen om pension för arbetstagare. Den lägsta åldern för ålderspension för en militär som är född 1973 justeras från 57 års ålder för ålderspension, och den lägsta åldern för ålderspension för en militär som tjänstgör i en tjänst som förutsätter flygarexamen och som är född 1983 justeras från 47 års ålder för ålderspension.

Med avvikelse från 2—4 mom. är en militärs lägsta ålder för ålderspension dock samma som hans eller hennes avgångsålder, om denna är högre än den i nämnda moment angivna lägsta åldern för ålderspension.

En militär som innehar en militär tjänst som kommendör för försvarsmakten, som chef för huvudstaben, general, amiral, överste, kommodor, militärprofessor, officer eller institutofficer vid försvarsmakten eller som officer eller institutofficer vid gränsbevakningsväsendet, för vilka föreskrivs särskilda behörighetsvillkor i bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen om försvarsmakten (551/2007) eller lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (577/2005), har utöver det som föreskrivs ovan i denna paragraf rätt till ålderpension, om

1) militären har militär grad,

2) militären har fyllt 48 år när tjänstgöringen upphör och innan pensionen börjar uppnått en militärs lägsta ålder för ålderspension enligt 2 och 4 mom. eller om militären tjänstgör i en tjänst som förutsätter flygarexamen och har fyllt 45 år när tjänstgöringen upphör och innan pensionen börjar har uppnått en militärs lägsta ålder för ålderspension enligt 3 och 4 mom.,

3) militären, när han eller hon avgår från sin tjänst, har haft minst 12 000 euro per år i inkomster som berättigar till pension i militära tjänster eller uppdrag som avses i 101 § i minst 30 kalenderår minskat med de hela år som för hans eller hennes del återstår till utgången av det år då han eller hon fyller 55 år, eller, om han eller hon är tjänsteman som tjänstgör i flygaruppdrag, har haft inkomster enligt ovan i minst 20 kalenderår i en tjänst som förutsätter flygarexamen.

En förutsättning för beviljande av ålderspension är att militären inte längre står i det tjänstgöringsförhållande från vilket han eller hon pensioneras.

Invalidpension som beviljats en militär ändras till ålderspension och delinvalidpension ändras till sådan ålderspension som till beloppet motsvarar full invalidpension vid militärens i 2—5 mom. angivna lägsta ålder för ålderspension. En militär har vid samma ålder rätt till pension som tjänats in under tiden för invalidpension, förutsatt att tjänstgöringen i fråga har upphört.

En militär har inte rätt till partiell förtida ålderspension eller arbetslivspension.

103 §

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten och slutlönen

När den arbetsinkomst som pensionen grundar sig på räknas ut för en militär beaktas endast inkomsterna enligt 104 §. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut med beaktande av 85 och 94 §. När den pensionsgrundande arbetsinkomsten fastställs dras från varje års arbetsinkomst

av ett belopp som motsvarar den arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift som avses i 153 § i lagen om pension för arbetstagare och som fastställts för arbetstagarna för året i fråga.

Den slutlön som behövs för fastställandet av pensionen räknas ut på basis av de arbetsinkomster som avses i 1 mom. Slutlönen beräknas utifrån arbetsinkomsterna under högst de tio kalenderår som föregår pensionsfallet eller på motsvarande sätt de tio kalenderår som föregår tjänstgöringsförhållandets upphörande. Året för pensionsfallet beaktas som ett av dessa urvalsår, om tjänstgöringsförhållandet har upphört den sista dagen det året. I arbetsinkomsten för vart och ett av kalenderåren beaktas även de inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid som avses i 87 § i enlighet med vad som föreskrivs i 88 § 2 mom. samt de inkomster som motsvarar inkomster för återstående tid i fråga om den invalidpension som betalats ut under de år som beaktas. Summan av inkomsterna divideras med det antal år som beaktats när summan räknades ut. I det antal år som utgör divisorn beaktas inte kalenderår under vilka personen varken har haft inkomster som avses i 1 mom. eller ovan avsedda inkomster som motsvarar inkomsten för återstående tid i fråga om invalidpensionen. Därefter divideras det tal som utgör kvoten med 12.

Om en tjänstgöring som avses i detta kapitel under de högst tio kalenderår som ska beaktas enligt 2 mom. varit avbruten utan lön under en sammanhängande tid på minst 30 dagar under ett kalenderår, ska det året och inkomsterna för året på ansökan lämnas obeaktade när slutlönen beräknas. Förutsättningen för att de inte ska beaktas är att orsaken till avbrottet är att militären skött en annan tjänst eller ett annat arbete än en militär tjänst eller ett militärt uppdrag eller att det är fråga om sådan tjänst- eller arbetsledighet som han eller hon har rätt till enligt lag eller tjänstekollektivavtal. Dessutom förutsätts det att det till det aktuella kalenderårets arbetsinkomster för den tiden inte har lagts till i 2 mom. avsedda inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid. Det antal år som inte beaktas kan dock utgöra högst en tredjedel av de högst tio kalenderår som avses i 2 mom.

104 §

Pensionstillväxt

En militärs pension växer med 2 procent per år av varje års pensionsgrundande arbetsinkomster. Pensionen för en tjänsteman som tjänstgör i flygaruppdrag vid försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet växer med 3 procent per år av varje års pensionsgrundande arbetsinkomster. Trots det som föreskrivs i 83 §, berättigar tiden från ingången av det år under vilket en militär har blivit arbetsoförmögen till slutet av den kalendermånad då militären uppnår den lägsta ålder för ålderspension som anges i 102 § 2—5 mom. till pension vid fastställandet av invalidpension. En militärs pension för återstående tid tillväxer såsom i arbete till den del återstående tid inräknas i pensionen till utgången av den månad då militären fyller 50 år och 1,5 procent per år till den del återstående tid inräknas i pensionen efter den månad som militären har fyllt 50 år. Detta moment tillämpas endast, om

1) militären har pensionsgrundande inkomster som i medeltal uppgår till minst 12 000 euro per år i en militär tjänst och han eller hon under de fem kalenderår som omedelbart föregår den tidpunkt då pensionsrätt uppkommer, avgångsåldern uppnås eller de i 102 § 6 mom. föreskrivna förutsättningarna uppfylls och tjänstgöringen upphör i minst tre kalenderår i en sådan tjänst har pensionsgrundande inkomster som uppgår till minst det ovannämnda beloppet, eller

2) invalidpension beviljas med tillämpning av 83 §.

Den pension som enligt 1 mom. har tjänats in för en militär under de år som föregår de i 103 § avsedda sista tio kalenderåren omvandlas till att motsvara de ändringar som skett i inkomstnivån. Den intjänade pensionen multipliceras med det tal som fås när slutlönen divideras med den genomsnittliga månadsinkomsten för de kalenderår som föregår de kalenderår som använts för att beräkna slutlönen. De föregående årens genomsnittliga månadsinkomst räknas ut genom att till varje års inkomster i en militär tjänst lägga de inkomster som avses i 88 § 2 mom. samt de inkomster som motsvarar inkomst för återstående tid i fråga om den invalidpension som betalats ut under dessa år. Summan av inkomsterna divideras med det antal år som beaktats och därefter med 12. När den genomsnittliga månadsinkomsten räknas ut beaktas inte de två första intjänandeåren, eller de kalenderår där inkomsterna ligger under 70 procent av den genomsnittliga inkomsten för de två föregående intjänandeår som beaktas när den genomsnittliga inkomsten räknas ut och inte heller det tredje intjänandeåret, om inkomsterna ligger under 70 procent av det andra intjänandeårets inkomster. Koefficienten fastställs med två decimalers noggrannhet. Om det inte finns några år som ska beaktas, är koefficienten 1,00.

Om tjänstgöringen upphör samma år som ålderspensionen börjar, används som inkomster för det året den slutlön som bestäms enligt 103 §. Slutlönen multipliceras med antalet kalendermånader från ingången av det år då pensionen börjar till slutet av den månad då tjänstgöringen upphör.

För oavlönad tid som avses i 87 § tillväxer pensionen för en militär på samma sätt som för en arbetstagare i annan än militär tjänst.

Beloppet av den i militär tjänst intjänade ålderspensionen omräknas vid tillämpning av den livslängdskoefficienten som anges i 95 § innan pensionens maximibelopp begränsas i enlighet med 105 §.

105 §

Pensionens maximibelopp

Maximibeloppet av en i detta kapitel avsedd pension för en militär får vara högst 60 procent av den i detta kapitel avsedda slutlönen. Maximibeloppet innefattar även i 87 § avsedda förmåner som beviljas i samband med militärpensionsfall. Avdraget görs på militärpensionen.

6 kap.

Ansökan om pension och beslut

106 §

Ansökan om pension

Pension ska sökas hos Keva på en blankett som fastställts för detta ändamål. Till ansökan ska fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet ska kunna avgöras.

Om en arbetstagare har rätt till rehabilitering enligt 22 §, ska Keva utan ansökan om rehabilitering och på basis av 25 § i samband med handläggningen av ansökan om invalidpension eller på

basis av 55 § i samband med handläggningen av ansökan om arbetslivspension ge ett förhandsbeslut om arbetspensionsrehabilitering.

Närmare bestämmelser om de blanketter och intyg som behövs för ansökan om pension utfärdas genom förordning av statsrådet.

107 §

Utredning av hälsotillståndet hos den som ansöker om invalidpension

Den som ansöker om invalidpension ska lämna ett läkarutlåtande om sitt hälsotillstånd till Keva. Utlåtandet ska innehålla en vård- eller rehabiliteringsplan. Keva kan dock godkänna också ett läkarutlåtande av annat slag eller en motsvarande utredning. Keva kan också på egen bekostnad inhämta ett läkarutlåtande, om sökanden vårdas på sjukhus eller om det finns något annat särskilt skäl till det.

Den som ansöker om invalidpension är, om Keva så bestämmer, skyldig att för utredning av nedsättningen i arbetsförmågan låta sig undersökas hos en av Keva namngiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av Keva. Om sökanden utan godtagbart skäl vägrar låta sig undersökas, får pensionsansökan avgöras med stöd av sådan utredning som Keva har tillgång till.

Keva är skyldig att ersätta kostnaderna för den undersökning som avses i 2 mom., till vilka räknas också skäliga resekostnader och ett skäligt dagtraktamente för en resa till annan ort.

108 §

Utredningar vid ansökan om arbetslivspension

Den som ansöker om arbetslivspension ska till Keva lämna in ett utlåtande av företagshälsovården som innehåller

1) en beskrivning av innehållet i den sökandes nuvarande arbete och en bedömning av hur ansträngande och slitsamt arbetet är enligt 52 § och av kravet på arbetsförmåga,

2) ett utlåtande av en företagsläkare om den sökandes hälsotillstånd och arbetsförmåga,

3) en bedömning av den sökandes möjligheter som avses i 51 § 1 mom. 3 punkten att fortsätta i arbetet, och

4) en beskrivning av innehållet i den sökandes tidigare arbeten och en bedömning av hur ansträngande och slitsamma dessa arbeten var enligt 52 §, om en redogörelse för den sökandes arbetshistorik finns tillgänglig.

Den som ansöker om arbetslivspension ska till Keva dessutom lämna in ett utlåtande av arbetsgivaren om innehållet i den sökandes arbete.

Om ett utlåtande av företagshälsovården eller arbetsgivaren inte kan fås eller de inlämnade utlåtandena inte är tillräckliga för att avgöra pensionsärendet, kan Keva godkänna någon annan redogörelse som motsvarar dessa utlåtanden. I så fall ska den sökande till Keva lämna en sådan redogörelse för sitt hälsotillstånd, sin arbetsförmåga, tiden i arbetslivet eller innehållet i arbetet som behövs för att avgöra ansökan.

Den som ansöker om arbetslivspension är, om han eller hon åläggs därtill av Keva, skyldig att för utredning av nedsättningen i arbetsförmågan eller för anskaffning av ett sådant utlåtande som föreskrivs i denna paragraf låta sig undersökas hos en av Keva namngiven legitimerad läkare el-

ler på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av Keva. Om sökanden utan godtagbart skäl vägrar låta sig undersökas, får pensionsansökan avgöras med stöd av sådan utredning som Keva har tillgång till.

Keva är skyldig att ersätta den som ansöker om arbetslivspension för skäliga kostnader för den undersökning som avses i 4 mom. och för eventuella resor.

109 §

Kevas sakkunnigläkare

Vid Keva ska en legitimerad läkare delta i beredningen av ärenden som gäller arbetsoförmåga eller rehabilitering samt av andra ärenden som inbegriper medicinska frågor och anteckna sin motiverade bedömning i handlingarna. Kevas läkare kan anteckna sin bedömning i handlingarna utan att följa vad som i 23 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) bestäms om formkraven för rättsmedicinska intyg och utlåtanden.

110 §

Ansökan om pension på en arbetstagares vägnar

Om en arbetstagare på grund av ålder, skada, sjukdom eller av någon annan orsak är oförmögen att själv ansöka om pension eller att i övrigt sköta sina pensionsärenden och saknar en intressebevakare, kan en av Keva godkänd nära anhörig till arbetstagaren eller en person som huvudsakligen har skött arbetstagaren på arbetstagarens vägnar ansöka om pension och även i övrigt föra arbetstagarens talan i ärenden som gäller pension enligt denna lag.

111 §

Anhängiggörande av pensionsansökan

En pensionsansökan anses vara gjord den dag den inkommit till Keva, till en pensionsanstalt som avses i arbetspensionslagarna eller till Pensionsskyddscentralen eller till ett ombud som en pensionsanstalt eller Pensionsskyddscentralen har bemyndigat för ändamålet.

112 §

Beslutsfattande och delgivning av beslut

En arbetstagares rätt till pension enligt denna lag och pensionens belopp avgörs av Keva. Keva ska avgöra pensionsansökan utan dröjsmål efter att den har fått nödvändiga utredningar. Om arbetstagaren har varit försäkrad enligt både denna lag och arbetspensionslagar för den privata sektorn, ger Keva eller en pensionsanstalt inom den privata sektorn i egenskap av sista pensionsanstalt enligt 117 § en beslutssammanställning över pensionsärendet.

Keva kan meddela ett interimistiskt beslut om beviljande av pension och, när den är sista pensionsanstalt enligt 7 kap., ge en interimistisk beslutssammanställning för den tid som behandling-

en av ärendet pågår tills ett slutligt beslut har meddelats i saken. Ändring i interimistiska beslut får inte sökas.

Ett beslut av Keva som grundar sig på denna lag delges genom att beslutet sänds per post till mottagaren under den adress han eller hon har uppgett eller beslutet delges maskinellt så som bestäms i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). I fråga om maskinell underskrift av beslutet gäller vad som bestäms i den nämnda lagen.

113 §

Motivering av beslut

I fråga om motivering av Kevas beslut tillämpas det som föreskrivs i förvaltningslagen. Om Keva avslår förmånsansökan helt eller delvis och beslutet till centrala delar grundar sig på medicinska omständigheter, ska motiveringen till beslutet innehålla de omständigheter som i huvudsak har inverkat på bedömningen och de slutsatser som dragits utifrån dessa omständigheter.

114 §

Förhandsbeslut om pensionsrätt

Keva kan meddela förhandsbeslut om

1) huruvida sökanden har en anställning som omfattas av denna lag eller huruvida han eller hon under en viss tidsperiod har haft en sådan anställning,

2) vilken arbetstagarens ålder för ålderspension är, samt

3) huruvida lön eller annat vederlag som betalas till arbetstagaren är sådan pensionsgrundande arbetsinkomst som avses i 85 §.

Keva ska också på ansökan av ett medlemssamfund i Keva meddela beslut om huruvida en person har en sådan anställning som omfattas av denna lag eller huruvida personen under en viss tidsperiod har haft en sådan anställning samt huruvida den lön eller annat vederlag som betalas till arbetstagaren är sådan pensionsgrundande arbetsinkomst som avses i 85 §.

Förhandsbeslutet samt övriga förhandsuppgifter, som grundar sig på statlig anställning och gäller de omständigheter som avses i 1 mom. eller det pensionsbelopp som har tjänats in fram till lämnandet av förhandsuppgifterna, ska iakttas när pensionsbeslut meddelas den person som förhandsbeslutet eller förhandsuppgifterna gäller, förutsatt att pensionen beviljas med stöd av de bestämmelser som förhandsbeslutet eller förhandsuppgifterna grundar sig på. En förutsättning i fråga om förhandsuppgifter som lämnats är dessutom att de inte innehåller annat än obetydliga fel och att felen inte beror på den som får förhandsuppgifterna. Avvikelse från förhandsbeslutet och förhandsuppgifterna får dock ske till sökandens förmån.

115 §

Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder

Den målsatta pensionsåldern för varje åldersklass är den ålder när den förstorande effekten av den uppskovsförhöjning som beräknats utifrån denna åldersklass lägsta ålder för ålderspension är minst lika stor som livslängdskoefficients förminskande effekt på ålderspensionen.

Det arbetspensionsutdrag där en uppskattning av arbetstagarens målsatta pensionsålder och av beloppet för hans eller hennes ålderspension i den målsatta pensionsåldern anges, skickas senast under det sjätte kalenderåret före arbetstagarens lägsta ålder för ålderspension eller uppskattade lägsta ålder för ålderspension till arbetstagare som inte får partiell förtida ålderspension.

Någon uppskattning av en persons målsatta pensionsålder meddelas inte till en arbetstagare som har rätt att få ålderspension före den lägsta åldern för ålderspension eller som omfattas av en avgångsålder som det föreskrivs om i någon annan lag.

116 §

Beslut om beloppet av den teoretiska pensionen

Om en arbetstagare har arbetat i två eller flera EU- och EES-länder och arbetstagaren ansöker om folkpension, har han eller hon rätt att på begäran få ett beslut om det belopp av den teoretiska pensionen som pensionsanstalten meddelar Folkpensionsanstalten för beräkning av hans eller hennes folkpension.

7 kap.

Sista pensionsanstalt

117 §

Den sista pensionsanstaltens uppgifter

Om en arbetstagare har omfattats av pensionsskydd såväl enligt denna lag som enligt en arbetspensionslag för den privata sektorn, får arbetstagaren en beslutssammanställning över pensionsskyddet enligt de ovannämnda arbetspensionslagarna. Den pensionsanstalt som ger beslutssammanställningen (*sista pensionsanstalt*) betalar också de pensioner som avses i sammanställningen och sköter övriga uppgifter i anslutning till pensionerna. Den sista pensionsanstalten avgör och betalar dessutom pension som tjänats in på basis av oavlönad tid enligt 87 § samt en förmån som tjänats in enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.

Om arbetstagarens arbetsinkomster under de två senaste kalenderåren varit försäkrade till det största beloppet med stöd av Finlands Banks pensionsstadga, lagen om ortodoxa kyrkan (985/2006), Ålands landskapslagar eller en annan sådan pensionsförfattning vid vars verkställighet man inte iakttar arrangemanget med sista pensionsanstalt enligt 1 mom., avgör Keva pensionsärendet särskilt för sin del.

118 §

Bestämmande av sista pensionsanstalt vid arbete som omfattas av arbetspensionslagarna för den offentliga och den privata sektorn

Sista pensionsanstalt är Keva eller en pensionsanstalt för den privata sektorn.

Keva är sista pensionsanstalt, om arbetstagaren har arbetsinkomster som omfattas av denna lag till ett större belopp än sammanlagt enligt alla arbetspensionslagar för den privata sektorn under de två senaste kalenderåren.

Oberoende av arbetsinkomsternas belopp är Keva sista pensionsanstalt vid behandlingen av ett ärende som gäller ålderspension, partiell förtida ålderspension, arbetslivspension eller familjepension, om

1) arbetstagarens pensionsskydd enligt ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande när pensionsansökan blir anhängig har ordnats endast enligt denna lag eller arbetstagaren har bevarat sin rätt till tilläggspensionsandel enligt de tidigare gällande lagarna lagen om kommunala pensioner (549/2003), lagen om statens pensioner (1295/2006) eller pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (261/2008) eller till en individuell eller yrkesbaserad pensionsålder enligt lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn,

2) förmånslåtarens pensionsskydd enligt ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande vid tidpunkten för pensionsfallet hade ordnats endast enligt denna lag eller förmånslåtaren hade bevarat sin rätt till en i 1 punkten avsedd tilläggspensionsandel eller till en individuell eller yrkesbaserad pensionsålder.

Oberoende av arbetsinkomsternas belopp är Keva sista pensionsanstalt vid behandlingen av ett invalidpensionsärende, om arbetstagarens pensionsskydd enligt ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande vid tidpunkten för pensionsfallet är ordnat enligt denna lag eller arbetstagaren har bevarat sin rätt till en i 1 mom. 1 punkten avsedd tilläggspensionsandel eller till en individuell eller yrkesbaserad pensionsålder enligt lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn, eller om det är fråga om delinvalidpension och pensionsskyddet för en arbetstagare i ett tjänste- eller arbetsavtalsförhållande vid tidpunkten för pensionsfallet är ordnat enligt denna lag.

119 §

Förhandlingsskyldighet

Om Keva i egenskap av sådan sista pensionsanstalt som avses i detta kapitel avgör rätten till invalidpension med stöd av 33 § 1 mom. 1 punkten och om den intjänade pensionen enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn är större än 688,02 euro per månad, ska Keva före beslutet begära att den avgörande pensionsanstalt inom den privata sektorn som avses i 106 § i lagen om pension för arbetstagare ger en bedömning av pensionssökandens arbetsförmåga. Om Keva och arbetspensionsanstalten inom den privata sektorn då är oeniga om bedömningen av pensionssökandens arbetsförmåga, avgör båda pensionsärendet var för sig.

120 §

Keva som sista pensionsanstalt vid beviljande av ny pension

Keva är sista pensionsanstalt, om den betalar ut ålderspension, partiell förtida ålderspension, invalidpension eller arbetslivspension eller har betalat invalidpension, rehabiliteringsstöd eller rehabiliteringspenning och

1) ålderspensionstagaren beviljas ny ålderspension,

2) pensionen ändras till ålderspension,

3) den som får partiell förtida ålderspension beviljas den andra andelen om 25 procent av den partiella förtida ålderspensionen eller invalid- eller arbetslivspension,

4) rehabiliteringsstödtagaren ansöker om fortsättningspension,

5) den som lyft invalidpension eller rehabiliteringsstöd eller rehabiliteringspenning beviljas ny pension på tidigare grunder, eller

6) familjepension söks efter en förmånslåtare som lyft pension.

121 §

Närmare bestämmelser om sista pensionsanstalt och möjlighet till överenskommelse

Närmare bestämmelser om hur den sista pensionsanstalten som avses i 117—120 § bestäms och dess uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet föreskrivs det också närmare om hur granskningstiden för arbetsinkomsterna under de två sista kalenderåren bestäms enligt 118 § 1 mom. Genom förordning av statsrådet kan det också föreskrivas om en kortare granskningstid för arbetsinkomsterna än de två sista kalenderåren, om det finns arbetsinkomster för en kortare granskningstid än två år.

Om det är oklart vilken pensionsanstalt som enligt detta kapitel och enligt den förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av 1 mom. är behörig att handlägga pensionsansökan, avgörs ärendet på pensionsanstaltens begäran av Pensionsskyddscentralen. Ändring får inte sökas särskilt i Pensionsskyddscentralens beslut i ett sådant ärende.

Om det med avseende på behandlingen av ett pensionsärende är ändamålsenligt, kan pensionsanstalterna i enskilda fall komma överens om att arrangemanget med sista pensionsanstalt iakttas i en situation där det inte ska iakttas enligt lagens bestämmelser eller att sista pensionsanstaltens uppgifter sköts av en annan pensionsanstalt än den sista pensionsanstalt som bestäms på grundval av lagen eller att arrangemanget med sista pensionsanstalt inte ska iakttas i pensionsärendet. Pensionssökanden ska då underrättas om vilken pensionsanstalt som sköter hans eller hennes pensionsärende.

122 §

Den sista pensionsanstaltens kostnader

Om Keva är sista pensionsanstalt och om den i egenskap av sista pensionsanstalt har betalat ut pensioner enligt andra arbetspensionslagar eller om en annan pensionsanstalt i egenskap av sista pensionsanstalt eller Keva i egenskap av sista pensionsanstalt har betalat ut pensioner på basis av en anställning som omfattas av denna lag hos någon annan än ett medlemssamfund i Keva, ska Keva ta ut dessa pensionskostnader med ränta hos den andra pensionsanstalten, staten, Kyrkans centralfond eller Folkpensionsanstalten eller gottgöra den andra pensionsanstalten, staten, Kyrkans centralfond eller Folkpensionsanstalten för dessa senast under det kalenderår som följer på utbetalningsåret.

Gottgörelsen och betalningen med ränta samt eventuellt förskott på den bestäms på framställning av Pensionsskyddscentralen och i enlighet med de kostnadsfördelningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställer, på det sätt som föreskrivs i 183 § i lagen om pension för arbetstagare.

8 kap.

Utbetalning av pension, dröjsmålshöjning och återkrav

123 §

Utbetalning av pension

En pension enligt denna lag betalas till den pensionstagare som har beviljats pensionen, om inte något annat föreskrivs i detta kapitel.

Pensionen utbetalas månatligen den dag som Keva har bestämt genom det penninginstitut som pensionstagaren uppgivit och som är verksamt i Finland. Pensionen kan även betalas till pensionstagarens konto utomlands.

Till en person som ansökt om pension kan det i fall att avgörandet av pensionsärendet fördröjs av en orsak som inte beror på honom eller henne på ansökan betalas förskott på pensionen. Betalningen av förskott kan bindas vid villkor att sökanden ska överföra sin rätt till honom eller henne eventuellt tillkommande prestationer på Keva till den del nämnda betalningar motsvarar förskottet.

124 §

Inledande, upphörande, avbrytande och indragning av utbetalning

Pension betalas från ingången av kalendermånaden efter den då rätten till pension uppkommit, om inte något annat följer av bestämmelserna i 3 kap. Pension enligt denna lag betalas dock inte för den tid då arbetstagaren har rätt att få i lag, kollektivavtal eller arbetsavtal angiven lön eller motsvarande ersättning under uppsägningstiden eller då arbetstagaren på basis av något annat avtal eller arrangemang av sin arbetsgivare får en ekonomisk förmån som kan periodiseras på basis av arbetstagarens stabiliserade lön, exklusive av arbetsgivaren anordnad eller anskaffad utbildning. Pension betalas till utgången av den kalendermånad då rätten till pension har upphört.

Om Keva har skäl att misstänka att pensionstagaren inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pension, kan den avbryta utbetalningen av pensionen. En förutsättning är att Keva har begärt en utredning av pensionstagaren om omständigheter i anslutning till pensionens belopp eller pensionsrätten, men pensionstagaren inte företer någon sådan utredning inom en skälig tid som pensionsanstalten sätter ut. Utbetalningen av pension avbryts eller det belopp som betalas ut sänks från ingången av den kalendermånad som följer närmast på den under vilken orsaken till avbrottet eller sänkningen uppkommit.

Om någon utredning om pensionstagarens död inte kan läggas fram, men det är sannolikt att han eller hon har avlidit genom drunkning, genom någon annan olycka eller av någon annan därmed jämförbar orsak, kan pensionsanstalten dra in pensionen från den dag då pensionstagaren försvunnit.

125 §

Pension som engångsbelopp

Om beloppet av en ålderspension, familjepension eller full invalidpension före avdraget för en primär förmån enligt 96 § understiger 20 euro per månad, kan Keva betala ut pensionen som ett engångsbelopp. Engångsbeloppet beräknas enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda grunder som avses i 114 § 6 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Om beloppet av den pension som avses i 1 mom. är minst 20 euro, men högst 50 euro per månad, kan Keva betala ut pensionen som ett engångsbelopp, om pensionstagaren har underrättats om att pensionen betalas ut som ett engångsbelopp och om pensionstagaren inte har motsatt sig detta inom en skälig tid som pensionsanstalten anger.

Engångsbeloppet av invalidpension som beviljats tills vidare innehåller även den ålderspension som ska beviljas efter invalidpensionen.

När invalidpension betalas som ett engångsbelopp, betalas den retroaktiva pensionen inte till sjukförsäkringsfonden.

När pension betalas enligt arrangemanget med sista pensionsanstalt med en beslutssammanställning som avses i 117 §, avses med det pensionsbelopp som åsyftas i 1 och 2 mom. det sammanlagda beloppet av de pensioner som ingår i beslutssammanställningen.

126 §

Dröjsmålsförhöjning

Om utbetalningen av pension som avses i denna lag försenas, ska Keva betala den försenade pensionen förhöjd för dröjsmålstiden. Förhöjningen per år följer den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Skyldigheten att betala pensionen förhöjd gäller även sådana pensioner som pensionsanstalten betalar i egenskap av sista pensionsanstalt enligt 117 §.

Skyldigheten att betala pensionen förhöjd enligt 1 mom. gäller inte den del av pensionen som betalas ut till en annan försäkrings- eller pensionsanstalt som bedriver lagstadgad försäkringsverksamhet eller till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa på grund av dessas regressanspråk.

Dröjsmålsförhöjning som understiger 5,39 euro betalas inte.

127 §

Bestämning av dröjsmålsförhöjningen

Förhöjning av pension räknas ut för varje dag av dröjsmålstiden, dock inte för tiden innan tre månader förflutit från utgången av den kalendermånad då arbetstagaren hos Keva framställt sina anspråk samt en sådan utredning om pensionens grund som skäligen kan krävas av honom eller henne med beaktande även av Kevas möjligheter att inhämta utredning. Dröjsmålsförhöjningen räknas från förfallodagen för en sådan pensionspost som senare ska betalas med stöd av samma beslut.

Om ändring har sökts i Kevas beslut, kan besvärsinstansen bestämma att förhöjningen beräknas från en senare tidpunkt. Förutsättningen är att Keva visar att det under tiden för sökande av ändring har inträffat en väsentlig förändring i pensionstagarens omständigheter.

Om utbetalningen av pension försenas av en omständighet som beror på pensionstagaren, är Keva inte skyldig att betala pensionen förhöjd för längre tid än från den dag då pensionsanstalten har fått kännedom om att hindret inte längre föreligger.

Om utbetalningen av pensionen fördröjs till följd av en bestämmelse i lag eller avbrott i betalningsförmedlingen eller något annat liknande allmänt hinder, är Keva inte skyldig att betala pensionen förhöjd för den dröjsmålstid som ett sådant hinder orsakat.

128 §

Betalning av pension och rehabiliteringsförmån till arbetsgivaren eller sjukkassan

Om Keva har beviljat en arbetstagare invalidpension eller arbetslivspension retroaktivt och arbetsgivaren för samma tid har betalat arbetstagaren lön för sjukdomstid, betalas pensionen för denna tid på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som har betalats i lön för samma tid. Den kompletteringsdagpenning som betalas av en sjukkassa som avses i lagen om försäkringskassor motsvarar lön som arbetsgivaren betalar, och pensionen betalas på ansökan till sjukkassan på samma sätt som till arbetsgivaren.

Om arbetsgivaren betalar lön till en arbetstagare för samma tid som den för vilken arbetstagaren får rehabiliteringspenning eller invalidpension och till pensionen hörande rehabiliteringstillägg, iakttas vid betalning av rehabiliteringspenningen eller invalidpensionen och dess rehabiliteringstillägg samma förfarande som i 1 mom. bestäms för betalning av invalidpension.

Om en arbetstagare i stället för invalidpension har beviljats ålderspension retroaktivt på det sätt som avses i 49 § 3 mom. från ingången av månaden efter den då den lägsta åldern för ålderspension uppnåddes och arbetsgivaren för samma tid har betalat honom eller henne lön för sjukdomstid, betalas pensionen för denna tid med arbetsoförmåga på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som har betalats i lön för samma tid.

Om Keva har beviljat en arbetstagare invalidpension, arbetslivspension eller ålderspension i de fall som avses i 3 mom. retroaktivt och arbetsgivaren för samma tid har betalat honom eller henne lön för uppsägningstid i stället för lön för sjukdomstid, betalas pensionen för denna tid på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som har betalats i lön för samma tid.

Pensionen, rehabiliteringspenningen eller rehabiliteringstillägget betalas inte till arbetsgivaren eller sjukkassan till den del betalning med stöd av 129 § ska ske till sjukförsäkringsfonden och inte heller när arbetsgivaren eller sjukkassan med stöd av någon annan lag har fått ersättning för lön som de betalat.

Vad som i 3 mom. föreskrivs om betalning av retroaktiv ålderspension till arbetsgivaren som ersättning för den lön för sjukdomstid som betalats för samma tid, tillämpas också om arbetstagaren beviljas ålderspension i stället för arbetslivspension på det sätt som avses i 59 §.

129 §

Betalning av pension och rehabiliteringsförmån till sjukförsäkringsfonden

Om en arbetstagare har fått dagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen för samma tid som den för vilken han eller hon beviljas ålderspension, betalas ålderspensionen till sjukförsäkringsfonden till den del pensionen motsvarar beloppet av den sjukdagpenning som har betalats för samma tid.

Om full invalidpension beviljas retroaktivt efter den primärtid som avses i 38 § 1 mom. och det för samma tid har betalats dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas invalidpensionen till sjukförsäkringsfonden till den del pensionen motsvarar beloppet av den dagpenning eller partiella sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen som har betalats för samma tid.

Om rehabiliteringspenning eller rehabiliteringstillägg beviljas retroaktivt för samma tid för vilken dagpenning enligt sjukförsäkringslagen har betalats till arbetstagaren, betalas rehabiliteringspenningen och rehabiliteringstillägget till sjukförsäkringsfonden till den del deras belopp motsvarar dagpenning eller partiell sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen som betalats för samma tid.

130 §

Betalning av pension till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa

Om en arbetstagare har fått arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa för samma tid för vilken han eller hon beviljas annan pension än partiell förtida ålderspension retroaktivt, ska Keva på yrkande av arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten betala den retroaktiva pensionen till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten till den del pensionen till sitt belopp motsvarar den arbetslöshetsdagpenning eller det arbetsmarknadsstöd som har betalats för samma tid.

Om en arbetstagare tillfälligt har fått av Folkpensionsanstalten utbetalad garantipension enligt 20 § 2 mom. i lagen om garantipension (703/2010) eller pension enligt 72 § i folkpensionslagen eller ovan nämnda pension och bostadsbidrag enligt 8 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) för samma tid för vilken arbetstagaren med anledning av ändringssökande beviljas pension enligt denna lag retroaktivt, ska Keva betala den retroaktiva pensionen till Folkpensionsanstalten på dess yrkande till den del pensionen motsvarar beloppet av den förmån som Folkpensionsanstalten betalat till ett för stort belopp för samma tid.

Keva betalar på yrkande av Folkpensionsanstalten en pension som Keva beviljat retroaktivt till Folkpensionsanstalten på det sätt som avses i 2 mom. även då Keva fortsätter att betala ut rehabiliteringsstöd som beviljats med anledning av ändringssökande, beviljar förmånstagaren familjepension enligt denna lag, i enlighet med 148 § rättar ett tidigare beslut, i övrigt justerar beloppet av en beviljad pension eller, efter ett beslut om rättelse, beviljar fortsatt rehabiliteringsstöd.

Pension betalas dock inte till Folkpensionsanstalten för att ersätta bostadsbidrag som betalats till ett för stort belopp, om inte retroaktiv pension samtidigt betalas för att ersätta den pension som Folkpensionsanstalten har betalat till ett för stort belopp.

Om en arbetstagare har fått studiepenning eller bostadstillägg enligt lagen om studiestöd (65/1994) för den tid för vilken han eller hon retroaktivt beviljas annan pension än delinvalidpension, ska Keva på yrkande av Folkpensionsanstalten betala den retroaktiva pensionen till Folkpen-

sionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av det studiestöd som har betalats för samma tid.

131 §

Betalning av pension till kommunen eller ett organ enligt socialvårdslagen

Om en arbetstagare har fått utkomststöd enligt 23 § i lagen om utkomststöd (1412/1997) i förskott, ska Keva till det organ som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982) på dess yrkande betala den retroaktivt beviljade pensionen till den del pensionen till sitt belopp motsvarar det förskott som har betalats på utkomststödet.

Om en kommun eller samkommun har ordnat vård eller omvårdnad på institution eller familjevård för en pensionsberättigad, ska Keva på yrkande av kommunen eller samkommunen till kommunen eller samkommunen betala pensionen för tiden i vård eller omvårdnad på institution eller i familjevård, för att användas på det sätt som föreskrivs i 14 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992).

132 §

Tiden för framställande av regressanspråk

I de fall som avses i 128—131 § betalas pensionen till arbetsgivaren, sjukkassan, sjukförsäkringsfonden, Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassan, kommunen, samkommunen eller ett organ som avses i socialvårdslagen endast under förutsättning att anspråket på betalning har framställts hos Keva minst två veckor före den dag då pensionen ska betalas ut.

133 §

Betalning av pension till ett organ enligt socialvårdslagen på basis av samtycke

Keva kan med pensionstagarens samtycke besluta att pension enligt denna lag ska betalas till ett i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen avsett organ i den kommun där pensionstagaren är bosatt för att användas till omvårdnad av pensionstagaren och av en sådan person vars uppehälle pensionstagaren enligt 2 § i lagen om utkomststöd är skyldig att dra försorg om. Detta förutsätter att betalning av pensionen till pensionstagaren själv inte kan anses ändamålsenligt på grund av hans eller hennes livsstil, sjukdom eller någon annan särskild orsak och en intressebevakare inte har förordnats för honom eller henne.

En framställning om betalning av en förmån till ett organ som avses i 1 mom. kan göras av pensionstagaren, dennas make, någon annan anhörig, den som huvudsakligen sköter honom eller henne eller vederbörande organ i kommunen.

Pension får inte i strid med pensionstagarens samtycke användas för något annat ändamål än för omvårdnaden under den månad för vilken pensionen utbetalats.

134 §

Ordningen för utbetalning av pension

Om pension ska betalas till någon annan än pensionstagaren själv på basis av denna eller någon annan lag, och två eller flera myndigheter, kommuner, anstalter eller organ eller andra instanser har rätt till den, betalas pensionen i följande ordning:

1) till sjukförsäkringsfonden enligt 129 §,

2) som obetalda försäkringsavgifter till pensionsanstalten enligt 120 § 1 mom. i lagen om pension för företagare (1272/2006) eller till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt enligt 28 § i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006),

3) till pensionsanstalten som återkrav av pension som betalats utan grund enligt 137 §,

4) till arbetsgivaren eller sjukkassan enligt 128 §,

5) till en arbetslöshetskassa eller Folkpensionsanstalten enligt 130 § 1 mom.,

6) till Folkpensionsanstalten enligt 130 § 2 eller 3 mom.,

7) till ett organ som avses i socialvårdslagen enligt 131 § 1 mom.,

8) till en kommun eller en samkommun enligt 131 § 2 mom.,

9) till Folkpensionsanstalten enligt 130 § 5 mom.,

10) en betalning utan grund av pension till en anstalt i ett EU- och EES-land enligt artikel 72.2 i EU:s tillämpningsförordning om social trygghet,

11) till en utsökningsmyndighet enligt 4 kap. 2 § i utsökningsbalken (705/2007),

12) en betalning utan grund av annan förmån än pension till en anstalt i ett EU- och EES-land enligt artikel 72.1 och 72.3 i EU:s tillämpningsförordning om social trygghet,

13) en betalning utan grund av pension och annan förmån till en anstalt i ett land som ingått en överenskommelse om social trygghet enligt bestämmelserna i överenskommelserna om social trygghet, samt

14) till ett organ som avses i socialvårdslagen enligt 133 §.

135 §

Överföring eller pantsättning av pension

En pension enligt denna lag får inte överföras på någon annan person. Ett avtal som avser pantsättning av pension är ogiltigt.

Kostnadsersättning som betalas enligt denna lag får inte mätas ut.

136 §

Preskription av pension

Rätten att få pension preskriberas fem år efter den dag då pensionen borde ha betalats ut, om inte preskriptionen har avbrutits innan dess. Från avbrytandet av preskriptionen börjar en ny fem år lång preskriptionstid. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 och 11 § i lagen om preskription av skulder (728/2003). Preskriptionstiden kan förlängas på det sätt som anges i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

137 §

Återkrav av pension som betalats utan grund

Om pension har betalats till ett större belopp än vad mottagaren har rätt till, ska den pension som betalats utan grund återkrävas.

Keva kan helt eller delvis avstå från att återkräva en pension som betalats utan grund, om detta anses skäligt och betalningen av pensionen inte kan anses ha berott på pensionstagarens eller dennas företrädares svikliga förfarande. Keva kan avstå från att återkräva en pension som betalats utan grund även när det belopp som ska återkrävas är ringa.

Till den del Keva i egenskap av sista pensionsanstalt enligt 7 kap. i denna lag utan grund har betalat pensioner eller förmåner enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn, fattas återkravsbeslutet av den behöriga pensionsanstalten enligt vad som föreskrivs i den lag som gäller den. Keva ska dock ge en beslutssammanställning över de pensioner eller förmåner som återkrävs samt återkräva beloppet.

Beslut om återkrav av en pension som betalats utan grund ska fattas inom fem år räknat från den dag då pensionen betalades ut. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet meddelades, om inte preskriptionen har avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 och 11 § i lagen om preskription av skulder. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid. Preskriptionstiden på fem år kan förlängas på det sätt som anges i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

138 §

Kvittning av pension som betalats utan grund

Keva kan också återkräva pension som den betalat utan grund genom kvittning mot framtida pensionsposter. Från den pensionspost som i varje enskilt fall ska betalas ut får dock inte utan pensionstagarens samtycke dras av mer än en sjättedel av den del av pensionsposten som återstår efter det att förskott på skatt enligt lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) innehållits på pensionsposten.

Om Keva i egenskap av sista pensionsanstalt genomför återkravet genom kvittning, ska såsom den pensionspost som avses i 1 mom. betraktas det sammanlagda beloppet av de pensionsposter som Keva i egenskap av sista pensionsanstalt ska betala.

9 kap.

Ändringssökande

139 §

Sökande av ändring

I ett beslut som Keva har meddelat med stöd av denna lag får en part söka ändring genom besvär hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden så som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005).

En part får genom besvär söka ändring hos försäkringsdomstolen i ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden meddelat i ett besvärsärende på det sätt som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen. Bestämmelser om försäkringsdomstolen och dess ledamöter finns i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003).

Parten ska inom tiden för sökande av ändring till Keva lämna en besvärsskrift om det beslut som Keva fattat och det beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden fattat.

140 §

Besvär över arbetstagarens pensionsavgift

En arbetstagare kan begära omprövning av en pensionsavgift som arbetsgivaren tar ut av honom eller henne med stöd av 168 §. I ett beslut som Keva fattat med anledning av begäran om omprövning söks ändring på det sätt som föreskrivs i 139 §. Omprövning ska begäras senast inom fem år från ingången av året efter förfallodagen för den slutliga avgiften.

141 §

Sökande av ändring i den sista pensionsanstaltens beslutssammanställning

På en beslutssammanställning som Keva gett i egenskap av sista pensionsanstalt enligt 117 § tillämpas vad som i detta kapitel föreskrivs om beslutet. Om Kevas beslut ingår i en beslutssammanställning som en arbetspensionsanstalt inom den privata sektorn gett i egenskap av sista pensionsanstalt, söks ändring och behandlas besvärsärendet enligt vad som föreskrivs i arbetspensionslagarna för den privata sektorn. I sådana fall ska arbetspensionsanstalten inom den privata sektorn begära utlåtande om besvären av Keva till den del besvären gäller pensionsskydd enligt denna lag. Utlåtande begärs inte om besvären enbart gäller bedömning av arbetsförmågan.

142 §

Tid för sökande av ändring

Tiden för sökande av ändring är 30 dagar från den dag då parten fick del av Kevas eller besvärsnämnden för arbetspensionsärendens beslut. Om inte något annat visas i samband med sökandet av ändring, anses en part ha fått del av ett postat beslut den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress han eller hon uppgett. På elektronisk delgivning av beslut tillämpas lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet.

143 §

Rättelse av beslut i samband med sökande av ändring

Keva undersöker om den själv kan rätta sitt beslut. Om Keva till alla delar godkänner de yrkanden som framställts i besvär som lämnats in till den, ska den meddela ett rättelsebeslut i ärendet. Ändring i rättelsebeslutet får sökas på det sätt som föreskrivs i detta kapitel.

Om Keva endast delvis rättar sitt tidigare beslut, ska den meddela ett interimistiskt beslut i ärendet. Ändring i interimistiska beslut får inte sökas.

144 §

Rättelse av beslutssammanställning i samband med sökande av ändring

En besvärsskrift som gäller en beslutssammanställning som Keva gett i egenskap av sista pensionsanstalt ska lämnas till Keva inom den tidsfrist som anges i 142 §. Keva ska begära utlåtande om besvären av en arbetspensionsanstalt inom den privata sektorn till den del som besvären gäller pensionsskydd som sköts av den. Om överklagandet av en beslutssammanställning gäller enbart bedömning av arbetsförmågan, begärs utlåtande endast om det är fråga om en situation som avses i 119 §.

Om samtliga pensionsanstalter vilkas beslut besvären gäller godkänner ändringssökandens yrkanden, ger Keva en ny, rättad beslutssammanställning. I en på detta sätt rättad beslutssammanställning får ändring sökas på det sätt som föreskrivs i detta kapitel.

Om besvären över beslutssammanställningen gäller enbart bedömning av arbetsförmågan och om Keva i egenskap av sista pensionsanstalt godkänner de yrkanden som framförts i den besvärsskrift som tillställts den, ska den ge en ny, rättad beslutssammanställning. Om det är fråga om en situation som avses i 119 § och om arbetspensionsanstalten inom den privata sektorn inte godkänner ändringssökandens yrkanden, ska Keva hänskjuta besvären till den del de gäller beslut av arbetspensionsanstalten inom den privata sektorn till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden, och i fråga om besvären iakttas det förfarande som föreskrivs i 9 kap. i lagen om pension för arbetstagare.

När ett ärende som gäller besvär över en beslutssammanställning behandlas i besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen eller när det är fråga om att till förmån för pensionstagaren undanröja eller rätta en beslutssammanställning som vunnit laga kraft ska denna lag tillämpas, om inte något annat föreskrivs i lagen om försäkringsdomstolen.

145 §

Överföring av besvär till besvärsinstans

Om Keva inte godkänner ändringssökandens yrkanden till alla delar, ska Keva inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften och sitt utlåtande om besvären till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Om besvären gäller ett beslut som meddelats av besvärsnämnden för arbetspensionsärenden, ska Keva sända besvärsskriften och sitt utlåtande till försäkringsdomstolen inom den nämnda tiden.

Om Keva godkänner de yrkanden som framställts i besvärsskriften helt eller delvis efter det att besvärsskriften har lämnats in till besvärsinstansen, kan Keva meddela ett interimistiskt beslut i ärendet. Besvärsinstansen ska utan dröjsmål underrättas om det interimistiska beslutet. Ändring i interimistiska beslut får inte sökas.

Keva kan avvika från den tidsfrist som avses i 1 mom., om inhämtandet av tilläggsutredning som krävs med anledning av besvären förutsätter detta. Ändringssökanden ska då utan dröjsmål underrättas om att tilläggsutredning inhämtas. Besvärsskriften och utlåtandet ska dock tillställas den behöriga besvärsinstansen inom 60 dagar från besvärstidens utgång.

Om Keva i egenskap av sista pensionsanstalt har gett en beslutssammanställning och begärt ett i 144 § 1 mom. avsett utlåtande av en arbetspensionsanstalt inom den offentliga sektorn och om Keva inte rättar sitt beslut i enlighet med ändringssökandens yrkande, ska Keva inom 60 dagar från besvärstidens utgång tillställa den besvärsinstans som avses i 1 mom. besvärsskriften samt de utlåtanden som givits med anledning av den.

146 §

Besvär som kommit in efter tiden för sökande av ändring

Om besvär som anförs hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen har kommit till Keva, besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen efter utgången av den tid som anges i 142 §, kan besvären ändå tas upp till prövning, om det har funnits vägande skäl till förseningen.

147 §

Verkställighet av beslut

Kevas beslut ska, trots att ändring har sökts, iakttas till dess ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Ett lagakraftvunnet beslut av Keva och besvärsnämnden för arbetspensionsärenden får verkställas såsom en lagakraftvunnen dom i tvistemål.

148 §

Rättelse av ett lagakraftvunnet beslut på basis av ny utredning

Keva ska pröva ett ärende som avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut på nytt, om nya upplysningar framkommer i ärendet. Keva kan då trots det tidigare lagakraftvunna beslutet bevilja en förvägrad pension eller justera en redan beviljad pension till ett större belopp. Även besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringssökande. Ändring i ett sådant beslut får sökas på det sätt som föreskrivs i detta kapitel.

149 §

Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut som Keva meddelat med stöd av denna lag grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på yrkande av parten eller Keva undanröja beslutet och förordna ny behandling av ärendet. Besvärsnämnden för arbetspensionsärenden ska ge parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs. Ett beslut av besvärsnämnden får inte överklagas genom besvär.

Om ett lagakraftvunnet beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen meddelat med stöd av denna lag grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan försäkringsdomstolen på yrkande av parten eller Keva undanröja beslutet och förordna ny behandling av ärendet. Försäkringsdomstolen ska bereda parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs.

Om Keva yrkar att ett beslut ska undanröjas, kan den ställa in utbetalningen av pensionen eller betala denna enligt sitt yrkande till dess ärendet har avgjorts på nytt.

Ansökan om att ett beslut ska undanröjas ska lämnas in inom fem år från det att beslutet vann laga kraft. Av synnerligen vägande skäl kan ett beslut undanröjas även på ansökan som gjorts efter utgången av den föreskrivna tiden.

Delgivning av det hörande som avses i 1 och 2 mom. ska ske på det sätt som bestäms i 59 § i förvaltningslagen (434/2003).

150 §

Nytt avgörande av ett ärende med anledning av retroaktivt beviljad primär förmån eller annan pension

Om pensionstagaren retroaktivt, efter det att beslutet har meddelats, har beviljats en primär förmån eller en pension som avses i 96 och 97 § eller sådan pension som avses i 75 § 3 mom., kan Keva utan undanröjande av beslutet eller samtycke av part avgöra ärendet på nytt.

10 kap.

Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter

151 §

Kevas rätt att få uppgifter för att avgöra ett ärende och verkställa lagstadgade uppgifter

Keva och en besvärsinstans enligt denna lag har rätt att trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter

1) av en arbetsgivare, en försäkrings- och pensionsanstalt som verkställer lagstadgad försäkring och av myndigheter och andra som omfattas av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, offentlighetslagen) få de uppgifter som är nödvändiga för att ordna pensionsskydd och avgöra ett anhängigt pensions- eller förmånsärende eller som i övrigt är nödvändiga vid verkställigheten av uppgifter som föreskrivs i denna lag, i EU:s grundförordning om social trygghet eller EU:s tillämpningsförordning om social trygghet eller i en överenskommelse om social trygghet,

2) av läkare och andra yrkesutbildade personer som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och av sådana verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården som avses i 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) samt av den som verkställer rehabilitering och av andra verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården, socialserviceproducenter eller vårdinrättningar på begäran få av dessa uppgjorda utlåtanden och övriga för fullgörandet av de skyldigheter som avses i 1 punkten nödvändiga uppgifter ur pensionssökandes journalhandlingar samt om hans eller hennes rehabilitering, hälsotillstånd, vård och arbetsförmåga, om inte sökanden själv lämnar dessa uppgifter.

Keva har rätt att trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter av en pensionsanstalt som sköter pensionsskyddet enligt en annan pensionslag få nödvändiga uppgifter om pensionsskyddet enligt arbetspensionslagarna för att kunna lämna uppgifter som motsvarar pensionsutdraget enligt 75 § i lagen om pension för arbetstagare och för förhandsrådgivning i arbetspensionsfrågor. Keva har rätt att få motsvarande uppgifter också av Pensionsskyddscentralen.

De uppgifter som avses i denna paragraf får sökas via en teknisk anslutning utan samtycke av den vars intressen sekretessen är avsedd att skydda.

152 §

Pensionstagarens utredning om omständigheter i anslutning till pensionens belopp och pensionsrätten

Oberoende av pensionstagarens anmälningsskyldighet kan Keva kräva en utredning av pensionstagaren om omständigheter som påverkar pensionsbeloppet och pensionsrätten, om det finns skäl att misstänka att förändringar har skett i dessa omständigheter.

153 §

En offentlig arbetsgivares skyldighet att lämna uppgifter

En offentlig arbetsgivare är skyldig att åtminstone en gång i kvartalet på det sätt som Keva bestämmer meddela Keva namn, personbeteckning, datum för inledande och avslutande av tjänste- och arbetsavtalsförhållanden och i 4 § 2 mom. avsedda avtal och förtroendeuppdrag, uppgifter om löner och arvoden samt uppgifter om tjänstgöringstider och avbrott i fråga om personer som omfattas av denna lag. Dessutom är en offentlig arbetsgivare skyldig att lämna Keva uppgifter om löner och arvoden för de ovannämnda anställningar som fortgår vid kalenderårets slut samt övriga uppgifter som gäller personernas pensionsrätt och medlemssamfundens betalningsskyldighet. Om en offentlig arbetsgivare underlåter att meddela Keva de ovan avsedda uppgifterna eller meddelar dem senare än vad som förutsätts i de föreskrifter som utfärdats med stöd av 5 mom., kan det bestämmas att betalningsandelen enligt 19 § i lagen om Keva (/), 2 § i lagen om finansiering av statens pensionsskydd och om statliga arbetsgivares pensionsavgift (/), 2 § i lagen om finansiering av evangelisk-lutherska kyrkans pensionsskydd (/) och 1 § i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) ska betalas förhöjd till ett skäligt belopp, dock till högst det dubbla beloppet.

Utöver det som bestäms i 11 mom. är en offentlig arbetsgivare skyldig att på begäran lämna Keva och en besvärsinstans som avses i denna lag alla de uppgifter om en arbetstagares arbete och förhållanden i arbetet samt övriga motsvarande uppgifter som kan erhållas av arbetsgivarna och som är nödvändiga för ordnandet av pensionsskyddet och för avgörandet av ett anhängigt pensionsärende eller i övrigt är nödvändiga vid verkställigheten av uppgifter enligt denna lag.

När en arbetsgivare ombeds att lämna uppgifter som behövs för behandlingen av arbetstagarens pensions- eller rehabiliteringsärende, får till arbetsgivaren utan arbetstagarens samtycke lämnas endast de sekretessbelagda uppgifter om arbetstagaren som är nödvändiga för att specificera vilka uppgifter som behövs vid beslutsfattandet i de nämnda ärendena.

Keva har rätt att i en offentlig arbetsgivares handlingar granska riktigheten av de uppgifter som avses i 1 och 2 mom.

Keva för register över de uppgifter som den får med stöd av denna paragraf och 151 § och som påverkar rätten till pension för personer som omfattas av denna lag. Keva har rätt att utfärda föreskrifter för en offentlig arbetsgivare om när och i vilken form uppgifter ska lämnas till pensionsanstalten.

154 §

Avgiftsfria uppgifter

Keva och en besvärsinstans enligt denna lag har rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som de enligt denna lag har rätt att få. Om uppgifterna behövs i en viss form och detta förorsakar den som lämnar ut uppgifterna betydande merkostnader, ska kostnaderna dock ersättas.

155 §

Arbetstagarnas och de pensionssökandes rätt att få uppgifter

Keva ska på arbetstagarens begäran till honom eller henne lämna ut de uppgifter som Keva har om arbetstagarens rätt till pension. I fråga om en parts rätt att få information, rätt att ta del av en handling som gäller parten själv samt rätt att kontrollera de uppgifter om sig själv som införts i ett register gäller i övrigt offentlighetslagen och personuppgiftslagen (523/1999).

Keva ska genom en pensionsansökningsblankett eller på annat motsvarande sätt på förhand informera en pensionssökande om varifrån uppgifter om honom eller henne kan inhämtas och vart uppgifterna i regel kan lämnas ut.

156 §

En offentlig arbetsgivarens rätt att få uppgifter

Keva har rätt att, trots den sekretess som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, till en offentlig arbetsgivare lämna nödvändiga uppgifter för ekonomiförvaltning och kontroll av pensionsavgiften om en förmån enligt denna lag som beviljats en pensionstagare och om förmånens belopp. Keva har också rätt att meddela den arbetsgivare från vars tjänst en person avgår med pension den beviljade pensionens slag samt tidpunkten för pensionens början och slut för arbetsgivarens personaladministrativa arrangemang.

157 §

Utlämnande av uppgifter till myndigheterna

Utöver det som bestäms i offentlighetslagen har Keva rätt att, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag enligt följande:

1) till en behörig myndighet och ett behörigt organ får lämnas ut de uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten av åligganden enligt EU:s grundförordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet, samt

2) till Skatteförvaltningen får lämnas ut de uppgifter som är nödvändiga för uppfyllandet av övervakningsskyldigheten enligt lagen om förskottsuppbörd, om det finns skäl att misstänka att arbetsgivaren inte har fullgjort sin förskottsinnehållningsskyldighet.

158 §

Utlämnande av uppgifter för utredning av brott och missbruk

Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Keva för utredande av brott och missbruk rätt att lämna ut på verkställigheten av denna lag baserade uppgifter till ett ministerium, Skatteförvaltningen och sådana anstalter eller sammanslut-

ningar som sköter det lagstadgade socialskyddssystemet och som administrerar socialskyddsförmåner som påverkas av en pension enligt denna lag.

Följande uppgifter kan lämnas ut i fråga om personer som får eller har fått pension enligt denna lag:

1) personbeteckning och andra identifieringsuppgifter,

2) uppgifter om utbetalda pensioner,

3) uppgifter om arbetsgivaren, samt

4) övriga därmed jämförbara uppgifter som är nödvändiga för samkörning av personuppgifter och andra tillsynsåtgärder av engångsnatur som utförs för att utreda brott och missbruk som riktar sig mot den sociala tryggheten.

Keva har i 1 mom. avsedd rätt att även till polis- och åklagarmyndigheterna lämna ut uppgifter som nämns i 2 mom. till den del dessa är nödvändiga för utredande av brott och väckande av åtal.

I situationer som avses i denna paragraf får dock inte lämnas ut uppgifter om en arbetstagares hälsotillstånd och inte heller uppgifter som avser att beskriva grunderna för en persons behov av socialvård.

159 §

Utlämnande av uppgifter för frivilligt grupptilläggspensionsskydd

Utöver det som bestäms i offentlighetslagen har Keva rätt att, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, till ett livförsäkringsbolag, en pensionskassa eller en pensionsstiftelse lämna ut arbetstagarnas namn- och adressuppgifter, personbeteckningar, uppgifter om pensionernas belopp och de faktorer som påverkar pensionens belopp samt övriga nödvändiga uppgifter för ändamål som nämns nedan

1) för den löpande skötseln av frivilligt grupptilläggspensionsskydd i anslutning till pensionsskydd enligt denna lag,

2) för avtalande om villkoren för nytt grupptilläggspensionsskydd, om det tidigare tilläggspensionsskyddet avslutas på arbetsgivarens initiativ och ersätts med motsvarande nytt tilläggspensionsskydd; den som ger den nya tilläggspensionsförsäkringen ska härvid förete Keva en utredning om att det nya tilläggspensionsskyddet innebär att ett tidigare tilläggspensionsskydd ersätts med ett nytt,

3) för fastställande av det nya tilläggspensionsskyddets slutliga innehåll; en förutsättning är dock att livförsäkringsbolaget, pensionskassan eller pensionsstiftelsen har sett till att de arbetstagare som omfattas av tilläggspensionsordningen, efter att försäkringsavtalet eller pensionsordningen godkänts, har fått behövlig utredning om livförsäkringsbolagets, pensionskassans eller pensionsstiftelsens möjlighet att få de nödvändiga uppgifterna och att arbetstagaren inte uttryckligen har avsagt sig tilläggspensionsordningen eller förbjudit utlämnande av uppgifter.

I samband med att någon som ordnar det nya tilläggspensionsskyddet söks har Keva rätt att, utöver det som bestäms i offentlighetslagen och trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, till ett livförsäkringsbolag, en pensionskassa eller en pensionsstiftelse för fastställande av tilläggspensionsskyddet och kostnaderna för det lämna ut uppgifter om arbetstagarnas anställningsförhållanden, pensionsrätt, ålders- och könsfördelning och om de faktorer som påverkar pensionens belopp.

160 §

Utlämnande av uppgifter för arbetstagarnas grupplivförsäkring

Arbetstagarnas grupplivförsäkringspool, som med fullmakt av livförsäkrings- och olycksfallsförsäkringsbolagen sköter ersättningsverksamheten i fråga om arbetstagarnas grupplivförsäkring, Statskontoret och lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har rätt att, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, av Keva få namn, personbeteckning och dödsdatum för avlidna arbetstagare som haft ett anställningsförhållande som omfattas av denna lag samt arbetstagarnas förmånstagares namn och personbeteckningar samt övriga motsvarande uppgifter som behövs när det avgörs huruvida förutsättningarna för beviljande av ett försäkringsbelopp från grupplivförsäkringen uppfylls.

161 §

Vidareutlämnande av uppgifter

Utöver det som bestäms i offentlighetslagen har Keva rätt att, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, lämna ut uppgifter om pension, pensionsrätt eller försäkring som erhållits från Pensionsskyddscentralen eller en pensionsanstalt som sköter verkställigheten av i 3 § 1 mom. och 2 mom. 4, 6 och 7 punkten i lagen om pension för arbetstagare nämnda lagar och pensionsstadgor till Folkpensionsanstalten eller en annan sådan mottagare som har rätt att få dessa uppgifter med stöd av lag.

Keva har i 1 mom. nämnd rätt att lämna ut uppgifter, som den med stöd av 151 § har fått av en arbetsgivare, en försäkrings- och pensionsanstalt som verkställer lagstadgad försäkring, skattemyndigheter och andra myndigheter samt andra instanser som hör till offentlighetslagens tillämpningsområde, och uppgifter som den med stöd av 153 § har fått av en arbetsgivare till Pensionsskyddscentralen och sådana pensionsanstalter som sköter verkställigheten av i 3 § 1 mom. och 2 mom. 4, 6 och 7 punkten i lagen om pension för arbetstagare nämnda lagar och pensionsstadgor och som med stöd av lag har rätt att få dessa uppgifter av den som lämnat nämnda uppgifter.

Keva ska före utlämnande av sådana uppgifter som avses i 1 och 2 mom. komma överens med Pensionsskyddscentralen och pensionsanstalterna om vad som kan vidareutlämnas ur de uppgifter som avses ovan och till vem de kan vidareutlämnas.

162 §

Kevas ansvar när uppgifter vidareutlämnas

Innan Keva vidareutlämnar uppgifter ska Keva försäkra sig om att den som tar emot uppgifterna har rätt enligt lag att få de utlämnade uppgifterna av den som ursprungligen har lämnat uppgifterna.

Keva ansvarar för att innehållet i de uppgifter som lämnas ut motsvarar de uppgifter som erhållits av den som gav uppgifterna.

163 §

Utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning

Keva har, utöver det som i 29 § 3 mom. i offentlighetslagen föreskrivs om utlämnande av uppgifter genom en teknisk anslutning, rätt att öppna en teknisk anslutning

1) för en sammanslutning eller anstalt som verkställer lagstadgad socialförsäkring till sådana uppgifter i sina personregister som sammanslutningen eller anstalten med stöd av denna eller en annan lag har rätt att få för verkställigheten av sina uppgifter,

2) för en myndighet som sköter verkställigheten av uppgifter enligt EU:s grundförordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet till sådana uppgifter som myndigheten enligt 157 § 1 mom.1 punkten har rätt att få,

3) för myndigheter eller organ som nämns i 161 § 1 och 2 mom. för utlämnande av uppgifter som avses i nämnda moment,

4) för ett livförsäkringsbolag, en pensionskassa eller en pensionsstiftelse till sådana i 159 § avsedda uppgifter som är nödvändiga för skötseln eller ordnandet av grupptilläggspensionsskydd, och

5) för arbetstagarnas grupplivförsäkringspool, lantbruksföretagarnas pensionsanstalt eller Statskontoret till sådana uppgifter som avses i 160 §.

Keva har dessutom rätt att för offentliga arbetsgivare öppna en teknisk anslutning för fullgörandet av den skyldighet att lämna uppgifter som avses i 153 §. Keva har rätt att också för Pensionsskyddscentralen och andra pensionsanstalter öppna en teknisk anslutning för lämnandet av uppgifter till personen själv om hans eller hennes pensionsskydd enligt denna lag.

En teknisk anslutning får dock öppnas för utlämnande av uppgifter som avses i 161 § 1 och 2 mom. endast om man har kommit överens om detta enligt 161 § 3 mom.

Med hjälp av en teknisk anslutning som öppnats med stöd av denna paragraf får också sökas sekretessbelagda uppgifter utan samtycke av den vars intressen skyddas genom sekretessen.

Innan en teknisk anslutning öppnas ska den som begär uppgifter lägga fram en utredning för den som öppnar anslutningen om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

164 §

Uppgifter om ekonomiskt stöd till omyndiga

Om Keva betalar sådant ekonomiskt stöd som avses i 8 § 2 mom. till en omyndig, ska Keva trots den sekretess som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter underrätta den förmyndarmyndighet inom vars verksamhetsområde den omyndige har sin hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994) om detta.

165 §

Uppgifter om rehabilitering till Folkpensionsanstalten

Keva ska underrätta Folkpensionsanstalten om rehabiliteringsåtgärder som avses i 22 § i denna lag och om beslut som gäller rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg.

11 kap.

Finansiering av pensionsskyddet

166 §

Arbetsgivarens pensionsavgift

Bestämmelser om de offentliga arbetsgivarnas pensionsavgifter på basis av medlemssamfund finns i lagen om Keva, i fråga om staten i lagen om finansiering av statens pensionsskydd, i fråga om evangelisk-lutherska kyrkan i lagen om evangelisk-lutherska kyrkans pensionsfond och i fråga om Folkpensionsanstalten i 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten.

167 §

Fördelning av kostnader för återstående tid

Kostnaderna för återstående tid i enlighet med 83 och 84 § fördelas mellan Kevas medlemssamfund, staten, evangelisk-lutherska kyrkan och Folkpensionsanstalten, så att varje aktör ansvarar för den del av kostnaderna som arbetstagarens inkomst från den anställningen utgör av det totala beloppet inkomster för återstående tid.

168 §

Arbetstagarens pensionsavgift

Arbetstagare som omfattas av denna lag är skyldiga att betala arbetstagarens pensionsavgift. Också riksdagsledamöterna och medlemmarna av statsrådet samt de ledamöter av Europaparlamentet på vilka tillämpas lagen om arvode och pension för den som valts till företrädare för Finland i Europaparlamentet (1184/1994) ska betala pensionsavgift.

Arbetstagarens pensionsavgift utgör en sådan andel av de inkomster som enligt 85 § ska beaktas i pensionen som motsvarar pensionsavgiftsprocentsatsen enligt 153 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

169 §

Innehållning av arbetstagarens pensionsavgift

Arbetsgivaren är skyldig att innehålla arbetstagarens pensionsavgift i samband med löneutbetalningen.

Om arbetstagarens pensionsavgift på grund av ett uppenbart fel inte har innehållits i samband med löneutbetalningen, kan en offentlig arbetsgivare innehålla avgiften i samband med högst de två därpå följande löneutbetalningarna.

Om en arbetstagare i samband med löneutbetalningen inte har betalats tillräcklig penninglön för innehållning av arbetstagarens pensionsavgift men arbetstagaren dock tjänar in pensions-

skydd, kan arbetsgivaren innehålla nämnda avgift inom ett år i samband med följande löneutbetalningar.

En offentlig arbetsgivare ska på arbetstagarens yrkande till arbetstagaren återbetala arbetstagarens pensionsavgift som har innehållits utan grund eller den del av avgiften som överstiger arbetstagarens lagstadgade pensionsavgift.

170 §

Redovisning av arbetstagarens pensionsavgift

Kevas medlemssamfund redovisar arbetstagarens pensionsavgift till Keva. Avgiften är en del av medlemssamfundets förskottsbetalning. Kevas delegation meddelar närmare föreskrifter om hur arbetstagarens pensionsavgift ska betalas.

I fråga om en arbetstagare som är anställd av kyrkan och som omfattas av pensionsskyddet enligt denna lag redovisas pensionsavgiften till Kyrkans centralfonds konto på det sätt som bestäms av Keva.

171 §

Preskription av arbetstagarens pensionsavgift

Keva ska påföra en pensionsavgift som baserar sig på denna lag inom fem år från ingången av året efter den slutliga avgiftens förfallodag.

Om en arbetstagares arbetsinkomst utökas retroaktivt med till pension berättigande arbetsinkomster som är mer än fem år gamla, ska Keva på basis av dessa arbetsinkomster påföra pensionsavgiften inom tio år från den dag då denna avgift för anställningen i fråga hade förfallit till betalning.

172 §

Utsökning av pensionsavgift

En pensionsavgift som Keva påfört med stöd av denna lag inklusive dröjsmålsränta får sökas ut utan dom eller beslut på det sätt som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007). Bestämmelser om indrivning av dessa fordringar finns i lagen om indrivning av fordringar (513/1999).

173 §

Preskription av återbetalning av pensionsavgift som betalats utan grund

Återbetalningen av arbetstagarens pensionsavgift som betalats utan grund preskriberas fem år från ingången av året efter den dag då arbetstagarens pensionsavgift innehölls, om preskriptionen inte avbrutits innan dess. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder. Preskriptionstiden på fem år kan förlängas på det sätt som föreskrivs i 11 § 3 mom. i den nämnda lagen.

12 kap.

Särskilda bestämmelser

174 §

Kommunernas pensionsdelegation

Vid social- och hälsovårdsministeriet finns kommunernas pensionsdelegation, som ska behandla frågor med anknytning till utvecklandet av lagstiftningen om det kommunala pensionsskyddet. Delegationen är ett berednings-, förhandlings- och remissorgan.

Social- och hälsovårdsministeriet förordnar medlemmarna för fyra år i sänder. Delegationen har en ordförande och sex andra medlemmar. Varje medlem har en personlig suppleant. Delegationens ordförande och hans eller hennes suppleant företräder social- och hälsovårdsministeriet. Tre av de övriga medlemmarna förordnas bland personer som föreslagits av kommunala arbetsmarknadsverket och tre bland personer som föreslagits av de huvudavtalsorganisationer som avses i det kommunala huvudavtalet. Till delegationen utses dessutom en sakkunnigmedlem och en personlig suppleant för denna bland personer som föreslagits av Keva.

175 §

Statens pensionsdelegation

Vid social- och hälsovårdsministeriet finns statens pensionsdelegation. Delegationen har till uppgift att vara förhandlingsorgan enligt lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (1233/2013), göra framställningar och avge utlåtanden samt vara rådgivande organ i pensionsfrågor.

Social- och hälsovårdsministeriet förordnar medlemmarna för fyra år i sänder. Delegationen har en ordförande och sex andra medlemmar. Varje medlem har en personlig suppleant. Delegationens ordförande och hans eller hennes suppleant företräder social- och hälsovårdsministeriet. Tre av de övriga medlemmarna förordnas bland personer som föreslagits av finansministeriet och tre bland personer som föreslagits av de mest representativa organisationerna på centralnivå för statens tjänstemän och arbetstagare. Till delegationen utses dessutom en sakkunnigmedlem och en personlig suppleant för denna bland personer som föreslagits av Keva.

176 §

Samarbete

Keva kan med Pensionsskyddscentralen och andra försäkrings- och pensionsanstalter avtala om samarbete vid insamlande av statistikuppgifter och andra frågor som anknyter till verkställigheten och utvecklandet av arbetspensionslagarna samt om ersättande av kostnaderna för samarbetet.

177 §

Ikraftträdande

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms separat genom lag.

14.

Lag

om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Ikraftträdande

Pensionslagen för den offentliga sektorn träder i kraft den 1 januari 2017. Lagen tillämpas på pensioner där pensionsfallet sker den 1 januari 2017 eller senare och på arbete som utförs i ett anställningsförhållande som hör till lagens tillämpningsområde från och med den 1 januari 2017.

På pensionsansökningar som blir anhängiga den 1 januari 2017 eller senare tillämpas 118 § i pensionslagen för den offentliga sektorn.

Den arbetslivspension som det föreskrivs om i 51—62 § i pensionslagen för den offentliga sektorn kan börja tidigast den 1 februari 2018.

I denna lag avses med *KomPL lagen* om kommunala pensioner (549/2003), *StaPL lagen* om statens pensioner (1295/2006) och *KyPL pensionslagen* för evangelisk-lutherska kyrkan (261/2008).

Pensionslagen för den offentliga sektorn tillämpas på pensioner och förmåner som har beviljats med stöd av KomPL, StaPL, KyPL och 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001).

Bestämmelserna i 96 § 1 mom. 6 punkten och 99 § 2 mom. i pensionslagen för den offentliga sektorn tillämpas på ersättning i enlighet med patientskadelagen (585/1986) eller lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) där pensionsfallet inträffar den 1 januari 2017 eller senare.

2 §

Lagar som upphävs

Genom denna lag upphävs följande lagar:

1) KomPL,
2) lagen om införande av lagen om kommunala pensioner (550/2003),
3) StaPL,
4) lagen om införande av lagen om statens pensioner (1296/2006), och
5) KyPL.

Om det i någon annan lag, i en bestämmelse som utfärdats med stöd av någon annan lag eller i någon av Europeiska unionens rättsakter hänvisas till de lagar som nämns i 1 mom., avser hänvisningen motsvarande bestämmelser i pensionslagen för den offentliga sektorn, om inte något annat följer av pensionslagen för den offentliga sektorn eller denna lag.

3 §

Tillämpning av pensionslagen för den offentliga sektorn

Pensionslagen för den offentliga sektorn tillämpas från ikraftträdandet av lagen på arbetstagare som står i ett i 3 § 1 punkten eller 4 § i pensionslagen för den offentliga sektorn avsett anställningsförhållande till en offentlig arbetsgivare som avses i 3 § 3 punkten i den lagen.

Pensionslagen för den offentliga sektorn tillämpas också på arbetstagare vars pensionsskydd vid ikraftträdandet av StaPL bestämdes av en anställning hos

1) en institution som hörde till tillämpningsområdet för lagen om vissa pensioner, som skall betalas av statsmedel (382/1969), eller
2) en delegation enligt lagen om De vetenskapliga samfundens delegation (938/2006).

4 §

Tillämpning av upphävda lagar

På anställningar som har upphört före ikraftträdandet av pensionslagen för den offentliga sektorn och anställningar som fortsätter när den träder i kraft tillämpas för tiden före lagens ikraftträdande i fråga om vem som omfattas av pensionsskyddet, den tid som berättigar till pension, pension, pensionstillväxt och pensionsberäkning KomPL, StaPL, KyPL och ikraftträdandelagarna för de lagarna samt ikraftträdandebestämmelserna i lagar om ändring av de lagarna, sådana de lyder vid ikraftträdandet av pensionslagen för den offentliga sektorn.

5 §

Personlig pensionsålder

Om det för en arbetstagare som är född före 1960 på grundval av en anställning som varit i kraft före 1995 har fastställts en personlig, i enlighet med KomPL vägd eller i enlighet med StaPL och KyPL graderad, pensionsålder, och om denna pensionsålder är lägre än den lägsta ålder för ålderspension som föreskrivs i 10 § i pensionslagen för den offentliga sektorn, har arbetstagaren rätt att gå i ålderspension utan förtidsminskning efter att den personliga pensionsåldern har uppnåtts, förutsatt att de andra förutsättningarna för ålderspension enligt pensionslagen för den offentliga sektorn uppfylls.

En förutsättning för att den personliga pensionsåldern ska bevaras är att anställningsförhållandet fortgår oavbrutet på det sätt som föreskrivs i 9 §.

6 §

Yrkesbaserad pensionsålder

Trots bestämmelserna i 10 § i pensionslagen för den offentliga sektorn har arbetstagare som hade rätt att välja en yrkesbaserad pensionsålder som gällde före den 1 juli 1989 och som utnyttjade denna rätt att välja, rätt att gå i ålderspension utan förtidsminskning efter att den personliga pensionsåldern har uppnåtts, förutsatt att övriga förutsättningar för ålderspension enligt pensionslagen för den offentliga sektorn uppfylls.

Yrkesbaserad pensionsålder är den pensionsålder som har fastställts för arbetstagaren i samband med att tiden för att välja den löpte ut, i fråga om dem som har omfattats av KomPL den 31 december 1996 och i fråga om dem som har omfattats av StaPL och KyPL den 30 juni 1999. Om den yrkesbaserade pensionsålder som har fastställts för en arbetstagare är lägre än den lägsta ålder för ålderspension som anges för arbetstagarens åldersklass i 10 § 2 och 3 mom. i pensionslagen för den offentliga sektorn, höjs den yrkesbaserade pensionsåldern årligen från ingången av 2018. Om den yrkesbaserade pensionsålder som är i kraft vid ikraftträdandet av denna lag uppnås

1) 2018, höjs pensionsåldern med tre månader,
2) 2019, höjs pensionsåldern med sex månader,
3) 2020, höjs pensionsåldern med nio månader,
4) 2021, höjs pensionsåldern med ett år,
5) 2022, höjs pensionsåldern med ett år och tre månader,
6) 2023, höjs pensionsåldern med ett år och sex månader,
7) 2024, höjs pensionsåldern med ett år och nio månader,
8) 2025 eller senare, höjs pensionsåldern med två år.

Den yrkesbaserade pensionsåldern kan dock höjas högst till den lägsta ålder för ålderspension som föreskrivs för åldersklassen i fråga i 10 § 2 och 3 mom. i pensionslagen för den offentliga sektorn.

En förutsättning för att den yrkesbaserade pensionsåldern ska bibehållas är att anställningen fortgår oavbrutet på det sätt som föreskrivs i 9 §.

7 §

Rätt till ålderspension vid avgångsålder

Trots bestämmelserna i 10 § i pensionslagen för den offentliga sektorn har arbetstagare som inte omfattas av rätten till militärpension enligt lagens 5 kap., men för vilka det i någon annan lag har föreskrivits en avgångsålder som är lägre än den lägsta ålder för ålderspension som föreskrivs i nämnda paragraf, rätt att gå i ålderspension utan förtidsminskning efter att avgångsåldern har uppnåtts, förutsatt att övriga förutsättningar för ålderspension enligt pensionslagen för den offentliga sektorn uppfylls.

8 §

Intjänande av pension före 1995

Om en arbetstagare som är född före 1960 har en till pension berättigande anställning, som omfattas av KomPL, StaPL, KyPL och lagarna om införande av dessa lagar och som har inletts före den 1 januari 1993 och på basis av vilken pension har växt med 1/6 procent per månad, och arbetstagaren går i ålderspension innan han eller hon har fyllt 65 år eller, om arbetstagaren har rätt till personlig eller yrkesbaserad pensionsålder enligt 5 - 7 § eller till avgångsålder före dessa åldrar, även om de är högre än den lägsta åldern för ålderspension enligt 10 § i pensionslagen för den offentliga sektorn, divideras den grundpension som han eller hon har tjänat in före den 1 januari 1995 med omvandlingskoefficienten 1,106.

En arbetstagare vars pension har växt med 11/60 procent per månad för tiden före den 1 januari 1995 har för denna tid rätt till tilläggspensionsandel i enlighet med KomPL, StaPL och KyPL och lagarna om införande av dessa lagar. En förutsättning för att tilläggspensionsandelen ska kunna fås är att en anställning som omfattas av pensionslagen för den offentliga sektorn fortgår oavbrutet fram till den personliga eller yrkesbaserade pensionsåldern enligt 5 eller 6 § eller till avgångsåldern enligt 7 §. Om en arbetstagare är född 1960 eller senare och han eller hon inte har en yrkesbaserad pensionsålder eller avgångsålder, är en förutsättning för att få tilläggspensionsandel att anställningen fortsätter tills den lägsta ålder för ålderspension som avses i 10 § 2 och 3 mom. i pensionslagen för den offentliga sektorn har uppnåtts. Rätt till tilläggspensionsandel har också en arbetstagare som under anställningsförhållandet blir arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till invalidpension eller arbetslivspension och övriga krav på att anställningen har fortgått oavbrutet uppfylls.

Rätt till tilläggspensionsandel enligt 2 mom. har också arbetstagare som på grund av att verksamhet har blivit kommunal eller statlig eller på grund av åtgärder som uppfyller förutsättningarna för bevarande av tilläggspension i enlighet med KomPL och StaPL och lagarna om införande av dessa lagar har övergått från en anställning hos staten till en kommun eller vice versa eller arbetstagaren hade rätt till tilläggspensionsandel med stöd av bestämmelserna för utlösande av pension för den offentliga sektorn i KomPL, StaPL eller KyPL och övriga förutsättningar som nämns i 2 mom. och 9 § uppfylls.

9 §

Förutsättning att en anställning fortgår oavbrutet

Huruvida en anställning enligt pensionslagen för den offentliga sektorn fortgår oavbrutet bestäms i fråga om KomPL, StaPL och KyPL separat för varje lag fram till ikraftträdandet av pensionslagen för den offentliga sektorn, så att en anställning fortgår oavbrutet, om

1) den fram till 31 december 2004 uppfyller de krav på fortlöpande anställning som anges i KomPL, StaPL eller KyPL och lagarna om införande av de lagarna, och

2) arbetstagaren från och med den 1 januari 2005 har arbetsinkomster som omfattas av KomPL, StaPL eller KyPL till ett belopp på minst 6 000 euro under varje kalenderår före året för pensionsfallet. Penningbeloppet motsvarar värdet ett (1,000) år 2004 för den lönekoefficient som nämns i 3 § 12 punkten i pensionslagen för den offentliga sektorn, och det justeras årligen. Om nämnda inkomstkrav inte uppfylls alla år, förutsätts att en anställning som omfattas av KomPL,

StaPL eller KyPL har fortgått oavbrutet från och med den 1 januari 2005, så att när en anställning som omfattas av någon av de lagarna upphör, börjar en anställning som omfattas av samma lag följande dag.

Efter att pensionslagen för den offentliga sektorn har trätt i kraft kontrolleras vidare att en anställning har fortgått oavbrutet separat för anställningar som har omfattats av KomPL, för anställningar som har omfattats av StaPL samt för anställningar vid evangelisk-lutherska kyrkan och vid Folkpensionsanstalten. Varje anställning, oberoende av arbetsgivare, ska särskilt uppfylla den förutsättning i fråga om årsinkomster som avses i 1 mom. 2 punkten. Om inkomstkravet inte uppfylls alla år, förutsätts det att de ovannämnda anställningarna fortgår oavbrutet från och med den 1 januari 2017 till pensionsfallet.

10 §

Rätt till partiell förtida ålderspension för personer som omfattas av yrkesbaserad pensionsålder eller avgångsålder

En arbetstagare som har bibehållit en yrkesbaserad pensionsålder enligt 6 § eller som omfattas av avgångsålder i enlighet med 7 § har inte rätt till partiell förtida ålderspension, om han eller hon har uppnått den yrkesbaserade pensionsåldern eller avgångsåldern, men inte ännu har uppnått den lägsta ålder för ålderspension som avses i 10 § i pensionslagen för den offentliga sektorn.

11 §

Beloppet av partiell förtida ålderspension för tiden före 1995

Om en arbetstagare som är född före 1960 går i partiell förtida ålderspension innan han eller hon har fyllt 65 år, bestäms beloppet av hans eller hennes partiella förtida ålderspension för tiden före 1995 i enlighet med 8 § 1 mom.

Om en arbetstagare som är född före 1960 har fastställts en i 5 § avsedd personlig pensionsålder eller en i 6 § avsedd yrkesbaserad pensionsålder eller arbetstagaren omfattas av en i 7 § avsedd avgångsålder och arbetstagaren går i partiell förtida ålderspension innan han eller hon har uppnått den åldern, bestäms beloppet av arbetstagarens partiella förtida ålderspension för tiden före 1995 i enlighet med 8 § 1 mom.

Om en arbetstagare som är född 1960 eller senare och som inte har en i 6 § avsedd yrkesbaserad pensionsålder och inte omfattas av en i 7 § avsedd avgångsålder går i partiell förtida ålderspension innan han eller hon har uppnått den lägsta ålder för ålderspension som avses i 10 § 2 och 3 mom. i pensionslagen för den offentliga sektorn, växer arbetstagarens partiella förtida ålderspension för tiden före 1995 med 1/6 procent i månaden, förutsatt att anställningen har börjat före den 1 januari 1993.

12 §

Pension efter partiell förtida ålderspension

Om en arbetstagares anställningar under den partiella förtida ålderspensionen i enlighet med kraven i 9 § fortgår oavbrutet fram till den pensionsålder eller avgångsålder som avses i 5—7 § el-

ler om arbetstagaren blir arbetsoförmögen på det sätt som förutsätts för att invalidpension eller arbetslivspension ska fås, har arbetstagaren rätt till den i 8 § avsedda tilläggspensionsandelen i den pensionsandel som avses i 18 § 1 mom. 2 punkten i pensionslagen för den offentliga sektorn.

Om en arbetstagare som är född 1960 eller senare och som inte har en i 6 § avsedd yrkesbaserad pensionsålder och inte omfattas av en i 7 § avsedd avgångsålder under partiell förtida ålderspension har anställningar som i enlighet med kraven i 9 § fortgår oavbrutet fram till den lägsta ålder för ålderspension som avses i 10 § 2 och 3 mom. i pensionslagen för den offentliga sektorn eller arbetstagaren under anställningsförhållandet blir arbetsoförmögen på det sätt som förutsätts för att invalidpension eller arbetslivspension ska fås, har arbetstagaren rätt till den i 8 § avsedda tilläggspensionsandelen i den pensionsandel som avses i 18 § 1 mom. 2 punkten i pensionslagen för den offentliga sektorn.

13 §

Tillämpning av 17 års åldersgräns

Den åldersgräns på 17 år som det föreskrivs om i 5 § 1 punkten i pensionslagen för den offentliga sektorn tillämpas på de arbetsinkomster som en arbetstagare född efter 1999 har och som tjänats in efter ikraftträdandet av pensionslagen för den offentliga sektorn.

14 §

Slutålder för återstående tid och övergång till ålderspension för en arbetstagare som har valt en yrkesbaserad pensionsålder eller omfattas av avgångsålder

I fråga om en arbetstagare som har bibehållit rätten till en i 6 § avsedd yrkesbaserad pensionsålder eller en i 7 § avsedd avgångsålder, som är lägre än den lägsta ålder för ålderspension som föreskrivs i 10 § i pensionslagen för den offentliga sektorn, beaktas som tid som berättigar till pension den i 83 § i pensionslagen för den offentliga sektorn avsedda återstående tiden fram till den lägre pensionsåldern, trots det som föreskrivs i 83 § i pensionslagen för den offentliga sektorn. Invalidpension och arbetslivspension ändras till ålderspension och delinvalidpension till ålderspension som är lika stor som full invalidpension vid ingången av månaden efter den månad då den ovan avsedda yrkesbaserade pensionsåldern eller avgångsåldern uppnås. En arbetstagare har vid den ovan avsedda lägre pensionsåldern rätt att på ansökan få pension på basis av arbete som har utförts under invalidpension eller arbetslivspension, förutsatt att anställningen i fråga har upphört.

15 §

Uppskovsförhöjning

Om ålderspensionen för arbetstagare födda 1948 eller tidigare skjuts upp, höjs pensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än ingången av månaden efter den då 68 års ålder uppnåtts. Uppskovsförhöjningen beräknas på den pension som har tjänats in fram till utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnås.

För arbetstagare födda 1949—1953 beräknas den uppskovsförhöjning som avses i 12 och 16 § i pensionslagen för den offentliga sektorn från och med den 1 januari 2017.

Om ålderspensionen för arbetstagare födda 1939 eller tidigare skjuts upp, höjs pensionen med 0,6 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än ingången av månaden efter den då 65 års ålder uppnåtts. Uppskovsförhöjningen beräknas på den pension som har tjänats in fram till utgången av den månad under vilken 65 års ålder uppnås.

16 §

Höjd pensionstillväxt under övergångsperioden

Fram till utgången av 2025 växer pensionen per år med 1,7 procent av arbetsinkomsterna från ingången av kalendermånaden efter den då 53 års ålder uppnås till utgången av kalendermånaden då 63 års ålder uppnås, om inte arbetstagaren får avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) eller lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) eller någon annan sådan på eget arbete baserad förmån som avses i arbetspensionslagarna än deltidspension eller partiell förtida ålderspension. Om tillväxtprocenten ändras under kalenderåret, fås tillväxtprocenten för året genom att medeltalet av tillväxtprocenten per månad räknas ut för månaderna från ingången av året till utgången av året, dock högst tills dess pensionen börjar löpa och genom att detta tal multipliceras med 12.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller även arbetstagare som arbetar i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen eller i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet när han eller hon fyllt 53 år. Till den teoretiska pensionen fogas då ett särskilt tillägg som beräknas på basis av skillnaden mellan tillväxtprocenten 1,7 och tillväxtprocenten 1,5. Det särskilda tillägget beräknas på basis av de arbetsinkomster som tjänats in i Finland.

Fram till utgången av 2025 är arbetstagarens pensionsavgift från ingången av månaden efter den då arbetstagaren fyller 53 år till utgången av månaden då arbetstagaren fyller 63 år den arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift som avses i 153 § i lagen om pension för arbetstagare höjd med 1,5 procentenheter.

17 §

Deltidspension

I fråga om arbetstagare födda före 1956 tillämpas på deltidspension som börjat den 1 januari 2017 eller tidigare de bestämmelser som gäller den 31 december 2016, och på minskningen av efterlevandepensionen för en efterlevande make som får deltidspension tillämpas 90 § i KomPL och 88 § i StaPL, sådana de lyder den 31 december 2016. På annan pension som fås efter deltidspensionen tillämpas dessutom 15 § 5 mom. och 16 § i KomPL samt 22 och 23 § i StaPL, sådana de lyder den 31 december 2016. För deltidsarbete som utförts jämsides med deltidspensionen tjänas pension in av arbetsinkomsterna för varje år på det sätt som föreskrivs i 81 § i pensionslagen för den offentliga sektorn och i 16 § i denna lag. Om deltidspensionen har varit indragen utan avbrott i över sex månader, har arbetstagaren inte längre rätt att få deltidspension.

18 §

Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder

Till varje arbetstagare född 1954—1958 sänds 2017 ett arbetspensionsutdrag i enlighet med 115 § i pensionslagen för den offentliga sektorn.

19 §

Ålderspension efter arbetslöshetsdagpenningens tilläggsdagar

Trots det som föreskrivs i pensionslagen för den offentliga sektorn ska på rätten för en arbetstagare född före 1958, som får arbetslöshetsdagpenning med stöd av den rätt till tilläggsdagar som avses i 6 kap. 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), att gå i ålderspension utan förtidsminskning tillämpas 13 § 3 mom. i KomPL samt 8 § 2 mom., 10 § 3 mom. och 11 § 1 mom. i StaPL sådana de lydde den 31 december 2012.

20 §

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

Den lägsta åldern för ålderspension, den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension och den nedre åldersgränsen för arbetslivspension fastställs i enlighet med 95 § i pensionslagen för den offentliga sektorn och 83 § i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (/) första gången för 2027 för arbetstagare som är födda 1965.

Trots det som föreskrivs i 95 § 2 mom. i pensionslagen för den offentliga sektorn omvandlas endast den pension som har tjänats in fram tills invalidpensionen börjar med livslängdskoefficienten, om arbetsoförmågan börjar före 2027.

21 §

Rätt till pension enligt pensionsåldern i tilläggspensionsarrangemanget

Om en person enligt 8 § i lagen om införande av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (/) eller 30 b § 2 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006) har rätt till ålderspension vid en lägre pensionsålder än den lägsta ålder för ålderspension som avses i 10 § i pensionslagen för den offentliga sektorn, har han eller hon från samma tidpunkt även rätt till pension enligt pensionslagen för den offentliga sektorn. Pensionen enligt pensionslagen för den offentliga sektorn minskas då med 0,4 procent för varje månad som begynnelsetidpunkten för pensionen tidigareläggs före ingången av månaden efter den då arbetstagaren uppnår den lägsta åldern för ålderspension. Närmare bestämmelser om minskning av pension enligt pensionslagen för den offentliga sektorn utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

22 §

Förtida ålderspension

Rätten att gå i förtida ålderspension i enlighet med KomPL, StaPL och KyPL och lagarna om införande av dessa lagar upphör den 1 januari 2017.

23 §

Mandatperioden för kommunernas pensionsdelegation och statens pensionsdelegation

Kommunernas pensionsdelegation, som det föreskrivs om i 174 § i pensionslagen för den offentliga sektorn, och statens pensionsdelegation, som det föreskrivs om i 175 § i samma lag, tillsätts första gången 2017. De nuvarande delegationernas mandattid löper ut vid utgången av 2016.

24 §

En militärs rätt till ålderspension på basis av tid som berättigar till pension

Rätten att gå i pension för en militär, som avses i 101 § i pensionslagen för den offentliga sektorn och som enligt 4 § i denna lag har rätt att gå i ålderspension före militärens lägsta ålder för ålderspension enligt 102 § i pensionslagen för den offentliga sektorn, skjuts upp årligen från ingången av 2018, så att om den rätt att gå i ålderspension som gäller vid ikraftträdandet av denna lag uppkommer

1) 2018, skjuts rätten att gå i ålderspension upp med tre månader,
2) 2019, skjuts rätten att gå i ålderspension upp med sex månader,
3) 2020, skjuts rätten att gå i ålderspension upp med nio månader,
4) 2021, skjuts rätten att gå i ålderspension upp med ett år,
5) 2022, skjuts rätten att gå i ålderspension upp med ett år och tre månader,
6) 2023, skjuts rätten att gå i ålderspension upp med ett år och sex månader,
7) 2024, skjuts rätten att gå i ålderspension upp med ett år och nio månader,
8) 2025 eller senare, skjuts rätten att gå i ålderspension upp med två år.

25 §

En militärs rätt till ålderspension på basis av ålder och tid som berättigar till pension

En militär vars avgångsålder är högre än 55 år och som innehar en militär tjänst som chefsingenjör vid försvarsmakten, militäröveringenjör, överläkare vid försvarsmakten, militäröverläkare, fältbiskop eller militärpräst eller som specialofficer eller underofficer vid försvarsmakten eller som specialofficer, gränsbevakare eller sjöbevakare vid gränsbevakningsväsendet har rätt att gå i ålderspension i enlighet med pensionslagen för den offentliga sektorn, om

1) militären när tjänstgöringen upphör har uppnått den ålder som föreskrivs i 2 mom.,
2) militären under tiden till och med 2020 under minst 30 kalenderår eller från och med 2021 under minst 31 kalenderår har haft minst 12 000 euro per år i inkomster som berättigar till pensi-

on i militära tjänster eller uppdrag som avses i 101 § i pensionslagen för den offentliga sektorn, och

3) de förutsättningar som gäller de pensionsgrundande arbetsinkomster som det föreskrivs om i 104 § 1 mom. 1 punkten uppfylls.

Den i 1 mom. 1 punkten avsedda ålder som bestäms enligt födelseår är

1) 55 år för dem som är födda 1962 eller tidigare,
2) 55 år och 3 månader för dem som är födda 1963,
3) 55 år och 6 månader för dem som är födda 1964,
4) 55 år och 9 månader för dem som är födda 1965,
5) 56 år för dem som är födda 1966,
6) 56 år och 3 månader för dem som är födda 1967,
7) 56 år och 6 månader för dem som är födda 1968,
8) 56 år och 9 månader för dem som är födda 1969,
9) 57 år för dem som är födda 1970 eller senare.

Det penningbelopp som nämns i 1 mom. motsvarar värdet ett (1,000) år 2004 för den lönekoefficient som avses i 3 § 12 punkten i pensionslagen för den offentliga sektorn, och det justeras årligen.

26 §

Vissa militärers slutålder för återstående tid och ålderspension efter invalidpension

Vid fastställande av invalidpensionen för en i 24 och 25 § avsedd militär berättigar till pension tiden från ingången av det år då en militär blev arbetsoförmögen till slutet av den kalendermånad då militären uppnår sin avgångsålder, trots det som föreskrivs i 83 § i pensionslagen för den offentliga sektorn. Den ovan avsedda invalidpensionen ändras till ålderspension och delinvalidpension till ålderspension som är lika stor som full invalidpension vid ingången av månaden efter den månad då avgångsåldern uppnås. Militären har vid ingången av månaden efter den månad då avgångsåldern uppnås rätt till pension som har tjänats in under invalidpension, förutsatt att anställningen i fråga har upphört.

---

27 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

15.

Lag

om ändring av lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden av studier (644/2003) 1 §, 4 § 2 mom., 5 § 2 mom. och 7 § 2 mom.,

sådana de lyder, 1 § och 7 § 2 mom. i lag 1190/2007, 4 § 2 mom. i lag 895/2004 och 5 § 2 mom. i lag 473/2010, som följer:

1 §

I denna lag bestäms om en förmån som växer för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier. Förmånen betalas när pension beviljas med stöd av följande lagar och pensionsstadgar:

1) lagen om pension för arbetstagare (395/2006),
2) lagen om sjömanspensioner (1290/2006),
3) lagen om pension för företagare (1272/2006),
4) lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006),
5) pensionslagen för den offentliga sektorn (/),
6) lagen om ortodoxa kyrkan (985/2006),
7) den pensionsstadga som fastställts med stöd av 11 § 2 mom. 6 punkten i lagen om Finlands Bank (214/1998), eller
8) landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om statens pensioner (ÅFS 54/2007).

4 §

— —

Förmånen tjänas dock inte in av en person som får invalid-, arbetslivs- eller ålderspension enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 1 §.

5 §

— —

Om sökandens pensionsrätt har överförts till Europeiska unionens pensionssystem på basis av lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem (165/1999), beräknar och betalar Keva förmånen enligt denna lag på ansökan av förmånstagaren. Förmånen betalas från och med den tidpunkt då personen har rätt till pension på basis av tjänsteföreskrifterna för tjänstemän i Europeiska unionen.

7 §

— —

Pensionsskyddscentralen ska med stöd av denna lag på begäran meddela sökanden ett beslut om förutsättningarna enligt 2—4 §, om en pensionsanstalt inte har meddelat ett beslut i ärendet på basis av 75 b § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare, 81 b § 3 mom. i lagen om sjömanspensioner, 69 b § 3 mom. i lagen om pension för företagare eller 75 b § 3 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare. I fråga om Pensionsskyddscentralens beslut iakttas vad som i lagen om pension för arbetstagare bestäms för Pensionsskyddscentralens del om behandling av ärenden, meddelande av beslut, erhållande och utlämnande av uppgifter samt om förfarandet för sökande av ändring och om undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut.

Denna lag träder i kraft den 20 .

16.

Lag

om ändring av folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i folkpensionslagen (568/2007) 105 §,

ändras 6, 10 och 11 §, 12 § 1 mom., 15 § 4 mom., 22 § 3 och 4 mom., 23 §, 33 § 2 mom., 35 § 1 mom. 2 och 8 punkten, 51 § 1 mom. 2 punkten och 2 mom., 54 § 3 mom., 56 § 3 mom., 58 § 3 mom., 85 § 1 mom. 1 och 3 punkten, 87 § 1 och 2 mom., 97 § 1 mom.,

av dem 6 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1223/2009 och 152/2011, 10 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 803/2012, 11 § sådan den lyder i lag 803/2012, 22 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1151/2007, 22 § 4 mom. sådant det lyder i lag 803/2012, 23 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1223/2009, 56 § 3 mom. sådant det lyder i 1329/2011, 97 § 1 mom. sådant det lyder i lag 934/2009, som följer:

6 §

Arbetspension

Med arbetspension avses i denna lag arbets- och familjepensioner enligt följande författningar:

1) lagen om pension för arbetstagare (395/2006),

2) pensionslagen för den offentliga sektorn (/),

3) lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006),

4) lagen om pension för företagare (1272/2006),
5) lagen om sjömanspensioner (1290/2006),
6) Finlands Banks pensionsstadga,
7) lagen om ortodoxa kyrkan (985/2006),
8) lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter (329/1967) och lagen om familjepension efter riksdagsledamöter (107/1990),
9) lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom (870/1977).

Som arbetspension betraktas utöver pensioner enligt 1 mom. även andra pensioner som grundar sig på ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande, företagarverksamhet eller förtroendeuppdrag samt familjepensioner.

10 §

Rätt till ålderspension

Den som är född före 1965 har i 65 års ålder rätt till ålderspension. Den som är född 1965 eller senare har rätt till ålderspension i samma ålder som enligt 11 § i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs som ålder för ålderspension för hans eller hennes åldersklass.

Den som är född före 1958 har i 63 års ålder rätt till förtida ålderspension. Den som är född 1958—1961 har i 64 års ålder rätt att få ålderspension i förtid. Den förtida ålderspensionen minskas permanent med 0,4 procent för varje månad som pensionen tidigareläggs.

För den som är född före 1962 höjs ålderspensionen med 0,6 procent för varje månad som begynnelsetidpunkten för pensionen senareläggs efter det att åldern för ålderspension har uppnåtts. För den som är född 1962 eller senare höjs ålderspensionen med 0,4 procent för varje månad som begynnelsetidpunkten för pensionen senareläggs efter det att åldern för ålderspension har uppnåtts. Ålderspensionen höjs dock inte för den tid som personen inte har haft rätt till folkpension.

En minskning eller höjning enligt 2 eller 3 mom. gäller det pensionsbelopp som beräknats i enlighet med 20 §.

11 §

Rätt till ålderspension för den som får arbetslöshetsdagpenning

Den som på grundval av 6 kap. 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) får arbetslöshetsdagpenning för tilläggsdagar har rätt att vid 63 års ålder få ålderspension utan någon minskning enligt 10 § 2 mom. i denna lag.

12 §

Rätt till sjukpension

Den som har fyllt 16 år och är arbetsoförmögen har fram till uppnåendet av åldern för ålderspension enligt 10 § rätt till sjukpension, dock så att den som är under 20 år kan beviljas pension endast under de förutsättningar som föreskrivs i 16 §.

— —

15 §

När rätt till sjukpension uppkommer

— —

Den som uppnått den nedre åldersgränsen för ålderspension enligt de lagar som nämns i 6 § 1 mom. kan beviljas sjukpension från ingången av månaden efter den då arbetsoförmågan inträdde, dock tidigast från och med den tidpunkt då han eller hon har beviljats ålderspension enligt de lagar som nämns i 6 § 1 mom.

— —

22 §

Pensionsinkomster som inverkar på folkpensionen

— —

Förtida ålderspension och partiell förtida ålderspension från arbetspensionssystemet enligt de lagar som nämns i 6 § 1 mom. i denna lag beaktas som inkomst utan förtidsminskning.

Om en person ansöker om ålderspension eller förtida ålderspension enligt denna lag och inte ansöker om ålderspension från arbetspensionssystemet enligt de lagar som nämns i 6 § 1 mom., ska den ovan nämnda arbetspensionen när folkpensionen beräknas dock beaktas till det belopp den skulle uppgå till om han eller hon började få arbetspension omedelbart från ingången av den månad som följer efter att den lägsta åldern för ålderspension enligt den arbetspensionslagstiftning som tillämpas på honom eller henne uppnåtts (*förväntad arbetspension*).

23 §

Prioriterade intjänade pensioner och höjningar när det gäller folkpension

När folkpensionsbeloppet beräknas beaktas inte som inkomst

1) förmån enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003),

2) rehabiliteringstillägg och barnförhöjning från arbetspensionssystemet,

3) engångsförhöjning som betalas till arbetspension enligt de lagar som nämns i 6 § 1 mom. eller till olycksfallspension enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen eller lagen om olycksfall i militärtjänst,

4) uppskovsförhöjning som ingår i ålderspension som betalas som arbetspension och som grundar sig på tiden efter det att den lägsta åldern för ålderspension enligt den arbetspensionslagstiftning som tillämpas på personen uppnåtts, eller

5) höjning enligt lagen om justering av vissa arbetspensioner till följd av samordningen av arbetspensionen och folkpensionen (635/2002).

33 §

Inkomster som inverkar på fortsättningspensionens kompletteringsbelopp

— —

Förtida ålderspension och partiell förtida ålderspension från arbetspensionssystemet beaktas som inkomst utan förtidsminskning.

— —

35 §

Prioriterade inkomster när det gäller fortsättningspensionens kompletteringsbelopp

När kompletteringsbeloppet beräknas beaktas inte som årsinkomst följande till den efterlevande maken utgående betalningar:

— —

2) bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007), bostadsbidrag enligt lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014), bostadsunderstöd enligt militärunderstödslagen (781/1993) eller bostadstillägg enligt lagen om studiestöd (65/1994) och inte heller förmåner som gäller bostad som används för eget behov,

— —

8) uppskovsförhöjning som ingår i ålderspension som betalas som arbetspension och som grundar sig på tiden efter det att den lägsta åldern för ålderspension enligt arbetspensionslagstiftningen uppnåtts,

— —

51 §

Rätt till barnförhöjning

Rätt till barnförhöjning har den som får

— —

2) invalidpension, ålderspension, arbetslivspension eller förtida ålderspension som betalas som arbetspension, eller

— —

Barnförhöjning beviljas, om pensionstagaren eller hans eller hennes make, maka eller sambo har ett barn under 16 år som lever i samma hushåll som pensionstagaren, eller om pensionstagaren på något annat sätt svarar för försörjningen av sitt barn som bor någon annanstans och är under 16 år. En pensionstagare anses ansvara för sitt barns försörjning då han eller hon har sådana kostnader för barnets försörjning som åtminstone uppgår till underhållsstödets belopp enligt 9 § i lagen om underhållsstöd (580/2008).

— —

54 §

Ansökan om förmåner

— —

Sjukpension omvandlas till ålderspension utan ansökan när pensionstagaren uppnår åldern för ålderspension enligt 10 §, om inte grunderna för fastställande av pensionen förändras.

56 §

Ansökan om och anmälningsskyldighet i fråga om pension

— —

När en person ansöker om ålderspension enligt 11 § ska han eller hon visa upp ett intyg från en arbetslöshetskassa eller Folkpensionsanstalten av vilket det framgår för vilken tid han eller hon har fått arbetslöshetsdagpenning med stöd av den rätt till tilläggsdagar som avses i 6 kap. 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

— —

58 §

Ansökan om och anmälningsskyldighet i fråga om efterlevandepension

— —

Utöver vad som bestäms i 56 § 2 och 4 mom. ska den som får efterlevandepension till Folkpensionsanstalten anmäla förändringar i de inkomster som påverkar pensionen samt beviljande av sjuk- eller ålderspension enligt denna lag eller pension från utlandet som motsvarar dessa pensioner.

— —

85 §

Uppgifter av myndigheter samt pensions- och försäkringsanstalter

För skötseln av de förmåner som Folkpensionsanstalten ålagts att verkställa har den trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att

1) av befolkningsregistermyndigheterna få de nödvändiga uppgifter som nämns i 13 § 1—17 mom. och 20—22 punkten i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) samt ändringar i uppgifterna,

— —

3) av Pensionsskyddscentralen, pensionsanstalterna, försäkringsanstalterna samt andra som beviljar eller betalar ut pensioner eller andra ersättningar få uppgifter om pensions- och ersättningsbeslut och om ändring av pensions- eller ersättningsbelopp samt om det belopp av arbetspension som inte inkluderar de intjänade pensioner eller höjningar som nämns i 23 § och inte heller förtidsminskning av arbetspensionen,

— —

87 §

Uppgifter av Pensionsskyddscentralen och vissa pensionsbetalare

För verkställigheten av förmåner enligt denna lag ska Pensionsskyddscentralen och Keva på begäran och trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter lämna Folkpensionsanstalten

1) uppgifter om det uppskattade beloppet av arbetspensionen för ansökningsförfarandet i fråga om sjukpension,

2) uppgifter om beloppet av den i 22 § 4 mom. avsedda förväntade arbetspension som tjänats in fram till uppnåendet av den lägsta åldern för ålderspension för beräkning av folkpensionsbeloppet.

För klarläggande av rätt till ålderspension enligt denna lag har Folkpensionsanstalten också rätt att av Pensionsskyddscentralen få personuppgifter om de arbetspensionsförsäkrade som uppnått åldern för ålderspension enligt 10 § och som inte får arbetspension.

— —

97 §

Förmåner och utgifter som betalas ur folkpensionsfonden

Ur Folkpensionsanstaltens folkpensionsfond betalas ålderspensionerna, sjukpensionerna, barnförhöjningarna och familjepensionerna enligt denna lag.

— —

Denna lag träder i kraft den 20 .

Vid beräkning av folkpensionsbeloppet beaktas inte som inkomst arbetspension enligt 6 § 1 mom., vilken tjänats in genom arbete som utförts efter det att 63 års ålder uppnåtts och innan denna lag har trätt i kraft, med undantag för den pension som ingår i familjepensionen och som förmånslåtaren tjänat in genom arbete som utförts efter det att 63 års ålder uppnåtts.

Vid beräkning av folkpensionsbeloppet för dem som är födda 1948 eller tidigare beaktas inte som inkomst uppskovsförhöjning som ingår i ålderspension från arbetspensionssystemet och som grundar sig på tiden efter det att 68 års ålder uppnåtts.

Vid beräkning av familjepensionsbeloppet beaktas inte som inkomst arbetspension enligt 6 § 1 mom., vilken tjänats in genom arbete som utförts efter det att 63 års ålder uppnåtts och innan denna lag har trätt i kraft, med undantag för den pension som ingår i familjepensionen och som förmånslåtaren tjänat in genom arbete som utförts efter det att 63 års ålder uppnåtts.

17.

Lag

om ändring av lagen om garantipension

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om garantipension (703/2010) 7 § 1 mom. och 2 mom. 1 punkten, 8 § 2 mom. och 3 mom. 2 punkten, 9 § 1 mom. 2 punkten, 12 § 1 mom. och 21 § 1 mom.,

av dem 7 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 804/2012 och 8 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1328/2011, som följer:

7 §

Rätt till garantipension

Rätt till garantipension har en person som

1) har uppnått den nedre åldersgräns för ålderspension som föreskrivs för hans eller hennes åldersklass i 11 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) och får ålderspension,

2) får förtida ålderspension,

3) får sjukpension enligt folkpensionslagen (568/2007),

4) får full invalidpension enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare eller annan motsvarande full invalidpension på grundval av ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande,

5) får fortlöpande olycksfallspension, livränta, sjukpension eller sådan ersättning för inkomstbortfall som betalas när ett år har gått från en trafikskada och vilka enligt den lagstadgade olycksfallsförsäkringen, lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990), trafikförsäkringslagstiftningen eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) beviljas på grundval av full arbetsoförmåga,

6) får ålderspension enligt 11 § i folkpensionslagen med stöd av arbetslöshetsdagpenningens tilläggsdagsrätt, eller

7) får avträdelsestöd enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) eller lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) (*avträdelsestöd*).

Rätt till garantipension har också en invandrare

1) som har uppnått åldern för ålderspension enlig 10 § i folkpensionslagen, eller

— —

8 §

Garantipensionens belopp

— —

Om garantipension beviljas innan sökanden uppnår åldern för ålderspension enligt 10 § i folkpensionslagen, minskas den fulla garantipensionen permanent med 0,4 procent för varje månad som garantipensionen tidigareläggs med innan sökanden uppnår åldern för ålderspension enligt 10 § i folkpensionslagen. Garantipensionen minskas dock inte om sökanden får pension eller ersättning enligt 7 § 1 mom. 3—7 punkten eller ålderspension enligt 11 § i folkpensionslagen, eller om garantipension beviljas en invandrare med stöd av 7 § 2 mom. i denna lag.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 2 mom. minskas den fulla garantipensionen med

— —

2) tidigareläggningsprocenten för förtida ålderspension eller partiell förtida ålderspension som, då garantipensionen börjar, betalas på grundval av ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet, om pensionssökanden inte får folkpension som förtida ålderspension.

— —

9 §

Pensionsinkomsters inverkan på garantipensionen

Från garantipensionens fulla belopp eller det belopp som beräknats enligt 8 § 2 eller 3 mom. avdras beloppet av följande pensionsinkomster som den sökande får fortlöpande eller årligen återkommande (*årsinkomst*):

— —

2) efterlevandepension enligt 4 och 5 § i lagen om införande av folkpensionslagen (569/2007),

— —

12 §

Begynnelsetidpunkten för garantipension

Garantipension betalas från ingången av den månad då rätten till garantipensionen uppkom. Till invandrare betalas garantipension från ingången av månaden efter den då han eller hon uppnådde åldern för ålderspension enligt 10 § i folkpensionslagen.

— —

21 §

Indrivning av garantipension från pension eller ersättning som betalas retroaktivt

Folkpensionsanstalten har rätt att hos den som betalar pension eller ersättning enligt 9 § 1 mom. 3—10 punkten driva in pension eller ersättning som denna betalar retroaktivt till den del pensionen eller ersättningen motsvarar den garantipension som har betalats till ett för stort belopp, om den som betalar pensionen eller ersättningen i fråga

1) rättar eller justerar pensionens eller ersättningens belopp,
2) efter ett beslut om rättelse beviljar fortsatt rehabiliteringsstöd, eller
3) beviljar familjepension eller försörjningspension.

— —

Denna lag träder i kraft den 20 .

Trots vad som föreskrivs i 8 § 2 mom. ska garantipensionen inte minskas om en sökande med stöd av den tilläggsdagsrätt som avses i 6 kap. 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa utan förtidsminskning får ålderspension som grundar sig på ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet.

18.

Lag

om ändring av 8 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) 8 § 1 mom. 3 punkten, sådan den lyder i lag 939/2014, som följer:

8 §

Rätt till bostadsbidrag

Rätt till bostadsbidrag har den som fyllt 16 år och som får

— —

3) full invalidpension, arbetslivspension, ålderspension eller efterlevandepension enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) eller någon annan motsvarande lagbaserad full invalid- och sjukpension, arbetslivspension, ålderspension eller efterlevandepension på grundval av ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande eller efterlevandepension enligt 19 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006),

— —

Denna lag träder i kraft den januari 20 .

19.

Lag

om ändring av lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete (738/2009) 9 § 2 mom. och

ändras 2 §, rubriken för 5 §, 5 § 1 mom., 8 §, 9 § 3 mom., 10 § 1 mom., 11 § och 12 § 1 mom., av dem rubriken för 5 § och 5 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1051/2014 och 12 § 1 mom. sådant det lyder i lag 979/2013, som följer:

2 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på invalidpension som beviljats med stöd av följande lagar och bestämmelser (*arbetspensionslagar*) oberoende av vad som i dem föreskrivs om arbetsinkomsternas inverkan på invalidpensionen:

1) lagen om pension för arbetstagare (395/2006) och lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006),

2) lagen om sjömanspensioner (1290/2006) och lagen om införande av lagen om sjömanspensioner (1291/2006),

3) lagen om pension för företagare (1272/2006) och lagen om införande av lagen om pension för företagare (1273/2006),

4) lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) och lagen om införande av lagen om pension för lantbruksföretagare (1281/2006),

5) pensionslagen för den offentliga sektorn (/),

6) pensionsbestämmelser som avses i 122 § i lagen om ortodoxa kyrkan (985/2006),

7) pensionsstadgan enligt 11 § 2 mom. 6 punkten i lagen om Finlands Bank (214/1998).

Trots vad som bestäms i 17 § i folkpensionslagen (568/2007) tillämpas denna lag också på sjukpension som beviljats med stöd av folkpensionslagen, med undantag för sjukpension som beviljats enligt 12 § 4 mom. i den lagen.

Denna lag tillämpas också på garantipension som beviljats en arbetsoförmögen med stöd av 7 § 1 mom. 3 och 4 punkten och 2 mom. 2 punkten i lagen om garantipension (703/2010).

Det som i denna lag bestäms om sjukpension enligt folkpensionslagen gäller på motsvarande sätt också garantipension som avses i 3 mom.

5 §

Inkomstgräns vid sjukpension som beviljas av Folkpensionsanstalten och vilande pension

Utbetalningen av sjukpension enligt folkpensionslagen och av garantipension enligt 7 § 1 mom. 3 och 4 punkten och 2 mom. 2 punkten i lagen om garantipension påverkas inte, om pensionstagarens arbetsinkomster är högst 687,74 euro i månaden. Om pensionstagaren tjänar mer än 687,74 euro i månaden, ska utbetalningen av sjukpensionen och garantipensionen efter meddelande från pensionstagaren eller på Folkpensionsanstaltens initiativ avbrytas och pensionen lämnas vilande.

— —

8 §

Utbetalning av handikappbidrag för den tid pension lämnats vilande

Den som omedelbart innan invalidpension enligt 4 § eller sjukpension enligt 5 § eller arbetslivspension lämnats vilande fått vårdbidrag för pensionstagare enligt lagen om handikappförmåner (570/2007) ska beviljas handikappbidrag till högsta belopp enligt 8 § 2 mom. 3 punkten i nämnda lag för den tid som utbetalningen av pensionerna varit avbruten. Handikappbidrag betalas dock inte för den tid för vilken pensionen på pensionsanstaltens initiativ retroaktivt lämnats vilande. Folkpensionsanstalten betalar handikappbidraget under den tid pensionen är vilande.

9 §

Arbetspensionens tillväxt

— —

En person har på ansökan rätt till pension som tjänats in på grundval av arbete som utförts under tiden för invalidpension, när hans eller hennes invalidpension enligt arbetspensionslagarna ändras till ålderspension, förutsatt att personen då inte längre har den anställning som han eller hon går i ålderspension från. Om personen arbetar efter det att invalidpensionen upphört, har han eller hon rätt till den pension som tjänats in på grundval av detta arbete när han eller hon beviljas ålderpension, förtida ålderspension, partiell förtida ålderspension eller arbetslivspension enligt arbetspensionslagarna. Personen har rätt till pension som tjänats in för arbete under tiden för invalidpension enligt arbetspensionslagarna eller efter det att den pensionen upphört också när han eller hon efter den tidigare invalidpensionen beviljas ny invalidpension i fråga om vilken arbetspensionslagarnas bestämmelser om fastställande av pension på tidigare grunder inte tillämpas.

10 §

Hur pension som lämnats vilande påverkar pensionstagares bostadsbidrag

Den som omedelbart innan invalid- eller sjukpension eller arbetslivspension lämnas vilande fått bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) ska även i fortsättningen få bidraget så länge som villkoren för bidraget enligt den lagen i övrigt är uppfyllda,

även om invalid- eller sjukpensionen eller arbetslivspension inte betalas så länge pensionen är vilande.

— —

11 §

Tillämpliga bestämmelser

Om inte något annat följer av denna lag ska verkställigheten ske också med tillämpning av de i 2 § nämnda arbetspensionslagarna, folkpensionslagen, lagen om garantipension, lagen om handikappförmåner och lagen om bostadsbidrag för pensionstagare.

12 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010 och gäller till och med den 31 december 2020.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

20.

Lag

om ändring av 9 och 33 § i lagen om handikappförmåner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om handikappförmåner (570/2007) 9 § 1 mom. 2 punkten och 4 b-punkten samt 33 § 3 mom.,

av dem 9 § 1 mom. 2 punkten sådan den lyder i lag 154/2011 samt 9 § 1 mom. 4 b-punkten och 33 § 3 mom. sådana de lyder i lag 697/2012, som följer:

9 §

Vårdbidrag för pensionstagare

Rätt till vårdbidrag har en person som fyllt 16 år och som får

— —

2) full invalidpension, arbetslivspension, ålderspension eller förtida ålderspension enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006), lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter (329/1967) eller lagen om medlems av statsrådet rätt till pension och om familjepension efter honom (870/1977),

— —

4 b) enbart efterlevandepension på basis av de lagar som nämns i 2 eller 4 punkten eller 4 a-punkten och som uppnått åldern för ålderspension enligt 10 § i folkpensionslagen, eller

— —

33 §

Indragning av en handikappförmån

— —

Handikappbidrag som beviljats en person som fyllt 16 år upphör från ingången av den månad då bidragstagaren beviljas pension eller förmån enligt 9 § 1 mom., eller, om bidragstagaren får sådan efterlevandepension som avses i 9 § 1 mom. 4 b-punkten, från utgången av den månad då han eller hon uppnår åldern för ålderspension enligt 10 § i folkpensionslagen.

— —

Denna lag träder i kraft den 20 .

21.

Lag

om ändring av 3 kap. 4 § och 4 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 3 kap. 4 § 2 mom. och 4 kap. 7 § 1 mom., av dem 3 kap. 4 § 2 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1188/2009, 1439/2011

och 918/2012 samt 4 kap. 7 § 1 mom. sådant det lyder i lagarna 1188/2009 och 873/2015, som följer:

3 kap

Allmänna begränsningar för erhållande av förmåner

4 §

Hindrande sociala förmåner

— —

Berättigad till arbetslöshetsförmåner är inte en arbetssökande

1) som får ålderspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen eller arbetspensionslagarna,

2) som får arbetslöshetspension,

3) som har rätt till moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen eller som har beviljats ledighet för havandeskap och barnsbörd eller för vård av barn eller som får specialvårdspenning,

4) för den tid han eller hon får avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) eller lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006),

5) som får rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) eller enligt de lagar, den pensionsstadga eller de pensionsbestämmelser som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringsbestämmelserna i olycksfalls- eller trafikförsäkring eller i lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), eller

6) som får arbetslivspension enligt arbetspensionslagarna.

— —

4 kap

Jämkade och minskade arbetslöshetsförmåner

7 §

Sociala förmåners inverkan på arbetslöshetsförmånerna

Om någon får någon annan än en i 3 kap. 4 § nämnd lagstadgad förmån eller invalid- och sjukpension enligt lagstiftningen i någon annan stat eller folkpension med stöd av 12 § 4 mom. i folkpensionslagen, minskas hans eller hennes fulla arbetslöshetsförmån med den sociala förmånen. Då beaktas dock inte följande pensioner och sociala förmåner (*prioriterade inkomster*):

1) familjepensioner,

2) vårdbidrag för pensionstagare enligt lagen om handikappförmåner (570/2007),

3) menersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (873/2015),
4) livränta och tilläggsränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst,
5) handikappbidrag enligt lagen om handikappförmåner,
6) bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007),
7) bostadsbidrag enligt lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014),
8) barnbidrag enligt barnbidragslagen (796/1992),
9) utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997),
10) militärunderstöd enligt militärunderstödslagen (781/1993),
11) ersättningar för kostnader enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar samt lagen om skada, ådragen i militärtjänst,
12) partiell förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna.

— —

Denna lag träder i kraft den 20 .

22.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om vuxenutbildningsstöd

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 11 § i lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000) en ny 13 punkt, i stället för den 13 punkt som upphävts genom lag 938/2012, som följer:

11 §

Begränsningar i fråga om vuxenutbildningsstödet

Vuxenutbildningsstöd beviljas inte den som

— —

13) får arbetslivspension enligt de arbetspensionslagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare,

— —

Denna lag träder i kraft den 20 .

23.

Lag

om ändring av sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 8 kap. 6 § 1 och 3 mom., 11 kap. 10 §, 12 kap. 2 § 1 mom. samt 3 § 2 och 5 mom.,
av dem 8 kap. 6 § 1 mom. och 12 kap. 2 § 1 mom. sådana de lyder i lagarna 678/2014 och 873/2015, 8 kap. 6 § 3 mom. sådant det lyder i lag 678/2014 och 11 kap. 10 § sådan den lyder i lagen 873/2015, som följer:

8 kap

Sjukdagpenning och partiell sjukdagpenning

6 §

Förmåner som utgör hinder för sjukdagpenning

Rätt till sjukdagpenning föreligger inte för en försäkrad som får
1) rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner,
2) rehabiliteringspenning, partiell rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd enligt arbetspensionslagarna,
3) ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, trafikförsäkringslagen (279/1959), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),
4) ålderspension eller förtida ålderspension enligt folkpensionslagen (568/2007) eller arbetspensionslagarna,
5) deltidspension enligt arbetspensionslagarna,
6) garantipension enligt 7 § 1 mom. 1 punkten eller 2 mom. 1 punkten i lagen om garantipension (703/2010),

7) anpassningspension eller anpassningsbidrag enligt lagen om pension och anpassningsbidrag för riksdagsledamöter.

— —

En försäkrad som får pension som nämns i 1 mom. 4—7 punkten, sjukpension som beviljats med stöd av 12 § 1 mom. i folkpensionslagen, full invalidpension, arbetslivspension eller partiell förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna och som är yngre än 68 år har dock rätt till sjukdagpenning, om den försäkrade efter sin pensionering är i arbete och blir oförmögen att utföra det arbete som han eller hon som pensionerad har utfört omedelbart innan arbetsoförmågan började. Sjukdagpenningens belopp räknas då ut på grundval av intjänade arbetsinkomster under pensioneringstiden så som föreskrivs i 11 kap., med beaktande av 12 kap. 2 §.

11 kap

Beloppet av dagpenningsförmånerna

10 §

Hur pension inverkar på föräldradagpenningens belopp

Minimibeloppet av föräldradagpenningen betalas, om en försäkrad får ålderspension, partiell förtida ålderspension, förtida ålderspension eller full sjukpension enligt 12 § 1 mom. i folkpensionslagen, arbetspensionslagarna, trafikförsäkringslagen, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om olycksfall i militärtjänst, lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämställbara med arbete (1318/2002) eller lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (276/2009) eller arbetslivspension enligt arbetspensionslagarna.

12 kap

Dagpenningsförmånernas förhållande till andra förmåner

2 §

Sjukdagpenningens förhållande till andra lagstadgade förmåner som betalas på grund av arbetsoförmåga

Från sjukdagpenning som betalas med stöd av denna lag avdras arbetslivspension enligt arbetspensionslagarna och följande förmåner som enligt någon annan lag betalas för samma tid och på grund av samma arbetsoförmåga:

1) sjukpension enligt 12 § i folkpensionslagen, med undantag för pension enligt 4 mom. i den paragrafen,

2) ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som beviljas på grund av olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom,

3) ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som beviljas på grund av olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom,
4) dagpenning och olycksfallspension enligt lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämställbara med arbete,
5) olycksfallspension enligt lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare,
6) dagpenning och olycksfallspension enligt lagen om olycksfall i militärtjänst samt livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst,
7) ersättning för inkomstbortfall och invalidpension enligt trafikförsäkringslagen.

— —

3 §

Primärtid för sjukdagpenningen och sjukdagpenningens förhållande till full invalidpension enligt arbetspensionslagarna

— —

Folkpensionsanstalten fastställer primärtiden för sjukdagpenningen när minst 150 sjukdagpenningsdagar som räknas till maximitiden förflutit. Primärtiden fastställs dock inte om den försäkrade har uppnått den lägsta ålder för ålderspension som föreskrivs för den försäkrades åldersklass i 11 § i lagen om pension för arbetstagare. En ny primärtid kan fastställas endast i det fall att det har gått sex månader från utgången av den föregående primärtiden.

— —

Om den försäkrade för den tid som följer efter primärtiden för sjukdagpenningen retroaktivt beviljas full invalidpension enligt arbetspensionslagarna eller arbetslivspension enligt arbetspensionslagarna, har Folkpensionsanstalten rätt att ta ut den del av invalidpensionen eller arbetslivspensionen som motsvarar utbetald sjukdagpenning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

24.

Lag

om ändring av 34 och 38 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) 34 § och 38 § 1 mom., sådana de lyder, 34 § i lagarna 679/2014 och 1236/2014 samt 38 § 1 mom. i lag 679/2014, som följer:

34 §

Rehabiliteringspenning till pensionstagare

Trots vad som föreskrivs i 32, 33 och 35 § är rehabiliteringspenningen per dag en tjugofemtedel av en tiondel av summan av de i denna paragraf avsedda månatliga pensionerna, om en rehabiliteringsklient får

1) full invalidpension eller arbetslivspension enligt arbetspensionslagarna,

2) sjukpension enligt 12 § i folkpensionslagen (568/2007), med undantag för sjukpension enligt 4 mom. i den paragrafen,

3) sådan garantipension enligt lagen om garantipension som beviljas utöver de pensioner som nämns i denna paragraf.

38 §

Betalning utan samordning

Från rehabiliteringspenningen dras inte av följande förmåner som rehabiliteringsklienten får:

1) deltidspension, delinvalidpension enligt 35 § i lagen om pension för arbetstagare eller någon annan motsvarande pension än full invalidpension, om rätten till pensionen har börjat före ingången av det kalenderår till vilket de arbetsinkomster hänför sig som ligger till grund för rehabiliteringspenningen enligt 32 § i denna lag,

2) sjukpension enligt 12 § 4 mom. i folkpensionslagen och garantipension som betalas utöver den,

3) föräldradagpenning enligt 11 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen,

4) partiell förtida ålderspension enligt arbetspensionslagarna.

— —

Denna lag träder i kraft den 20 .

25.

Lag

om ändring av 2 och 74 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) 2 § 1 mom. 10 punkten och 74 §, som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

— —

10) *sjukpension* full invalidpension och arbetslivspension som beviljats tills vidare enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare, sjukpension som beviljats tills vidare enligt folkpensionslagen, full invalidpension enligt den tidigare lagstiftning som avses i 1 § 2 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare, invaliditetspension enligt den tidigare lagstiftning som avses i 1 § 3 mom. i lagen om införande av folkpensionslagen (569/2007) och motsvarande pensioner som betalas från utlandet samt sådant avträdelsestöd enligt 24 § 2 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare som ska beaktas som pension enligt 92 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

— —

74 §

Årsarbetsinkomst när en yrkessjukdom debuterar under pensionering

Om den som får ålderspension eller sjukpension eller som får partiell förtida ålderspension enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare drabbas av en yrkessjukdom där exponeringen har skett innan pensionen började löpa, ska tidpunkten för pensioneringen betraktas som tidpunkt för skadefallet när årsarbetsinkomsten bestäms. Arbetsinkomsten ska med hjälp av den lönekoefficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare justeras till indexnivån för det år då yrkessjukdomen debuterade.

Denna lag träder i kraft den 20 .

26.

Lag

om ändring av 4 och 62 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (873/2015) 4 § 1 mom. 7 punkten och 62 §, som följer:

4 §

Övriga definitioner och hänvisningsbestämmelser

I denna lag avses med

— —

7) *sjukpension* full invalidpension och arbetslivspension som beviljats tills vidare enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare, sjukpension som beviljats tills vidare enligt folkpensionslagen, full invalidpension enligt den tidigare lagstiftning som avses i 1 § 2 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare, invaliditetspension enligt den tidigare lagstiftning som avses i 1 § 3 mom. i lagen om införande av folkpensionslagen (569/2007) och motsvarande utländska pensioner samt sådant avträdelsestöd enligt 24 § 2 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare som ska beaktas som pension enligt 92 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

— —

62 §

Årsarbetsinkomst när en yrkessjukdom debuterar under pensionering

Om en yrkessjukdom debuterar hos en person som får ålderspension eller sjukpension eller som får partiell förtida ålderspension enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare, och exponeringen för sjukdomen har skett före pensioneringen i arbete som försäkrats enligt denna lag, ska tidpunkten för pensioneringen eller den tidpunkt då försäkringen enligt denna lag senast var i kraft betraktas som tidpunkt för skadefallet när årsarbetsinkomsten bestäms. De inkomster som ska beaktas i årsarbetsinkomsten ska justeras med den lönekoefficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare till indexnivån för det år då yrkessjukdomen debuterade.

Denna lag träder i kraft den 20 .

27.

Lag

om ändring av 8 och 9 a § i patientskadelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i patientskadelagen (585/1986) 8 och 9 a §, sådana de lyder i lag 879/1998, som följer:

8 §

Patientskadeersättningarnas förhållande till andra förmåns- och ersättningssystem

Rätten att med stöd av denna lag få ersättning för nödvändiga sjukvårdskostnader och för andra nödvändiga utgifter som orsakats av en skada, begravningskostnader, för sveda och värk och andra tillfälliga men och bestående men är oberoende av om den ersättningssökande på någon annan grund har rätt till motsvarande ersättningar eller förmåner på grund av samma skadefall.

Ersättning för inkomstförlust eller förlust av underhåll betalas med stöd av denna lag endast till den del ersättningen överstiger den motsvarande ersättning eller förmån som betalas med stöd av någon annan lag. Patientförsäkringscentralen kan till den ersättningssökande likväl betala ut även den del av ersättningen eller förmånen som ska betalas med stöd av någon annan lag, om den sökandes utkomst i annat fall uppenbarligen skulle äventyras.

Trots vad som föreskrivs i 2 mom. har en skadelidande rätt att få ersättning för inkomstförlust eller förlust av underhåll oberoende av om den ersättningssökande har rätt till motsvarande förmåner med stöd av de lagar som nämns 3 § i lagen om pension för arbetstagare.

En ersättning som med stöd av någon annan lag betalts till ersättningssökanden samt en ersättningspost som ska betalas på grund av ett redan fattat ersättningsbeslut, men som förfaller till betalning i framtiden, kan dras av från den ersättning som ska betalas med stöd av denna lag.

9 a §

Specificering av ersättningarna

En försäkringsanstalt som med stöd av trafikförsäkringslagen (279/1959), lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (873/2015), lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (276/2009) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) har betalt ersättning för nödvändiga sjukvårdskostnader eller andra nödvändiga kostnader, begravningskostnader, inkomstförlust, förlust av underhåll, för sveda och värk och andra tillfälliga men och bestående men har rätt att återfå den andel av ersättningarna som den skadelidande skulle ha haft rätt till med stöd av denna lag.

En pensionsanstalt som med stöd av de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare har betalat ut en arbetspensionsförmån till en skadelidande har rätt att återfå den del av er-

sättningen för inkomstförlust eller förlust av underhåll som den skadelidande skulle ha haft rätt till med stöd av denna lag.

En försäkringsanstalt som med stöd av en frivillig försäkring enligt lagen om försäkringsavtal (543/1994) har betalt ersättning för sjukdomskostnader har rätt att återfå den del av ersättningarna som den skadelidande uppenbart klart skulle ha haft rätt till med stöd av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas på ersättning av skador som orsakats i samband med hälso- och sjukvård efter lagens ikraftträdande.

28.

Lag

om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) 16 a § 1 mom. 7 punkten, sådan den lyder i lag 442/2012, samt

ändras 14 § 3 mom., 16 §, 18 § 1 och 3 mom., 23 § 1 mom., 29 d § och 29 e § 2 mom.,

sådana de lyder, 14 § 3 mom., 16 § och 18 § 3 mom. i lag 442/2012, 18 § 1 mom., 23 § 1 mom. och 29 e § 2 mom. i lag 318/2015 och 29 d § i lag 419/2003, som följer:

14 §

Ansvarsskuld

— —

Ersättningsansvaret motsvarar obetalda ersättningar och andra belopp som ska betalas med anledning av inträffade försäkringsfall till den del som bolaget blivit ansvarigt enligt lagen om pension för arbetstagare eller lagen om pension för företagare.

— —

16 §

Arbetspensionsförsäkringsbolagets solvenskapital

Med ett arbetspensionsförsäkringsbolags solvenskapital avses det belopp med vilket försäkringsbolagets tillgångar ska anses överstiga dess skulder och andra därmed jämförbara förbindelser med hänsyn till det som bestäms i 16 a—16 e §. Det i 14 § 2 mom. avsedda ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret dras av från bolagets ansvarsskuld när solvenskapitalet beräknas.

18 §

Överföringar till det fördelade och det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret

Maximibeloppet av ett arbetspensionsförsäkringsbolags solvenskapital är solvensgränsens tredubbla belopp, dock minst 40 procent av ansvarsskulden, minskat med ofördelat tilläggsförsäkringsansvar och de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare inte beaktas i premieansvaret. Om ett arbetspensionsförsäkringsbolags solvenskapital två år i följd överskrider solvenskapitalets maximibelopp, ska arbetspensionsförsäkringsbolaget från och med det andra året varje år till det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret överföra ett belopp som utgör en tredjedel av det belopp med vilket bolagets solvenskapital överskrider maximibeloppet. Om överskridningen kan betraktas som bestående, ska bolaget organisera sin verksamhet så att bolagets solvenskapital återförs under maximibeloppet.

— —

Om ett arbetspensionsförsäkringsbolags solvenskapital underskrider solvensgränsen, är överföringar till det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret förbjudna.

23 §

Begränsningar av vinstutdelningen

Ett arbetspensionsförsäkringsbolag får inte dela ut vinst, om bolagets solvenskapital underskrider solvensgränsen eller det är eller borde vara känt att bolaget är insolvent.

— —

29 d §

Ansvarsskuld som överförs vid överlåtelse av ett arbetsgivarspecifikt försäkringsbestånd

Vid överlåtelse av ett arbetsgivarspecifikt försäkringsbestånd överförs till den övertagande pensionsanstalten den andel som det försäkringsbestånd som överlåts utgör av ansvarsskulden enligt 14 §, med undantag för det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret. Det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret överförs dock till ett belopp som fastställs enligt 29 e §.

29 e §

Solvenskapital som överförs vid överlåtelse av ett arbetsgivarspecifikt försäkringsbestånd

— —

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet anges det belopp som avses i 1 mom. på framställning av Finansinspektionen som en fast procentandel av ansvarsskulden, minskad med ofördelat tilläggsförsäkringsansvar och de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare inte beaktas i premieansvaret. Procentandelen beräknas så att den motsvarar det dubbla beloppet av medianen för förhållandet mellan solvensgränsen och de placeringar som beräkningen av den grundar sig på för de pensionsanstalter som bedriver verksamhet i enlighet med lagen om pension för arbetstagare.

— —

---

1. Denna lag träder i kraft den 20 .

2. Arbetspensionsförsäkringsbolagets utjämningsbelopp som ackumulerats fram till den 31 december 2016, från vilket det belopp som avses i 10 § i lagen om införande av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (/) har dragits av, överförs den 1 januari 2017 till det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret.

3. Trots det som föreskrivs i 2 mom. ska från Ömsesidiga Pensionsbolaget Eteras utjämningsbelopp som ackumulerats fram till den 31 december 2016, från vilket det belopp som avses i 10 § i lagen om införande av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare har dragits av, ålderspensionsdelen och delen för avgiftsförluster överföras till det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret den 1 januari 2017.

4. Utöver det som föreskrivs i 14 § 3 mom. inkluderar Eteras ersättningsansvar ett utjämningsbelopp som utgörs av en invalidpensionsdel och av en sådan särskild post för belastning till följd av skötselkostnader som är enligt de beräkningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt med stöd av 5 § 4 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare. Vid tillämpningen av 18 § 1 mom., 29 d § och 29 e § 2 mom. i denna lag dras från Eteras ansvarsskuld av det utjämningsbelopp som avses i detta moment.

5. Av den invalidpensionsdel av Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Eteras utjämningsbelopp som avses i 4 mom. hänförs till Eteras solvenskapital enligt 16 § högst det belopp som fås när 130 procent av genomsnittet av det ackumulerade resultatet av invalidpensionsrörelsen hos de andra arbetspensionsförsäkringsbolagen i förhållande till de försäkrade lönerna multipliceras med lönesumman för Eteras försäkrade. Det belopp av invalidpensionsdelen av Eteras utjämningsbelopp som hänförs till solvenskapitalet kan dock uppgå till högst samma belopp som invalidpensionsdelen av Eteras utjämningsbelopp.

6. År 2017 gäller dock att av invalidpensionsdelen av Eteras utjämningsbelopp ska till solvenskapitalet hänföras minst ett belopp som utgör förhållandet mellan det sammanlagda beloppet av de ackumulerade resultaten av invalidpensionsrörelsen hos de andra arbetspensionsbolagen och det sammanlagda beloppet av de andra arbetspensionsförsäkringsbolagens ansvarsskulder, från vilket det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret och de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare inte ska beaktas i premieansvaret har dragits av, multiplicerat med beloppet av Eteras ansvarsskuld, från vilken det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret, den del av utjämningsbeloppets invalidpensionsdel som avses i 6 mom. och som hänförs till solvenskapita-

let och de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare inte beaktas i premieansvaret har dragits av. Det belopp av invalidpensionsdelen av Eteras utjämningsbelopp som hänförs till solvenskapitalet kan dock uppgå till högst samma belopp som invalidpensionsdelen av Eteras utjämningsbelopp.

7. Bestämmelserna i 5 och 6 mom. tillämpas inte från det år för vilket det inte längre fastställs något kompletteringsbelopp enligt 5 § 2 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare (396/2006).

8. Av det utjämningsbelopp som avses i 4 mom. hänförs inte till Eteras solvenskapital enligt 16 § den särskilda post som är avsedd för belastning till följd av skötselkostnader och som är enligt de beräkningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställt med stöd av 5 § 4 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare.

9. Med stöd av de uppgifter som pensionsanstalterna har lämnat in beräknar Pensionsskyddscentralen det ackumulerade resultat av de andra arbetspensionsförsäkringsbolagens invalidpensionsrörelse som aves i 5 och 6 mom. samt förhållandet mellan resultatet och de försäkrade lönerna och ansvarsskulderna, från vilka det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret och de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare inte beaktas i premieansvaret har dragits av.

29.

Lag

om ändring av lagen om försäkringskassor

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om försäkringskassor (1164/1992) 83 b § 2 mom. 7 punkten, sådan den lyder i lag 444/2012, och

ändras 79 § 3 mom., 83 b § 1 mom., 83 d § 2 mom. och 111 § 3 mom., sådana de lyder, 79 § 3 mom. och 83 b § 1 mom. i lag 444/2012, 83 d § 2 mom. i lag 323/2015 och 111 § 3 mom. i lag 420/2003, som följer:

79 §

— —

Ersättningsansvaret motsvarar obetalda ersättningsbelopp och andra belopp som ska betalas med anledning av inträffade försäkringsfall till den del som pensionskassan blivit ansvarig enligt lagen om pension för arbetstagare eller lagen om pension för företagare och ett för skaderika år riskteoretiskt beräknat utjämningsbelopp för en pensionskassa som bedriver annan än lagstadgad pensionsförsäkring.

— —

83 b §

Med pensionskassans solvenskapital i fråga om verksamhet enligt lagen om pension för arbetstagare avses det belopp med vilket pensionskassans tillgångar för denna verksamhet och andra därmed jämförbara förbindelser och säkerheter överskrider pensionskassans skulder och andra därmed jämförbara förbindelser som uppkommer i denna försäkringsverksamhet, med hänsyn till det som föreskrivs i 2—7 mom. och bestäms närmare med stöd av 7 mom. Vid beräkningen av ansvarsskulden beaktas inte det tilläggsförsäkringsansvar som avses i 79 § 2 mom.

— —

83 d §

— —

Maximibeloppet av pensionskassans solvenskapital är solvensgränsens tredubbla belopp, dock minst 50 procent av ansvarsskulden, minskat med tilläggsförsäkringsansvaret och de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare inte beaktas i premieansvaret. Tilläggsförsäkringsansvaret kan utökas genom försäkringspremier upp till solvenskapitalets maximibelopp.

— —

111 §

— —

Kassamötet kan utöver vad som bestäms i 1 mom. besluta att kassan ska träda i likvidation och upplösas. I fråga om en pensionskassa kan ett sådant beslut dock verkställas endast om kassan har överlåtit hela sitt ansvar på någon annan pensionskassa eller pensionsstiftelse eller något annat försäkringsbolag.

— —

Denna lag träder i kraft den 20 .

Det utjämningsbelopp som har ackumulerats fram till den 31 december 2016 för en pensionskassa som bedriver lagstadgad pensionsförsäkring överförs den 1 januari 2017 till tilläggsförsäkringsansvaret.

Utöver vad som föreskrivs i 72 § 2 mom. får indexförhöjningsansvaret också användas för att täcka ökning av ansvarsskulden till följd av de ändringar av den lägsta åldern för ålderspension som föreskrivs i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (/). När den övre gränsen för indexförhöjningsansvaret fastställs, kan ökningen av ansvarsskulden beaktas från och med den 31 december 2016. Finansinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om utökningen och användningen av det indexförhöjningsansvar som avses i detta moment.

30.

Lag

om ändring av 10 § i lagen om pensionsstiftelser

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pensionsstiftelser (1774/1995) 10 § som följer:

10 §

Fastställelse av pensionsstiftelsens stadgar och ändringar i dem ska sökas hos Finansinspektionen.

Finansinspektionen ska fastställa stadgarna eller ändringar i dem, om stadgarna överensstämmer med lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Utöver vad som föreskrivs i 43 § 2 mom. 4 punkten får indexförhöjningsansvaret också användas för att täcka ökning av pensionsansvaret till följd av de ändringar av den lägsta åldern för ålderspension som föreskrivs i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (/). När den övre gränsen för indexförhöjningsansvaret fastställs, kan ökningen av pensionsansvaret beaktas från och med den 31 december 2016. Finansinspektionen får utfärda närmare föreskrifter om utökningen och användningen av det indexförhöjningsansvar som avses i detta moment.

31.

Lag

om ändring av lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar (315/2015) 1 § 2 mom. och 17 § 1 mom. och
fogas till lagen en ny 7 a § och till 8 § ett nytt 2 mom. som följer:

1 §

Tillämpningsområde

— —

På Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt tillämpas 4—7, 7 a, 26 och 27 § i denna lag.

7 a §

Aktieplaceringarnas maximibelopp

Av en pensionsanstalts placeringar får högst 65 procent vara aktieplaceringar. Med *aktieplaneringar* avses det sammanlagda beloppet av placeringar som exponerats för riskklasserna 1—5 enligt 11 § 1 mom. Om den underliggande tillgången i derivatavtalet är en aktieplacering, avses med det belopp som exponerats för aktierisken i derivatavtalet derivatavtalets deltaekvivalent som avses i 19 § 3 mom.

8 §

Överskridning av gränserna för diversifiering

— —

Om den gräns som nämns i 7 a § och gäller aktieplaceringar överskrids, läggs till den solvensgräns som avses i 23 § ett belopp som är 100 procent av det belopp som överskrider gränsen.

17 §

Risk avseende avkastningskrav och försäkringsrisk

Trots bestämmelserna i 12 § beräknas riskvärdet för klassen för risk avseende avkastningskrav enligt formeln

$$V_j = (k + b\,C - \lambda\,S_j)\,A_j,$$

där k är den diskonteringsränta som används vid beräkningen av ansvarsskulden eller pensionsansvaret, b är den avsättningskoefficient för pensionsansvaret som avses i 171 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) som gäller dagen efter beräkningstidpunkten, S_j är den förväntade förlust som fastställts för risk avseende avkastningskrav och A_j är ansvarsskulden eller pensionsansvaret, med avdrag för ofördelat och fördelat tilläggsförsäkringsansvar enligt 14 § 2 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, tilläggsförsäkringsansvar enligt 43 § 2 mom. i lagen om pensionsstiftelser och 79 § 2 mom. i lagen om försäkringskassor samt de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare (1272/2006) inte beaktas i premieansvaret.

— —

Denna lag träder i kraft den 20 .

Vid tillämpning av 17 § 1 mom. dras från Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Eteras ansvarsskuld av även den del av utjämningsbeloppet enligt 4 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (/) som hänförs till solvenskapitalet.

32.

Lag

om upphävande av vissa bestämmelser i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs 4—6 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (442/2012).

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

33.

Lag

om ändring av 13 och 14 § i lagen om Folkpensionsanstalten

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) 13 § och 14 § 4 mom.,

sådana de lyder i lag 1094/2010, som följer:

13 §

Pensionsskyddet för Folkpensionsanstaltens personal

Bestämmelser om pensionsskyddet för Folkpensionsanstaltens personal finns i pensionslagen för den offentliga sektorn (/). Skötseln och finansieringen av pensionsskyddet för Folkpensionsanstaltens personal betalas av Folkpensionsanstaltens medel.

14 §

Arbetstagarens pensionsavgift

— —

På sökande av ändring i ett ärende som gäller arbetstagarens pensionsavgift tillämpas det som i pensionslagen för den offentliga sektorn föreskrivs om sökande av ändring i pensionsbeslut.

— —

Denna lag träder i kraft den 20 .

34.

Lag

om ändring av 6 kap. 1 a § i arbetsavtalslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i arbetsavtalslagen (55/2001) 6 kap. 1 a § 1 mom., sådant det lyder i lag 1030/2004, som följer:

6 kap.

Allmänna bestämmelser om upphävande av arbetsavtal

1 a §

Avgångsålder

En arbetstagares anställningsförhållande upphör utan uppsägning och uppsägningstid vid utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren uppnår avgångsåldern, om inte arbetsgivaren och arbetstagaren avtalar om förlängning av anställningsförhållandet. Avgångsåldern är 68 år för dem som är födda 1957 eller tidigare, 69 år för dem som är födda 1958—1961 och 70 år för dem som är födda 1962 eller senare.

— —

Denna lag träder i kraft den 20 .

35.

Lag

om ändring av 7 kap. 2 § i lagen om sjöarbetsavtal

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sjöarbetsavtal (756/2011) 7 kap. 2 § 1 mom. som följer:

7 kap.

Allmänna bestämmelser om upphävande av arbetsavtal

2 §

Avgångsålder

En arbetstagares anställningsförhållande upphör utan uppsägning och uppsägningstid vid utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren uppnår avgångsåldern, om inte arbetsgivaren och arbetstagaren avtalar om förlängning av anställningsförhållandet. Avgångsåldern är

68 år för dem som är födda 1957 eller tidigare, 69 år för dem som är födda 1958—1961 och 70 år för dem som är födda 1962 eller senare.

— —

Denna lag träder i kraft den 20 .

36.

Lag

om ändring av 15 § i arbetstidslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i arbetstidslagen (605/1996) 15 § 3 mom., sådant det lyder i lag 634/2002, som följer:

15 §

Förkortad arbetstid

— —

Om en arbetstagare för att gå i partiell förtida ålderspension vill arbeta kortare tid än den ordinarie arbetstiden, ska arbetsgivaren i första hand ordna arbetet så att arbetstagaren kan utföra deltidsarbete. Arbetstiden förkortas på det sätt som arbetsgivaren och arbetstagaren avtalar med beaktande av arbetstagarens behov samt arbetsgivarens produktions- och serviceverksamhet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

37.

Lag

om ändring av 5 a § i sjöarbetstidslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjöarbetstidslagen (296/1976) 5 a §, sådan den lyder i lag 934/2002, som följer:

5 a §

Förkortad arbetstid

Om en arbetstagare för att gå i partiell förtida ålderspension vill arbeta kortare tid än den ordinarie arbetstiden, ska arbetsgivaren i första hand ordna arbetet så att arbetstagaren kan utföra deltidsarbete. Arbetstiden förkortas på det sätt som arbetsgivaren och arbetstagaren avtalar med beaktande av arbetstagarens behov samt arbetsgivarens produktions- och serviceverksamhet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

38.

Lag

om ändring av 6 a § i lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart (248/1982) 6 a §, sådan den lyder i lag 935/2002, som följer:

6 a §

Förkortad arbetstid

Om en arbetstagare för att gå i partiell förtida ålderspension vill arbeta kortare tid än den ordinarie arbetstiden, ska arbetsgivaren i första hand ordna arbetet så att arbetstagaren kan utföra del-

tidsarbete. Arbetstiden förkortas på det sätt som arbetsgivaren och arbetstagaren avtalar med beaktande av arbetstagarens behov samt arbetsgivarens produktions- och serviceverksamhet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 5.11.2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuula Haatainen sd
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Arja Juvonen saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Sanna Lauslahti saml
medlem Anne Louhelainen saf
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Juha Pylväs cent
medlem Vesa-Matti Saarakkala saf
medlem Kristiina Salonen sd
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Martti Talja cent
ersättare Aila Paloniemi cent
ersättare Sari Tanus kd.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.